



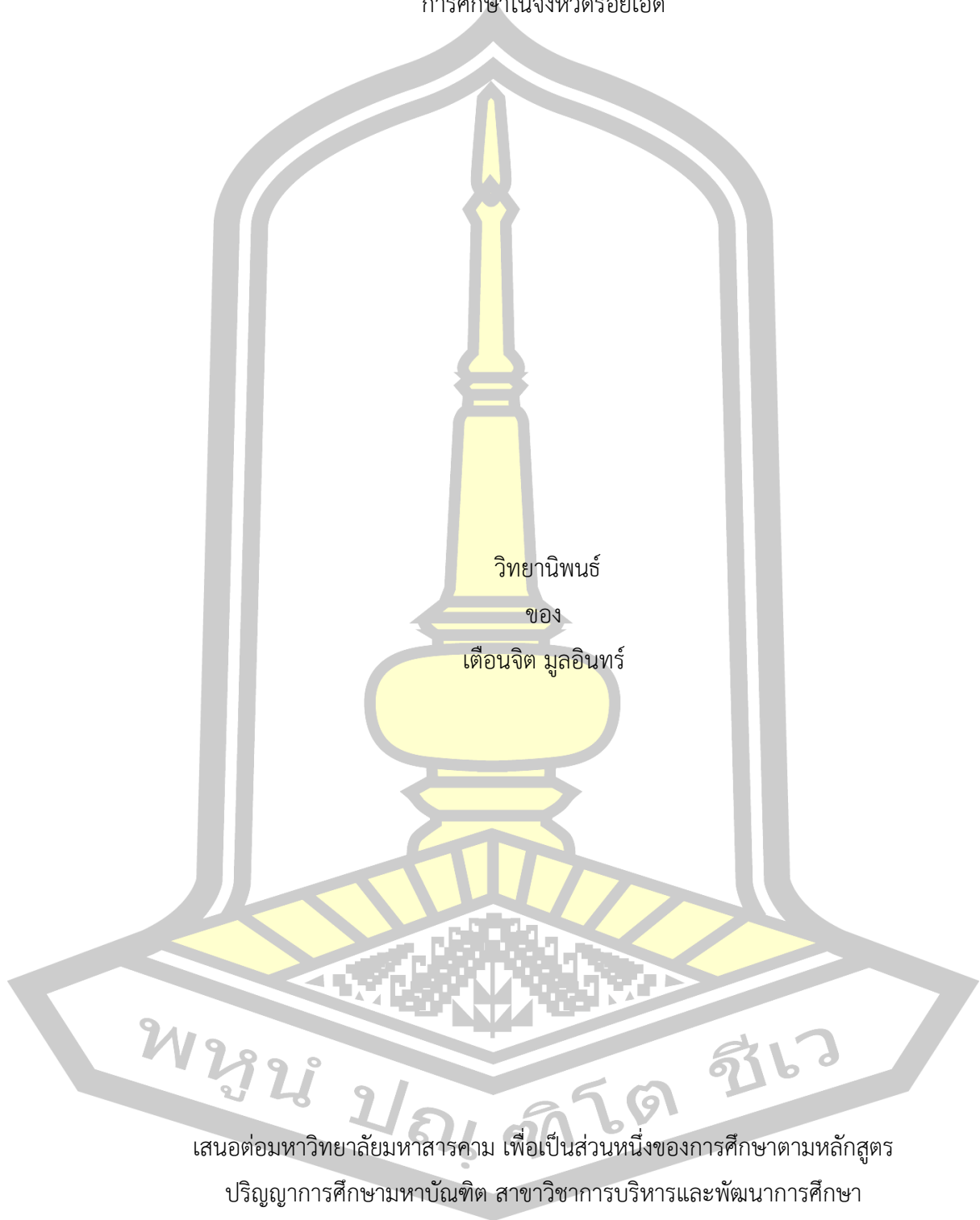
การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

วิทยานิพนธ์
ของ
เดือนจิต มูลินทร์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
กรกฎาคม 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

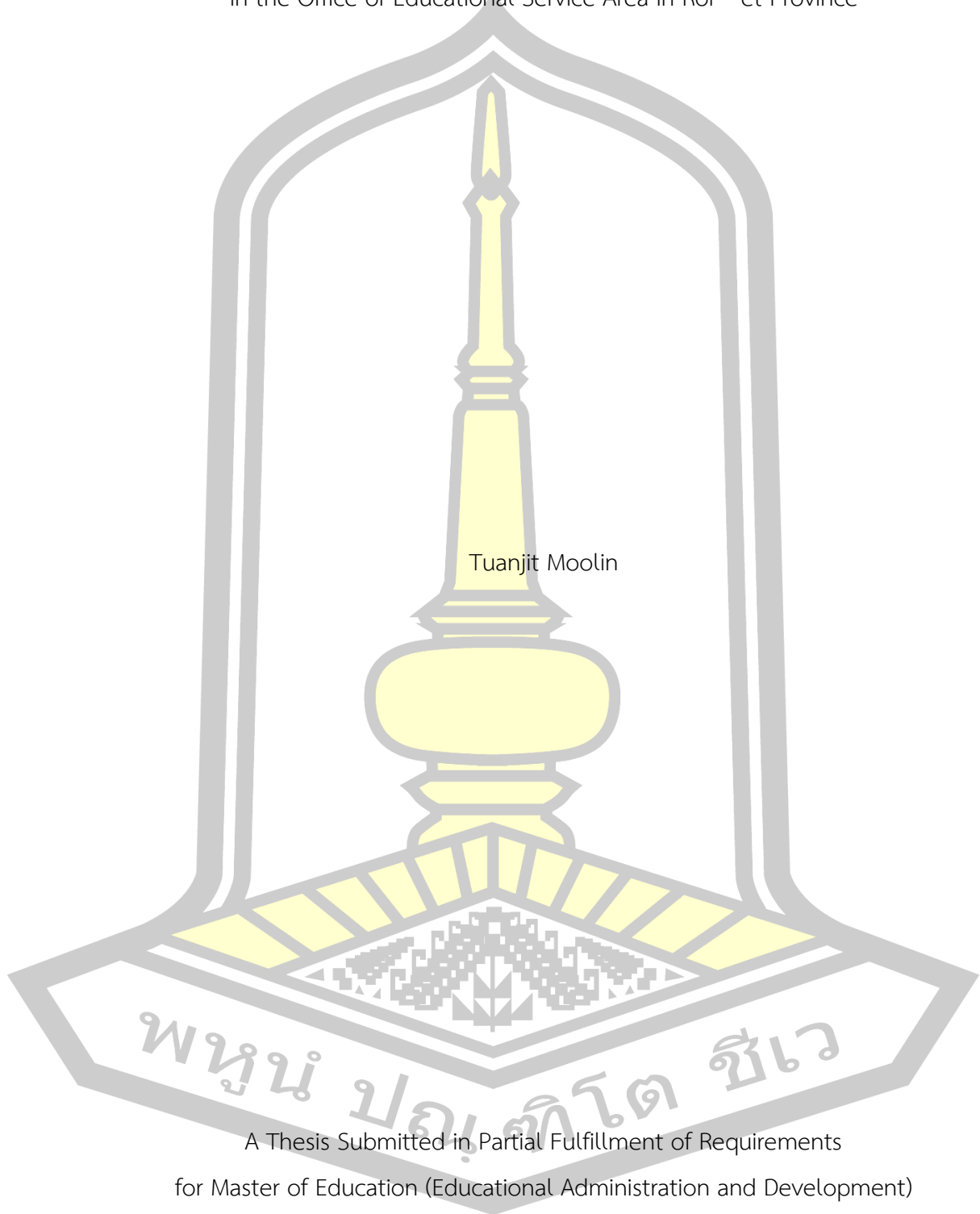


เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

กรกฎาคม 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Developing of the Guideline of Inclusive Education Management for the School
in the Office of Educational Service Area in Roi – et Province



Tuanjit Moolin

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

July 2019

Copyright of Maharakham University



คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวเตือนจิต มูลอินทร์
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. จิระพร ชะโน)

..... กรรมการ

(อ. ดร. สุรเชต น้อยฤทธิ์)

..... กรรมการ

(อ. ดร. สมทรง สิริธิ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....
(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

| | | | |
|-------------------------|--|-------------------|---------------------------|
| ชื่อเรื่อง | การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด | | |
| ผู้วิจัย | เตือนจิต มูลอินทร์ | | |
| อาจารย์ที่ปรึกษา | ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิระพร ชะโน | | |
| ปริญญา | การศึกษามหาบัณฑิต | สาขาวิชา | การบริหารและพัฒนาการศึกษา |
| มหาวิทยาลัย | มหาวิทยาลัยมหาสารคาม | ปีที่พิมพ์ | 2562 |

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมายของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และเครื่องมือ คือ แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2560 จำนวน 377 คน และเครื่องมือ คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 7 คน และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทาง จำนวน 7 คน โดยเลือกแบบเจาะจง และเครื่องมือ ได้แก่ 1) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และ 2) แบบประเมินแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องกรจำเป็น (PNI_{modified}) ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 20 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การเตรียมการ มี 6 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 การสำรวจและการคัดแยกเด็ก มี 6 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) มี 2 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน มี 2 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 5 การประเมินผลการดำเนินการ มี 4 ตัวชี้วัด ซึ่งผลการประเมิน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไป

2. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

3. แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ได้คู่มือแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่เหมาะสม และส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเรียนรวมเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การเตรียมการ ประกอบด้วย แนวทางวิธีการ/ขั้นตอน 6 แนวทาง 17 กิจกรรม

3.2 การสำรวจและคัดแยกเด็ก ประกอบด้วย แนวทางวิธีการ/ขั้นตอน 5 แนวทาง 16 กิจกรรม

3.3 การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ประกอบด้วย แนวทางวิธีการ/ขั้นตอน 5 แนวทาง 6 กิจกรรม

3.4 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย แนวทางวิธีการ/ขั้นตอน 1 แนวทาง 5 กิจกรรม

3.5 การประเมินผลการดำเนินการ ประกอบด้วย แนวทางวิธีการ/ขั้นตอน 7 แนวทาง 7 กิจกรรม

ผลการประเมินแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.73, S.D. = 0.44) และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.72, S.D. = 0.45)

คำสำคัญ : แนวทางการจัดการศึกษา, การศึกษาแบบเรียนรวม

พูนุ ปณุกิตโต ชิว

| | | | |
|-------------------|---|--------------|--|
| TITLE | The Developing of the Guideline of Inclusive Education Management for the School in the Office of Educational Service Area in Roi – et Province | | |
| AUTHOR | Tuanjit Moolin | | |
| ADVISORS | Assistant Professor Jiraporn Chano , Ph.D. | | |
| DEGREE | Master of Education | MAJOR | Educational Administration and Development |
| UNIVERSITY | Maharakham University | YEAR | 2019 |

ABSTRACT

This study aimed to 1) investigate the indicators of components of inclusive education management, 2) study the current state and desirable state of inclusive education management for the school under the office of educational service area in Roi-et province, 3) develop guideline of inclusive education management of the school under the office of educational service area in Roi-et province. The study was divided into 3 phases, 1) Study indicators of components of inclusive education management, key informants were 7 luminaries and research instrumentation was the indicators and components suitability assessment form. 2) Study the current state and the desirable state of inclusive education management, the group of samples were 377 administrators and teachers of inclusive school under the office of educational service area in Roi-et province in academic year 2017, research instrumentation were the current state and desirable state of inclusive education management questionnaire. And 3) development guideline of inclusive education management, key informants were 14 luminaries including 7 focus group luminaries and 7 guidelines assessment luminaries and research instrumentations were 1) focus group recording form, and 2) guidelines assessment form. The statistics used for data analysis were frequency, mean, standard deviation and the priority needs index (PNImodified). The results were as follows:

1. The result of the components and the indicators of inclusive education management were 5 components 20 indicators including 1) preparation 6 indicators, 2) survey and separation 6 indicators, 3) create individualized education program (IEP) and individual implementation plan (IIP) 2 indicators, 4) teaching implementation 2 indicators, and 5) assessment implementation 4 indicators. The result of suitability assessment were at high level onwards.

2. The current state and the desirable state of inclusive education management for the school under the office of educational service area in Roi-et province were found: the current state overall at moderate level, and all aspects were also at moderate levels, the desirable state overall at highest level, and all aspects were also at highest levels.

3. The guideline of inclusive education management of the school under the office of educational service area in Roi-et province were found; the guideline's handbook was appropriated and effected to the student quality development efficacy in 5 steps were as follows:

3.1 Guideline of preparation included 6 method/steps guidelines, 17 activities.

3.2 Guideline of children survey and separation included 5 method/steps guidelines, 16 activities.

3.3 Guideline of create individualized education plan (IEP) and individual implementation plan (IIP) included 5 method/steps guidelines, 6 activities.

3.4 Guideline of teaching implementation included 1 method/steps guideline, 5 activities.

3.5 Guideline of assessment implementation included 7 method/steps guidelines, 7 activities.

The result of inclusive education management guideline for schools under the office of educational in Roi-et province: The suitability assessment overall at highest levels (Mean = 4.73, S.D. = 0.44) and the possibility assessment overall at highest levels (Mean = 4.72, S.D. = 0.45).

Keyword : Guideline of Education Management, Inclusive Education



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วย ความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้ให้คำปรึกษา เสนอแนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ และอาจารย์ ดร.สมทรง สิทธิ กรรมการสอบ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขในการทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรธิตา ประสาน อาจารย์ ดร.ศุภชนกฤษ ยอดสละ ดร.วิษระ ป้านภูมิ ดร.อนงค์ พิษสิงห์ นายโกมล มาลัยทอง อาจารย์ธัญฉวี คำประเทือง และ นางสาวกรชวัล สมภักดี ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิการประเมินเพื่อยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

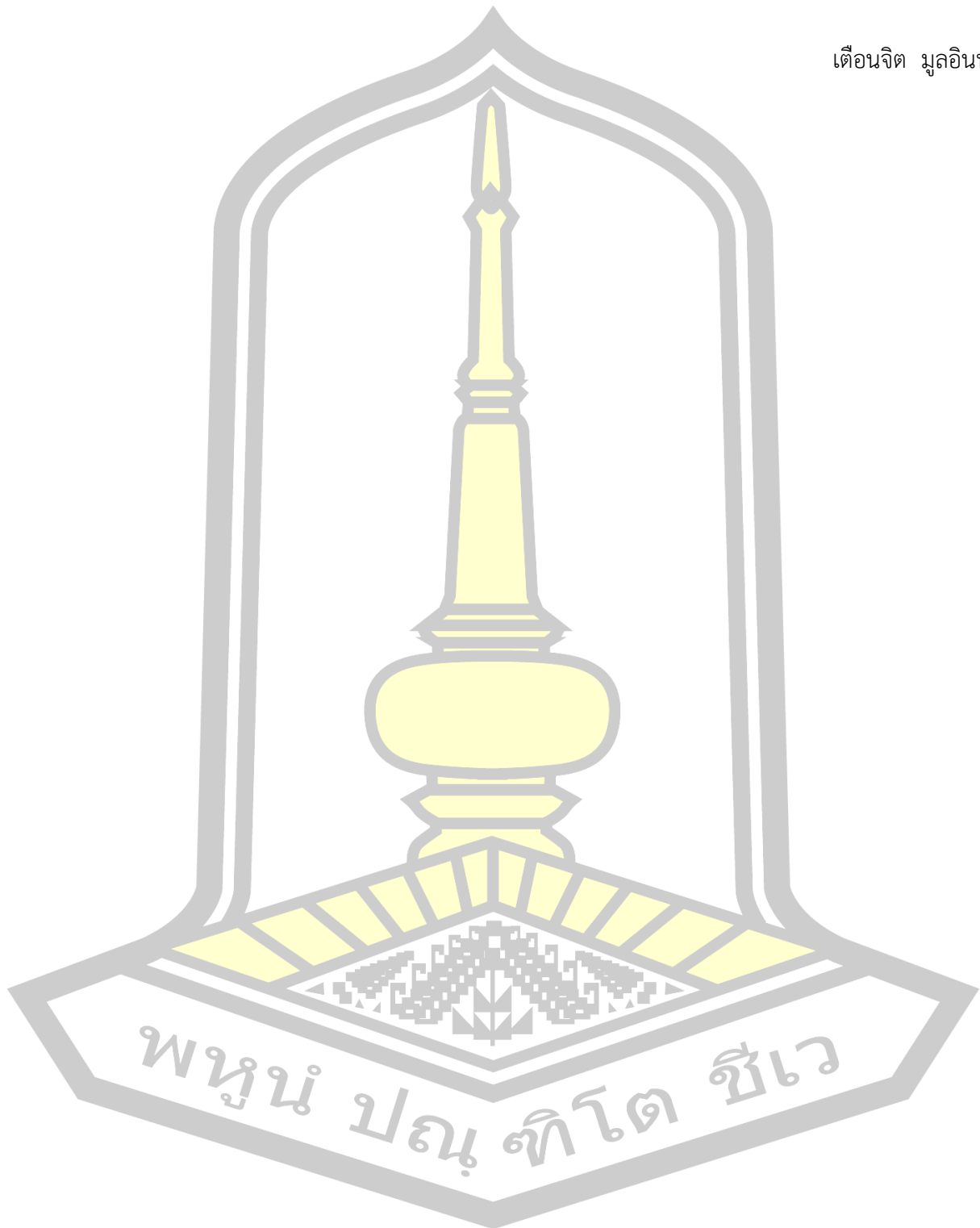
ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินรัตน์ อภิชาติ ดร.สุวัฒน์พงษ์ รมศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ ดร.ผจญ โภจารย์ศรี นางปิติดา กุลสุวรรณ นายประจักษ์ คงสวัสดิ์ นางพรสวรรค์ พลินยศ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ การในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริสิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินรัตน์ อภิชาติ อาจารย์ ดร.ศิรินทร ทาสีทอง นายทรงศักดิ์ พนมเขต นายสุตสาคร ศิริวารินทร์ และนางปัทมรินทร์ หิรัณย์ตันติกร ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในการประเมินแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ อาจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ นายบัญชา พาหะนิชัย นางญาระตี เศรษฐบุปผา และนายวิฑูรวงศ์ทอง วิฑูรังกูร ผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยตรวจเครื่องมือการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครูโรงเรียนการศึกษาคนตาบอดร้อยเอ็ด มูลนิธิธรรมิกชน เพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนทุกโรงเรียน ที่ให้ความอนุเคราะห์ร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณสามี นายบุญภิรมย์ วิเลิศ และครอบครัวที่ให้กำลังใจ ตลอดจนผู้ที่เคารพนับถือทุกท่าน ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนให้วิทยานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยดี

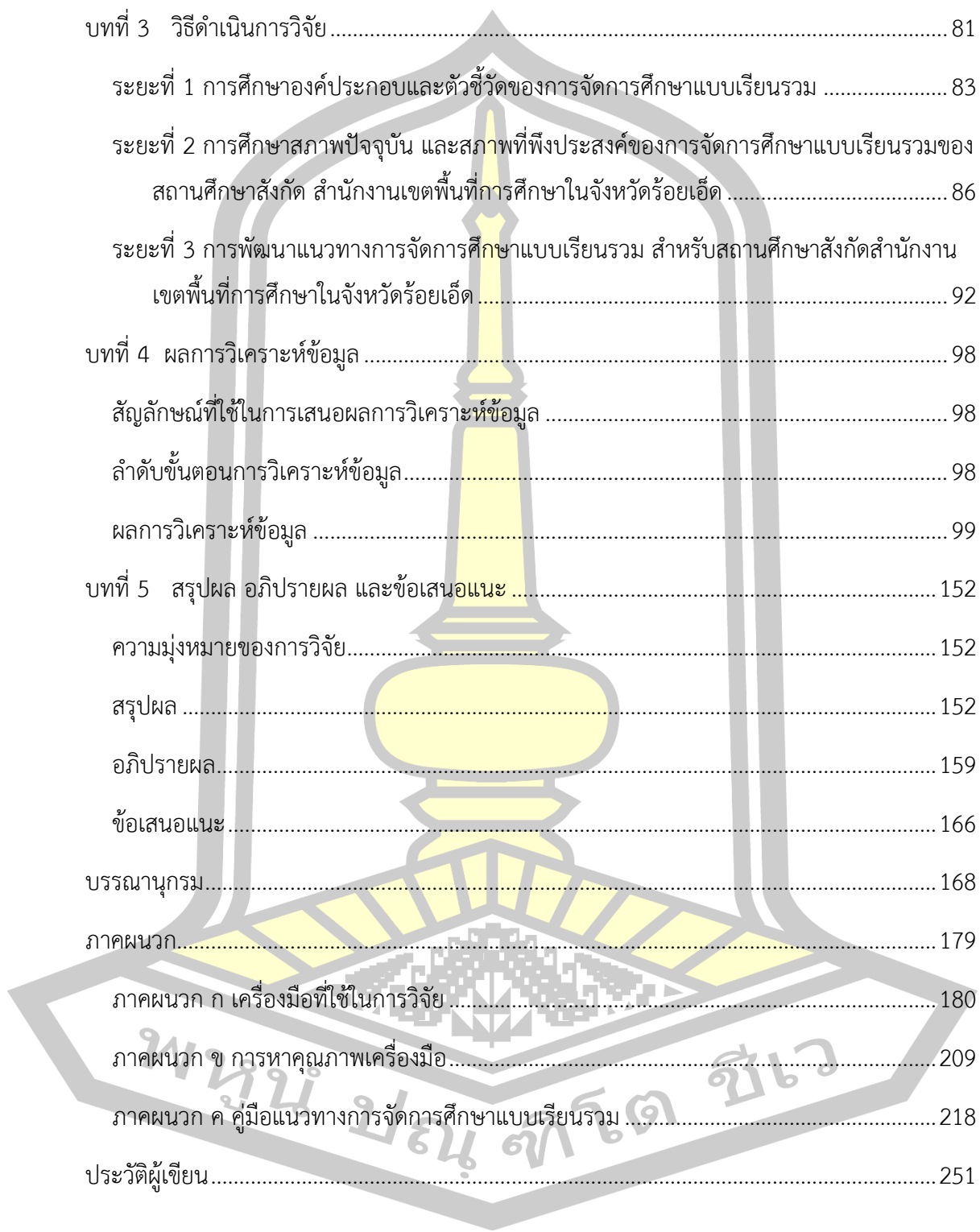
คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนสำคัญในการวางรากฐานการดำเนินชีวิตและการศึกษาที่มีคุณภาพแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด



สารบัญ

| | หน้า |
|---|------|
| บทคัดย่อภาษาไทย..... | ง |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... | ฉ |
| กิตติกรรมประกาศ..... | ฌ |
| สารบัญ..... | ฎ |
| บัญชีตาราง..... | ฐ |
| บัญชีภาพประกอบ..... | ด |
| บทที่ 1 บทนำ..... | 1 |
| ภูมิหลัง..... | 1 |
| คำถามของการวิจัย..... | 5 |
| ความมุ่งหมายของการวิจัย..... | 5 |
| ความสำคัญของการวิจัย..... | 5 |
| ขอบเขตของการวิจัย..... | 6 |
| กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย..... | 7 |
| นิยามศัพท์เฉพาะ..... | 8 |
| บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... | 10 |
| การบริหารสถานศึกษา..... | 11 |
| การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ..... | 27 |
| การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม..... | 30 |
| บริบทการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของจังหวัดร้อยเอ็ด..... | 67 |
| งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... | 74 |
| 1. งานวิจัยในประเทศ..... | 74 |

| | |
|---|-----|
| 2. งานวิจัยต่างประเทศ | 78 |
| บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย | 81 |
| ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | 83 |
| ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด | 86 |
| ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด | 92 |
| บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล | 98 |
| สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล | 98 |
| ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล | 98 |
| ผลการวิเคราะห์ข้อมูล | 99 |
| บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ | 152 |
| ความมุ่งหมายของการวิจัย | 152 |
| สรุปผล | 152 |
| อภิปรายผล | 159 |
| ข้อเสนอแนะ | 166 |
| บรรณานุกรม | 168 |
| ภาคผนวก | 179 |
| ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย | 180 |
| ภาคผนวก ข การหาคุณภาพเครื่องมือ | 209 |
| ภาคผนวก ค คู่มือแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | 218 |
| ประวัติผู้เขียน | 251 |



บัญชีตาราง

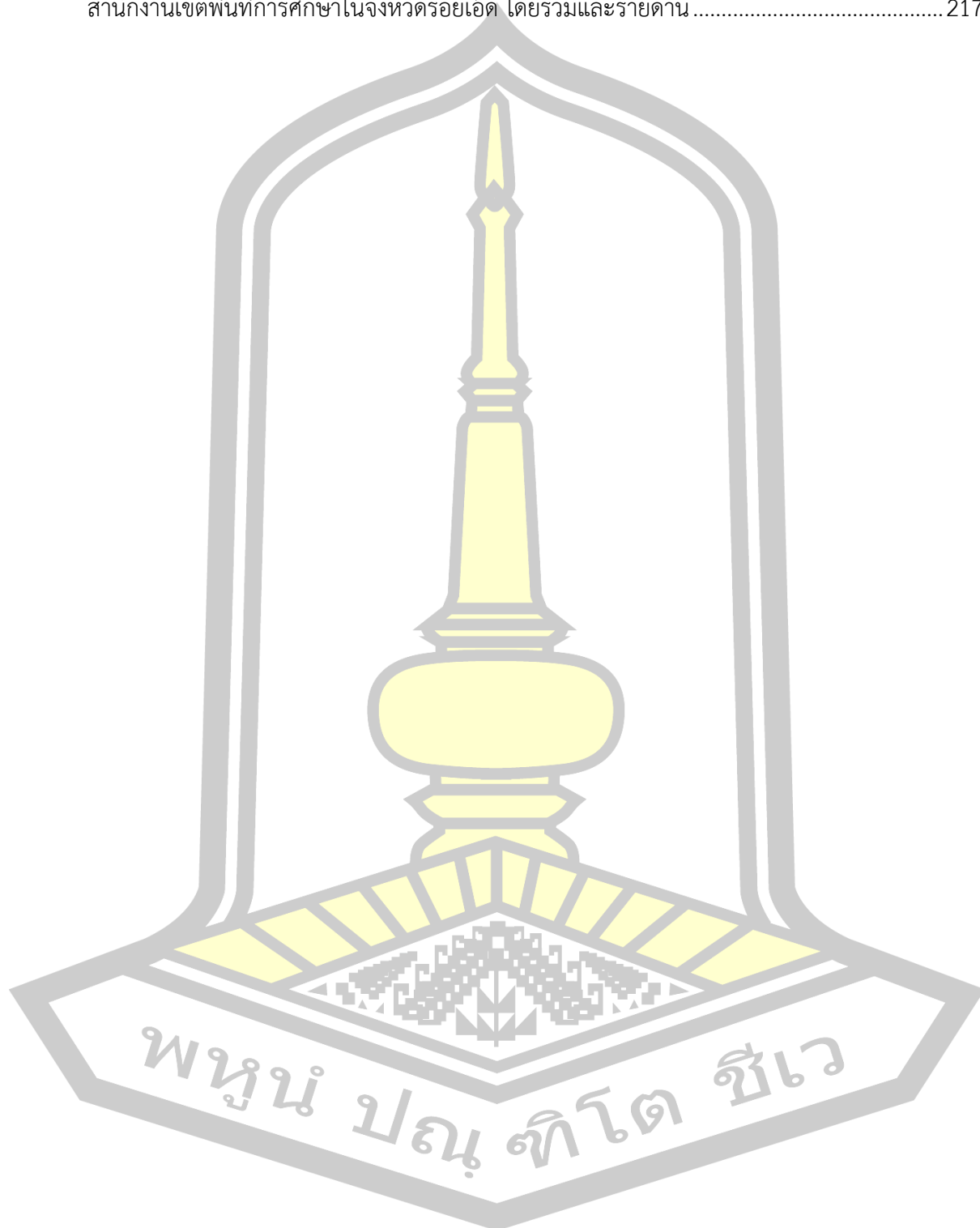
หน้า

| | |
|---|-----|
| ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | 58 |
| ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 2 | 87 |
| ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | 99 |
| ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน | 102 |
| ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเตรียมการ | 103 |
| ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการสำรวจและการคัดแยกเด็ก..... | 106 |
| ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)..... | 109 |
| ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน..... | 110 |
| ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการประเมินผลการดำเนินการ | 111 |
| ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ค่าดัชนีความต้องการ จำเป็นแบบปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น (PNI) | 114 |

| | |
|---|-----|
| ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น แบบปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านการเตรียมการ | 115 |
| ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น แบบปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านการสำรวจและการคัดแยกเด็ก | 117 |
| ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น แบบปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษา รายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)..... | 119 |
| ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น แบบปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านการดำเนินการจัดการเรียน | 120 |
| ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น แบบปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านการประเมินผลการดำเนินการ | 121 |
| ตาราง 16 แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม ด้านการเตรียมการ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัด ร้อยเอ็ด | 126 |
| ตาราง 17 แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม ด้านการสำรวจและคัดแยก สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใน จังหวัดร้อยเอ็ด | 131 |
| ตาราง 18 แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด | 133 |

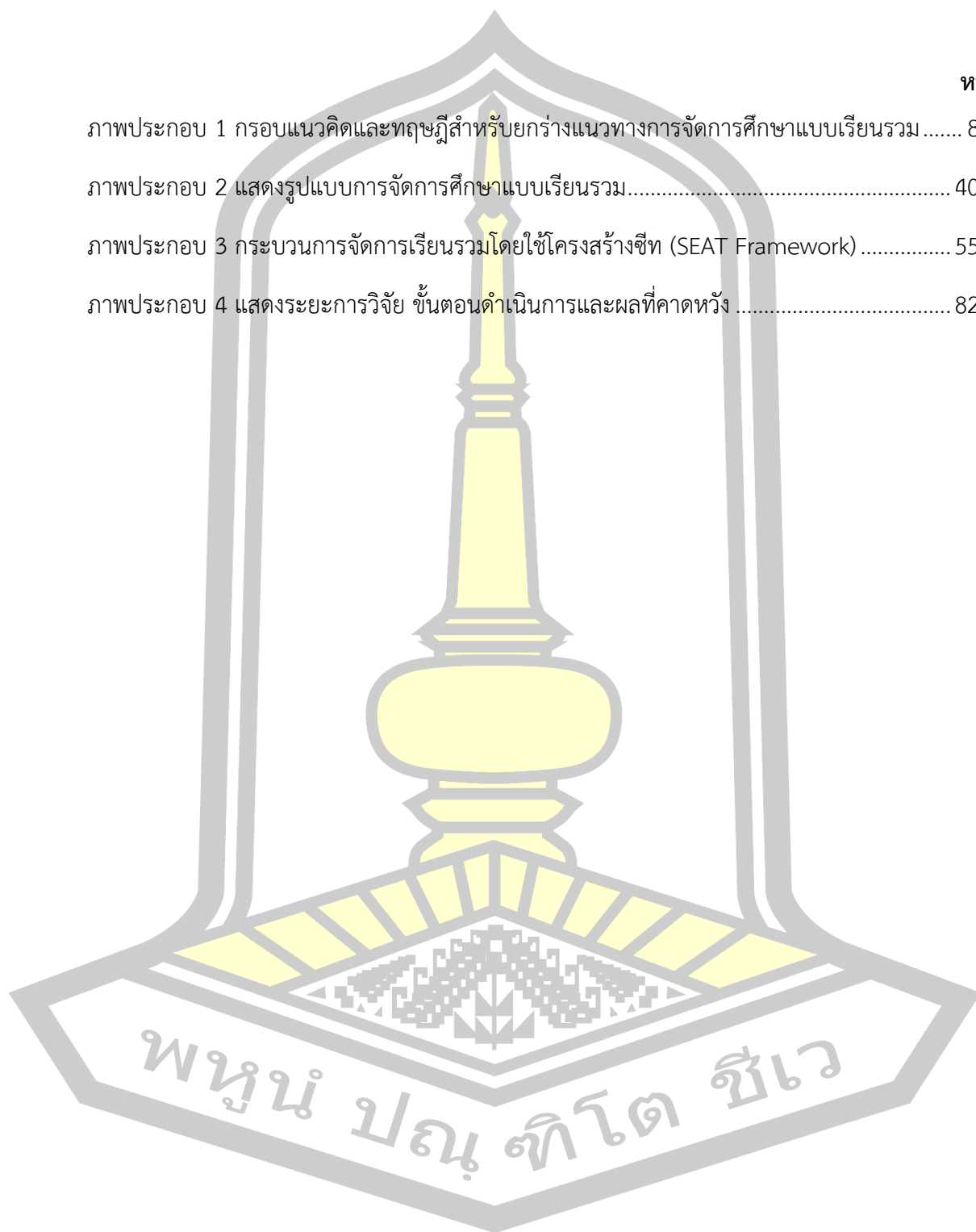
| | |
|--|-----|
| ตาราง 19 แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม ด้านการเรียนการสอน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใน จังหวัดร้อยเอ็ด | 135 |
| ตาราง 20 แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม ด้านการประเมินผลการดำเนินการ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด..... | 137 |
| ตาราง 21 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม. | 140 |
| ตาราง 22 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการ เตรียมการ | 141 |
| ตาราง 23 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษา. | 144 |
| ตาราง 24 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการ จัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)..... | 147 |
| ตาราง 25 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการ ดำเนินการจัดการเรียนการสอน..... | 149 |
| ตาราง 26 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการ ประเมินผลการดำเนินการ | 150 |
| ตาราง 27 แสดงผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อความสภาพปัจจุบัน และสภาพ ที่ พึงประสงค์กับองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม..... | 210 |
| ตาราง 28 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ของ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด | 216 |
| ตาราง 29 แสดงค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธี ของ Cronbach ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแบบสอบถาม สภาพ | |

ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน 217



บัญชีภาพประกอบ

| | หน้า |
|---|------|
| ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดและทฤษฎีสำหรับร่างแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | 8 |
| ภาพประกอบ 2 แสดงรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม..... | 40 |
| ภาพประกอบ 3 กระบวนการจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) | 55 |
| ภาพประกอบ 4 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการและผลที่คาดหวัง | 82 |



บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้กำหนดสิทธิโอกาสของประชาชนในการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เด็กและเยาวชนพิการทุกประเภทมีสิทธิและโอกาสได้รับเงินการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 5 ที่กล่าวถึงสิทธิทางการศึกษาของคนพิการในการได้รับโอกาสและบริการทางการศึกษาในทุกระบบและทุกรูปแบบที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามศักยภาพ และมาตรา 19 ที่กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการเรียนรวม การนิเทศ กำกับติดตาม เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายกำหนด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาในรูปแบบของการจัดการเรียนรวม เพื่อเด็กและเยาวชนพิการเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง นโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลได้มีนโยบายในการสร้างโอกาสทางการศึกษากระจายโอกาสทางการศึกษาไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและเป็นการให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนทุกกลุ่ม ซึ่งรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อย โดยส่งเสริมการให้ความรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงแรกเกิด ให้ได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551, 2551) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) มีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาค้นหาให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะมีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว อีกทั้งแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” และกำหนดยุทธศาสตร์ที่สามารถตอบสนองการพัฒนาที่สำคัญในด้านต่างๆ โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ 4 การขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ที่มุ่งหวังให้การบริการการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกกลุ่มทุกวัยในระดับที่เหมาะสมกับสภาพบริบทและสภาพพื้นที่ ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการให้บริการและความเท่าเทียม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 หรือ พ.ศ. 2533 แนวคิดทางการศึกษาอย่างที่เราเรียกว่า การเรียนรวม (Inclusion) หรือการจัดการแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนโดยไม่มีการแบ่งแยกกว่าเด็กคนใดเป็นเด็กทั่วไปหรือเด็กคนใดเป็นเด็กพิการ เด็กทุกคน

ที่ผู้ปกครองนำมาเข้าเรียนทางโรงเรียนจะต้องรับและจะต้องจัดการศึกษาให้เหมาะสม การเรียนรวมยังมีความหมายไปถึงการศึกษาที่ไม่แบ่งแยกระดับชั้น เช่น อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ตลอดจนการดำรงชีพของคนในสังคม เมื่อสำเร็จการศึกษาจะต้องดำเนินไปในลักษณะ “รวมกัน” ที่ทุกคนต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทุกคนยอมรับซึ่งกันและกัน ทุกคนยอมรับว่ามี “ผู้พิการ” อยู่ในสังคมและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ต้องใช้ชีวิตร่วมกับคนปกติโดยไม่มีการแบ่งแยก ซึ่งสอดคล้องกับปฏิญญาสากลและองค์การการศึกษาและวัฒนธรรมของสหประชาชาติ (UNESCO) ที่นิยามการเรียนรวมว่าหมายถึงการศึกษาเพื่อทุกคน (Education for all) แนวคิดการเรียนรวม จึงได้แพร่กระจายไปยังไปประเทศต่างๆ เกือบทั่วโลก (UNES, 2004) การจัดการเรียนรวมได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และในปี พ.ศ. 2537 แผนพัฒนาการศึกษาพิเศษ (ด้านคนพิการ) ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลเป็นฉบับแรก โดยกำหนดยุทธศาสตร์ที่จะเร่งขยายโอกาสทางการศึกษาของคนพิการ ระดมความคิด และความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และองค์กรเอกชนด้านคนพิการ โดยตระหนักว่า การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไปโดยจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษา เป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ ซึ่งแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2555 – 2559) ได้กำหนดว่าเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดมรรคผลสำหรับคนพิการอย่างแท้จริง โดยมีเจตนารมณ์ให้คนพิการทุกประเภทมีสิทธิได้รับการศึกษาและได้รับความช่วยเหลือทางการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดหรือ แรกพบความพิการ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาและ การจัดบริการทางการศึกษาให้กับเด็กพิการ ต้องจัดให้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555)

การจัดการเรียนรวมมีความสำคัญและประโยชน์ทั้งต่อตัวเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะการศึกษาจะเป็นการช่วยเหลือในการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่แตกต่างไปจากเด็กปกติให้มีสมรรถภาพที่เข้มแข็งเพื่อชดเชยสิ่งที่บกพร่องในตัวเอง (สุรินทร์ ยอดคำแปง, 2542) ซึ่งการจัดการเรียนรวมที่ดี ทำให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสเรียนตามระดับชั้นในโรงเรียนปกติโดยไม่แยกแยะ ถ้าเรียนในชั้นเรียนพิเศษครูก็มักจะให้ความพิเศษแก่เด็กมากเกินไปหรือตั้งความหวังไว้ค่อนข้างต่ำ เมื่อเด็กทำอะไรไม่ได้ครูก็มักจะปล่อยเพราะถือว่ามีความบกพร่อง ถ้าเด็กเรียนในโรงเรียนปกติเด็กก็ต้องปฏิบัติตามนักเรียนทั่วไป เช่น พยายามทำงานให้เสร็จเหมือนคนอื่น เด็กจะได้ฝึกทักษะต่างๆ มากขึ้น สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมปกติได้ดีขึ้น มีเพื่อนมากขึ้น ไม่มีเฉพาะเพื่อนพิการเท่านั้น เพื่อนบ้านจะเข้าใจเด็กดีขึ้น ยินยอมให้ลูกของตนเองเล่นด้วยเพราะ เด็กอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน ทำให้นักเรียนทั่วไปมีความเคยชินกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น เพราะได้อยู่ร่วมกันเรียนรวมกัน จึงไม่เห็นว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นมนุษย์ประหลาด น่ากลัว ขวนขวาย อีกต่อไป นอกจากนี้นักเรียนทั่วไปยังเรียนรู้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ยอมรับและแสดงความเอื้อเฟื้อมากขึ้น และเมื่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนรวมในโรงเรียนปกติได้ รัฐก็ไม่จำเป็นต้องสร้างโรงเรียนพิเศษเฉพาะสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จึงเป็นการลดค่าใช้จ่ายและงบประมาณไปได้มาก เพียงแต่เพิ่มบุคลากรที่

จำเป็นในบางด้านเพิ่มขึ้นในโรงเรียนปกติเท่านั้น เช่น เพิ่มครูสอนซ่อมเสริม ครูเวียนสอนหรือครูการศึกษาพิเศษ ในด้านการบริหารก็ใช้ผู้บริหารของโรงเรียนปกติคนเดียว ถือเป็นภาระประหยัดในด้านงบประมาณของรัฐบาล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541) นอกจากนี้เด็กและเยาวชนพิการทุกประเภทยังมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

การเรียนรวมเป็นกระบวนการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษและเด็กปกติ เรียนรวมกันตามแผนการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยพิจารณาตามแผนการศึกษารายบุคคล และกระบวนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดหน้าที่ที่รับผิดชอบของบุคลากรบริหาร สอนและสนับสนุนทั้งการศึกษาปกติและการศึกษาพิเศษซึ่งสำนักันเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา การเรียนรวมยังเป็นรูปแบบในการจัดการศึกษาที่ให้โอกาสแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมเรียนรวมใช้ชีวิตกับเด็กปกติในระบบโรงเรียน เพื่อให้เขาได้พัฒนาเต็มศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และใช้ความสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข (Kauffman, Gottlieb, Agard and Kukic, 1975) การจัดการเรียนรวมมีหลายรูปแบบซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาได้จัดการเรียนรวม 3 รูปแบบ คือ จัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนรวมชั้นเรียนปกติเต็มเวลา จัดเป็นชั้นเรียนพิเศษเฉพาะ และเข้ารับการเรียนรวมกับเด็กปกติ บางวิชาจัดเป็นชั้นเรียนเฉพาะ แต่ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีกิจกรรมทางสังคมร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543) กระทรวงศึกษาธิการได้พยายามนำนโยบายผู้พิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียนสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เด็กพิการในวัยเรียนได้รับการศึกษามากที่สุด โดยได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเจ้าภาพหลักจัดการศึกษาเพื่อคนพิการให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานและประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา 185 เขตทั่วประเทศ เพื่อดำเนินการขยายผลการจัดการศึกษาให้เด็กพิการสู่โรงเรียนต่างๆ โดยมีศูนย์การศึกษาพิเศษ 77 ศูนย์ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศเป็นหน่วยประสานงานและดูแล ให้การสนับสนุนทั้งทางด้านงบประมาณ วิชาการด้านอื่นๆ ตามบทบาทภารกิจที่ได้รับมอบหมายในทั่วประเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนที่มีการดำเนินการและการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมมานานอย่างต่อเนื่อง และเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการศึกษาเรียนรวม จำนวน 5,026 โรงเรียน และมีโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม จำนวน 445 โรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนต้นแบบเรียนรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557)

จากรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ 2558 พบปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมโดยแบ่งเป็นด้านผู้เรียน นักเรียนมีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีลักษณะการเรียนรู้แตกต่างกัน มีความหลากหลายของประเภทความพิการ และมีระดับความบกพร่องที่ต่างกัน ที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยากต่อความสามารถของครู นักเรียนบางคนไม่สามารถเข้าสู่ระบบคัดกรองวินิจฉัยโดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีปัญหาในกระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล (IEP) ความไม่เสถียรของโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ ข้อจำกัดในการขอรับการสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ความสะดวกช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และงบประมาณไม่เพียงพอ ด้านบริหารจัดการ พบผู้บริหารขาดประสบการณ์ งบประมาณในการบริหารจัดการไม่พอเพียง ด้านสังคมแห่งการเรียนรู้ พบปัญหาในการสร้างความเข้าใจ เจตคติ ต่อการดำเนินการจัดการเรียนรวมเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและเน้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

จากการสังเคราะห์รายงานการนิเทศติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ปีการศึกษา 2559 ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เขต 2 เขต 3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่าการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 4 เขต ยังประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการในหลายประเด็น ได้แก่ ด้านการบริหาร ผู้บริหาร ไม่เข้าใจปัญหาการจัดการเรียนรวม และไม่เข้าใจว่าความพิการแต่ละประเภทเป็นอย่างไร ทั้งที่มีความสนใจแต่ไม่รู้จะจัดการอย่างไร อีกทั้งงบประมาณไม่เพียงพอ จึงทำได้เพียงการเชิญครูผู้ดูแลงานการจัดการเรียนรวมมาประชุมและรับนโยบายเท่านั้น และงบบุคลากรก็นำเงินไปใช้บริหารอย่างอื่นส่วนอื่นที่ไม่ตรงเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความพิการ 9 ประเภท สถานศึกษาไม่มีครูที่จบการศึกษาทางด้านการศึกษาพิเศษโดยตรงทำให้ไม่มีความชำนาญ และครูยังใช้การจัดการเรียนการสอนแบบเดิมไม่ปรับเปลี่ยนวิธีสอนแบบที่เหมาะสม เช่น กระบวนการสอนสำหรับเด็กพิเศษอย่างไร ครูมักแยกเด็กออกเป็นกลุ่มเฉพาะ ไม่รู้ว่าจะใช้สื่ออย่างไร วัดและประเมินผลอย่างไร ไม่มีบุคคลที่รับผิดชอบโดยตรง ด้านครอบครัว ผู้ปกครอง ไม่รู้ว่าบุตรหลานของตนเองมีปัญหาหรือไม่ยอมรับว่าบุตรหลานตนเองมีความบกพร่อง จึงทำให้ไม่มีการปรึกษาร่วมกัน ไม่รู้จะช่วยเหลืออย่างไร โทษบุญกรรมแต่ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังเมื่อลูกพิการแล้ว และด้านผู้เรียน นักเรียนรวม ในนักเรียนเรียนรวม มีเจตคติที่ไม่ดีต่อนักเรียนเรียนรวม อาจมีการรังเกียจ มักจะถูกไม่ให้เข้าร่วมกิจกรรม แยกเป็นการเฉพาะ ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการชั้นเรียน การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมจึงยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร มีความจำเป็นต้องหาแนวทางเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในภาพรวมอย่างจริงจัง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2560; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2560; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3, 2560; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27, 2560)

จากปัญหาและเหตุผลทางวิชาการดังกล่าวมาแล้ว ทำให้ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ได้เล็งเห็นปัญหาและความสำคัญดังกล่าวจึงเกิดแนวคิดและสนใจที่จะศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจัดการศึกษาสำหรับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ หรือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับใด
3. แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่เหมาะสมเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเป็นข้อมูล สารสนเทศ ในการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
3. ได้แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่เหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของการจัดการเรียนรวมสำหรับผู้พิการทางการเห็น จากแหล่งข้อมูล เอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Lewis and Doorlag, 1995; Wang, Reynolds and Walberg, 1990; Chris Forlin et al., 2013; สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545; เบลูจา ชลธารันนท์, 2546; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548; สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต, 2557) ซึ่งสามารถวิเคราะห์ และสังเคราะห์ มาเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ องค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมการ 2) การสำรวจและการคัดแยกเด็ก 3) การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 4) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน และ 5) การประเมินผลการดำเนินการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอขอบเขต ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล เป็น 3 ระยะ ดังนี้

2.1 การศึกษาองค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

2.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2560 จำนวน 11,918 คน จาก 853 โรงเรียน ประกอบด้วย

2.2.1.1 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 719 คน

2.2.1.2 ครู หมายถึง บุคลากรทุกตำแหน่งซึ่งปฏิบัติหน้าที่หลักทางด้านการสอนในสถานศึกษา ที่มีนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้าเรียนรวม จำนวน 11,199 คน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู ของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2560 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 24 คน และครู จำนวน 353 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 377 คน จาก 43

โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางสำเร็จรูป Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2558; อ้างอิงมาจาก Krejcie and Morgan, 1970) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) โดยแบ่งชั้นภูมิตามโรงเรียนที่สังกัดแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับฉลากไม่ใส่กลับ ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

2.3 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

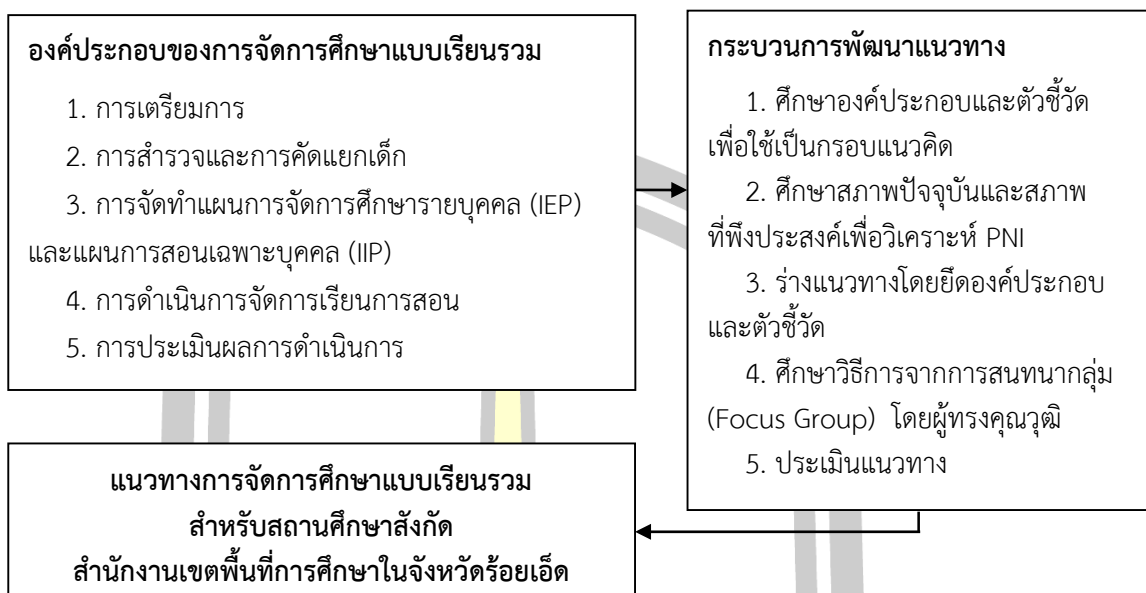
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ซึ่งทำหน้าที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการศึกษา (Lewis and Doorlag, 1995; Wang, Reynolds and Walberg, 1990; Chris Forlin et al., 2013; สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545; เบลูจา ชลธารันนท์, 2546; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548; สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต, 2557) วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรวม คือ องค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมการ 2) การสำรวจและการคัดแยกเด็ก 3) การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 4) การดำเนิน การจัดการเรียนการสอน และ 5) การประเมินผลการดำเนินการ

กรอบแนวคิดและทฤษฎีข้างต้นนำมาใช้สำหรับร่างแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ดังภาพประกอบ 1





ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดและทฤษฎีสำหรับยกร่างแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาแนวทาง หมายถึง กระบวนการค้นหาแนวปฏิบัติที่ประกอบด้วย วิธีการขั้นตอนและกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นลำดับขั้นตอนตามระบบและบรรลุวัตถุประสงค์
2. การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้เรียนร่วมกับเด็กปกติโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ความบกพร่องทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคมและสติปัญญา ตามรูปแบบของการเรียนรวมทั้งการเรียนรวมเต็มเวลาและเรียนรวมบางเวลาโดยได้รับความช่วยเหลือตามความจำเป็นพิเศษเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสได้เรียนรู้ตามความสามารถและตามศักยภาพของตนเองสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1 การเตรียมการ หมายถึง การเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อดำเนินการจัดการเรียนรวม ได้แก่ การเตรียมสิ่งแวดล้อม การเตรียมบุคลากร การเตรียมเด็ก การเตรียมผู้ปกครอง การเตรียมแผนการจัดการศึกษารายบุคคลและการเตรียมการวัดผลประเมินผล
 - 2.2 การสำรวจและคัดแยกเด็ก หมายถึง การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อระบุว่าเด็กคนใดมีความต้องการจำเป็นที่จะได้รับการจัดการศึกษาเป็นพิเศษ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และหลายวิธีประกอบกัน ได้แก่ ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียดโดยใช้เทคนิคต่างๆ

คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้มาเพียงพอหรือไม่ การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ การส่งต่อและการขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุง แผนการจัดการเรียนการสอน

2.3 การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ซึ่งแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) หมายถึง แนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติเป็นแผนระยะ 1 ปี มีการทบทวนทุกภาคเรียนและแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงที่จัดทำในรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ อาจมีบางจุดประสงค์และอื่นๆ ที่อาจต้องปรับให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก

2.4 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติตามแผนการศึกษาเฉพาะ บุคคลที่ได้กำหนดไว้ โดยครูต้องมีการกำกับ ติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างมีระบบและอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

2.5 การประเมินผลการดำเนินการ หมายถึง การประเมินผลการเรียนการสอน โดยกำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะ กำหนดวิธีการประเมิน ได้แก่ การประเมินตามวัตถุประสงค์ การประเมินระหว่างสอน (Formative Evaluation) การประเมินรวบยอด (Summative Evaluation) และการประเมินแฟ้มผลงาน (Portfolio Assessment) การให้เกรด ควรกำหนดวิธีให้เกรดที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน ได้แก่ ครูร่วมกันให้เกรด ให้เกรดจากคะแนนรวม เป็นต้น รวมทั้งการนิเทศ/ติดตาม

3. สภาพปัจจุบัน หมายถึง ระดับการปฏิบัติการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งได้จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง ระดับความต้องการการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งได้จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

6. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

7. ครู หมายถึง บุคลากรทุกตำแหน่งซึ่งปฏิบัติหน้าที่หลักทางด้านการสอนในสถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.2 หลักการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 หลักการจัดการศึกษา
2. การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
3. การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
 - 3.1 ความหมายของการเรียนรวม
 - 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
 - 3.3 ทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนรวม
 - 3.4 หลักการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
 - 3.5 ประโยชน์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
 - 3.6 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
 - 3.7 กระบวนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
4. บริบทการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของจังหวัดร้อยเอ็ด
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

การบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา ว่าหมายถึง การดำเนินงานตามขอบข่ายงานของสถานศึกษาทั้งงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครองนักเรียน งานบริการ งานสถานศึกษากับชุมชน และงานอาคารสถานที่

นิพนธ์ กิनावงศ์ (2547) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษาไว้ 3 ลักษณะ สามารถสรุปได้ ดังนี้

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การทำงานร่วมกันของกลุ่มคนเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียน โดยก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง นักเรียน และประชาชนทั่วไป การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อพัฒนาคุณภาพของพลเมือง โดยวิธีจัดการองค์การ การสั่งการ และการอำนวยความสะดวกตามนโยบายของรัฐ

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การนำ การควบคุมระบบ การจัดกิจกรรมต่างๆ โดยการร่วมมือกันของบุคคลหลายๆ คน ทั้งครู ผู้ปกครอง นักเรียน และประชาชนทั่วไป ในการพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน เพื่อให้บุคคลมีคุณลักษณะที่ดีตรงตามความต้องการของสังคม โดยการใช้กระบวนการต่างๆ และเทคนิควิธีที่หลากหลายทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา ว่าหมายถึง การบริหารกิจการทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา ว่าหมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี และยังหมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานของครูใหญ่ ร่วมกับครูน้อยในโรงเรียน อธิการบดีร่วมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับอธิบดีกรมต่างๆ และกลุ่มบุคคลเหล่านี้ต่างร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสิ้น

จากความหมายของการบริหารสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานตามขอบข่ายของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา

2. หลักการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาจะดำเนินงานโดยใช้กระบวนการซึ่งมีนักวิชาการศึกษาได้ให้แนวคิดไว้หลายอย่าง ดังนี้

Cheng Yin Cheing (คะนอง สวีตริร์กซ์, 2547; อ้างอิงมาจาก Cheng Yin Cheing, 1966) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารโรงเรียน หรือใช้โรงเรียนเป็นฐานทั่วไป ประกอบด้วย

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)
2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement)
3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People)
4. หลักการบริหารตนเอง (Self Managing)
5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance)

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดหลักการบริหารสถานศึกษาที่สำคัญ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ อันได้แก่ ความเป็นเอกภาพในการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา มีมาตรฐานและทิศทางในการจัดการศึกษาเหมือนกัน โดยส่วนกลางกำหนดนโยบาย ให้คำปรึกษา ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา
2. มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปโดยคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง
3. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ชุมชน สถาบันสังคมต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีการระดมทรัพยากรต่างๆ จากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหรือหาแนวทางการพัฒนาการศึกษา เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน เงินทุน วัสดุและอื่นๆ เป็นต้น

Diane Tracy (เพชรวิทย์ จันทรศิริสิริ, 2554; อ้างอิงมาจาก Diane Tracy, 1990) ได้เสนอหลักการบริหารงานในองค์กรเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ 10 ประการ ไว้ดังนี้

1. การบอกให้ทราบถึงความรับผิดชอบแต่ละบุคคลคืออะไร
2. การให้อำนาจ บทบาทเท่ากับความรับผิดชอบแต่ละบุคคลคืออะไร
3. การกำหนดมาตรฐานการทำงาน

4. การสนับสนุน พัฒนา ฝึกอบรมตามที่ต้องการ
5. การให้ความรู้และข้อมูลสารสนเทศ
6. การสะท้อนผลงานให้ทราบ
7. การยอมรับในผลงานและความสำเร็จ
8. การให้ความเชื่อใจ
9. การยอมรับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น
10. การให้เกียรติและนับถือ

Luther Gulik และ Urwick (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2554; อ้างอิงมาจาก Luther Gulik and Urwick, 1937) ได้กล่าวถึงหลักการบริหาร ที่เรียกว่า POSDCORB 7 ประการ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ ดังนี้

1. Planning (P) หมายถึง การวางแผนหรือวางโครงการอย่างกว้างๆ ว่ามีงานอะไรบ้างที่จะปฏิบัติตามลำดับวางแผนมีการปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัตินั้นๆ ก่อนลงมือปฏิบัติการ
2. Organizing (O) หมายถึง การจัดรูปโครงการหรือเค้าโครงของการบริหาร กำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจนพร้อมด้วยกำหนดลักษณะและวิธีการติดต่อกัน
3. Staffing (S) หมายถึง การบริหารงานอันเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ทุกประเภทของหน่วยงานตั้งแต่การแสวงหาคนมาทำงานการบรรจุแต่งตั้งการฝึกอบรมและพัฒนาบุคคลที่จะบรรจุแต่งตั้งไว้แล้วการบำรุงขวัญการเลื่อนขั้น ตลอดจนการพ้นจากงานและบำรุงรักษาสภาพการทำงานที่ดีมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ตลอดไป
4. Directing (D) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการหลังจากได้วิเคราะห์และพิจารณาวางแผนงานโดยรอบคอบแล้ว รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นๆ ในฐานะผู้บริหารเป็นผู้บังคับบัญชาในหน่วยงาน
5. Coordinating (Co) หมายถึง การประสานงานหรือสื่อสารสัมพันธ์หน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ภายในองค์การหรือสำนักงานใหญ่เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพไม่มีการซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน
6. Reporting (R) หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือไปยังหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทั้งเบื้องบนและเบื้องล่างการเสนอรายงานทำให้ผู้บังคับบัญชาทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะสะดวกแก่การประสานงานกับหน่วยงานอื่น

7. Budgeting (B) หมายถึง การจัดทำงบประมาณการเงินการวางแผนหรือโครงการ ในการใช้จ่ายเงินการบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินหรือตรวจสอบบัญชีโดยรอบคอบและรัดกุม

Henri Fayol (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2554; อ้างอิงมาจาก Henri Fayol, n.d.) ได้นำเสนอหลักการบริหารงาน 14 ประการ (Fayol's Fourteen Principles of Management) ซึ่งมีดังต่อไปนี้ คือ

1. การจัดแบ่งงาน (Division of Work) หลักการก็คือการทำให้คนจำนวนมากที่ต้องมาทำงานร่วมกัน ได้มีการจัดแบ่งหน้าที่ตามความสามารถ หรือความเชี่ยวชาญพิเศษของแต่ละคน เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. การมีอำนาจหน้าที่ (Authority) ผู้จัดการต้องสามารถออกคำสั่งได้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทำให้คำสั่งที่ออกไปนั้นมีความถูกต้องและเกิดความรับผิดชอบควบคู่กันไป เมื่อใดที่มีการใช้อำนาจหน้าที่ เมื่อนั้นความรับผิดชอบก็จะต้องติดตามไปด้วย
3. ความมีวินัย (Discipline) ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือพนักงานต้องเชื่อฟัง และเคารพกฎเกณฑ์ขององค์การ การที่คนจะมีวินัยที่ดีนั้นเกิดจากความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจ ที่ชัดเจนระหว่างฝ่ายจัดการและคนทำงาน ทั้งนี้ เมื่อมีการทำผิดกฎระเบียบขององค์การ ก็จะมีผลทำให้ได้รับโทษ
4. เอกภาพของสายบังคับบัญชา (Unity of Command) พนักงานหรือลูกจ้างทุกคนจะได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว สายบังคับบัญชาจะมีลักษณะเป็นทอดๆ ไปแต่ละคนจะรู้ว่าใครคือเจ้านายของตน
5. เอกภาพในทิศทาง (Unity of Direction) แต่ละคนในกลุ่มกิจกรรมขององค์การจะมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน รับแผนเดียว และจากหัวหน้าเดียว
6. ผลประโยชน์ของหมู่คณะจะต้องเหนือผลประโยชน์ส่วนตัว (Subordination of Individual Interests to the General Interests) คนที่เข้ามาทำงานในองค์การนั้นจะต้องยอมรับว่าผลประโยชน์ขององค์การจะต้องมาเหนือผลประโยชน์ส่วนตัว
7. มีระบบค่าตอบแทนที่ยุติธรรม (Remuneration) คนทำงานแม้จะต้องเห็นผลประโยชน์ขององค์การเหนือผลประโยชน์ส่วนตัว แต่องค์การก็ต้องทำหน้าที่จัดระบบค่าตอบแทนให้เหมาะสมแก่ความสามารถและเป็นไปอย่างยุติธรรม
8. ระบบการรวมศูนย์ (Centralization) การรวมศูนย์ในที่นี้หมายถึงระดับของการที่ผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีส่วนในการตัดสินใจอย่างไร การจะกระจายอำนาจ หรือรวมอำนาจเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ประเด็นจะอยู่ที่ว่าทำอะไรจึงจะรวมศูนย์ได้ในแต่ละกรณี แนวคิดนี้มองเห็นความจำเป็นขององค์การที่ต้องมีศูนย์รวมอำนาจ

9. สายบังคับบัญชา (Scalar Chain) หมายถึง สายบังคับบัญชาจากระดับสูงลงมาสู่ระดับต่ำสุด สายการสื่อสารติดต่อก็คจะเป็นไปตามนี้ คือจะเป็นไปตามระดับชั้น อย่างไรก็ตามถ้าสายการบังคับบัญชาก่อให้เกิดการเสียเวลาล่าช้า ก็ให้มีการข้ามชั้นตอนได้ และทั้งนี้ต้องเป็นข้อตกลงระหว่างส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

10. ความเป็นระบบระเบียบ (Order) หมายความว่า คนก็ดี หรือวัสดุอุปกรณ์ทั้งหลายก็ดีจะอยู่ในที่อันเหมาะสมในเวลาอันเหมาะสม ความเป็นระบบระเบียบนี้ในส่วนหนึ่งหมายความว่าถ้าเกิดการเปลี่ยนแปลง เช่นคนป่วยงาน ลางาน ก็สามารถมีคนทดแทนได้ เพราะมี ความเป็นระบบทำให้รู้งานกัน

11. ความเท่าเทียมกัน (Equity) ในที่นี้ ผู้เป็นหัวหน้าจะต้องมีการตอบสนองต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีเมตตา และยุติธรรม การใช้อำนาจของผู้บริหารจะเป็นไปด้วยหลักการมิใช่จะทำอะไรได้ตามใจ

12. ความมั่นคง และสามัญฐานะของบุคลากร (Stability of Tenure of Personnel) ทั้งนี้โดยมองว่า การที่มีคนเปลี่ยนงานบ่อยๆ นั้นจะทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพฝ่ายบริหารควรวางแผนงานให้สามารถมีการทดแทนกำลังคนกันได้ เมื่อมีตำแหน่งว่างลง

13. การริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ที่จะทำงานออกมาได้ในระดับที่สูง

14. วิญญาณแห่งหมู่คณะ (Esprit de Corps) การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีความราบรื่น และความเป็นปึกแผ่นใน

จากหลักการบริหารสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการบริหาร การศึกษามีหลายรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีองค์ประกอบหรือขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารบรรลุ วัตถุประสงค์ตามที่วางไว้ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา การวางแผน การจัดองค์การ การจัดงบประมาณการสั่งการ การประสานงานการติดต่อสื่อสาร การควบคุม การจูงใจ การบำรุง ขวัญกำลังใจการประเมินผล และการรายงานผล

3. หลักการจัดการศึกษา

หลักการและแนวทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เน้นการปฏิรูประบบการศึกษา โดยมีเป้าหมายภายในปี 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นประเด็นหลัก 3 ประการ คือ

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย
2. โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ เพิ่มโอกาสการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึง
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา

โดยเพิ่มบทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอกระบบการศึกษา

ด้วยประเด็นหลักทั้งสามประการนี้จะส่งผลให้คนไทยยุคใหม่ 1) สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองรักการอ่านและมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต 2) มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ 3) มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม และ 4) มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริตต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงและสามารถก้าวทันโลก (พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ, 2555)

ทั้งนี้จำเป็นต้องมีกลไกหรือหน่วยงานที่วิเคราะห์ปัญหาของระบบการศึกษาและเรียนรู้ และเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม กฎหมาย ฯลฯ ของประเทศและเสนอแนวทางปฏิรูประบบอย่างเป็นขั้นตอน โดยกำหนดประเด็นสำคัญของระบบการศึกษาที่ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วนได้ 4 ประการหลัก ด้วยกันดังนี้

1. พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่
2. พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่
3. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่
4. พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยุคใหม่

4.1 กระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาให้สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา โดยการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้คำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

4.1.1 ความพร้อมและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่จะสามารถรับผิดชอบดำเนินการตามขีดความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.2 ความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือมติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะกระจายอำนาจ

4.1.3 ความเป็นเอกภาพด้านมาตรฐานและนโยบายด้านการศึกษา

4.1.4 ความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา

4.1.5 มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่

4.1.6 มุ่งให้เกิดผลสำเร็จแก่สถานศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษาให้มากที่สุดเพื่อให้สถานศึกษานั้นมีความเข้มแข็งและความคล่องตัว

4.1.7 เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา

4.1.8 เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ โดยตรง

4.2 พัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลให้มีความโปร่งใสเป็นธรรม และมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ

4.3 พัฒนาการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

4.4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาและเรียนรู้ให้มากขึ้น เพื่อให้ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษามากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) เสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ไว้ 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป อีกทั้งยังเสนอหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ ดังต่อไปนี้

1. ความพร้อมและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาที่จะสามารถรับผิดชอบดำเนินการตามขีดความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะกระจายอำนาจ
3. ความเป็นเอกภาพด้านมาตรฐานและนโยบายด้านการศึกษา
4. ความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา
5. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่
6. มุ่งให้เกิดผลสำเร็จแก่สถานศึกษาโดยเน้นการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษาให้มากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษานั้นมีความเข้มแข็งและความคล่องตัวเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษาเพื่อให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ โดยตรง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) กำหนดไว้ว่าการบริหารจัดการของสถานศึกษามีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐจึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งกับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย ประกอบด้วย 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า

จากหลักการจัดการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการและกรอบแนวคิดในการจัดการศึกษา ระบบการศึกษาและการเรียนรู้ตามแนวทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต้องเน้นการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู

คณาจารย์และ บุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า รวมถึงระบบการบริหาร การจัดการที่มี ธรรมาภิบาล มีการกระจายอำนาจและทรัพยากรสู่ท้องถิ่น การเพิ่มโอกาสทาง การศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนส่งผลให้การศึกษาที่มีสัมฤทธิ์ผลสำหรับผู้เรียน ทั้งประเทศ ทั้งในเมืองและชนบททั้งที่มีฐานะดีและยากจน

1. ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามนโยบายการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ได้บัญญัติไว้ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ทั้งนี้การปฏิบัติงานในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารควรดำเนินงานภายในโรงเรียนอย่างมีระบบ โดยมีแผนการดำเนินงาน ที่แสดงลำดับขั้นตอนของการทำงานเป็นกระบวนการ มีการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบ มีแผนการควบคุมกำกับงานและการประเมินผลงานที่ชัดเจนตามลักษณะของงาน ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานด้านวิชาการ เป็นภาระหลักในการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อพัฒนา ผลผลิต คือ นักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้ มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะ เป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนา หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการ พัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

1. หลักการและแนวคิด

1.1 ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและ สังคมอย่างแท้จริง โดยมีครูผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

1.2 มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด

1.3 มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้

- 1.4 มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดยจัดให้มีดัชนีชี้วัด
คุณภาพการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วง
ชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
- 1.5 มุ่งส่งเสริมการร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและ
คุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการ
- 2.1 ภาระงานด้านการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่
- 2.1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระ
หลักสูตรท้องถิ่น
- 2.1.2 การวางแผนด้านวิชาการ
- 2.1.3 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ
สถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 2.2 ภาระงานด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาต้องขอความ
เห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่
- 2.2.1 การวางแผนด้านวิชาการ
- 2.2.2 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2.2.3 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน
การศึกษา
3. ขอบข่ายและภาระงาน
- 3.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนา
สาระหลักสูตรท้องถิ่น
- 3.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 3.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 3.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 3.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3.6 การวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 3.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 3.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 3.9 การนิเทศการศึกษา
- 3.10 การแนะแนว

3.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

3.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

3.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

และ องค์กรอื่น

3.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั

องค์กร หน่วยงานสถานศึกษาประกอบและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

3.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ

สถานศึกษา

3.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

3.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานด้านวิชาการ หมายถึง การให้ความเห็น
ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกับความต้องการของท้องถิ่นและ
ความต้องการของผู้เรียน การให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม
กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัด
การศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง การรับทราบ การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบ
และการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การบริหารงบประมาณ

การบริหารงานด้านงบประมาณ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับงานธุรการ การเงิน
และพัสดุ เป็นการควบคุมการดำเนินงานทั่วไปของโรงเรียนด้านงานเอกสาร หลักฐานเอกสาร รวมทั้ง
การเงินการพัสดุ ให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการและเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อบริการ
แก่งานต่างๆ ในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงมุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหาร
จัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหาร
งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษารวมทั้งจัดหา
รายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งเสริมให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อ
ผู้เรียนการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและ
สถานศึกษา ด้านการบริหารงานงบประมาณ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

1. หลักการและแนวคิด

1.1 ยึดหลักความเท่าเทียมกันและความเสมอภาคทางโอกาส

การศึกษาของผู้เรียนในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 มุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณตาม

มาตรฐานการจัดการทางการเงินทั้ง 7 ด้าน เพื่อรองรับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ดังนี้

- 1.2.1 การวางแผนงบประมาณ
- 1.2.2 การคำนวณต้นทุนผลผลิต
- 1.2.3 การจัดระบบการจัดหาพัสดุ
- 1.2.4 การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ
- 1.2.5 การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน
- 1.2.6 การบริหารสินทรัพย์
- 1.2.7 การตรวจสอบภายใน

1.3 ยึดหลักการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ

โดยจัดสรรงบประมาณให้เป็นลักษณะของวงเงินรวมแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในระยะของการพัฒนา

1.4 มุ่งเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการ จัดการงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้มีอิสระในการตัดสินใจมีความ คล่องตัวควบคู่กับความโปร่งใส และความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้จากผลสำเร็จของงานและ ทรัพยากรที่ใช้

2. การกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาด้านงบประมาณ

2.1 ภาระงานด้านการบริหารงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาต้องขอความเห็นชอบของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

- 2.1.1 จัดทำแผนงบประมาณและคำขอตังงบประมาณเพื่อเสนอต่อ เลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.1.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้จัดสรร งบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
- 2.1.3 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- 2.1.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 2.1.5 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.2 ภาระงานด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาต้องขอ ความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

- 2.2.1 จัดทำแผนงบประมาณและคำขอตังงบประมาณเพื่อเสนอต่อ เลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้จัดสรร งบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
- 2.2.3 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

2.2.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

2.2.5 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

3. ขอบข่ายและภารกิจงาน

- 3.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อ
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการและเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี
- 3.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ
จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
- 3.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
- 3.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- 3.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
- 3.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
- 3.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลการผลิตจาก
งบประมาณ
- 3.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 3.9 การปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อ
การศึกษา
- 3.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 3.11 การวางแผนพัสดุ
- 3.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์
หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี
- 3.13 การพัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศเพื่อการจัดและจัดหาพัสดุ
- 3.14 การจัดหาพัสดุ
- 3.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- 3.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 3.17 การเบิกเงินจากคลัง
- 3.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
- 3.19 การนำเงินส่งคลัง
- 3.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 3.21 การจัดทำรายการทางการเงินและงบการเงิน
- 3.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารด้านงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับ การจัดตั้งงบประมาณการจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามและประเมิน ประสิทธิภาพ การใช้จ่ายงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา งานการเงิน งานการบัญชี งานการพัสดุและสินทรัพย์

ด้านการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวอิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญประกอบด้วย การจัดทำแผน/โครงการเกี่ยวกับบุคลากร การจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน การสร้างและบำรุงขวัญบุคลากร การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน การร่วมกิจกรรมของชุมชน การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริการแก่ชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นแนวทางการดำเนินงานการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

1. หลักการและแนวคิด

1.1 ยึดหลักความต้องการและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามนโยบาย กฎหมายและหลักเกณฑ์ที่กำหนด

1.2 ยึดหลักความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษาตามนโยบาย กฎหมายและหลักเกณฑ์ที่กำหนด

1.3 ยึดหลักธรรมาภิบาล

2. การกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานบุคคล

2.1 ภาระงานด้านการบริหารงานบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องขอความเห็นชอบของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ การวางแผนอัตรากำลัง

2.2 ภาระงานด้านการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาต้องขอความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การวางแผนอัตรากำลัง

3. ขอบข่ายและภารกิจงาน

3.1 การวางแผนอัตรากำลัง

3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

- 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.5 การดำเนินเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 3.6 การลาทุกประเภท
- 3.7 การประเมินผลการดำเนินงาน
- 3.8 การดำเนินการทางวินัย
- 3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- 3.12 การออกจากราชการ
- 3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
- 3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์
- 3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
- 3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาการดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกรนั้น
- จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลัง การกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การย้าย การเปลี่ยนแปลงสถานภาพวิชาชีพ การเลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าจ้างการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการวินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ
- การบริหารงานทั่วไป
- การบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการ บริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุน และการอำนวยความสะดวก ในการให้บริการ

การศึกษาทุกระดับมุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

1. หลักการและแนวคิด

1.1 ยึดหลักให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและการจัดการศึกษาด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่กำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานในเชิงนโยบายให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

1.2 มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารและการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตามกฎเกณฑ์ กติกาตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

1.3 มุ่งพัฒนาองค์กรทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้เป็นองค์กรสมัยใหม่ โดยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ที่เหมาะสมสามารถเชื่อมโยงติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วด้วยระบบเครือข่ายและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

1.4 การบริหารงานทั่วไปเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการบริการ การศึกษาทุกระดับ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยตามบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตลอดจนการจัดและให้บริการการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และสถาบันสังคมอื่น

2. การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานทั่วไป

2.1 ภาระงานด้านการบริหารงานทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องขอความเห็นชอบของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

2.1.1 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

2.1.2 การรับนักเรียน (กำหนดแนวทางการรับนักเรียน การจัด

โอกาสทางการศึกษา)

2.1.3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

การเสนอเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษาเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรา 36 ตามพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

2.2 ภาระงานด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาต้องขอความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ได้แก่

2.2.1 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

2.2.2 การรับนักเรียน

2.2.3 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบรวมหรือเลิก

สถานศึกษา

2.2.4 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

3. ขอบข่ายและภารกิจงาน

3.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

3.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

3.3 การวางแผนการบริหารงานศึกษา

3.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

3.5 การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร

3.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

3.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.8 การดำเนินงานธุรการ

3.9 การดูแลสถานที่และสภาพแวดล้อม

3.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

3.11 การรับนักเรียน

3.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิก

สถานศึกษา

3.13 การประสานจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย

3.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการการศึกษา

3.15 การทัศนศึกษา

3.16 งานกิจการนักเรียน

3.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

- 3.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล
ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 3.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
- 3.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน
- 3.21 การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน
- 3.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษ

นักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน งานธุรการ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานปกครองดูแล บำรุงรักษาใช้อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมงานกิจการนักเรียนงานประชาสัมพันธ์ การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา จัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน

กล่าวโดยสรุป ภาระหน้าที่การปฏิบัติงานในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดไว้ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการมีภาระหน้าที่ 17 อย่าง ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 22 อย่าง ด้านการบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20 อย่าง และด้านการบริหารงานทั่วไป มีภาระหน้าที่ 22 อย่าง

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 3 ได้บัญญัติไว้ว่า

“คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วม ทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับ มีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือ ด้าน หนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม ได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศ กำหนด

“การเรียนรวม” หมายความว่า การจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไป ทุกระดับและหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการจัดการศึกษา ให้สามารถรองรับการเรียนการสอนสำหรับ คนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการ และที่สำคัญในหมวด 1 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 5 ได้บัญญัติ ไว้ว่า คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้

1. ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอด ชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทาง การศึกษา
2. เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึง ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น
3. ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัด หลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น พิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

มาตรา 6 ได้บัญญัติไว้ว่า ให้ครูการศึกษาพิเศษในทุกสังกัดมีสิทธิได้รับเงิน ค่าตอบแทนพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดให้ ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ได้รับการส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพ องค์ความรู้การศึกษาต่อเนื่องและทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 7 ได้บัญญัติไว้ว่า ให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนรวม สถานศึกษาเอกชนการกุศลที่จัดการการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ และศูนย์การเรียนเฉพาะ ความพิการ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานได้รับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐ หลักเกณฑ์และวิธีการในการรับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 8 ได้บัญญัติไว้ว่า ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุง

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน ประกาศกระทรวง สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษา สำหรับคน พิการทั้งในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนรวม การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพใน การดำรงชีวิตอิสระการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด

ให้ สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ให้ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาใน สัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้สื่อเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย ให้ สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจาก ชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้อง กับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

มาตรา 9 ได้บัญญัติไว้ว่า ให้รัฐจัดเงินอุดหนุนเพื่อส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ ความรู้และเทคโนโลยี ที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ให้ รัฐจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้ เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการและสถานศึกษาที่จัดการศึกษา สำหรับคนพิการ

มาตรา 10 ได้บัญญัติไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบหรือประกาศ แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

การศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียน ปกติหรือนักเรียนที่มีความพิการก็มีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะก่อให้เกิดความเท่าเทียม กันในการดำรงชีวิต ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้ทรงดำรัส ถึงผู้พิการว่า “งานช่วยผู้พิการนี้...ก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะว่าผู้ที่พิการไม่ได้เป็นผู้ยากพิการ และอยากช่วยตนเอง ถ้าเรา...ไม่ช่วยเขาให้สามารถที่จะปฏิบัติงานอะไร เพื่อมีชีวิต...และมีเศรษฐกิจ ของครอบครัว จะทำให้เกิดสิ่งที่หนักในครอบครัว หนักแก่ส่วนรวม ฉะนั้นนโยบายที่จะทำก็คือ ช่วยเขา ให้ช่วยตนเองได้ เพื่อจะ让他สามารถเป็นประโยชน์ต่อสังคม” ดังนั้นบุคคลที่เกี่ยวข้องใน

การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ควรจะทราบถึงสิทธิและความต้องการจำเป็นของคนพิการในด้านต่างๆ ทั้งสิทธิด้านการได้รับการศึกษา การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์สังคมและอาชีพ ทั้งนี้รัฐตระหนักถึงความต้องการจำเป็นของคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ อันจะนำไปสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 อย่างชัดเจนว่า ให้มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษรูปแบบการจัดการเรียนรวมเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรวมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาโดยเรียนในบางวิชา (Integration) หรือบางเวลาตามความพร้อมของเด็กและการเรียนเต็มเวลา (Mainstreaming) โรงเรียนและครูไม่มีการเตรียมการจัดการเรียนรู้เป็นพิเศษให้กับเด็กพิการต่อมานักวิชาการได้มีความเห็นว่าควรจัดการเรียนรวมให้เด็กพิการเรียนรวมกับเด็กปกติทั่วไปในทุกวิชาโดยโรงเรียนต้องเตรียมแผนการเรียนสำหรับเด็กรายบุคคล

1. ความหมายของการเรียนรวม

ได้นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการเรียนรวมไว้หลายทัศนะดังต่อไปนี้

Kauffman, Gottlieb, Agard และ Kukic (1975) ได้ให้ความหมาย การเรียนรวม หมายถึง การจัดการศึกษา ให้แก่เด็กพิเศษและเด็กปกติ เรียนรวมตามแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาตามแผนการศึกษารายบุคคล และกระบวนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรสอน และสนับสนุนทั้งการศึกษาปกติและการศึกษาพิเศษ

Booth (1999) ได้ให้ความหมาย การเรียนรวม หมายถึง การที่ครูปฏิบัติร่วมกับนักเรียนในบริบทที่เหมาะสมในสถานะที่นักเรียนมีความหลากหลาย นอกจากนี้ครูอาจจะต้องเป็นผู้สร้างทางเลือกและเป้าหมายให้กับนักเรียน

เบญจา ชลธารนนท์ (2536) ได้ให้ความหมาย การเรียนรวม หมายถึง การศึกษาสำหรับเด็กทุกคนโดยรับเข้ามาเรียนรวมกันตั้งแต่ร่วมรับการศึกษา และ จัดบริการพิเศษตามความ

ต้องการของแต่ละบุคคลในการจัดให้เรียนรวมต้องให้บริการช่วยเหลือ ระยะเริ่มแรกและต้องมีการปรับเปลี่ยนบุคลากร ครูต้องมีทักษะในการที่จะออกไปทำงานกับ ครูประจำชั้นปกติได้

ผดุง อารยะวิญญู (2541) ได้ให้ความหมาย การเรียนรวม หมายถึง การจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในโรงเรียนปกติอาจจัดได้หลายลักษณะเช่นการเรียนรวมเต็มเวลาเรียนในห้องพิเศษห้องเสริมวิชาการซึ่งให้ออกาสเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2543) ได้ให้ความหมาย การเรียนรวม หมายถึง วิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรวมกับเด็กปกติเพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ตามรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้นให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข

จิระพร ชะโน (2557) ได้ให้ความหมาย การเรียนรวม หมายถึง การส่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในชั้นเรียนปกติและมีความคาดหวังว่า เด็กที่ส่งเข้าไปเรียนจะต้องสามารถบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติ นั่นคือเด็กจะต้องเรียนได้ในหลักสูตรเดียวกับเด็กปกติและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในมาตรฐานเดียวกับเด็กอื่นๆ

กล่าวโดยสรุป การเรียนรวม หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้เรียนรวมกับเด็กปกติโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ความบกพร่องทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคมและสติปัญญา ตามรูปแบบของการเรียนรวมทั้งการเรียนรวมเต็มเวลาและเรียนรวมบางเวลาโดยได้รับความช่วยเหลือตามความจำเป็นพิเศษเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสได้เรียนรู้ตามความสามารถและตามศักยภาพของตนเองสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

การเรียนรวมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติเป็นการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและให้ความเสมอภาคแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีโอกาสเรียนได้มากที่สุด

กระทรวงศึกษาธิการ (2545) ได้สรุปหลักการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ดังนี้

1. ความยุติธรรมในสังคม กล่าวคือ เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาสิทธินี้เป็นสิทธิ ขั้นพื้นฐานของเด็กทุกคน
2. การเรียนรู้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ไม่ว่าเด็กคนนั้นจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา

3. การจัดการศึกษาเป็นลักษณะของการจัดการศึกษาเพื่อคนทุกคนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นการจัดการแบ่งแยกสังคมอย่างหนึ่งการเรียนรวมเป็นการสอนคนให้ดำรงชีวิตร่วมกันดังนั้นการศึกษาจึงควรเป็นลักษณะของการศึกษาเพื่อคนทุกคน (Education for all)

จากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ควรจัดให้มีความสอดคล้องกับทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศที่เน้นการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนเป็นสำคัญที่เน้นการพัฒนาศักยภาพความต่างระหว่างบุคคล

ภูฟ้า เสวกพันธ์ (2555) กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. แนวคิดการนำนักเรียนเข้าสู่สภาวะปกติมากที่สุด เป็นแนวคิดหลักของการศึกษา ในปัจจุบันที่ช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่างๆ สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันทั่วไปได้ดีขึ้น
2. แนวคิดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะที่เหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทแต่ละคน
3. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แยกประเภทความบกพร่อง เป็นการจัดบริการให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษตั้งแต่เริ่มต้น โดยนักเรียนไม่ได้ถูกรับความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง
4. แนวคิดการเน้นสิ่งที่ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน เพื่อจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ
5. แนวคิดการประสานงานระหว่าง งานวิชาชีพสาขาต่างๆ เป็นการจัดการประสานงานในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอรวมทั้งครอบครัวนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเฉพาะ
6. แนวคิดทางพฤติกรรมนิยมเป็นการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อควบคุมหรือเปลี่ยนแปลงที่สามารถสังเกตได้ โดยใช้หลักการวางเงื่อนไข หรือการเสริมแรง
7. แนวคิดทางนิเวศวิทยา เป็นการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้วยการปรับตัวเข้าหากันระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ กับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้นักเรียนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล เพื่อสร้างความเข้าใจในความแตกต่างของสังคม และเพื่อสร้างความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล

กล่าวโดยสรุป แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นในการจัดการศึกษาโดยอาศัยองค์ประกอบและปัจจัยต่างๆ เพื่อช่วยเหลือด้านการศึกษาและการดำรงชีพสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3. ทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนรวม

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมจำเป็นต้องจัดตามความเหมาะสม โดยพิจารณาความต้องการและความสามารถเพื่อประโยชน์สำหรับนักเรียนอย่างเต็มที่ ซึ่งมีนักการศึกษาพิเศษได้สรุปทฤษฎีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ไว้ดังนี้

Thomas (1997) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการจัดการเรียนรวมว่า เป็นการรับนักเรียนเข้ามาในระบบการศึกษาทั่วไป สอนตามกรอบแนวคิดปกติและระบุหน้าที่รับผิดชอบของครูแต่ละคน ซึ่งเป็นกระบวนการมิใช่เพียงการนำนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนปกติมารวมกัน นักเรียนต้องไม่ถูกแยกออกกระบบของโรงเรียน ปัจจัยคุณภาพ หลักสูตร รูปแบบการสอน บทบาทผู้นำ จะต้องเปลี่ยนแปลงเพราะการศึกษาแบบเรียนรวมต้องการการมีส่วนร่วมของคนทุกคน

ผดุง อารยะวิญญู (2533) ได้สรุปทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนรวม ดังนี้

1. ในสังคมมนุษย์มีทั้งคนปกติและผู้มีความบกพร่องต่างๆ เมื่อสังคมไม่สามารถแยกคนที่มีความบกพร่องออกจากสังคมปกติได้ตั้งนั้นจึงไม่ควรแยกการศึกษาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งควรให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกับเด็กปกติ
2. เด็กที่มีความต้องการพิเศษต่างจากเด็กปกติตั้งนั้นควรจัดรูปแบบและวิธีการศึกษาให้แตกต่างไปจากเด็กปกติเพื่อให้เด็กมีศักยภาพในการเรียนรู้อย่างเต็มที่
3. เด็กแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษการศึกษาจะช่วยให้ความสามารถของเด็กแต่ละคนปรากฏเด่นชัดขึ้น
4. เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกันทางการเลี้ยงดูจากครอบครัว เศรษฐกิจสังคม การศึกษาสติปัญญาและทักษะการศึกษาจะช่วยให้แต่ละคนได้เรียนรู้เพื่อการปรับตัวเข้าหากันและให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก
5. เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านร่างกายสติปัญญาอารมณ์และสังคม การจัดการศึกษาจึงต้องจัดเพื่อพัฒนาทุกด้านให้สูงสุดตามความสามารถของแต่ละบุคคลจากปรัชญาและทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนรวมดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นการยอมรับแล้วว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของสังคมการให้เด็กได้เรียนรวมกับเด็กปกติ ย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน อันเป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขในอนาคต เมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ตั้งนั้นจึงต้องเตรียมให้เด็กมีความพร้อมที่จะดำรงชีพอยู่ในสังคมตามศักยภาพของแต่ละคนประกอบกับการฝึกฝนฟื้นฟูบำบัดและการเรียนรู้จากระบบการศึกษาที่จัดขึ้นอย่างเหมาะสม

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนรวมนั้นควรจัดการศึกษาที่เน้นความเท่าเทียม เพื่อตอบสนองความต้องการแต่ละบุคคลโดยยึดหลักการที่เน้นผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาสติปัญญาอารมณ์เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับการดำรงชีวิตในสังคมได้

4. หลักการของการเรียนรวม

การเรียนรวมจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับวิธีดำเนินการและการวางแผนในการจัดการเรียนรวม

ผดุง อารยะวิญญู (2533) ได้สรุปข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรวมไว้ ดังนี้

1. การเรียนรมนั้นควรเริ่มเมื่ออายุยังน้อยดังนั้นควรเริ่มตั้งแต่ชั้นปฐมวัย
2. สถานศึกษาที่จะบริการด้านการเรียนรวมต้องมีความพร้อมด้านบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้ทำหน้าที่สอนเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. ในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษานั้นควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจและอบรมครู เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนและนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนรวมที่จะเริ่มขึ้นในสถานศึกษานั้นให้เข้าใจบทบาทและความรับผิดชอบ
4. สถานศึกษาจะต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนอุปกรณ์อันจำเป็นในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ
5. ควรมีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized education program: IEP) เพราะช่วยให้การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษบรรลุเป้าหมายตรงตามความต้องการพิเศษของแต่ละบุคคล
6. หากไม่จำเป็นแล้วไม่ควรแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติในแง่ของการให้บริการการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กปกติได้เข้าใจถึงความต้องการและศักยภาพของเด็กที่จะพัฒนาตนเอง
7. การประเมินพัฒนาการและผลการเรียนของเด็กต้องกระทำสม่ำเสมอด้วยวิธีการประเมินที่เชื่อถือได้
8. ศึกษาข้อบกพร่องของการจัดการเรียนรวมอยู่เสมอและหาทางปรับปรุงแก้ไขให้บริการดังกล่าวมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวม

จาริก โกษาพงศ์ (2545) ได้สรุปหลักการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวมไว้ 13 ประการ ดังนี้

1. ครูตั้งความคาดหวังว่าเด็กจะสามารถเรียนรู้ได้
2. ครูไม่ด่วนสรุปเอาเอง
3. ครูทุ่มเทสิ่งเร้าให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสต่างๆ ให้มาก
4. ครูให้สิ่งชี้แนะแก่เด็กปกติ
5. ครูกระทำกิจกรรมให้มีชีวิตชีวา
6. สอนช้าและทบทวนบทเรียนบ่อยๆ เท่าที่จำเป็น
7. ครูดึงเด็กทั้งสองประเภทให้มาสัมพันธ์กัน

8. ครูทำให้การเรียนรู้เป็นสิ่งมีคุณค่าเกิดผลดี
9. ครูจัดกิจกรรมการสอนทำให้เป็นรูปธรรม
10. ครูทำให้เด็กมีความประหลาดใจคาดไม่ถึง
11. กิจกรรมเน้นในทางบวกเป็นสำคัญ
12. ครูจัดการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน
13. ถ้าเด็กไม่เข้าใจครูพร้อมที่จะกลับไปเริ่มต้นใหม่การจัดการเรียนรวมไม่ได้

หมายถึง เพียงแต่การนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มาอยู่ร่วมกับเด็กปกติเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการเรียนรู้และการเจริญเติบโตในสิ่งแวดล้อมซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้ปฏิสัมพันธ์กับเด็กปกติในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ และมากกว่านั้น ยังเป็นการให้โอกาสแก่คณะครูผู้บริหารครูสอนพิเศษ นักแก้ไขการพูด นักจิตวิทยา นักโสตสัมผัสวิทยา นักกายภาพบำบัด นักสังคมสงเคราะห์และจิตแพทย์ได้ประสานงานกันทำงานร่วมกันเพื่อช่วยเหลือให้เจริญเติบโตและได้ประโยชน์สูงสุดตามความต้องการพิเศษของแต่ละบุคคลการเรียนรวมจะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับวิธีดำเนินการและการบริหารจัดการการวางแผนในการจัดการเรียนรวม

Gearheart และ Weishahn (1980) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนรวม ดังนี้

1. การจัดบริการควรจัดให้ตั้งแต่เริ่มต้นที่ค้นพบความพิการ
2. การจัดการศึกษาควรสนองความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละประเภทและควรเป็นลักษณะการศึกษารายบุคคล
3. การบริการควรครอบคลุมตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียนจนถึงระดับการศึกษาสูงสุดที่เด็กสามารถเข้ารับบริการได้
4. ควรจัดในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุดตามความเหมาะสม
5. การศึกษาควรมุ่งเน้นให้เด็กเป็นตัวของตัวเองยอมรับตนเองเชื่อมั่นในตนเอง มีการควบคุมตนเองและช่วยเหลือตนเองได้ไม่เป็นภาระของครอบครัวและสังคม

Cartwright, Cartwright และ Ward (1995) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดการเรียนรวมประสบผลสำเร็จ ดังนี้

1. มีความตั้งใจจริงที่จะจัดการเรียนรวม
2. เตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เข้าเรียนรวมทางวิชาการและสังคม
3. เตรียมเด็กปกติให้มีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรวม
4. ติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการ
5. แก้ไขเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนสำหรับเด็กในชั้นเรียนรวม
6. ประเมินความก้าวหน้าของเด็กที่เข้าเรียนรวม
7. ดำเนินการส่งต่อตามพัฒนาการของเด็กต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) การจัดการเรียนรวม ให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมาย หรือเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาเพื่อสนองตอบ ความต้องการระหว่างบุคคลมีหลักการดำเนินการ ดังนี้

1. ทำงานเป็นทีมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษาและบุคลากรทางการแพทย์

2. ปรับการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่และจัดหาเพิ่มเติมตามความจำเป็น

3. ให้เด็กปกติดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4. สร้างเครือข่ายในการทำงาน

5. ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

6. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศของเด็กและครูเป็นรายบุคคล

7. ช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเป็นระบบและ

ต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป แนวทางและหลักการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวม เป็นการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบหนึ่งที่ได้ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษและความต้องการช่วยเหลือที่ แตกต่างไปจากเด็กปกติร่วมใช้ชีวิตกับเด็กปกติในระบบโรงเรียนไม่มีการแบ่งแยก เพื่อให้เขาพัฒนา ได้เต็มศักยภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยโรงเรียนจะต้องจัด การศึกษาให้เหมาะสม เสมอภาคและเท่าเทียมกัน

5. ประโยชน์ของการจัดการเรียนรวม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) กล่าวถึงประโยชน์ของ การจัดการเรียนรวมไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเรียน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสเรียนตามระดับชั้นใน โรงเรียนปกติโดยไม่ยกเว้น ถ้าเรียนในชั้นเรียนพิเศษ ครูก็จะให้ความพิเศษแก่เด็กมากเกินไปหรือ ตั้งความหวังไว้ค่อนข้างต่ำ เมื่อเด็กทำอะไรไม่ได้ครูก็จะปล่อย เพราะถือว่ามีความบกพร่อง ถ้าเด็ก เรียนในโรงเรียนปกติเด็กก็ต้องปฏิบัติตามนักเรียนทั่วไป เช่น พยายามทำงานให้เสร็จเหมือนคนอื่น เด็กจะได้ฝึกทักษะต่างๆ มากขึ้น

2. ด้านสังคม นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมปกติ ได้ดีขึ้น มีเพื่อนมากขึ้น ไม่มีเดพาเพื่อนพิการเท่านั้น เพื่อนบ้านจะเข้าใจเด็กดีขึ้น ยินยอมให้ลูกของ ตนเองเล่นด้วยเพราะเด็กอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน

3. ด้านการเปลี่ยนแปลงเจตคติ นักเรียนทั่วไปจะมีความเคยชินกับนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษมากขึ้น เพราะได้อยู่ร่วมกัน เรียนรวมกัน จึงไม่เห็นว่านักเรียนที่มีความต้องการ

พิเศษเป็นมนุษย์ประหลาด น่ากลัว ชวนชั้น อีกต่อไป นอกจากนี้นักเรียนทั่วไปยังเรียนรู้ว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ยอมรับและแสดงความเอื้อเฟื้อมากขึ้น

4. ด้านการประหยัดงบประมาณของรัฐบาล เมื่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนรวมในโรงเรียนปกติได้ รัฐบาลก็ไม่จำเป็นต้องสร้างโรงเรียนพิเศษเฉพาะสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จึงเป็นการลดค่าใช้จ่ายและงบประมาณไปได้มาก เพียงแต่เพิ่มบุคลากรที่จำเป็นในบางด้านเพิ่มขึ้นในโรงเรียนปกติเท่านั้น เช่น เพิ่มครูสอนซ่อมเสริม ครูเขียนสอนหรือครูการศึกษาพิเศษในด้านการบริหารก็ใช้ผู้บริหารของโรงเรียนปกติคนเดียว ถือเป็น การประหยัดในด้านงบประมาณของรัฐบาล

สุรินทร์ ยอดคำแปง (2542) กล่าวว่า การจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความสำคัญและประโยชน์ทั้งต่อตัวเด็กที่มีความต้องการพิเศษครอบครัวชุมชนสังคม และประเทศชาติเป็นอย่างยิ่งเพราะการศึกษาจะเป็นการช่วยเหลือในการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่แตกต่างไปจากเด็กปกติให้มีสมรรถภาพที่เข้มแข็งเพื่อชดเชยสิ่งที่บกพร่องในตัวเอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรวมไว้ ดังนี้

1. ด้านการเรียนเด็กได้มีโอกาสเรียนตามระดับชั้นในโรงเรียนปกติโดยไม่มีข้อยกเว้นและไม่ต้องเดินทางไปเรียนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษที่อยู่ห่างไกลมากจนเป็นภาระของผู้ปกครอง
2. การมีชีวิตอยู่กับครอบครัวกับบิดามารดาและญาติพี่น้องเด็กมีโอกาสประพฤติปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกของครอบครัวโดยไม่เกิดความรู้สึกว่าถูกแยกออกไปด้วยเหตุแห่งความพิการและเป็นการช่วยให้ครอบครัวเกิดสำนึกและตระหนักในการรับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยไม่พยายามผลักภาระให้ผู้อื่น
3. การเปลี่ยนเจตคติการที่เด็กปกติมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะช่วยให้เด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษมองโลกได้กว้างขึ้นและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดีขึ้นทั้งยังช่วยลดความรู้สึกยึดมั่นในบุคลิกภาพ หรือภาพพจน์ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่งสังคมนิยมคิดกันว่าเด็กฝึกการเรียนรู้ที่จะเข้าใจความต้องการของเพื่อนและรู้วิธีที่ช่วยเหลือกันและอยู่ร่วมกันเนื่องจากทุกสังคมจะมีทั้งคนปกติและคนที่มีความต้องการพิเศษ
4. ด้านสังคมและชุมชนเด็กจะสามารถปรับตัวและควบคุมอารมณ์ให้เข้ากับสังคมปกติได้การอยู่ร่วมกันก็จะช่วยให้สังคมได้เรียนรู้วิธีปฏิบัติที่เหมาะสมต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย

5. ประหยัดงบประมาณของรัฐบาลเมื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเข้าเรียนรวมในโรงเรียนปกติได้รัฐก็ไม่จำเป็นต้องลงทุนสร้างโรงเรียนพิเศษ หรือศูนย์เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพียงแต่เพิ่มบุคลากรเฉพาะทางที่จำเป็นขึ้นในโรงเรียนปกติเท่านั้น

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรวม คือ ประชาชนคนไทยทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกันในการรับการศึกษาที่รัฐต้องจัดให้โดยทั่วถึงและไม่เก็บค่าใช้จ่ายโดยไม่เลือกปฏิบัติในการรับบุคคลเข้ารับการศึกษาดังแม้ว่าจะมีความแตกต่างกันทั้งสภาพร่างกายสังคมอารมณ์หรือสุขภาพทั้งนี้โดยรัฐต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและความช่วยเหลือให้เสมอภาคและทั่วถึง

6. รูปแบบการจัดการเรียนรวม

การเรียนรวมในโรงเรียนปกติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ทดลองจัดในประเทศไทยเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2500 ในโรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร 7 แห่ง เฉพาะเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ต่อมา ปี พ.ศ. 2507 จึงจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นและต่อมาได้จัดการเรียนรวมในกลุ่มเด็กประเภทอื่น ได้แก่ เด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน จนในปัจจุบันได้จัดการเรียนรวมให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางอารมณ์และพฤติกรรม รวมทั้งเด็กปัญญาเลิศ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานสถาบันการศึกษาและแพทย์ โดยพัฒนามาจนปัจจุบันและมีรูปแบบที่เหมาะสมตามกรณี ซึ่งนักการศึกษาพิเศษยังพยายามปรับและพัฒนาารูปแบบมาอย่างต่อเนื่อง

วิรัช ศรีตุลานนท์ (2534) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับนักเรียนตาบอด ไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การเรียนในโรงเรียนพิเศษหรือโรงเรียนเฉพาะความพิการ

จัดเป็นโรงเรียนพิเศษเฉพาะเด็กตาบอด ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำ หรือไป-กลับ สำหรับนักเรียนที่มีบ้านไม่ไกลจากโรงเรียนและทางบ้านพร้อมที่จะรับ-ส่ง ซึ่งนักเรียนที่เรียนในรูปแบบนี้จะเป็นการเตรียมความพร้อมนักเรียนก่อนเข้าเรียนรวมในโรงเรียนรวม หรือเป็นนักเรียนที่มีความพิการมากกว่าที่จะเรียนรวมกับเด็กปกติ โดยจะได้รับการฝึกทักษะต่างๆ ได้แก่ การทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว ทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวัน รวมทั้งการบำบัดฟื้นฟูทางกายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด การแก้ไขการพูด เป็นต้น

2. การเรียนรวมในชั้นเรียนปกติ

การจัดการศึกษาในลักษณะนี้จัดให้กับนักเรียนตาบอดที่ได้รับการเตรียมความพร้อม ผ่านการฝึกทักษะต่างๆ การบำบัดฟื้นฟู วิชาการ การอ่านและเขียนอักษรเบรลล์จากโรงเรียนพิเศษแล้ว โดยนักเรียนตาบอดจะมีโอกาสเรียนในชั้นเรียนปกติบางเวลาหรือเต็มเวลากับนักเรียนทั่วไป นอกจากนี้ ยังได้รับการสอนเสริมบางวิชาจากครูเสริมวิชาการ (Resource Teacher) ซึ่งเป็นครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือผ่านการอบรมด้านการสอนซ่อมเสริมมาโดยเฉพาะ และเป็น

ผู้ที่มีความรู้ความสามารถพิเศษในการสอนเด็กที่มีความพิการทางการมองเห็น ครูเสริมวิชาการทำงานอยู่ในห้องเสริมวิชาการ ซึ่งงานในห้องเสริมวิชาการ จะสอนนักเรียนตาบอดได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 เตรียมนักเรียนตาบอดให้มีความพร้อม เพื่อส่งออกไปเรียนรวมในชั้นปกติซึ่งอาจจะส่งบางเวลา หรือเต็มเวลาก็ได้

2.2 ในกรณีที่ส่งเด็กตาบอดอยู่ในชั้นปกติเต็มเวลาแล้ว หากยังต้องมีการช่วยเหลืออีกในวิชาใดวิชาหนึ่ง เด็กก็อาจถูกส่งเข้ามาเรียนเสริมในห้องเสริมวิชาการอีกก็ได้ โดยครูประจำชั้นส่งมาตามคาบเรียนในการสอน เมื่อหมดคาบเรียน ก็กลับเข้าห้องเรียนตามเดิม การจัดการศึกษาในรูปแบบนี้เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนตาบอดและนักเรียนปกติได้ทำกิจกรรมร่วมกันทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน หรือในวันหยุด นักเรียนตาบอดจะมีประสบการณ์ชีวิตมากขึ้น นอกจากนี้การจัดการเรียนรวมให้นักเรียนตาบอดนี้ ต้องขึ้นอยู่กับความเหมาะสมหลายๆ ประการ เช่น ความพร้อมของเด็ก ความพร้อมของผู้ปกครอง ความพร้อมของโรงเรียนที่จะรับเด็กตาบอดไปเรียนรวม และสภาพการจราจรในแต่ละท้องถิ่น เป็นต้น

3. การจัดการศึกษาพิเศษนอกโรงเรียน

การจัดการศึกษาในรูปแบบนี้ เป็นการจัดการศึกษาพิเศษในโรงพยาบาล สถาน พักฟื้น สถาน ที่รับเลี้ยงเด็ก และที่บ้าน เป็นต้น ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความพิการมากจำเป็นต้องเข้ารับการรักษาบำบัด ฟันฟู พักฟื้น และเลี้ยงดูตามสถานที่ดังกล่าวเป็นระยะเวลานาน ดังนั้นเพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาโดยไม่ขาดตอน ซึ่งการจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่มีความยืดหยุ่นมาก เนื่องจากเด็กที่ได้รับบริการเป็นเด็กที่มีความพิการและความต้องการแตกต่างกันในแต่ละบุคคล

บึงอร ต้นปาน (2535) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนรวม 8 รูปแบบ ดังนี้

1. การเรียนรวมในชั้นเรียนมีการปฏิบัติเช่นเดียวกับเด็กปกติ
2. การเรียนรวมในชั้นเรียนปกติมีการรับบริการที่จำเป็นจากครูการศึกษาพิเศษ
3. การเรียนรวมในชั้นเรียนปกติบางวิชา ร่วมกับการเรียนในชั้นพิเศษบางเวลา
4. การเรียนรวมในชั้นเรียนปกติทุกวิชา โดยมีครูการศึกษาพิเศษช่วยเหลือเป็นรายบุคคล
5. การเรียนในชั้นพิเศษมีเด็กปกติมาเรียนรวม
6. การเรียนในชั้นพิเศษมีเด็กปกติมาร่วมบางวิชา บางวิชาเด็กพิเศษก็ไปเรียนรวมกับเด็กพิเศษในห้องอื่น ส่วนเด็กปกติก็จะไปเรียนกับเด็กปกติด้วยกัน
7. การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรกับนักเรียนปกติ

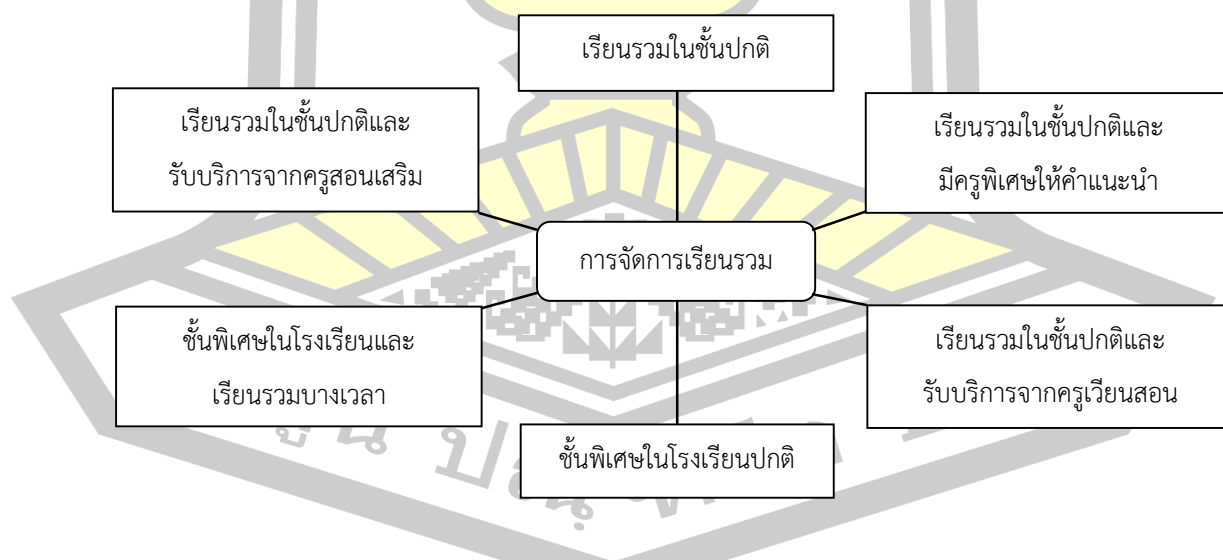
8. การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามโอกาส

อันควร

พิมพ์อำไพ พุกพิบูลย์ (2535) กล่าวถึง การเรียนรวมในรูปแบบต่างๆ อาจจัดแบ่งตามประเภท สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การเรียนรวมอย่างสมบูรณ์ คือ การให้เด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภทแต่ละบุคคล ได้เข้าเรียนรวมชั้นกับเด็กปกติในโรงเรียนปกติ ใช้หลักสูตรปกติทุกประการ และอาจได้รับบริการพิเศษ หรือไม่ต้องรับบริการพิเศษตามสภาพความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล
2. การเรียนรวมบางเวลา คือ การให้เด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภทแต่ละคนได้เข้าเรียนรวมกับเด็กปกติในบางวิชา และรับบริการพิเศษที่จำเป็นโดยเฉพาะจากครูการศึกษาพิเศษ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา และครูที่ปรึกษา
3. การเรียนรวมทางสังคม คือ การให้เด็กพิเศษได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับเด็กปกติ ซึ่งเป็นกิจกรรมทางสังคม เช่น นันทนาการ พิธีการของโรงเรียน งานสังสรรค์และการประชุมประจำภาคเรียน การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ รวมทั้งการทำศนศึกษาแต่จะเรียนในชั้นพิเศษเฉพาะ

ดังนั้น บุคลากรและผู้บริหารการศึกษาอาจพิจารณากำหนดรูปแบบตามประเภทของการเรียนรวม ตามความเหมาะสมกับสภาพโรงเรียน เพื่อให้โครงการจัดการเรียนรวมประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายต่อไป รูปแบบการจัดการเรียนรวมสามารถแสดงเป็นแผนภูมิได้ ดังภาพประกอบ 2



ภาพประกอบ 2 แสดงรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

วาริ ธิระจิตร (2541) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมไว้

5 รูปแบบ ดังนี้

1. การเรียนรวมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา การจัดการบริการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในลักษณะนี้ จะเป็นการจัดให้กับ เด็กที่มีความพิการไม่มากนัก หลังจากเด็กที่ได้รับการบำบัดหรือดูแลรักษาหลังจากที่ได้รับการฟื้นฟู สมรรถภาพในด้านที่จำเป็นแล้ว ก็สามารถเรียนรวมกับเด็กปกติได้ทั้งนี้อาจมีอุปกรณ์ต่างๆ และ เครื่องมือพิเศษช่วยทางด้านการศึกษา เช่น เครื่องช่วยฟัง รวมทั้งการบริการแนะแนว ความคิด สร้างสรรค์ก็สามารถเรียนรวมในลักษณะนี้ เพียงแต่มีการปรับโปรแกรมการสอนและวิธีการสอนให้ เหมาะสมกับสภาพความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละประเภท

2. การเรียนรวมในชั้นเรียนปกติ โดยได้รับการบริการพิเศษ การจัดการบริการ โดยให้เด็กพิเศษเรียนในชั้นเรียนปกติ โดยเน้นการให้การได้รับบริการ ต่างๆ เพิ่มเติม เช่น การสอนเสริมบางวิชาจากครูการศึกษาพิเศษ เช่น การฝึกพูด ฝึกสนทนา ให้ คู่้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว และโปรแกรมพิเศษของเด็กปัญญาเลิศ เป็นต้น

3. การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ การจัดให้บริการแก่เด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมากรวมทั้งเด็กนักเรียนที่มี ความสามารถสูงจนไม่สามารถที่จะเรียนกับเด็กปกติได้ ควรจัดบริการให้เป็นพิเศษ เช่น จัด กายภาพบำบัด อาชีวะบำบัด การแก้ไขการพูด การฝึกฟัง ตลอดจนการเพิ่มความรู้สำหรับเด็กที่มี ความสามารถสูง

4. การจัดโรงเรียนพิเศษ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่มีความบกพร่องมาก และไม่สามารถเรียนรวมกับเด็ก ปกติได้ ครูการศึกษาพิเศษที่สอน จำเป็นต้องมีความรู้พิเศษสอนประจำที่โรงเรียนพิเศษ

5. การจัดการศึกษาพิเศษนอกโรงเรียน คือ การจัดการศึกษาพิเศษในโรงพยาบาล สถานพักฟื้น สถานรับเลี้ยงดูเด็กที่บ้าน เป็นต้น เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการทางกายและสุขภาพ หรือเด็กปัญญาอ่อน

ผดุง อารยะวิญญู (2542) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรวมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกตินั้นสามารถจัดการศึกษาได้หลายหลายรูปแบบ สรุปได้ดังนี้

1. การเรียนรวมบางเวลา (Integration) เป็นการจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนในโรงเรียนปกติโดยอาจจัดให้อยู่ในชั้นปกติในบางเวลาเช่นวิชาดนตรีพลศึกษาหรือร่วมกิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารีกีฬาเป็นต้นคาดหวังว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีโอกาสแสดงออก และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กปกติ

2. การเรียนรวมเต็มเวลา (Mainstreaming) การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสได้เรียนชั้นเดียวกับเด็กปกติตลอดเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียนเด็กปกติได้รับการบริการ

จัดกระบวนการเรียนรู้และบริการนอกห้องเรียนอย่างไรเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ได้รับบริการ เช่นเดียวกันเป้าหมายสำคัญของการเรียนรวมเต็มเวลาคือเพื่อให้เด็กเข้าใจซึ่งกันและกันตอบสนอง ความต้องการซึ่งกันและกันและมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็ก ปกติเด็กปกติจะยอมรับความหลากหลายของมนุษย์เข้าใจว่าคนเราเกิดมาไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน ทุกอย่างท่ามกลางความแตกต่างกันมนุษย์เราต้องการความรักความสนใจความเอาใจใส่เช่นเดียวกัน ทุกคน

3. การเรียนรวม (Inclusion) หรือการจัดการศึกษาโดยรวม (Inclusive Education) เป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาที่โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนโดยไม่มีการแบ่งแยกว่าเด็กคนใดเป็นเด็กปกติหรือเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษเด็กทุกคนที่ผู้ปกครองพามา เข้าเรียนทางโรงเรียนจะต้องรับเด็กและจะต้องจัดการศึกษาให้เขาอย่างเหมาะสมการเรียนรวมยัง หมายถึงการศึกษาที่ไม่แบ่งแยกระดับชั้นเช่นอนุบาลประถมศึกษามัธยมศึกษาอุดมศึกษาตลอดจนการ ดำรงชีพของคนในสังคมหลังจบการศึกษาจะต้องดำเนินไปในลักษณะร่วมกันที่ทุกคนต่างเป็นส่วนหนึ่ง ของสังคมและเขาเหล่านั้นต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ต้องใช้ชีวิตร่วมกันกับเด็กปกติโดยไม่มีการ แบ่งแยก

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ (2543) ได้จำแนกการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมไว้ 6 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. การเรียนรวมแบบชั้นเรียนปกติเต็มวัน

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา โดยอยู่ในความรับผิดชอบของครู ประจำชั้น และนักเรียนไม่ได้รับบริการทางการศึกษาพิเศษโดยตรง แต่ครูทั่วไปและเด็กได้รับบริการ ทางอ้อม ซึ่งบริการทางอ้อมสำหรับครูอาจได้แก่ การฝึกอบรมครูประจำการในเรื่องต่างๆ เช่น เทคนิค การสอนเด็กพิเศษ ครูการศึกษาพิเศษช่วยครูพิเศษอธิบายและให้ความรู้กับนักเรียนทั่วไปเกี่ยวกับ ความพิการ เพื่อสร้างเจตคติเชิงบวกให้เกิดการยอมรับเพื่อนพิการ สำหรับบริการทางอ้อมสำหรับ นักเรียนนั้น ในเด็กพิเศษอาจได้รับบริการ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ได้รับการตรวจวัด การเห็น หรือตรวจประเมินทางจิตวิทยา สื่อการศึกษาต่างๆ เป็นต้น ส่วนเด็กทั่วไปอาจได้รับ การฝึกอบรมจากครูการศึกษาพิเศษเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครู (Peer Tutor) ในชั้นเรียน

2. การเรียนรวมแบบชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการปรึกษาหารือ

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา โดยอยู่ในความรับผิดชอบของครู ประจำชั้น แต่มีผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ทั้งในเรื่องการศึกษาปกติและการศึกษาพิเศษร่วมให้การ ปรึกษาหารือ เช่น นักจิตวิทยา ครูการศึกษาพิเศษซึ่งเป็นครูเดินสอน หรือครูการศึกษาพิเศษทำหน้าที่ เป็นครูสอนเสริมในโรงเรียน บุคคลเหล่านี้จะไม่สอนเด็กโดยตรง แต่ทำหน้าที่เป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือ

ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา และจัดหาบริการสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้รวมประสบผลสำเร็จ

3. การเรียนรวมแบบชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการครูเดินสอน

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา โดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น แต่ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนโดยตรงจากครูเดินสอน ตามตารางที่กำหนดหรือเมื่อมีความจำเป็น ครูเดินสอนอาจเป็นนักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด ครูแก้ไขการพูด หรือครูการศึกษาพิเศษที่เดินทางไปให้บริการตามโรงเรียนต่างๆ แก่เด็กพิการทั้งในและนอกห้องเรียน นอกจากนี้ยังให้บริการช่วยเหลือแก่ครูปกติโดยตรงด้วย เช่น ช่วยครูปกติในกรณีที่ได้กบบางคนต้องการการสอนเสริมหรือปรับพฤติกรรม

4. การเรียนรวมแบบชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการสอนเสริม

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลาโดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น แต่ได้รับการสอนเพิ่มเติมหรือสอนเสริมจากครูการศึกษาพิเศษที่ประจำห้องสอนเสริม (Resource Room) ตามกำหนดตารางการเรียน โดยให้นักเรียนมาเรียนกับครูสอนเสริมบางเวลาและบางวิชา ครูสอนเสริมอาจสอนเนื้อหาที่ได้มีความบกพร่อง หรือทักษะที่ได้มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เช่น ทักษะ ทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation & Mobility: O&M) สำหรับเด็กตาบอด โดยอาจสอนเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มเล็กๆ ก็ได้

5. การเรียนรวมแบบชั้นเรียนพิเศษและชั้นเรียนปกติ

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนพิเศษ และเข้าเรียนรวมในชั้นเรียนปกติเล็กน้อยตามความเหมาะสม โดยอาจเรียนรวมในบางวิชา เช่น พลศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ การงานพื้นฐาน อาชีพ จริยศึกษา ครูการศึกษาพิเศษและครูปกติร่วมกันทำงานและร่วมกันรับผิดชอบ รูปแบบนี้จัดได้ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

6. การเรียนรวมแบบชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลาร่วมกับเพื่อนพิการ ประมาณ 5 – 10 คน มีครูประจำชั้นเป็นผู้สอนเองทุกวิชา เด็กจะมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กทั่วไป เช่น การเข้าแถว เคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ การรับประทานอาหาร การไปทัศนศึกษา เป็นต้น

เบญจา ชลธารันนท์ (2545) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมไว้

6 รูปแบบ ดังนี้

1. ชั้นเรียนปกติเต็มวัน เด็กจะเรียนในชั้นเรียนเต็มวัน และอยู่ในความ

รับผิดชอบของครูประจำชั้นโดยไม่ได้รับบริการทางการศึกษาพิเศษ เด็กที่จะเข้าเรียนในลักษณะนี้ได้ควรเป็นเด็กที่มีความพิการน้อย มีความฉลาดและมีความพร้อมในการเรียนตลอดจน วุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม

2. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการปรึกษา ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการปรึกษา หรือ เด็กจะเรียนในชั้นเรียนปกติ เต็มเวลา และอยู่ในความดูแลของครูประจำชั้นครูประจำวิชา ซึ่งจะได้รับคำแนะนำจากครูการศึกษาพิเศษนักจิตวิทยา เช่นแนะนำชี้แจงให้ครูที่สอนชั้นเรียนรวมเข้าใจความต้องการ และความสามารถของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ช่วยกำหนด

3. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการครูเดินสอน เด็กจะเรียนในชั้นเรียนปกติ เต็มเวลาและอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้นแต่จะได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากครูเดินสอนตามตารางที่กำหนดหรือเมื่อมีความจำเป็น ครูเดินสอนจะเดินทางไปให้บริการตามโรงเรียนต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน รวมถึงการให้บริการช่วยเหลือแก่ครูทั้งด้านการสอนและหรือการปรับพฤติกรรม

4. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการสอนเสริม เด็กจะเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มวันและอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น แต่ได้รับการสอนเสริมจากครูการศึกษาพิเศษที่ประจำอยู่ห้องสอนเสริมบางเวลาหรือบางวิชาวันละ 1 – 2 ชั่วโมง หรือมากกว่านี้ขึ้นอยู่กับความต้องการพิเศษของเด็ก การสอนเด็กอาจกระทำเป็นรายบุคคลหรือสอนเป็นกลุ่มเล็กๆ ก็ได้ และสอนในเนื้อหาที่เด็กไม่ได้เรียน ในชั้นปกติหรือเนื้อหาที่เด็กมีปัญหา

5. ชั้นเรียนพิเศษและชั้นเรียนปกติ เด็กจะเรียนในชั้นเรียนพิเศษ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิชาศาสตร์ ศาสนาและวัฒนธรรมและภาษาต่างประเทศ และเข้าเรียนรวมในชั้นเรียนปกติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ เป็นต้น

6. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มี ความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกันและเป็นกลุ่มขนาดเล็กปกติเด็กจะเรียนในชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลาและเรียนกับครูประจำชั้นทุกวิชาแต่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กทั่วไป เช่น เข้าแถวเคารพธงชาติ การรับประทานอาหาร การไปทัศนศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนรวมในลักษณะนี้เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความพิการค่อนข้างมาก

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนรวมในปัจจุบันได้ดำเนินการในหลายรูปแบบ ได้แก่ แบบชั้นเรียนปกติเต็มวัน แบบชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการปรึกษา แบบชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการครูเดินสอน แบบชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการสอนเสริม แบบชั้นเรียนพิเศษและชั้นเรียนปกติและแบบชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นต้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาตามรูปแบบการเรียนรวมใน ชั้นเรียนปกติโดยได้รับการบริการพิเศษ ซึ่งเป็นการดำเนินการจัดการเรียนรวมในสถานศึกษาปกติ

7. กระบวนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

ในการจัดการศึกษาแบบเรียนรมนั้น มีองค์ประกอบหลายประการที่สถานศึกษาต้องคำนึงถึง การดำเนินงานต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติซึ่งมีนักการศึกษาและหน่วยงานได้เสนอกระบวนการขั้นตอนในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมไว้ดังนี้

Lewis และ Doorlag (1995) และ Wang, Reynolda และ Walberg (1990) ได้เสนอกระบวนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ไว้สอดคล้องกันประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจและคัดแยกเด็ก ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อระบุว่าเด็กคนใดมีความต้องการจำเป็นที่จะได้รับการจัดการศึกษาเป็นพิเศษ ตามแนวคิดในปัจจุบันจะไม่มีภาวะระบุว่าเป็นเด็กพิการประเภทใด แต่จะระบุลักษณะความต้องการการศึกษาพิเศษ

2. การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ ขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบที่ครูอาจต้องดำเนินงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น แพทย์นักจิตวิทยา เพื่อตรวจสอบลักษณะความพิการของเด็ก หาสาเหตุวิธีการแก้ไข ตลอดจนแนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพและการให้ความช่วยเหลืออื่นๆ

3. การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan = IEP) หรือโปรแกรมการศึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Education Program = IEP) ขั้นตอนนี้เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างครูบิดามารดา หรือผู้ปกครองเด็กพิการ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพื่อร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษา วิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล เป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กพิการแต่ละคน

4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน ขั้นตอนนี้เป็นการปฏิบัติตามแผนการศึกษาเฉพาะ บุคคลที่ได้กำหนดไว้ โดยครูต้องมีการกำกับ ติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างมีระบบและอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

5. การประเมินผลการดำเนินการ ขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะใช้ทั้ง การประเมินระหว่างสอน (Formative Evaluation) การประเมินรวบยอด (Summative Evaluation) ได้นอกจากนี้ครูผู้สอนอาจเลือกใช้ การประเมินรูปแบบต่างๆ เช่น การประเมินแฟ้มผลงาน (Portfolio Assessment) หรือการประเมินตามวัตถุประสงค์

Chris Forlin et al (2013) ที่ปรึกษาด้านการศึกษา พันธมิตรด้านการวิจัยสำหรับเด็กและเยาวชนออสเตรเลีย (ARACY) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระบบสารสนเทศข้อมูลข่าวสาร

2. ปัจจัยทางกายภาพ
3. นโยบายการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
4. โปรแกรมการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล
5. การปฏิสัมพันธ์ของเด็ก
6. บุคลากร และผู้เชี่ยวชาญภายนอก
7. องค์กรเครือข่าย
8. การประเมินความสำเร็จ
9. หลักสูตร
10. ยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 26-43) ได้กำหนดกระบวนการขั้นตอนในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เพื่อเป็นแนวทางดำเนินงานแก่สถานศึกษาในสังกัดซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การเตรียมการ

1.1 การเตรียมสิ่งแวดล้อม

- 1.1.1 การเตรียมอาคารสถานที่ ต้องมีการเตรียมอาคารสถานที่เพื่อความสะดวกและเหมาะสมกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 1.1.2 การจัดห้องเรียนและที่นั่ง ควรเป็นห้องที่ไม่มีเสียงรบกวนหรือมีน้อยที่สุด ไม่ควรจัดห้องที่อยู่ติดถนนหรือห้องดนตรี
- 1.1.3 รูปแบบการจัดห้องเรียน จัดเหมือนจัดห้องเรียนปกติ โดยจัดให้มีโต๊ะครู ควรจัดให้สะดวกในการเดินดูนักเรียนอย่างใกล้ชิดและสามารถร่วมกิจกรรมกับนักเรียนได้

1.2 การเตรียมบุคลากร

- 1.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ต้องมีเจตคติที่ดี มีหลักการบริหารจัดการเรียนรวมทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน จัดหาบริการสนับสนุนงานเรียนรวมและส่งเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร
- 1.2.2 ครูประจำชั้นเรียนรวมหรือครูประจำวิชา ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้พื้นฐานและวิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่อง เข้าใจในวิธีประสานงานกับบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรวม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้
- 1.2.3 ครูประจำชั้นเรียนพิเศษ เป็นครูที่มีวุฒิการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษหรือผ่านการฝึกอบรมทางการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรวม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้

1.2.4 ครูเสริมวิชาการ เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนเพิ่มเติมจากการที่เด็กได้เรียนในชั้นเรียนปกติ และเป็นผู้ประสานงานให้คำแนะนำครูให้ปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ถูกต้อง

1.3 การเตรียมเด็ก

1.3.1 เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่พบในโรงเรียนประถมศึกษาที่มี 3 ลักษณะ ได้แก่ เด็กที่รับเข้าใหม่ยังไม่มี การเตรียมความพร้อม เด็กที่เรียนในชั้นเรียนอยู่แล้ว และเด็กที่ได้รับมาจากการส่งต่อ

1.3.2 เด็กปกติ โรงเรียนต้องทำความเข้าใจกับเด็กปกติ เพื่อให้เข้าใจ ในการปฏิบัติตนหรือให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สร้างเจตคติที่ดี ไม่ล้อเลียน ดุหมั่น เป็นต้น โดนจัดในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ อันจะนำไปสู่ความเข้าใจยอมรับและเอื้ออาทรแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้อยู่ในสังคมโรงเรียนอย่างมีความสุข

1.4 การเตรียมผู้ปกครอง

การเตรียมผู้ปกครองจะต้องดำเนินการทั้งกับผู้ปกครองเด็กปกติและผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่ การประชุมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน การนัดหมายพบกันเป็นระยะ การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมกิจกรรมในรูปแบบของ อาสาสมัคร การรวมกลุ่มตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู เป็นต้น โดยจะต้องให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แนวทางที่ถูกต้องในการเลี้ยงดู การสอนและการประเมินผล บทบาทในการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียน การให้การยอมรับ เข้าใจ ไม่รังเกียจเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.5 การเตรียมแผนการจัดการศึกษารายบุคคล

เด็กที่เรียนรวมจะเรียนหลักสูตรเดียวกันกับเด็กปกติ แต่เนื่องจาก ความบกพร่องทำให้ไม่สามารถเรียนได้บรรลุได้ทุกจุดประสงค์ จำเป็นต้องปรับลดหรือตัดสิ่งที่เด็กไม่สามารถเรียนได้ออก หรือเพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นๆ เข้าไป โดยการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคลเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ตามความสามารถและได้รับบริการพิเศษตามความเหมาะสม

1.6 การเตรียมการวัดผลประเมินผล

การวัดผลประเมินผล ควรแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติโดยไม่นำคะแนนและจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปรวมกับเด็กปกติ การวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนของเด็กพิเศษแต่ละคน โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในแผนการจัดการศึกษารายบุคคล และอาจต้องปรับให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนด้วย

2. การคัดแยกเด็ก

การคัดแยกเด็กเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมาก เพราะหากดำเนินการผิดพลาดจะส่งผลกระทบต่อการวางแผนการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นการคัดแยกเด็กจำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และหลายวิธีประกอบกัน ซึ่งควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง สัมพันธ์กับการเรียนการสอนว่าเด็กผิดปกติบ้างหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลคัดเลือกเด็กเบื้องต้น
- 2.2 หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กที่ค้นพบนั้น มีความผิดปกติแน่ชัดหรือไม่ อาจทำตามขั้นตอนที่ 1 ซ้ำอีกครั้ง
- 2.3 ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียดโดยใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม ทดสอบมาตรฐาน การเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เป็นต้น
- 2.4 คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้อาจเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่พอให้เก็บข้อมูลตามขั้นตอนที่ 3 ใหม่อีกครั้ง
- 2.5 พิจารณาว่าเด็กที่คัดเลือกลักษณะนั้น ควรได้รับความช่วยเหลือโดยวิธีใดบ้าง
- 2.6 ในกรณีที่ตัดสินใจส่งต่อ ครูต้องเตรียมเอกสารและรายงานตามความจำเป็น เพื่อขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล

3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

- 3.1 แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติเป็นแผนระยะ 1 ปี มีการทบทวนทุกภาคเรียน
- 3.2 แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง ที่จัดทำในรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ อาจมีบางจุดประสงค์และอื่นๆ ที่อาจต้องปรับให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก

4. การประเมินผลการเรียนเด็กเรียนรวม

- 4.1 กำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะ
- 4.2 ไม่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น

4.3 การให้เกรด ควรกำหนดวิธีการประเมินผลและให้เกรดที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน ได้แก่

4.3.1 ครูร่วมกันให้เกรด

4.3.2 ให้เกรดจากคะแนนรวม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 26-43) ได้กำหนดกระบวนการจัดการเรียนรวม เพื่อโรงเรียนในสังกัดดำเนินการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการ

1.1 การเตรียมสิ่งแวดล้อม

1.1.1 อาคารสถานที่ ต้องจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่ดี เพื่อความสะดวกและเหมาะสมกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.1.2 การจัดห้องเรียนและที่นั่ง ควรเป็นห้องที่ไม่มีเสียงรบกวน หรือน้อยที่สุด

1.1.3 รูปแบบการจัดห้องเรียน จัดเหมือนการจัดห้องเรียนเด็กปกติ คือ จัดให้มีโต๊ะครู ควรสะดวกในการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด และสามารถร่วมกิจกรรมกับนักเรียนได้

1.2 การเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรวม เข้าใจการปฏิบัติงานที่จำเป็น เพื่อเสริมงานเรียนรวมให้ประสบผลสำเร็จ บุคลากรที่ควรเตรียม ได้แก่

1.2.1 ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีเจตคติที่ดี มีหลักการบริหารจัดการเรียนรวม

1.2.2 ครูประจำชั้นเรียนรวม หรือครูประจำวิชา ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้พื้นฐานและวิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่องในชั้นเรียนของตน เข้าใจวิธีการประสานงานกับบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2.3 ครูประจำชั้นพิเศษ เป็นครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือผ่านการฝึกอบรมทางการศึกษาพิเศษเฉพาะและเป็นบุคคลที่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรวม

1.2.4 ครูเสริมวิชาการ เป็นครูที่มีหน้าที่สอนเพิ่มเติมจากการที่เด็กได้เรียนในชั้นเรียนปกติ และเป็นผู้ประสานให้คำแนะนำครูให้ปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ถูกต้อง

1.3 การเตรียมเด็ก

1.3.1 เด็กมีความต้องการพิเศษ เด็กมีความต้องการพิเศษมี 3 ลักษณะ คือ เด็กที่รับเข้ามาใหม่ และยังไม่มีการเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความพร้อมเด็กที่เรียนในชั้นเรียนอยู่

แล้วแต่ผู้ปกครองและครูไม่ทราบว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่ได้รับการเตรียมความพร้อมหรือพัฒนาความสามารถแล้วจากศูนย์การศึกษาพิเศษ หรือจากโรงเรียน/มูลนิธิต่างๆ และส่งต่อเพื่อเข้าเรียนรวม

1.3.2 เด็กปกติ โรงเรียนต้องทำความเข้าใจกับเด็กปกติ เพื่อให้เข้าใจ การปฏิบัติตน หรือให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ สร้างเจตคติที่ดี

1.4 การเตรียมผู้ปกครอง สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การประชุมพิเศษ ผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน การนัดหมายพบกันเป็นระยะ การสนับสนุนผู้ปกครองให้ร่วมกิจกรรมในรูปแบบอาสาสมัคร การสนับสนุนให้รวมกลุ่มตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู

1.5 การเตรียมแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เด็กที่เรียนรวมจะเรียนหลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่เนื่องจากความบกพร่องทำให้ไม่สามารถเรียนบรรลุได้ทุก จุดประสงค์ จำเป็นต้องตัดสิ่งที่ไม่สามารถเรียนได้ออก หรือปรับลดหรือเพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นเข้าไป

1.6 การเตรียมการวัดผลประเมินผล ควรแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ออกจากเด็กปกติ โดยไม่นำคะแนนและจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปรวมกับเด็กที่ปกติ การวัด ต้องสอดคล้องกับการเรียนการสอนของเด็กพิเศษแต่ละคน

2. การคัดแยกเด็ก หมายถึง สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบ การตรวจสอบผลงาน ซึ่งสามารถทำตามขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ครูประเมินโดยสังเกตการอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 2 หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กที่ค้นพบนั้น มีความผิดปกติแน่ชัด หรือไม่ อาจทำขั้นตอนที่ 1 อีกครั้งหลังจากได้คำตอบว่าผิดปกติจริง

ขั้นตอนที่ 3 ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติ ของเด็กอย่างละเอียด

ขั้นตอนที่ 4 คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้เพียงพอหรือไม่ ถ้ายังไม่พอ ให้เก็บข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 ใหม่

ขั้นตอนที่ 5 พิจารณาว่าเด็กที่คัดเลือคนั้น ควรได้รับความช่วยเหลือ โดยวิธีใด

ขั้นตอนที่ 6 ในกรณีตัดสินใจส่งต่อครู ต้องเตรียมเอกสารและรายงานตรง ความจำเป็นเพื่อขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 7 ในการปฏิบัติงานของ ครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนรวม ต้องศึกษาหลักสูตร ปรับแผนการเรียนการสอน ให้เหมาะสมเป็นรายบุคคล และประสานงาน การเรียนที่จัดอยู่ในโรงเรียนต่อไป

3. การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan)

3.1 แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เรียกว่า IEP เป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษรายบุคคล เพื่อเป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติเป็นแผนระยะ 1 ปี มีการทบทวนทุกภาคเรียน โดยทั่วไปควรมีรายละเอียดดังนี้

- 3.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก เช่น ชื่อ อายุ เพศ ประวัติ ประเภทความพิการ
- 3.1.2 ระยะเวลาเริ่มใช้และระยะเวลาสิ้นสุดการใช้แผน
- 3.1.3 ระดับความสามารถของเด็กในด้านต่างๆ เช่น สังคม การรับรู้ การช่วยเหลือตนเอง
- 3.1.4 จุดมุ่งหมายระยะยาวโดยทั่วไปกำหนด 1 ปี เด็กความจะได้เรียนรู้อะไรบ้าง และสามารถแสดงความสามารถอะไรได้บ้าง
- 3.1.5 จุดมุ่งหมายระยะสั้น
- 3.1.6 เด็กเรียนรวมต้องระบุว่าเรียนรวมเมื่อไร อย่างไร
- 3.1.7 บริการพิเศษที่จำเป็น
- 3.1.8 การประเมินผลจะใช้วิธีใด มีขั้นตอน ต้องระบุว่า การวัดประเมินอย่างไร
- 3.1.9 การรับรองแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยมีผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง

3.2 แผนการสอนเฉพาะบุคคล IIP เป็นแผนการสอนที่จัดทำในการจัดการเรียนการสอนที่จัดทำในรูปแบบเดียวกับเด็กปกติ อาจมีบางรายจุดประสงค์ที่ต้องปรับให้เหมาะสมตามความต้องการจำเป็นของเด็กในการจัดการเรียนการสอน อาจต้องปรับการสอน ปรับเพิ่มเวลา สื่อการสอน และวิธีการจัดและประเมินผลให้สอดคล้อง เหมาะสมตามลักษณะความต้องการพิเศษ

4. การประเมินการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม จะมีการประเมินผลแตกต่างไปจากเด็กปกติ เพราะเด็กที่มีความต้องการและความสามารถแตกต่างกัน การวัดประเมินผลจะถูกกำหนดไว้ในแผน IEP ของแต่ละคน ซึ่งอาจดำเนินการ ดังนี้

- 4.1 กำหนดระดับขั้นของทักษะ
- 4.2 ไม่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น
- 4.3 การให้เกรด
 - 4.3.1 ครูร่วมกันให้เกรด

4.3.2 ให้เกรดคะแนนรวม

5. การสอบ ครูควรใช้วิธีการที่ยืดหยุ่นในการสอบ โดยอาจใช้วิธีการ ดังนี้

5.1 ให้เด็กสอบปากเปล่า สอบในห้องพิเศษ

5.2 ให้ทำข้อสอบโดยไม่จำกัดเวลา

5.3 ให้สอบโดยการบันทึกเสียง

5.4 กำหนดเกณฑ์การทำข้อสอบใหม่

5.5 ให้สอบในห้องพิเศษหรือห้องเสริมวิชาการ

เบญจา ชลธารินทร์ (2546) ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบแนวคิดและกระบวนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เป็นนโยบายที่มีพลังขับเคลื่อนทันสมัยปรับเปลี่ยนและนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ซึ่งการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีทิศทางชัดเจน ครอบคลุมทุกองค์ประกอบของการดำเนินงาน ดังนี้

1. ด้านนักเรียน (Students: S)

โรงเรียนเรียนรวมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/จังหวัด ต้องดำเนินการเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปและนักเรียนพิการเพื่อการเรียนรวม ดังนี้

1.1 นักเรียนทั่วไป จำเป็นต้องได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความพิการของเพื่อนก่อนที่เพื่อนจะเข้ามาเรียนรวม ครูประจำชั้นอาจต้องใช้เวลาในวันเปิดเรียนวันแรกบอกให้นักเรียนทั้งชั้น ได้รับรู้และจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลอง ช่วยให้นักเรียนทั้งชั้นเข้าใจข้อจำกัดของเพื่อนพิการ

1.2 นักเรียนพิการ จำเป็นต้องได้รับบริการจากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/ จังหวัด ก่อนเข้าเรียนรวม เพื่อเรียนทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในชั้นเรียนรวม ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิการเป็นเฉพาะบุคคล

2. ด้านสภาพแวดล้อม (Environment: E)

โรงเรียนจำเป็นต้องบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ดังนี้

2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรจัดให้นักเรียนพิการเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด และจัดให้นักเรียนพิการใช้สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้อย่างสะดวกและปลอดภัยและเข้าถึงได้ (Barrier-free and Accessible) คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร เช่น บริเวณภายนอกอาคาร ประเพณีของตัวอาคาร ทางเชื่อมอาคาร ทางเข้า ทางเดิน ทางข้าม ลานจอดรถ เก้าอี้กลางถนน ต้นไม้ ร่องน้ำ เป็นต้น และการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคาร เช่น ประตู สวิตช์ไฟ ทางลาด ระบบเตือนภัย บันได ลิฟท์ ทางเดิน

ภายในตัวอาคาร พื้น แสงสว่าง ห้องน้ำ โทรศัพท์ เป็นต้น ทั้งนี้การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในอาคาร ต้องจัดให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

2.2 บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อม (Significant Others) ได้แก่ พ่อแม่ ครู และบุคลากรอื่นในโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมจะเป็นผู้นำดำเนินการ คือ จัดประชุมทุกกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เพื่อแจ้งให้ทราบว่าโรงเรียนมีโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม และจะต้องมีการดำเนินงานอย่างไรบ้าง เป็นผู้นำสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนพิการเรียนรวมในโรงเรียนให้ครูและบุคลากรทุกคน แม่ค้า รวมทั้ง นักการยยาม และคนขับรถ รับรู้และร่วมมือกันดูแลและช่วยเหลือเด็กพิการอย่างถูกวิธี จัดให้มีคณะกรรมการจัดการเรียนรวมประจำโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร นักวิชาชีพ ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคคลภายนอกจากชุมชน ร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน การจัดสรรงบประมาณ การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคคลทุกคนและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน และประชาสัมพันธ์โครงการให้บุคลากรทุกคน และชุมชนทราบ เพื่อเกิดความร่วมมือกันในการทำงานเป็นคณะและชุมชนมีส่วนร่วม

3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (Activities: A)

กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการทั้งหมดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนและโรงเรียน หมายถึงการบริหารและการใช้หลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความพิการระดับมากหรือรุนแรง (Severe) หลักสูตรทั่วไปแต่ปรับบางวิชา หรือหลักสูตรเพิ่มเติม เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจัดให้เรียนภาษามือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจัดให้เรียนรู้ทักษะชีวิตประจำวัน การดูแลสุขภาพของตนเอง นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนการสอนยังหมายถึง การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) การตรวจสอบทางการศึกษา การใช้เทคนิคการสอนพิเศษ เช่น การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) การใช้ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การสอนเสริมและการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในชั้นเรียน เป็นต้น

4. ด้านเครื่องมือ (Tools: T)

เครื่องมือมีความหมายกว้างขวาง หมายถึง สิ่งทีนำมาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเรียนรวม สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนพิการเกิดการเรียนรู้และดำรงชีวิตอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่

4.1 งบประมาณ โดยจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา/ จังหวัด รับผิดชอบในการบริหารจัดการต่อโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม

4.2 วิสัยทัศน์/พันธกิจ/ยุทธศาสตร์/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม โดยกำหนดให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล

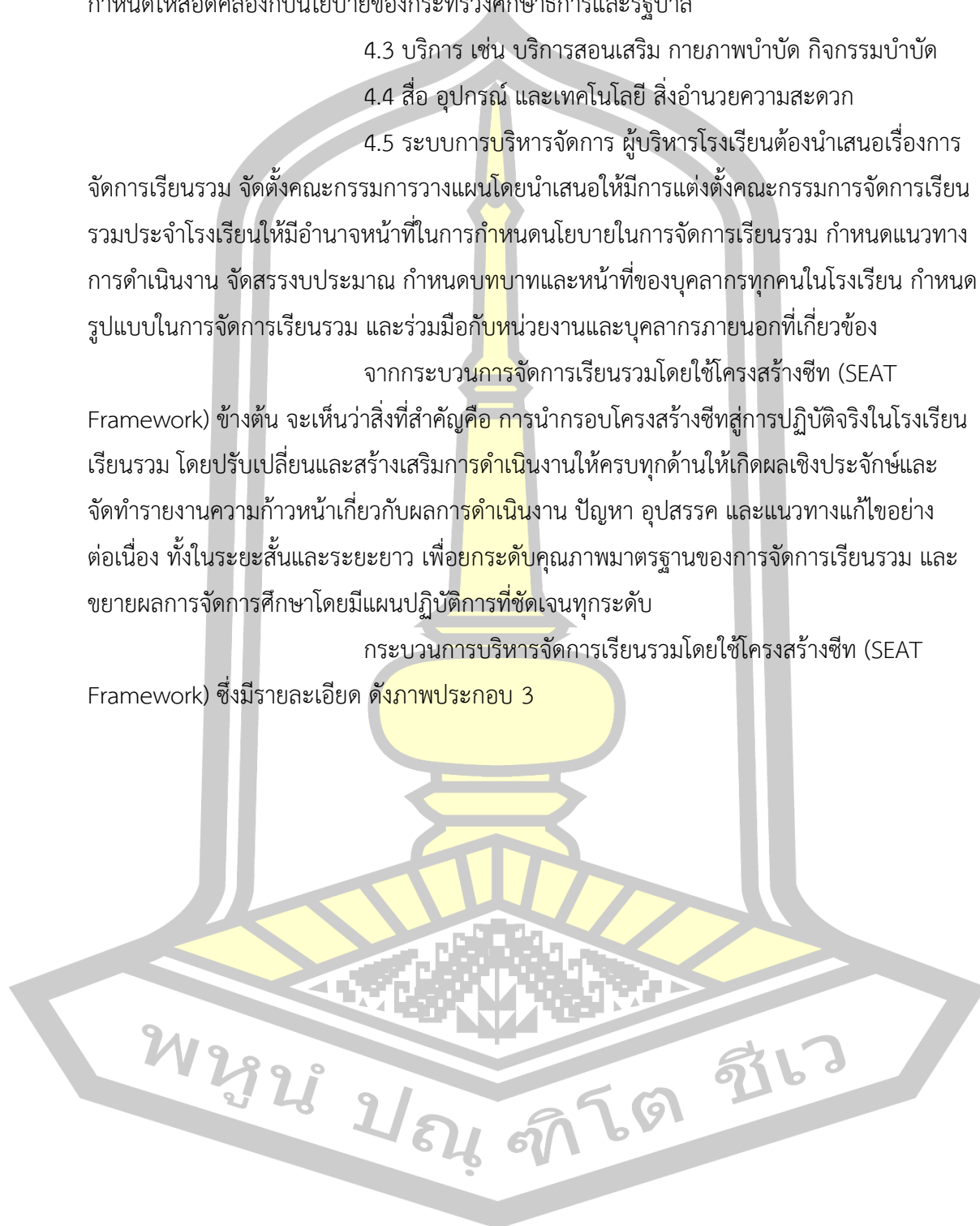
4.3 บริการ เช่น บริการสอนเสริม กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด

4.4 สื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก

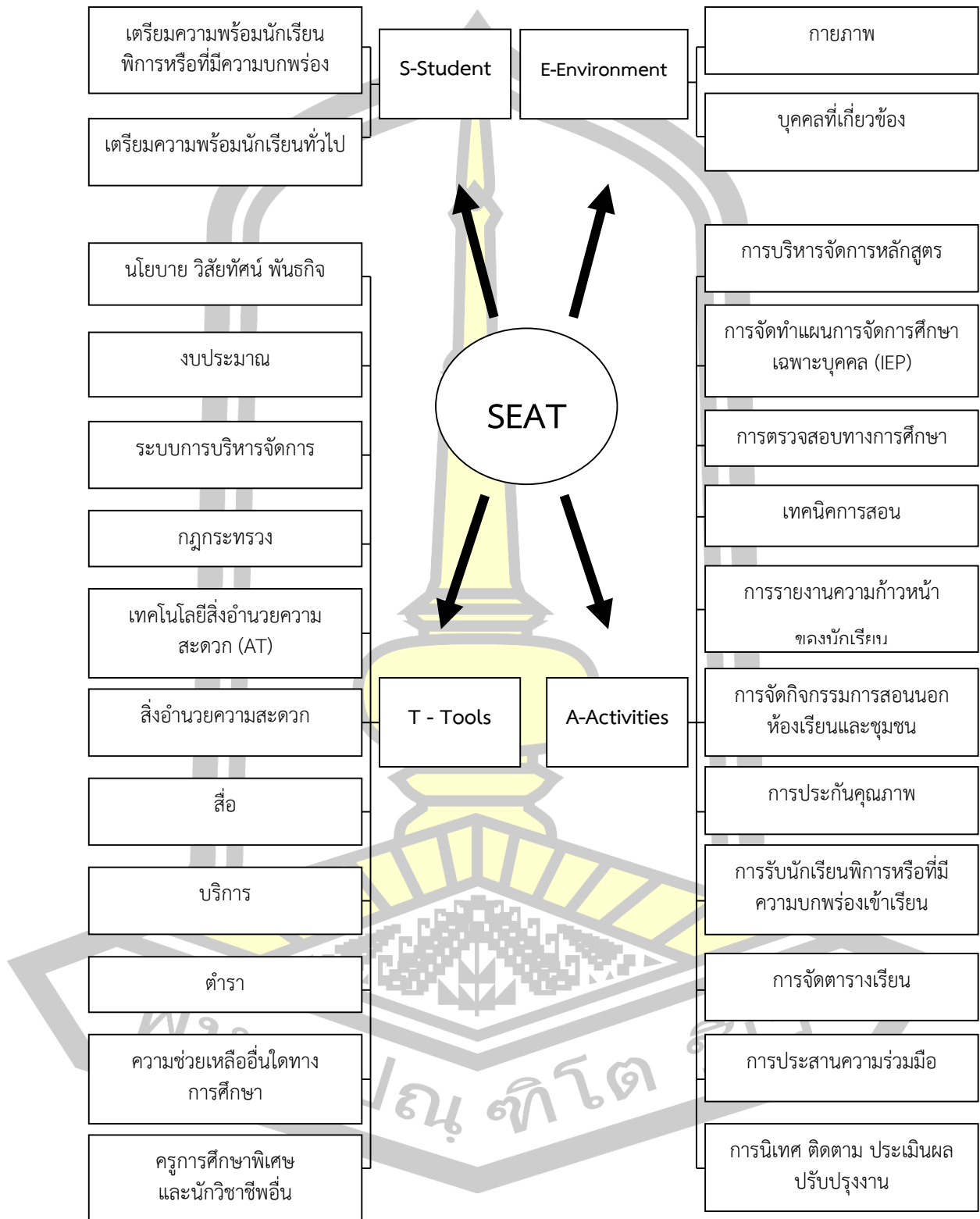
4.5 ระบบการบริหารจัดการ ผู้บริหารโรงเรียนต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนรวม จัดตั้งคณะกรรมการวางแผนโดยนำเสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนรวมประจำโรงเรียนให้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนรวม กำหนดแนวทางการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ กำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน กำหนดรูปแบบในการจัดการเรียนรวม และร่วมมือกับหน่วยงานและบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้อง

จากกระบวนการจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ข้างต้น จะเห็นว่าสิ่งที่สำคัญคือ การนำกรอบโครงสร้างซีทสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียนเรียนรวม โดยปรับเปลี่ยนและสร้างเสริมการดำเนินงานให้ครบทุกด้านให้เกิดผลเชิงประจักษ์และจัดทำรายงานความก้าวหน้าเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานของการจัดการเรียนรวม และขยายผลการจัดการศึกษาโดยมีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนทุกระดับ

กระบวนการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ซึ่งมีรายละเอียด ดังภาพประกอบ 3




กระบวนการจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework)



ภาพประกอบ 3 กระบวนการจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework)

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต (2557) ได้เสนอกระบวนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สามารถสรุปได้ดังนี้

- 
1. การรับสมัคร
 - 1.1 แต่งตั้งคณะทำงาน
 - 1.2 ประชุมเพื่อหาแนวทางในการดำเนินงาน
 - 1.3 จัดเตรียมเอกสาร เช่น ใบสมัคร แบบทดสอบ แบบบันทึกการทดสอบ
 - เป็นต้น
 - 1.4 การประเมินผล
 2. ดำเนินการคัดเลือก
 - 2.1 ประเมินนักเรียน
 - 2.2 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง
 3. เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนรวม
 - 3.1 การเตรียมความพร้อมทั่วไป
 - 3.2 การเตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - 3.3 การเตรียมเด็กปกติ
 4. การเตรียมครูการศึกษาพิเศษ/พี่เลี้ยง
 - 4.1 ให้ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษแก่ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนรวม และพี่เลี้ยงนักเรียนพิเศษ
 - 4.2 ให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - 4.3 ประชุมวางแผนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
 - 4.4 วางแผนกำหนดเนื้อหาในการประชุมผู้ปกครอง
 - รายบุคคล
 5. ปฐมนิเทศผู้ปกครอง
 - 5.1 ผู้ปกครองรับทราบระเบียบ ของทางโรงเรียน
 - 5.2 ให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนรวม
 - 5.3 ให้ผู้ปกครองรับทราบเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน
 6. ดำเนินการคัดกรอง
 - 6.1 จัดตั้งคณะกรรมการคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียน
 - 6.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนมีนโยบาย ให้ครูประจำชั้นคัดกรองเด็กในชั้นเรียนที่พบความบกพร่อง

7. วางแผนการสอนตาม IEP
- 7.1 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก เพื่อวางแผนการสอน
- 7.2 วางแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา รายบุคคล
8. ดำเนินการสอนตาม IEP
- 8.1 ผู้อำนวยการมีนโยบาย ให้ครูทุกคนที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามแผน IEP
- 8.2 คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนมีหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบให้ครูดำเนินการสอนตามแผน IEP
- 8.3 กำหนดเวลาในการเขียนแผนการสอนเป็นช่วงระยะสั้น เช่น ทุก 3 เดือน 6 เดือน เป็นต้น
9. นิเทศ/ติดตามโดยผู้บริหารหรือคณะกรรมการโรงเรียน
- 9.1 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร
- 9.2 กำหนดบทบาทหน้าที่คณะกรรมการในการนิเทศ/ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน
- 9.3 กำหนดแผนการเยี่ยม ทุก 3 เดือน หรือทุก 6 เดือน และมีการแจ้ง ล่วงหน้าให้บุคลากรทราบ
- 9.4 มีการรับทราบปัญหา และมีกระบวนการแก้ไขปัญหาที่รวดเร็ว เห็นเป็น รูปธรรม
10. ประเมินผล
- 10.1 การออกข้อสอบ
- 10.2 สถานที่สอบ
- 10.3 การวัดผลและประเมินผลการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรวมเป็นกระบวนการที่จัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้ารับการเรียนรู้ร่วมกับเด็กปกติตามสภาพและความสามารถของเด็กแต่ละคน และได้รับความช่วยเหลือตามสภาพความต้องการของเด็กพิเศษเพื่อให้เกิดการพัฒนาการตาม ศักยภาพของแต่ละคนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสามารถสังเคราะห์ได้ดังตาราง 1

จากตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์จากที่มีหน่วยงาน นักการศึกษา และนักวิชาการได้กล่าวถึง องค์ประกอบของ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมทั้งหมด 5 แห่ง แล้วนำมาจัดเรียงความถี่ แล้วพิจารณาความเหมือน ความต่างและความสัมพันธ์กับกระบวนการข้ออื่นๆ และสามารถรวมเข้าด้วยกันได้ โดยองค์ประกอบ ที่มีความถี่เท่ากับ 1 ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าสามารถนำไปรวมเข้ากับองค์ประกอบที่มีความถี่สูงกว่า ซึ่งอาจรวมไปเป็นตัวชี้วัดขององค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. การรับสมัครและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนรวม นำไปรวมอยู่กับขั้นการ เตรียมการ คือการเตรียมเด็ก
2. การเตรียมครูการศึกษาพิเศษ/พี่เลี้ยง นำไปรวมอยู่กับขั้นการเตรียมการ คือ การเตรียมบุคลากร
3. ปฐมนิเทศผู้ปกครอง นำไปรวมอยู่กับขั้นการเตรียมการ คือการเตรียมผู้ปกครอง
4. การสอบและการดำเนินการคัดเลือก นำไปรวมเข้ากับขั้นการสำรวจและการคัดแยก เด็ก
5. นิเทศ/ติดตาม นำไปกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของขั้นการประเมินผลการดำเนินการ สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 1) การเตรียมการ 2) การสำรวจและการคัดแยกเด็ก 3) การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 4) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน และ 5) การประเมินผล การดำเนินการ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ ดังนี้

1. การเตรียมการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) กล่าวถึง การเตรียมการในการจัดการเรียนรวมไว้ดังนี้

1. การเตรียมสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเตรียมอาคารสถานที่ ห้องเรียน และที่นั่ง รวมทั้ง รูปแบบการจัดห้องเรียน จัดเหมือนจัดห้องเรียนปกติ เพื่อความสะดวกและ เหมาะสมกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
2. การเตรียมบุคลากร หมายถึง การเตรียมความพร้อมด้านความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรวมเข้าใจ การปฏิบัติงานที่จำเป็นต้องการสอน เพื่อเสริมงานเรียนรวมให้ ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นเรียนรวมหรือครูประจำวิชา
3. การเตรียมเด็ก หมายถึง เตรียมความพร้อมในการให้ความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติตนเพื่อให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ รวมทั้งการสร้างเจตคติที่ดี ให้กับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ โดยเริ่มตั้งแต่การรับสมัครแล้วเข้าสู่กระบวนการเรียนรวม

4. การเตรียมผู้ปกครอง หมายถึง การประชุมพิเศษผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน การนัดหมายพบกันเป็นระยะ การสนับสนุนผู้ปกครองให้ร่วมกิจกรรมในรูปแบบอาสาสมัคร การสนับสนุนให้รวมกลุ่มตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู

5. การเตรียมแผนการจัดการศึกษารายบุคคล หมายถึง การวางแผนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล ซึ่งเด็กที่เรียนรวมจะเรียนหลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่อาจจำเป็นต้องตัดสิ่งที่ไม่สามารถเรียนได้ออก หรือปรับลดหรือเพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นเข้าไป เนื่องจากความบกพร่องทำให้ไม่สามารถเรียนบรรลุได้ทุกจุดประสงค์เหมือนเด็กปกติ

6. การเตรียมการวัดผลประเมินผล หมายถึง การแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติ ซึ่งการวัดต้องสอดคล้องกับการเรียนการสอนของเด็กพิเศษแต่ละคน โดยไม่นำคะแนนและจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปรวมกับเด็กที่ปกติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) กล่าวถึงการเตรียมการในการจัดการเรียนรวมไว้ดังนี้

1. การเตรียมสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อาคารสถานที่ การจัดห้องเรียนและที่นั่ง และรูปแบบการจัดห้องเรียน

2. การเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นเรียนรวม หรือครูประจำวิชา ครูประจำชั้นพิเศษและครูเสริมวิชาการ

3. การเตรียมเด็ก ได้แก่ เด็กมีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ

4. การเตรียมผู้ปกครอง

5. การเตรียมแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

6. การเตรียมการวัดผลประเมินผล

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต (2557) กล่าวถึงการเตรียมการในการจัดการเรียนรวมไว้ดังนี้

1. เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนรวม

1.1 การเตรียมความพร้อมทั่วไป

1.2 การเตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.3 การเตรียมเด็กปกติ

2. การเตรียมครูการศึกษาพิเศษ/พี่เลี้ยง

2.1 ให้ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษแก่ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนรวม และพี่เลี้ยงนักเรียนพิเศษ

2.2 ให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2.3 ประชุมวางแผนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

รายบุคคล

2.4 วางแผนกำหนดเนื้อหาในการประชุมผู้ปกครอง

3. ปฐมนิเทศผู้ปกครอง

3.1 ผู้ปกครองรับทราบระเบียบ ของทางโรงเรียน

3.2 ให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนรวม

3.3 ให้ผู้ปกครองรับทราบเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน

สรุปได้ว่า การเตรียมการ เป็นการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อ

ดำเนินการจัดการเรียนรวม ซึ่งประกอบด้วย

1. การเตรียมสิ่งแวดล้อม
2. การเตรียมบุคลากร
3. การเตรียมเด็ก
4. การเตรียมผู้ปกครอง
5. การเตรียมแผนการจัดการศึกษารายบุคคล
6. การเตรียมการวัดผลประเมินผล

2. การสำรวจและคัดแยกเด็ก

Lewis และ Doorlag (1995) และ Wang, Reynolds และ Walberg (1990) กล่าวถึง การสำรวจและคัดแยกเด็กในการจัดการเรียนรวมไว้ดังนี้

1. การสำรวจและคัดแยกเด็ก ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเด็ก เป็นรายบุคคล เพื่อระบุว่าเด็กคนใดมีความต้องการจำเป็นที่จะได้รับการจัดการศึกษาเป็นพิเศษ ตามแนวคิดในปัจจุบันจะไม่มีการระบุว่าเด็กพิการประเภทใด แต่จะระบุลักษณะความต้องการ การศึกษาพิเศษ

2. การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ ขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบที่ครูอาจต้องดำเนินงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น แพทย์นักจิตวิทยา เพื่อตรวจสอบ ลักษณะความพิการของเด็ก หาสาเหตุวิธีการแก้ไข ตลอดจนแนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพและการ ให้ความช่วยเหลืออื่นๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) กล่าวถึง การสำรวจ และ คัดแยกเด็กในการจัดการเรียนรวมไว้ดังนี้

1. ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง สัมพันธ์กับการเรียนการสอนว่าเด็กผิดปกติบ้างหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลคัดเลือกเด็กเบื้องต้น

2. หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กที่ค้นพบนั้น มีความผิดปกติแน่ชัดหรือไม่อาจทำตามขั้นตอนที่ 1 ซ้ำอีกครั้ง

3. ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียดโดยใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม ทดสอบมาตรฐาน การเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เป็นต้น

4. คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้มาเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่พอให้เก็บข้อมูลตามขั้นตอนที่ 3 ใหม่อีกครั้ง

5. พิจารณาว่าเด็กที่คัดค้านั้น ควรได้รับความช่วยเหลือโดยวิธีใดบ้าง

6. ในกรณีที่ตัดสินใจส่งต่อ ครูต้องเตรียมเอกสารและรายงานตามความจำเป็น เพื่อขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7. การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) กล่าวถึง ขั้นตอนการสำรวจและ คัดแยกเด็กในการจัดการเรียนรวมซึ่งมี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ครูประเมินโดยสังเกตการอย่างต่อเนื่อง

2. หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กที่ค้นพบนั้น มีความผิดปกติแน่ชัดหรือไม่อาจดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1 อีกครั้งหลังจากได้คำตอบว่าผิดปกติจริง

3. ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด

4. คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้เพียงพอหรือไม่ ถ้ายังไม่พอให้เก็บข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 ใหม่

5. พิจารณาว่าเด็กที่คัดค้านั้น ควรได้รับความช่วยเหลือโดยวิธีใด

6. ในกรณีที่ตัดสินใจส่งต่อครูต้องเตรียมเอกสารและรายงานตรงความจำเป็นเพื่อขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7. ในการปฏิบัติงานของครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนรวม ต้องศึกษาหลักสูตร ปรับแผนการเรียนการสอน ให้เหมาะสมเป็นรายบุคคลและประสานงานการเรียนที่จัดอยู่ในโรงเรียนต่อไป

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต (2557) กล่าวถึง การสำรวจและคัดแยกเด็กในการจัดการเรียนรวม สรุปได้ดังนี้

1. การรับสมัคร

1.1 แต่งตั้งคณะทำงาน

- 1.2 ประชุมเพื่อหาแนวทางในการดำเนินงาน
- 1.3 จัดเตรียมเอกสาร เช่น ใบสมัคร แบบทดสอบ แบบบันทึกการทดสอบ
- เป็นต้น

- 1.4 การประเมินผล
2. ดำเนินการคัดเลือก
- 2.1 ประเมินนักเรียน
- 2.2 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง
3. ดำเนินการคัดกรอง
- 3.1 จัดตั้งคณะกรรมการคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียน
- 3.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนมีนโยบาย ให้ครูประจำชั้นคัดกรองเด็กในชั้น

เรียนที่พบความบกพร่อง

สรุปได้ว่า การสำรวจและคัดแยกเด็ก เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อระบุว่าเด็กคนใดมีความต้องการจำเป็นที่จะได้รับการจัดการศึกษาเป็นพิเศษ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และหลายวิธีประกอบกันซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง
 2. ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียดโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ
 3. คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้มาเพียงพอหรือไม่
 4. การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ
 5. การส่งต่อและการขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 6. การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอน
3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

Lewis และ Doorlag (1995) และ Wang, Reynolds และ Walberg (1990) กล่าวถึง การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan = IEP) หรือโปรแกรมการศึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Education Program = IEP) เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างครูบิดามารดา หรือผู้ปกครองเด็กพิการ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพื่อร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษา วิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล เป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กพิการแต่ละคน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้เสนอว่าครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องวางแผนในการจัดการเรียนรู้ 2 ส่วน คือ

1. แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติเป็นแผนระยะ 1 ปี มีการทบทวนทุกภาคเรียน

2. แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงที่จัดทำในรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ อาจมีบางจุดประสงค์และอื่นๆ ที่อาจต้องปรับให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ได้เสนอว่าครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องดำเนินการจัดทำแผนในการจัดการเรียนรวมไว้ 2 ส่วน ได้แก่

1. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เรียกว่า IEP เป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษรายบุคคล เพื่อเป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติเป็นแผนระยะ 1 ปี มีการทบทวนทุกภาคเรียน

2. แผนการสอนเฉพาะบุคคล IIP เป็นแผนการสอนที่จัดทำในการจัดการเรียนการสอนที่จัดทำในรูปแบบเดียวกับเด็กปกติ อาจมีบางรายจุดประสงค์ที่ต้องปรับให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็กในการจัดการเรียนการสอน อาจต้องปรับการสอน ปรับเพิ่มเวลา สื่อการสอน และวิธีการจัดและประเมินผลให้สอดคล้อง เหมาะสมตามลักษณะความต้องการพิเศษ

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต (2557) ได้เสนอว่าครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก เพื่อวางแผนการสอน โดยวางแผนการสอนตาม IEP และวางแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา รายบุคคล

สรุปได้ว่า การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นกระบวนการที่สำคัญที่ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก เพื่อวางแผนในการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติเป็นแผนระยะ 1 ปี มีการทบทวนทุกภาคเรียน

2. แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงที่จัดทำ ในรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ อาจมีบางจุดประสงค์และอื่นๆ ที่อาจต้องปรับให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก

4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

Lewis และ Doorlag (1995) และ Wang, Reynolds และ Walberg (1990) กล่าวถึงการจัดการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวมไว้สอดคล้องกันว่าเป็นการปฏิบัติตามแผนการศึกษาเฉพาะ บุคคลที่ได้กำหนดไว้ โดยครูต้องมีการกำกับ ติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างมีระบบและ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต (2557) กล่าวถึง การดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวมว่า ครูผู้สอนต้องดำเนินการสอนตาม IEP ที่กำหนดไว้ ซึ่งดำเนินใน 3 ส่วน ดังนี้

1. ผู้อำนวยการมีนโยบาย ให้ครูทุกคนที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามแผน IEP

2. คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนมีหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบให้ครูดำเนินการสอนตามแผน IEP

3. กำหนดเวลาในการเขียนแผนการสอนเป็นช่วงระยะสั้น เช่น ทุก 3 เดือน 6 เดือน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การดำเนินการจัดการเรียนการสอน เป็นการปฏิบัติตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ได้กำหนดไว้ โดยครูต้องมีการกำกับ ติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างมีระบบและ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

1. การปฏิบัติตามแผนการสอน (Implementation of the Teaching Plan)

2. การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring the Students Progress)

5. การประเมินผลการดำเนินการ

Lewis และ Doorlag (1995) และ Wang, Reynolds และ Walberg (1990) กล่าวถึงการประเมินผลการจัดการเรียนรวมไว้สอดคล้องกันว่า เป็นการประเมินผลการเรียนการสอนซึ่งครูผู้สอนอาจเลือกใช้ การประเมินรูปแบบต่างๆ เช่น การประเมินแฟ้มผลงาน (Portfolio Assessment) หรือการประเมินการประเมินตามวัตถุประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย

1. การประเมินระหว่างสอน (Formative Evaluation)

2. การประเมินรวบยอด (Summative Evaluation)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) กล่าวถึงการประเมินผลการจัดการเรียนรวมไว้ว่า ควรดำเนินการดังนี้

1. กำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะ

2. ไม่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น

3. การให้เกรด ควรกำหนดวิธีการประเมินผลและให้เกรดที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน ได้แก่

3.1 ครูร่วมกันให้เกรด

3.2 ให้เกรดจากคะแนนรวม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ได้เสนอแนวทางการประเมินผลการจัดการเรียนรวมไว้ว่า ควรดำเนินการดังนี้

1. การประเมินการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม จะมีการประเมินผลแตกต่างไปจากเด็กปกติ เพราะเด็กที่มีความต้องการและความสามารถแตกต่างกัน การวัดประเมินผลจะถูกกำหนดไว้ในแผน IEP ของแต่ละคน ซึ่งอาจดำเนินการ ดังนี้

1.1 กำหนดลำดับขั้นของทักษะ

1.2 ไม่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น

- 1.3 การให้เกรด ได้แก่ ครูร่วมกันให้เกรดและให้เกรดคะแนนรวม
2. การสอบ ครูควรใช้วิธีการที่ยืดหยุ่นในการสอบ โดยอาจใช้วิธีการ ดังนี้
 - 2.1 ให้เด็กสอบปากเปล่า สอบในห้องพิเศษ
 - 2.2 ให้ทำข้อสอบโดยไม่จำกัดเวลา
 - 2.3 ให้สอบโดยการบันทึกเสียง
 - 2.4 กำหนดเกณฑ์การทำข้อสอบใหม่
 - 2.5 ให้สอบในห้องพิเศษหรือห้องเสริมวิชาการ

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต (2557) กล่าวถึงการประเมินผล

การดำเนินการจัดการเรียนรวมไว้ว่า ควรดำเนินการดังนี้

1. นิเทศ/ติดตามโดยผู้บริหารหรือคณะกรรมการโรงเรียน
 - 1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร
 - 1.2 กำหนดบทบาทหน้าที่คณะกรรมการในการนิเทศ/ติดตาม

การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน

- 1.3 กำหนดแผนการเยี่ยม ทุก 3 เดือน หรือทุก 6 เดือน และมีการแจ้ง

ล่วงหน้าให้บุคลากรทราบ

- 1.4 มีการรับทราบปัญหา และมีกระบวนการแก้ไขปัญหาที่รวดเร็ว

เห็นเป็นรูปธรรม

2. ประเมินผล
 - 2.1 การออกข้อสอบ
 - 2.2 สถานที่สอบ
 - 2.3 การวัดผลและประเมินผลการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

สรุปได้ว่า การประเมินผลการดำเนินการ ขั้นตอนนี้เป็น การประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะ
2. กำหนดวิธีการประเมิน ดังนี้
 - 2.1 การประเมินตามวัตถุประสงค์
 - 2.2 การประเมินระหว่างสอน (Formative Evaluation)
 - 2.3 การประเมินรวบยอด (Summative Evaluation)
 - 2.4 การประเมินแฟ้มผลงาน (Portfolio Assessment)
3. การให้เกรด ควรกำหนดวิธีให้เกรดที่เหมาะสมกับความต้องการพิเศษ

แต่ละคน คือ

3.1 ครูร่วมกันให้เกรด

3.2 ให้เกรดจากคะแนนรวม

4. การนิเทศ/ติดตาม

4.1 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร

4.2 กำหนดบทบาทหน้าที่คณะกรรมการในการนิเทศ/ติดตาม

4.3 กำหนดแผนการเยี่ยม

4.4 รับทราบปัญหาและมีกระบวนการแก้ไขปัญหาที่รวดเร็ว เห็นเป็น

รูปธรรม

บริบทการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของจังหวัดร้อยเอ็ด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีหน่วยงานทางการศึกษาที่ทำหน้าที่บริหารจัดการศึกษาระดับเขตพื้นที่โดยแบ่งเป็น 4 สำนักงานเขต ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 และสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทในการบริหารและจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ตลอดจนให้การสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เท่าเทียมกัน โดยจัดตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 36 และ 37 เพื่อให้การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด, 2559)

1. ข้อมูลพื้นฐาน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด, 2559)

1.1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 853 โรงเรียน ซึ่งสามารถจำแนกตามสังกัด ดังนี้

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 236 โรงเรียน
- 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 340 โรงเรียน
- 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 217 โรงเรียน
- 4) สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 60 โรงเรียน

1.2 จำนวนบุคลากร/นักเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2559)

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
 - 1.1) ผู้บริหาร จำนวน 222 คน
 - 1.2) ครู จำนวน 2,335 คน
 - 1.3) นักเรียน จำนวน 28,674 คน
- 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
 - 2.1) ผู้บริหาร จำนวน 318 คน
 - 2.2) ครู จำนวน 2,737 คน
 - 2.3) นักเรียน จำนวน 38,922 คน
- 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
 - 3.1) ผู้บริหาร จำนวน 199 คน
 - 3.2) ครู จำนวน 1,690 คน
 - 3.3) นักเรียน จำนวน 27,121 คน
- 4) สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
 - 4.1) ผู้บริหาร จำนวน 60 คน
 - 4.2) ครู จำนวน 4,437 คน
 - 4.3) นักเรียน จำนวน 48,512 คน

2. วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 (2559) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ภายในปี 2562 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานสากล โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (2559) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นองค์กรชั้นนำ ส่งเสริมสนับสนุน และบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ วิชาชีพและวิชาประคองชีพตามมาตรฐานสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 (2559) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพตามมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 (2559) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า
 “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เป็นองค์กรชั้นนำที่จัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง
 มีคุณภาพตามมาตรฐาน บนพื้นฐานความเป็นไทย”

3. พันธกิจ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 (2559) ได้กำหนดพันธกิจ
 ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (2559) ได้กำหนดพันธกิจ
 ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรในวัยเรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย
2. ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีความรู้และทักษะทางวิชาชีพเบื้องต้นตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและค่านิยมหลัก 12 ประการ
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา ด้วยระบบบริหารจัดการที่ทันสมัยตามหลักธรรมาภิบาล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 (2559) ได้กำหนดพันธกิจ
 ดังนี้

พัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นไทย ห่างไกลยาเสพติด ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 (2559) ได้กำหนดพันธกิจดังนี้

1. พัฒนาระบบการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ให้มีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล

2. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาให้ทั่วถึง และมีคุณภาพครอบคลุม
ทุกกลุ่มเป้าหมาย

3. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและ
ประเมินผล สื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา

4. ส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามหลักสูตร มีทักษะชีวิต และปฏิบัติ
ตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

5. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ

4. เป้าประสงค์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 (2559) ได้กำหนด
เป้าประสงค์ ดังนี้

1. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ
และเสมอภาค

2. นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัย และได้สมดุล
และนักเรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพ

3. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร

4. ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีทักษะที่เหมาะสม และ
มีวัฒนธรรมการทำงาน ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นองค์กรแห่งการ
เรียนรู้ และเป็นกลไกขับเคลื่อน การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติและ
มาตรฐานระดับสากล

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีการบริหารแบบมี
ส่วนร่วม กระจายอำนาจและ ความรับผิดชอบสู่สถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (2559) ได้กำหนด
เป้าประสงค์ ดังนี้

1. นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยและนักเรียน
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามช่วงวัยอย่างมีคุณภาพ

2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้น
พื้นฐานอย่างทั่วถึง ด้วยความเสมอภาคอย่างมีคุณภาพ

3. ผู้เรียนมีความรู้ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ

4. ผู้เรียนมีทักษะชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม
หลักสูตรและค่านิยมหลัก 12 ประการ

5. ผู้เรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยี การสื่อสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศมีความสามารถในการแข่งขัน

6. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความสามารถและทักษะที่เหมาะสมตามสมรรถนะสามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. สถานศึกษามีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษา ขึ้นพื้นฐานสู่คุณภาพมาตรฐานระดับสากล

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัด ให้บริการสถานศึกษาด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 (2559) ได้กำหนดเป้าประสงค์ ดังนี้

1. นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยอย่างสมดุล และนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนมีคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน

2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค

3. ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นมีทักษะที่เหมาะสมและมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ระดับมาตรฐานสากล

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัด ให้บริการสถานศึกษาด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 (2559) ได้กำหนดเป้าประสงค์ ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ตามหลักธรรมาภิบาล

2. ผู้เรียนได้รับการศึกษาทั่วถึง และมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

3. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะชีวิต ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ตามค่านิยมหลัก ของคนไทย 12 ประการ

4. พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถบริหารจัดการ จัดกระบวนการเรียนรู้ และให้บริการทางการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. โรงเรียนจัดการศึกษาอย่างหลากหลาย ตามความต้องการของผู้เรียน และชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

6. องค์กร ชุมชน สังคม ได้รับโอกาสและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

5. กลยุทธ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 (2559) ได้กำหนดกลยุทธ์

ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึง

ครอบคลุมผู้เรียน ให้ได้รับโอกาส ในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (2559) ได้กำหนดกลยุทธ์

ดังนี้

กลยุทธ์ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท

กลยุทธ์ 2 ขยายโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียน

ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

กลยุทธ์ 3 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ 4 พัฒนาระบบบริหารจัดการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 (2559) ได้กำหนดกลยุทธ์

ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุม

ผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 (2559) ได้กำหนดกลยุทธ์ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีคุณภาพและมาตรฐานด้วยวิธีการ
ที่หลากหลาย

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างโอกาสและทางเลือกในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการ

ที่หลากหลาย

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตร และส่งเสริม

ความสามารถด้านเทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 4 ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามหลักสูตร มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้ปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ

6. จุดเน้นด้านผู้เรียน

1. นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสู่มาตรฐานการศึกษาชาติดังต่อไปนี้

1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านการให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล

1.2 นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นต้นไป ได้รับการส่งเสริมให้มีแรงจูงใจสู่อาชีพ ด้วยการแนะแนว ทั้งโดยครูและผู้ประกอบอาชีพต่างๆ (ผู้ประกอบการ ศิษย์เก่า สถานประกอบการใน/นอกพื้นที่) และได้รับการพัฒนาความรู้ทักษะที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพสุจริตในอนาคต

1.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระหลักเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 3

2. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักสามัคคี ปรองดอง สมานฉันท์ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ห่างไกล ยาเสพติด มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม

2.1 นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ใฝ่ดี

2.2 นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ใฝ่เรียนรู้

2.3 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่อย่างพอเพียง

2.4 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความมุ่งมั่นในการศึกษาและการทำงาน

3. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มศักยภาพ

3.1 เด็กพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

3.2 เด็กด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร และอัตลักษณ์แห่งตน

3.3 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์คณิตศาสตร์ ภาษา กีฬา ดนตรี และศิลปะ

3.4 นักเรียนที่เรียนภายใต้การจัดการศึกษาโดยครอบครัว สถานประกอบการ บุคคล องค์กร วิชาชีพ องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรสังคมอื่น และองค์กรทางเลือก ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

3.5 เด็กกลุ่มที่ต้องการคุ้มครองและช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือ เยียวยาด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

7. ปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ยังประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการบริหาร ผู้บริหาร ไม่เข้าใจปัญหาการจัดการเรียนรวม และไม่เข้าใจว่า ความพิการแต่ละประเภทเป็นอย่างไร ทั้งที่มีความสนใจแต่ไม่รู้จะจัดการอย่างไร อีกทั้งงบประมาณไม่เพียงพอ จึงทำได้เพียงการเชิญครูผู้ดูแลงานการจัดการเรียนรวมมาประชุมและรับนโยบายเท่านั้น และงบบุคลากรรายหัว ก็นำไปใช้บริหารอย่างอื่นส่วนอื่นที่ไม่ตรงเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความพิการ 9 ประเภท สถานศึกษาไม่มีครูที่จบการศึกษาทางด้านการศึกษาพิเศษโดยตรงทำให้ไม่มีความชำนาญ และครูยังใช้การจัดการเรียนการสอนแบบเดิมไม่ปรับเปลี่ยนวิธีสอนแบบที่เหมาะสม เช่น กระบวนการสอนสำหรับเด็กพิเศษอย่างไร ครูมักแยกเด็กออกเป็นกลุ่มเฉพาะ ไม่รู้ว่าจะใช้สื่ออย่างไร วัดและประเมินผลอย่างไร ไม่มีบุคคลที่รับผิดชอบโดยตรง
3. ด้านครอบครัว ผู้ปกครอง ไม่รู้ว่าบุตรหลานของตนเองมีปัญหา หรือไม่ยอมรับว่า บุตรหลานตนเองมีความบกพร่อง จึงทำให้ไม่มีการปรึกษาร่วมกัน ไม่รู้จะช่วยเหลืออย่างไร โทษบุญกรรม แต่ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง เมื่อลูกพิการแล้ว
4. ด้านผู้เรียน นักเรียนรวมชั้นนักเรียนเรียนรวม มีเจตคติที่ไม่ดีต่อนักเรียนเรียนรวม อาจมีการรังเกียจ มักจะดูถูกไม่ให้เข้าร่วมกิจกรรม แยกเป็นการเฉพาะ ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการ ชั้นเรียน

จากปัญหาและอุปสรรคข้างต้น ส่งผลให้การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร มีความจำเป็นต้องหาแนวทางเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในภาพรวมอย่างจริงจัง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ณัชร ศุภสมุทร์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการเรียนรวม โดยใช้โครงสร้างชี้ท สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนรวม พี่เลี้ยง ที่มีต่อการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างชี้ท พบว่า ด้าน นักเรียน มีการปรับพื้นฐานก่อนเรียน 1 – 2 สัปดาห์ นำข้อมูลมาประชุมและจัดทำแผนการจัดการ ศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ด้านสภาพแวดล้อม มีการปรับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทำงานประสานกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ขอสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษากับศูนย์

การศึกษาพิเศษส่วนกลาง ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปรับหลักสูตรและจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จัดสอนเสริมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เป็นรายบุคคล ด้านเครื่องมือ พบว่างบประมาณไม่เพียงพอ ในการจัดซื้อสำเร็จรูป ค่าจ้างพี่เลี้ยง และงานโครงการอื่นๆ ผู้บริหารเน้นให้ครูทุกคนให้ความสำคัญและร่วมมือในการจัดการเรียนรวม ความคิดเห็นของผู้ปกครอง พบว่า ทางโรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมผู้ปกครอง ได้แก่ ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็ก การปรับตัวเมื่อลูกมาเรียนรวม สัมพันธภาพครูกับผู้ปกครองดีมาก ด้านสภาพแวดล้อม ผู้ปกครองมีความพึงพอใจทางโรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อมดี ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองเห็นด้วยกับการจัดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเรียนรวมกับเด็กปกติเต็มเวลา มีพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลือ และเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาได้ขึ้นชั้นไปเรียนกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ผู้ปกครองให้ความสำคัญและร่วมมือวางแผน IEP ด้านเครื่องมือ ผู้ปกครองสนับสนุนให้ความร่วมมือ ด้านงบประมาณในการจ้างพี่เลี้ยง และรับทราบนโยบายของผู้บริหาร ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ดี เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาได้รับสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับอุปกรณ์ทางการศึกษา 2) การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการเรียนรวมของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แนวคิดและหลักการการจัดการเรียนรวม ตอนที่ 2 การบริหารจัดการเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท ในคู่มือแสดงวิธีการและขั้นตอนการรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนรวม เทคนิคการสอน ตัวอย่างกิจกรรม จำนวน 10 กิจกรรมและตัวอย่างเครื่องมือในการดำเนินงานการบริหารจัดการเรียนรวม

กฤติญา บุญสินชัย (2557) ได้ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม ภายใต้โครงสร้างซีท สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) และเพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมภายใต้โครงสร้างซีท จำแนกตามขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 234 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครซีและมอร์แกน และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบทีแบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (Independent t - test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมภายใต้โครงสร้างซีท อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียน และด้านเครื่องมือ และ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพ การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมภายใต้โครงสร้างซีท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่มี

ความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมภายใต้โครงสร้างซีทสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

ณัษพร ศุภสมุทร์ และคณะ (2557) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงสร้างซีทสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงสร้างซีทสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามโครงสร้างซีทในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อสร้างระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงสร้างซีทสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) เพื่อศึกษาผลของการใช้สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน ครูการศึกษาพิเศษที่สอนในโรงเรียนเรียนรวม จำนวน 24 คน เด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 93 คน และผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 93 คน รวมประชากร 215 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม จำนวน 4 ชุด การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียน ทั้ง 5 โรงเรียน ภายหลังทดลองนำระบบทั้ง 10 ขั้นตอนไปใช้ในโรงเรียน พบว่าการจัดการเรียนรวมภายในโรงเรียนดีขึ้น ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนรวม สนับสนุนให้ครูทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามกลุ่มอาการโรคต่างๆ การใช้แบบคัดกรอง การเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และการลงนิเทศทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงานมากขึ้น ครูการศึกษาพิเศษที่สอนในโรงเรียนเรียนรวม มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดใน 1) การรับสมัคร 2) ดำเนินการคัดเลือก 3) การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนและ 4) การดำเนินการคัดกรอง โดยครูมีความสามารถในการใช้แบบคัดกรองเข้าใจวิธีการสอน การใช้เทคนิคการสอน การเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ที่เหมาะสมกับความบกพร่องตามกลุ่มอาการโรค ครูมีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และครูส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ดีที่มีผู้บริหารให้ความสนใจ เป็นขวัญกำลังใจแก่ครูที่ปฏิบัติงาน ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อครูและโรงเรียนมากขึ้นให้ความร่วมมือการคัดกรองเข้าร่วมประชุมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) พยายามสอนการบ้านเด็กอย่างสม่ำเสมอ มีความเข้าใจวิธีการเลี้ยงเด็กที่ถูกต้อง ตามลักษณะอาการโรคต่างๆ เลี้ยงบุตรเหมือนเด็กปกติทั่วไป มีการนำบุตรไปในสถานที่ต่างๆ เพราะต้องการให้บุตร ได้เรียนรู้สังคมและสอนให้บุตรให้เรียนรู้การช่วยเหลืองานต่างๆ ภายในบ้าน แต่มีปัญหาเรื่องการขึ้นทะเบียนคนพิการผู้ปกครองไม่เข้าใจ และไม่เห็นประโยชน์การนำบุตรไปขึ้นทะเบียนคนพิการ

ศุภณัฐ ทองฉายา (2557) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนรวมตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการเรียนรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนแกนนำ และ 2) เปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนแกนนำ จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการทำงานและสังกัดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำนวน 318 คน ซึ่งคำนวณจากสูตรของยามาเน่ แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามสังกัดของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เรื่อง การบริหารจัดการเรียนรวมตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนแกนนำ ค่าความเชื่อมั่น 0.994 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารจัดการเรียนรวมในโรงเรียนแกนนำ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียน ด้านเครื่องมือในการบริหารจัดการ และด้านสภาพแวดล้อม และ 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารจัดการเรียนรวมในโรงเรียนแกนนำ เมื่อจำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และสังกัดของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการเรียนรวมในโรงเรียนแกนนำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเมื่อจำแนกตาม เพศ และอายุ ไม่แตกต่างกัน

จาดุรงค์ เจริญนำ (2558) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรวม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนจัดการเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรวม 2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการเรียนรวมกับคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม และ 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีทกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนจัดการเรียนรวมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 กำหนดกลุ่มตัวอย่างซึ่ง เป็นครูผู้สอนที่มาจากกรสุ่มแบบแบ่งชั้นได้ จำนวน 302 คน และผู้บริหาร จำนวน 22 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95 และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้ค่าทีและวิเคราะห์ความแปรปรวนผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการเรียนรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการเรียนรวมมีผลเป็นดังต่อไปนี้ ลักษณะของโรงเรียนจัดการเรียนรวม การอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการสอนเด็กพิการเรียนรวมและขนาดของสถานศึกษาเป็นรายคู่

พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกับขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับขนาดใหญ่พิเศษ และโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกับขนาดใหญ่พิเศษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ประสบการณ์ในการสอนเด็กพิการเรียนรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ธีระพงษ์ พรหมกุล (2558) ได้ศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรวม จากการกำหนดขนาดจำนวน 310 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีของ LSD พบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) เปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Tjokrowardogo (1989) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะความต้องการจำเป็นและปัญหาของโรงเรียนเรียนรวม ระดับประถมศึกษาในจาร์การ์ตาร์ และจอร์จาร์การ์ตาร์ ในเกาะชวา และความเป็นไปได้ในการใช้การนิเทศการสอนตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการรวบรวมจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน อาจารย์ใหญ่ ผู้นิเทศทางการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง และรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการเรียนรวมของทั้ง

3 โรงเรียน พบว่า คุณลักษณะของโรงเรียนเรียนรวมประกอบด้วยมีครูให้คำแนะนำปรึกษาทางการศึกษาพิเศษมีการสนับสนุนเฉพาะเกี่ยวกับเครื่องมือและสื่อการสอนพิเศษและมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมอยู่ ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาและความต้องการจำเป็น มีดังนี้ 1) หลักสูตร 2) แหล่งทรัพยากรเกี่ยวกับการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนและครู 3) สื่อและอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม 4) งบประมาณ 5) ความรู้และทักษะของครูผู้สอนในโครงการเรียนรวม 6) การติดต่อสื่อสารกับผู้บริหารในระดับสูงที่รับผิดชอบการดำเนินงานการเรียนรวมควรจัดโดยผ่านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นิเทศทางการศึกษาในโครงการเรียนรวม/ ผ่านการเยี่ยมโรงเรียนและชั้นเรียน/ ผ่านการประชุมประจำของบุคลากรในโรงเรียน/ ผ่านบรรยากาศการทำงานร่วมกันในโรงเรียนจากการศึกษา

Riedel (1991) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้ของนักการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรวมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนในรัฐเวอร์จิเนีย ผลการวิจัยสรุปได้ว่าผู้บริหารมีการรับรู้ในทางบวกสูง ส่วนนักการศึกษาทั่วไปมีการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนเป็นไปในลักษณะที่ว่าผู้บริหารโรงเรียนเห็นวาระระดับการสนับสนุนทางการบริหารทรัพยากรหรือบริการที่ได้รับการวางแผนการสอนและการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนเป็นองค์ประกอบที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรวม

Satahan (2001) ได้ศึกษาผลของการประเมินโปรแกรมการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยใช้วิธีการประเมินทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณผู้วิจัยได้หาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในการใช้แผนการสอนกับการใช้ทฤษฎีของครูผู้สอนจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อหาข้อมูลที่ได้มากำหนดโครงสร้างที่สมบูรณ์ของแผนการสอนโดยรวบรวมจากครูจำนวน 12 คน พยายามกำหนดโครงสร้างแผนการสอนอย่างมีเหตุผลแสดงให้เห็นว่าครูมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับการประเมินโปรแกรมการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติกทั้งทางรูปธรรมนามธรรมและแผนเฉพาะบุคคลและการอบรมที่เป็นอิสระซึ่งผู้วิจัยแนะนำว่าควรมีการสร้างแผนนำร่องเพื่อประเมินผลโปรแกรมต่อไป

Mack (2006) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูในรัฐมิชิแกนสหรัฐอเมริกาที่มีต่อการจัดการเรียนรวม พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดการเรียนรวมและจะจัดได้ดีหากจัดเป็นระบบรวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารและมีการฝึกอบรมสำหรับความรู้ในเรื่องการเรียนรวม พบว่า มีครูร้อยละ 33 ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยครูส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ความหมายทางการศึกษาพิเศษ เช่น IEP และครูยังไม่ได้รับการฝึกอบรมอย่างเพียงพอในเรื่องการจัดการศึกษาให้กับเด็กโดยครูระดับประถมศึกษาได้รับการฝึกอบรมมากกว่าครูระดับมัธยมศึกษา

จากการศึกษางานการวิจัยทฤษฎีหลักการและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวม พบว่า กากจัดการเรียนรวมยังมีสภาพปัญหาในด้านต่างๆ เช่น ด้านความพร้อมของอาคารสถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์ด้านการวางแผนการประสานงานปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

คุณลักษณะของครูผู้สอนการศึกษาพิเศษ การนิเทศและการประเมินโครงการการจัดทำแผนพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรวม การวิจัยปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการบริหารในแต่ละด้านซึ่งยังขาด แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรวมการบริหารจัดการเรียนรวมในประเทศไทยควรได้รับการพัฒนาอีกหลายด้าน เช่น ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร สื่อการเรียนการสอน การนิเทศ ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง การจัดทำหลักสูตรสื่ออุปกรณ์เครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาหาแนวทางการจัดการเรียนรวมที่เหมาะสม เพื่อการพัฒนา ในเชิงคุณภาพในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา

(Research and Development) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ระยะคือ

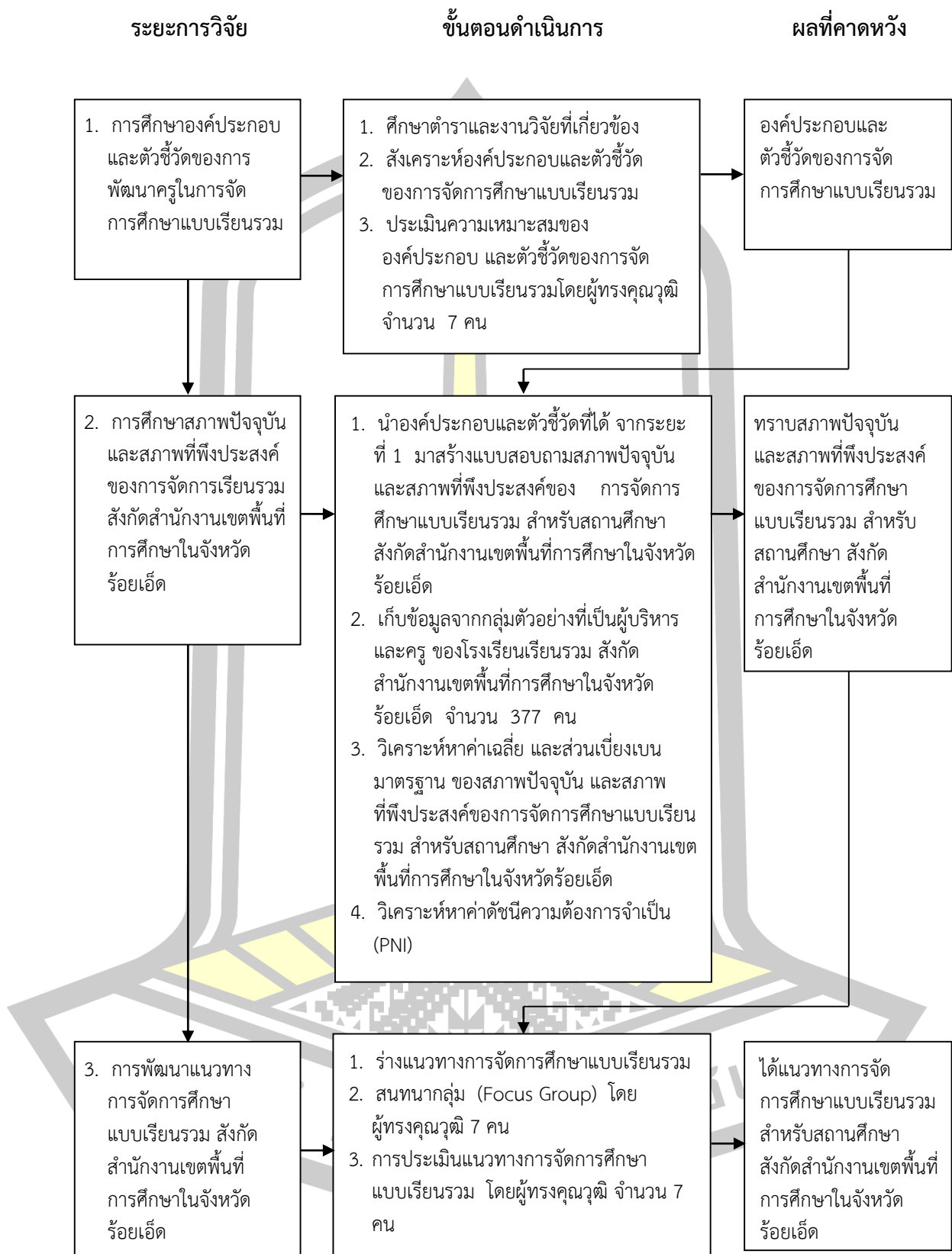
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ระยะ ในครั้งนี้ สามารถสรุปเป็นแผนภาพความสัมพันธ์ เชื่อมโยงดังภาพประกอบ 4





ภาพประกอบ 4 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการและผลที่คาดหวัง

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 การศึกษาตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

1.2 การสังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.1 เพื่อให้ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

1.3 การตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีบทบาทในการให้ข้อชี้แนะ คำแนะนำและประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ต่อไปนี้

1) เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาหรือนักวิชาการอิสระ จำนวน 2 คน ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอกทางด้านการบริหารการศึกษา หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์

2) เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางด้านการบริหารการศึกษา และมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่า ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

3) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษหรือเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

4) เป็นศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน ประกอบด้วย

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจิตา ประสาน อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

2) อาจารย์ ดร.ศุภธนภษ ยอดสละ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

3) ดร.วิษระ ปานภูมิ วุฒิการศึกษาปริญญาเอก (ปร.ด.) สาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านมะฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

4) ดร.อนงค์ พิษสิงห์ วุฒิการศึกษาปริญญาเอก (กศ.ด.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วัชรบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

5) นายโกมล มาลัยทอง วุฒิการศึกษาปริญญาโท (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา สถาบันราชภัฏเลย ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการมูลนิธิธรรมมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

6) อาจารย์ธนวุฒิ คำประเทือง อาจารย์ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

7) นางสาวกรชวัล สมภักดี วุฒิการศึกษาปริญญาโท (ศษ.ม.) สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประเภทและลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะที่ 1 ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด

3.2 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

3.2.2 นำผลการศึกษาที่ได้จากข้อ 3.2.1 มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

3.2.3 นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ที่ได้จากการสังเคราะห์มาสร้างเป็นแบบประเมิน เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินจำนวน 7 คน

3.2.4 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1 ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิด หลักการ และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครูและการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

4.2 บันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในแบบบันทึก

4.3 ทำการวิเคราะห์และสรุปสาระสำคัญของข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

4.4 นำสาระสำคัญที่สรุปได้มาทำการสังเคราะห์เพื่อให้ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

4.5 นำแบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน

4.6 นำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิไปจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจัดกระทำโดยการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบประเมิน ตรวจสอบให้คะแนนเป็นรายข้อและนำมาแจกแจงคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

| ความเหมาะสม | คะแนน |
|-------------|-------|
| มากที่สุด | 5 |
| มาก | 4 |
| ปานกลาง | 3 |
| น้อย | 2 |
| น้อยที่สุด | 1 |

5.2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation; S.D.) รายข้อ รายด้าน และโดยรวม โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

| ค่าเฉลี่ย | ความหมาย |
|-------------|---------------------------|
| 4.51 – 5.00 | เหมาะสมในระดับ มากที่สุด |
| 3.51 – 4.50 | เหมาะสมในระดับ มาก |
| 2.51 – 3.50 | เหมาะสมในระดับ ปานกลาง |
| 1.51 – 2.50 | เหมาะสมในระดับ น้อย |
| 1.00 – 1.50 | เหมาะสมในระดับ น้อยที่สุด |

5.3 เลือกองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จากผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไป คือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป มาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม โดยได้ผลการประเมินเฉลี่ยตั้งแต่ 3.86 ถึง 5.00 เพื่อดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 ต่อไป

พูน ปณ ทิโต ชิว

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการแยกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 นำผลการวิจัยจากระยะที่ 1 (องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา) มาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครู ของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2560 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 719 คน และครู จำนวน 11,199 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 11,918 คน จาก 853 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู ของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2560 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 24 คน และครู จำนวน 353 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 377 คน จาก 43 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจำนวนประชากรกับตารางสำเร็จรูป Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2558; อ้างอิงมาจาก Krejcie and Morgan, 1970) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) โดยแบ่งชั้นภูมิตามโรงเรียนที่สังกัดแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับฉลากไม่ใส่กลับให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 2

| สังกัด | ประชากร | | | | กลุ่มตัวอย่าง | | | |
|-----------|-------------------|--------------|--------|--------|---------------------------|--------------------|-----|-----|
| | จำนวน โรงเรียน | จำนวนประชากร | | | จำนวน โรงเรียน (5%) | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง | | |
| | | ผู้บริหาร | ครู | รวม | | ผู้บริหาร | ครู | รวม |
| สพป.รอ. 1 | 236 | 222 | 2,335 | 2,557 | 12 | 7 | 74 | 81 |
| สพป.รอ. 2 | 340 | 318 | 2,737 | 3,055 | 17 | 10 | 86 | 96 |
| สพป.รอ. 3 | 217 | 119 | 1,690 | 1,809 | 11 | 4 | 53 | 57 |
| สพม. 27 | 60 | 60 | 4,437 | 4,497 | 3 | 3 | 140 | 143 |
| รวม | 853 | 719 | 11,199 | 11,918 | 43 | 24 | 353 | 377 |

หมายเหตุ

1. สพป.รอ. 1 หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
2. สพป.รอ. 2 หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
3. สพป.รอ. 3 หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
4. สพม. 27 หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 นี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้ในการสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check list) เกี่ยวกับ เพศ สถานภาพ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษา
แบบเรียนรวม ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษา
แบบเรียนรวม ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษา
แบบเรียนรวม ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษา
แบบเรียนรวม ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษา
แบบเรียนรวม ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบปลายเปิด

3.2 การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถาม

ในการสร้างแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหาและขอบข่าย
การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

3.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ
Rating Scale (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

3.3 ร่างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนให้ครอบคลุมเนื้อหาตามองค์ประกอบ
และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ที่ได้จากผลการวิจัยในระยะที่ 1

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อ
ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย จำนวน 5 คน โดยพิจารณาความ
เหมาะสมของข้อความ (หาความเที่ยงตรง: Validity) และความสอดคล้องระหว่างข้อความกับ
ลักษณะเฉพาะของเนื้อหา (IOC: Index of Consistency) รวมทั้งให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข โดย
มีเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1) เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 คน ที่มีวุฒิการศึกษา
ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกทางด้านการบริหารการศึกษาหรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่า ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์

2) เป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 2 คน ที่มีวุฒิการศึกษา
ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางการศึกษา และมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่า ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 1 คน ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางการศึกษาพิเศษ หรือมีประสบการณ์ดำรงตำแหน่งหน้าที่ที่เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ

4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผล จำนวน 1 คน ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางการวิจัยทางการศึกษา หรือด้านการประเมินผลทางการศึกษา หรือด้านการวัดผลทางการศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1) อาจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านเนื้อหา และหลักการบริหารการศึกษา

2) นายบัญชา พาหะนิชย์ วุฒิการศึกษาปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านเนื้อหา และหลักการบริหารการศึกษา

3) นางณัฏระติ เศรษฐบุปผา วุฒิการศึกษาปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์รัชชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านเนื้อหา

4) นายวิฑูรวงศ์ทอง วิฑูรังกูร ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านเนื้อหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนະการ อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านการวิจัยและประเมินผล

3.6 นำแบบสอบถามที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณา นำมาหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสม ความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะของเนื้อหา (IOC) ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถวัดได้

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถวัดได้

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดได้

พิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครู ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จาก 5 โรงเรียน โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00

3.7 นำแบบสอบถามจากการทดลองใช้มาคำนวณหาความค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.32 ถึง 0.89

3.8 นำแบบสอบถามจากการทดลองใช้มาคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2558) ดำเนินการวิเคราะห์แยกเป็นรายด้านและโดยรวมทั้งฉบับ โดยพิจารณาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ยอมรับได้ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

3.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ขออนุญาตราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยต่อผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เสนอผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามพร้อมนัดวัน เวลาในการรับเครื่องมือในการวิจัยคืนด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์แล้วแต่กรณี จำนวน 377 ฉบับ ให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแจกแบบสอบถามระหว่างวันที่ 22 มกราคม 2561 ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2561 แล้วไปรับแบบสอบถามคืน ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2561 ถึง 31 พฤษภาคม 2561 ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืน โดยแยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่งทางไปรษณีย์ จำนวน 253 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 67.11 และรับคืนด้วยตัวเอง จำนวน 124 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 32.89 รวมทั้งสิ้นจำนวน 377 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.4 นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การจัดการกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

จากความมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมแล้วทำการจัดการกระทำและวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

5.1 การจัดกระทำข้อมูล

5.1.1 ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา

5.1.2 แบบสอบถามตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน นำข้อมูลแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

5.1.3 แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจสอบและให้คะแนนเป็นรายข้อตามเกณฑ์ ดังนี้

| สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ | คะแนน |
|--------------------------------|-------|
| มากที่สุด | 5 |
| มาก | 4 |
| ปานกลาง | 3 |
| น้อย | 2 |
| น้อยที่สุด | 1 |

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation ; S.D.) รายข้อ รายด้าน และโดยรวม โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

| ค่าเฉลี่ย | ความหมาย |
|-------------|---|
| 4.51 – 5.00 | สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในระดับ มากที่สุด |
| 3.51 – 4.50 | สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในระดับ มาก |
| 2.51 – 3.50 | สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในระดับ ปานกลาง |
| 1.51 – 2.50 | สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในระดับ น้อย |
| 1.00 – 1.50 | สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในระดับ น้อยที่สุด |

5.2.2 วิเคราะห์และสรุประดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและเป็นรายด้าน

5.2.3 วิเคราะห์ร้อยละของวิธีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ในส่วนของข้อมูล ที่ได้จากข้อคำถาม

5.2.4 ถ้ามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด นำมาวิเคราะห์และ สังเคราะห์เพื่อประกอบการร่างแนวทาง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในตอนที่ 1 มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการ จำเป็น ซึ่งคำนวณจากสูตรต่อไปนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

$$PNI_{modified} = \frac{I - D}{D}$$

เมื่อ I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพการมีจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่คาดหวัง
D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพการมีจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่เป็นจริง
กรณีหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เท่ากัน จะพิจารณาจากค่า PNI ประกอบ ซึ่งคำนวณจากสูตรต่อไปนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

$$PNI = (I - D) \times I$$

เมื่อ I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพการมีจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่คาดหวัง
D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพการมีจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่เป็นจริง

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการแยกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การร่างแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากระยะที่ 1 ระยะที่ 2 และข้อมูลการตอบแบบสอบถาม ปลายเปิดจากระยะที่ 2 มาร่างแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 2 การตรวจสอบยืนยันแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศึกษาวิธีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามขั้นตอนนี้

2.1 ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

2.2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติดังนี้

1) เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 คน ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอกทางด้านการบริหารการศึกษา หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์

2) เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาหรือนักวิชาการอิสระ จำนวน 1 คน ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอกทางด้านหลักสูตรและการสอน หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์

3) เป็นผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางด้านการบริหารการศึกษา มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่า ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ และมีประสบการณ์บริหารการศึกษาหรือบริหารสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

4) เป็นครูผู้สอน จำนวน 2 คน ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่า ครูชำนาญการ และมีประสบการณ์สอนด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

5) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษหรือเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน

6) เป็นศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 1 คน ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่า ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ และมีประสบการณ์ด้านการศึกษาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ได้แก่

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนนท์ อาจารย์ประจำภาค
วิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 2) ดร.ผจญ โกจารย์ศรี วุฒิการศึกษาปริญญาเอก (ศษ.ด.) สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่ง ประธานอนุกรรมการฝ่ายวิชาการ มูลนิธิ
ธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- 3) นางปติดา กุลสุวรรณ วุฒิการศึกษาปริญญาโท (ค.ม.) สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ
ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนเทศบาลวัดเวฬุวัน สำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
- 4) นายประจักษ์ คงสวัสดิ์ วุฒิการศึกษาปริญญาโท (ศษ.ม.) สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ
โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 5) นางพรสวรรค์ ผลินยศ วุฒิการศึกษาปริญญาโท (ศษ.ม.) สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
บ้านโนนแท่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
- 6) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินรัตน์ อภิชาติ อาจารย์ประจำสาขาวิชา
การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- 7) ดร.สุวัฒน์พงษ์ รมศรี ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ วิทยฐานะ
ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ที่จัดกระทำแล้วมา
วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

2.4 จัดพิมพ์แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการสนทนากลุ่ม
(Focus Group) และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและ
ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

ตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยนำร่างแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ได้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยในระยะที่ 3 นี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

- 1) เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 คน ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอกทางด้านการบริหารการศึกษา หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์
- 2) เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางด้านการบริหารการศึกษา และมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่า ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
- 3) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษหรือเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน
- 4) เป็นศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 1 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน ประกอบด้วย

- 1) รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 3) นายทรงศักดิ์ พนมเขต วุฒิการศึกษาปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองแวงหนองหัวคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
- 4) นายสุตสาคร ศิริวารินทร์ วุฒิการศึกษาปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเมืองขัติยะวงษา สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินรัตน์ อภิชาติ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

6) อาจารย์ ดร.ศิรินทร ทาสีทอง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

7) นางปภัสนรินทร์ หิรัญย์ตันติกร วุฒิการศึกษาปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 3 นี้ ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เพื่อกำหนดกรอบประเด็นข้อคำถามในแบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ ของแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2.2 กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาเกี่ยวกับแบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ จำนวน 82 ข้อ

2.2.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความตรง ในเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความตรงในเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้านการใช้ภาษา และด้านอื่นๆ ที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เห็นควรให้ปรับปรุงแก้ไข นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

2.2.5 นำแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ประเมินความเหมาะสม/เป็นไปได้ของแนวทางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การจัดกระทำข้อมูล

3.1.1 ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบประเมินที่ได้รับคืนมา

3.1.2 ตรวจสอบให้คะแนนของแบบประเมิน ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

| ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ | คะแนน |
|---------------------------|-------|
| มากที่สุด | 5 |
| มาก | 4 |
| ปานกลาง | 3 |
| น้อย | 2 |
| น้อยที่สุด | 1 |

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1 นำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ในจังหวัดร้อยเอ็ด มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลความหมายตาม
เกณฑ์ ดังนี้

| ค่าเฉลี่ย | ความหมาย |
|------------|--|
| 4.51–5.00 | มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มากที่สุด |
| 3.51–4.50 | มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มาก |
| 2.51–3.50 | มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ ปานกลาง |
| 1.51– 2.50 | มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ น้อย |
| 1.00–1.50 | มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด |

3.2.2 เลือกแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด จากผลการประเมินที่มีความเหมาะสม/ความ
เป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ถึง 5.00 อยู่ในระดับมากขึ้นไป มาจัดพิมพ์
แนวทางและคู่มือการดำเนินการตามแนวทางฉบับสมบูรณ์เพื่อเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

พูน ปรุ ทิโต ชิว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

| | |
|-----------------------|--|
| \bar{X} | แทน ค่าเฉลี่ย |
| S.D. | แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน |
| n | แทน จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง |
| D (Degree of Success) | แทน ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน |
| I (Important) | แทน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ |
| PNI | แทน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น |
| PNI <i>Modified</i> | แทน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง |

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษา

แบบ เรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ระยะที่ 3 การวิเคราะห์การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับ
สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
สามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 20 ตัวชี้วัดแล้ว
นำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ประเมินความเหมาะสม ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของ
องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยผู้ทรงคุณวุฒิสามารถวิเคราะห์ได้
ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบและ
ตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

| องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | เฉลี่ย | S.D. | ระดับความ เหมาะสม |
|--|--------|------|----------------------|
| 1. การเตรียมการ | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 1.1 การเตรียมสิ่งแวดล้อม | 4.43 | 0.79 | มาก |
| 1.2 การเตรียมบุคลากร | 4.57 | 0.79 | มากที่สุด |
| 1.3 การเตรียมเด็ก | 4.71 | 0.76 | มากที่สุด |
| 1.4 การเตรียมผู้ปกครอง | 4.43 | 0.79 | มาก |
| 1.5 การเตรียมแผนการจัดการศึกษารายบุคคล | 4.71 | 0.76 | มากที่สุด |
| 1.6 การเตรียมการวัดผลประเมินผล | 4.57 | 1.13 | มากที่สุด |
| 2. การสำรวจและการคัดแยกเด็ก | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |
| 2.1 ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง | 5.00 | 0.00 | มากที่สุด |
| 2.2 ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความ ผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด |
| 2.3 คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้มาเพียงพอหรือไม่ | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 2.4 การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการจำเป็นพิเศษ | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |

ตาราง 3 (ต่อ)

| องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | เฉลี่ย | S.D. | ระดับความเหมาะสม |
|---|--------|------|------------------|
| 2.5 การส่งต่อและการขอรับบริการพิเศษ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง | 5.00 | 0.00 | มากที่สุด |
| 2.6 การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุง แผนการจัดการเรียนการสอน | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |
| 3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) | 4.71 | 0.76 | มากที่สุด |
| 3.1 แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) | 4.57 | 0.79 | มากที่สุด |
| 3.2 แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) | 4.57 | 0.79 | มากที่สุด |
| 4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 4.1 การปฏิบัติตามแผนการสอน (Implementation of the Teaching Plan) | 5.00 | 0.00 | มากที่สุด |
| 4.2 การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring the Students Progress) | 5.00 | 0.00 | มากที่สุด |
| 5. การประเมินผลการดำเนินการ | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 5.1 กำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะ | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 5.2 กำหนดวิธีการประเมิน | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 5.3 การให้เกรด | 3.86 | 0.38 | มาก |
| 5.4 การนิเทศ/ติดตาม | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |

จากตาราง 3 พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไปทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัด ผู้วิจัยจึงเลือกทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการวิจัยในระยะที่ 2 ต่อไป

สรุปได้ว่า จากการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ด้วยการตอบแบบประเมินความเหมาะสม ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นว่าองค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ที่สุดทุกด้าน แสดงว่ากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าองค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการจัดทำแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้ ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

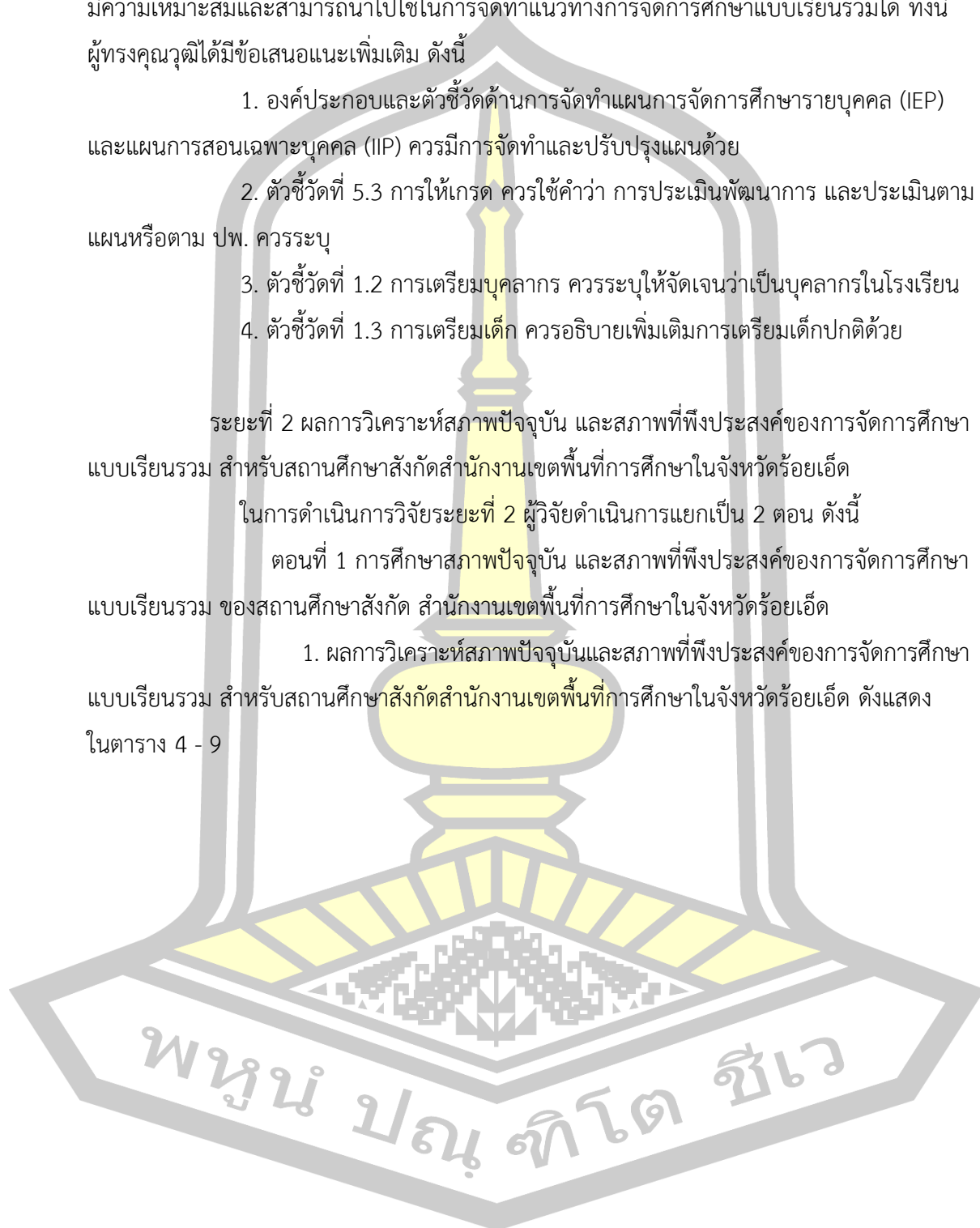
1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ควรมีการจัดทำและปรับปรุงแผนด้วย
2. ตัวชี้วัดที่ 5.3 การให้เกรด ควรใช้คำว่า การประเมินพัฒนาการ และประเมินตามแผนหรือตาม ปพ. ควรระบุ
3. ตัวชี้วัดที่ 1.2 การเตรียมบุคลากร ควรระบุให้ชัดเจนว่าเป็นบุคลากรในโรงเรียน
4. ตัวชี้วัดที่ 1.3 การเตรียมเด็ก ควรอธิบายเพิ่มเติมการเตรียมเด็กปกติด้วย

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการแยกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ดังแสดงในตาราง 4 - 9



ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

| องค์ประกอบของการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม | สภาพปัจจุบัน | | | สภาพที่พึงประสงค์ | | |
|--|--------------|------|--|-------------------|------|--|
| | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัด การศึกษา แบบเรียนรวม | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัด การศึกษา แบบเรียนรวม |
| การเตรียมการ | 3.20 | 0.65 | ปานกลาง | 4.71 | 0.45 | มากที่สุด |
| การสำรวจและการคัดแยกเด็ก | 3.24 | 0.88 | ปานกลาง | 4.70 | 0.46 | มากที่สุด |
| การจัดทำแผนการจัดการศึกษา รายบุคคล (IEP) และแผนการสอน เฉพาะบุคคล (IIP) | 3.14 | 0.74 | ปานกลาง | 4.74 | 0.44 | มากที่สุด |
| การดำเนินการจัดการเรียนการสอน | 3.25 | 0.65 | ปานกลาง | 4.71 | 0.46 | มากที่สุด |
| การประเมินผลการดำเนินการ | 3.18 | 0.77 | ปานกลาง | 4.67 | 0.47 | มากที่สุด |
| โดยรวม | 3.20 | 0.74 | ปานกลาง | 4.70 | 0.46 | มากที่สุด |

จากตาราง 4 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษา แบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของ
การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเตรียมการ

| ที่ | การเตรียมการ | สภาพปัจจุบัน | | | สภาพที่พึงประสงค์ | | |
|-----|---|--------------|------|--|-------------------|------|--|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัด การศึกษา แบบเรียน รวม | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัด การศึกษา แบบเรียน รวม |
| 1 | สถานศึกษาของท่านมีการ จัดเตรียมอาคารเรียนที่เหมาะสม กับการเรียนรวม | 3.32 | 0.63 | ปานกลาง | 4.76 | 0.43 | มากที่สุด |
| 2 | สถานศึกษาของท่านมีการ จัดเตรียมห้องเรียนที่เหมาะสมกับ การเรียนรวม | 3.25 | 0.51 | ปานกลาง | 4.68 | 0.47 | มากที่สุด |
| 3 | สถานศึกษาของท่านมีการ จัดเตรียมภูมิทัศน์และแหล่งเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับการเรียนรวม | 3.24 | 0.56 | ปานกลาง | 4.71 | 0.45 | มากที่สุด |
| 4 | สถานศึกษาของท่านมีการประชุม ชี้แจง และให้นโยบาย ให้บุคลากร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ เรียนรวม เข้าใจการปฏิบัติงานที่ จำเป็น | 3.31 | 0.65 | ปานกลาง | 4.68 | 0.47 | มากที่สุด |
| 5 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดอบรม หรือส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการเรียนรวม และการ ปฏิบัติงานที่จำเป็น | 3.18 | 0.70 | ปานกลาง | 4.72 | 0.45 | มากที่สุด |

ตาราง 5 (ต่อ)

| ที่ | การเตรียมการ | สภาพปัจจุบัน | | | สภาพที่พึงประสงค์ | | |
|-----|---|--------------|------|--|-------------------|------|--|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัด การศึกษา แบบเรียนรวม | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัด การศึกษา แบบเรียนรวม |
| 6 | สถานศึกษาของท่านมีการขยายผลทำ ความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับการ เรียนรวมในภาพรวม | 3.38 | 0.55 | ปานกลาง | 4.67 | 0.47 | มากที่สุด |
| 7 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียม ความพร้อมนักเรียนปกติในการ ปฏิบัติตนเพื่อให้การช่วยเหลือเด็กที่มี ความต้องการพิเศษได้ | 3.33 | 0.55 | ปานกลาง | 4.79 | 0.41 | มากที่สุด |
| 8 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียม ความพร้อมนักเรียนปกติ ในการสร้าง เจตคติที่ดี ให้กับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษและเด็กปกติ | 3.21 | 0.50 | ปานกลาง | 4.72 | 0.45 | มากที่สุด |
| 9 | สถานศึกษาของท่านมีการปฐมนิเทศ ผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน | 3.30 | 0.52 | ปานกลาง | 4.70 | 0.46 | มากที่สุด |
| 10 | สถานศึกษาของท่านมีการนัดหมาย พบกันเป็นระยะ | 3.16 | 0.71 | ปานกลาง | 4.67 | 0.47 | มากที่สุด |
| 11 | สถานศึกษาของท่านสนับสนุนให้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมในรูปแบบ อาสาสมัคร | 3.11 | 0.72 | ปานกลาง | 4.70 | 0.46 | มากที่สุด |
| 12 | สถานศึกษาของท่านสนับสนุนให้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมโดยรวมกลุ่ม ตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู | 3.18 | 0.64 | ปานกลาง | 4.75 | 0.43 | มากที่สุด |
| 13 | สถานศึกษาของท่านมีการวางแผน สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นรายบุคคล | 3.11 | 0.72 | ปานกลาง | 4.73 | 0.45 | มากที่สุด |

ตาราง 5 (ต่อ)

| ที่ | การเตรียมการ | สภาพปัจจุบัน | | | สภาพที่พึงประสงค์ | | |
|--------|--|--------------|------|--|-------------------|------|--|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัด การศึกษา แบบเรียน รวม | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัด การศึกษา แบบเรียน รวม |
| 14 | สถานศึกษาของท่านมีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กเรียนรวม โดยมีการตัดสิ่งที่ไม่สามารถเรียนได้ออก หรือปรับลดหรือเพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นเข้าไป | 3.05 | 0.79 | ปานกลาง | 4.71 | 0.45 | มากที่สุด |
| 15 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมการวัดผลประเมินผลโดยแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติ | 3.09 | 0.75 | ปานกลาง | 4.72 | 0.45 | มากที่สุด |
| 16 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนของเด็กพิเศษแต่ละคน | 3.09 | 0.76 | ปานกลาง | 4.62 | 0.49 | มากที่สุด |
| 17 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมการวัดผลประเมินผล โดยไม่นำคะแนนและจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปรวมกับเด็กที่ปกติ | 3.16 | 0.70 | ปานกลาง | 4.70 | 0.46 | มากที่สุด |
| โดยรวม | | 3.20 | 0.65 | ปานกลาง | 4.71 | 0.45 | มากที่สุด |

จากตาราง 5 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเตรียมการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเตรียมการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการสำรวจและการคัดแยกเด็ก

| ที่ | การสำรวจและการคัดแยกเด็ก | สภาพปัจจุบัน | | | สภาพที่พึงประสงค์ | | |
|-----|--|--------------|------|--------------------------------|-------------------|------|--------------------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม |
| 1 | ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง ระหว่างการเรียนการสอนว่าเด็กผิดปกติบ้างหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลคัดเลือกเด็กเบื้องต้น | 3.21 | 0.62 | ปานกลาง | 4.68 | 0.47 | มากที่สุด |
| 2 | หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กคนนั้นมี ความผิดปกติแน่ชัดหรือไม่ มีการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องซ้ำอีกครั้ง | 3.49 | 3.59 | ปานกลาง | 4.71 | 0.45 | มากที่สุด |
| 3 | ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกัน รวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการสังเกตพฤติกรรม | 3.22 | 0.63 | ปานกลาง | 4.69 | 0.46 | มากที่สุด |
| 4 | ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกัน รวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการทดสอบมาตรฐาน | 3.18 | 0.65 | ปานกลาง | 4.73 | 0.44 | มากที่สุด |
| 5 | ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกัน รวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการเยี่ยมบ้าน | 3.18 | 0.62 | ปานกลาง | 4.68 | 0.47 | มากที่สุด |

ตาราง 6 (ต่อ)

| ที่ | การสำรวจและการคัดแยกเด็ก | สภาพปัจจุบัน | | | สภาพที่พึงประสงค์ | | |
|-----|---|--------------|------|--|-------------------|------|--|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัด การศึกษา แบบเรียน รวม | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัด การศึกษา แบบเรียน รวม |
| 6 | ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง | 3.20 | 0.67 | ปานกลาง | 4.70 | 0.46 | มากที่สุด |
| 7 | สถานศึกษาของท่านมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อประเมินความผิดปกติของเด็กและคัดกรองเด็กเรียนรวม | 3.20 | 0.68 | ปานกลาง | 4.70 | 0.46 | มากที่สุด |
| 8 | สถานศึกษาของท่านมีการประชุมคณะทำงานเพื่อประเมินความผิดปกติของเด็กและคัดกรองเด็กเรียนรวม | 3.19 | 0.68 | ปานกลาง | 4.72 | 0.45 | มากที่สุด |
| 9 | สถานศึกษาของท่านมีการวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการจำเป็นพิเศษ | 3.27 | 0.68 | ปานกลาง | 4.69 | 0.46 | มากที่สุด |
| 10 | สถานศึกษาของท่านมีการพิจารณาว่าเด็กที่คัดเลือกลูกนั้น ควรได้รับความช่วยเหลือโดยวิธีใดบ้าง | 3.22 | 0.66 | ปานกลาง | 4.72 | 0.45 | มากที่สุด |
| 11 | สถานศึกษาของท่านมีการส่งต่อและเตรียมเอกสารและรายงานตามความจำเป็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง | 3.22 | 0.64 | ปานกลาง | 4.67 | 0.47 | มากที่สุด |

ตาราง 6 (ต่อ)

| ที่ | การสำรวจและการคัดแยกเด็ก | สภาพปัจจุบัน | | | สภาพที่พึงประสงค์ | | |
|--------|---|--------------|------|--------------------------------|-------------------|------|--------------------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม |
| 12 | สถานศึกษาของท่านมีการขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง | 3.29 | 0.64 | ปานกลาง | 4.72 | 0.45 | มากที่สุด |
| 13 | สถานศึกษาของท่านมีการศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล | 3.22 | 0.67 | ปานกลาง | 4.67 | 0.47 | มากที่สุด |
| โดยรวม | | 3.24 | 0.88 | ปานกลาง | 4.70 | 0.46 | มากที่สุด |

จากตาราง 6 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการสำรวจและการคัดแยกเด็ก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

| ที่ | การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) | สภาพปัจจุบัน | | | สภาพที่พึงประสงค์ | | |
|--------|---|--------------|------|--------------------------------|-------------------|------|--------------------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม |
| 1 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยเป็นแผนระยะ 1 ปี | 3.19 | 0.71 | ปานกลาง | 4.72 | 0.45 | มากที่สุด |
| 2 | สถานศึกษาของท่านมีทบทวนแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ทุกภาคเรียน | 3.06 | 0.73 | ปานกลาง | 4.74 | 0.44 | มากที่สุด |
| 3 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงที่จัดทำในรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ | 3.03 | 0.75 | ปานกลาง | 4.77 | 0.42 | มากที่สุด |
| 4 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) โดยมีการปรับบางจุดประสงค์และอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก | 3.18 | 0.77 | ปานกลาง | 4.76 | 0.43 | มากที่สุด |
| 5 | สถานศึกษาของท่านมีการทบทวนและปรับปรุงแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) อย่างต่อเนื่องและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ | 3.25 | 0.74 | ปานกลาง | 4.68 | 0.47 | มากที่สุด |
| โดยรวม | | 3.14 | 0.74 | ปานกลาง | 4.74 | 0.44 | มากที่สุด |

จากตาราง 7 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

| ที่ | การดำเนินการจัดการเรียนการสอน | สภาพปัจจุบัน | | | สภาพที่พึงประสงค์ | | |
|--------|---|--------------|------|--------------------------------|-------------------|------|--------------------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม |
| 1 | ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน (Implementation of the Teaching Plan) | 3.21 | 0.67 | ปานกลาง | 4.72 | 0.45 | มากที่สุด |
| 2 | ครูผู้สอนมีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเรียนรวมอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับแผนการสอน | 3.20 | 0.66 | ปานกลาง | 4.71 | 0.46 | มากที่สุด |
| 3 | ครูผู้สอนมีการปรับยืดหยุ่นกิจกรรมและเวลาให้กับนักเรียนเรียนรวม | 3.28 | 0.59 | ปานกลาง | 4.71 | 0.45 | มากที่สุด |
| 4 | ครูผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring the Students Progress) | 3.29 | 0.58 | ปานกลาง | 4.68 | 0.47 | มากที่สุด |
| 5 | ครูผู้สอนใช้วิธีการที่หลากหลายในการติดตามและประเมินพัฒนาการของนักเรียน | 3.25 | 0.67 | ปานกลาง | 4.70 | 0.46 | มากที่สุด |
| 6 | ครูผู้สอนมีความยืดหยุ่นในการติดตามและประเมินพัฒนาการของนักเรียน | 3.27 | 0.72 | ปานกลาง | 4.72 | 0.45 | มากที่สุด |
| โดยรวม | | 3.25 | 0.65 | ปานกลาง | 4.71 | 0.46 | มากที่สุด |

จากตาราง 8 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการประเมินผลการดำเนินการ

| ที่ | การประเมินผลการดำเนินการ | สภาพปัจจุบัน | | | สภาพที่พึงประสงค์ | | |
|-----|--|--------------|------|--------------------------------|-------------------|------|--------------------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม |
| 1 | ในการประเมินผลมีการกำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะไว้อย่างชัดเจน | 3.31 | 0.70 | ปานกลาง | 4.68 | 0.47 | มากที่สุด |
| 2 | สถานศึกษาของท่านมีการดำเนินการประเมินผลตามลำดับขั้นตอนของทักษะที่กำหนดไว้ | 3.25 | 0.70 | ปานกลาง | 4.70 | 0.46 | มากที่สุด |
| 3 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิธีการประเมินผลไว้อย่างชัดเจน | 3.24 | 0.72 | ปานกลาง | 4.66 | 0.47 | มากที่สุด |
| 4 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิธีการประเมินผลไว้อย่างหลากหลาย | 3.25 | 0.76 | ปานกลาง | 4.65 | 0.48 | มากที่สุด |
| 5 | ในการประเมินผลไม่มีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น | 3.27 | 0.70 | ปานกลาง | 4.64 | 0.48 | มากที่สุด |
| 6 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิธีการ ให้เกรดที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน | 3.18 | 0.73 | ปานกลาง | 4.72 | 0.45 | มากที่สุด |
| 7 | สถานศึกษาของท่านใช้วิธีการโดยครูร่วมกันให้เกรด | 3.15 | 0.77 | ปานกลาง | 4.66 | 0.47 | มากที่สุด |

ตาราง 9 (ต่อ)

| ที่ | การประเมินผลการดำเนินการ | สภาพปัจจุบัน | | | สภาพที่พึงประสงค์ | | |
|-----|--|--------------|------|--|-------------------|------|--|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัด การศึกษา แบบเรียน รวม | \bar{X} | S.D. | ระดับการจัด การศึกษา แบบเรียน รวม |
| 8 | สถานศึกษาของท่านมีการให้เกรด จากคะแนนรวม | 2.98 | 0.91 | ปานกลาง | 4.67 | 0.47 | มากที่สุด |
| 9 | สถานศึกษาของท่านมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารเพื่อทำการ การนิเทศ/ติดตาม การจัดการเรียน รวม | 3.02 | 0.93 | ปานกลาง | 4.64 | 0.48 | มากที่สุด |
| 10 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนด บทบาทหน้าที่คณะกรรมการในการ นิเทศ/ติดตาม | 3.05 | 0.90 | ปานกลาง | 4.67 | 0.47 | มากที่สุด |
| 11 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนด แผนการเยี่ยมนิเทศ/ติดตาม | 3.23 | 0.78 | ปานกลาง | 4.65 | 0.48 | มากที่สุด |
| 12 | สถานศึกษาของท่านรับทราบ ปัญหาและมีกระบวนการแก้ไข ปัญหาที่รวดเร็วเห็นเป็นรูปธรรม | 3.25 | 0.67 | ปานกลาง | 4.69 | 0.46 | มากที่สุด |
| | โดยรวม | 3.18 | 0.77 | ปานกลาง | 4.67 | 0.47 | มากที่สุด |

จากตาราง 9 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการประเมินผลการดำเนินการ
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพ
ที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ในการสอบถามถึงข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด จากผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 377 คน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นในการเสนอแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 377 คน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีการนิเทศบุคลากร รับทราบหลักการ นโยบาย มีการนิเทศติดตามแก้ปัญหาพร้อมกันอย่างเป็นรูปธรรม
2. ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนในชั้นเรียน และปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียนพิเศษสำหรับเด็กพิเศษอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
3. จัดแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเรียนรวม
4. ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูที่จะทำการสอน นักเรียนเรียนรวม
5. มีครู หรือเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญมาประจำการ
6. ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูที่ทำการสอนนักเรียนรวม
7. ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะของการเรียนรู้ ของเด็กแต่ละคน
8. จัดทำแผนการจัดการศึกษาบุคคล IEP เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของแต่ละบุคคล
9. จะต้องจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

ดังนั้น โรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้ดี ควรปรับกระบวนการเรียนการสอนเสียใหม่ ตั้งแต่รัฐควรจัดครูประจำการมาสอนโดยตรง ลักษณะการเรียนการสอน การประเมินผล ให้สอดคล้องกับลักษณะ การเรียนการสอนที่แท้จริงของผู้เรียน ซึ่งการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา ที่มีความเข้าใจ มีความรู้ความสามารถที่จะสอนเด็กกลุ่มนี้ให้ได้รับรู้ความสามารถ และตรงความต้องการของเด็กอย่างแท้จริง ได้แก่ ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกมาให้แก่นักเรียนแบบง่ายๆ ไม่ต้องให้ทำงานแลกเงิน ควรมีการอบรมให้ครูโรงเรียน ปกติอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และควรมีสื่อแบบสะสมเติมให้กับโรงเรียน

ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะทั้ง 9 ข้อ ดังกล่าวไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการยก ร่างแนวทางการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัด ร้อยเอ็ด ในระยะที่ 3 ต่อไป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 10 - 15

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น (PNI)

| องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ | D | I | PNI | $PNI_{Modified}$ | ลำดับความต้องการจำเป็น |
|---|------|------|----------|------------------|------------------------|
| 1. การเตรียมการ | 3.20 | 4.71 | 7.079909 | 0.469441 | 2 |
| 2. การสำรวจและการคัดแยกเด็ก | 3.24 | 4.70 | 6.860224 | 0.450885 | 4 |
| 3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษา รายบุคคล (IEP) และแผนการสอน เฉพาะบุคคล (IIP) | 3.14 | 4.74 | 7.543696 | 0.506874 | 1 |
| 4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน | 3.25 | 4.71 | 6.855133 | 0.448299 | 5 |
| 5. การประเมินผลการดำเนินการ | 3.18 | 4.67 | 6.952328 | 0.467968 | 3 |

จากตาราง 10 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) การเตรียมการ การประเมินผลการดำเนินการ การสำรวจและการคัดแยกเด็ก และการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น แบบปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านการเตรียมการ

| ที่ | การเตรียมการ | D | I | PNI | PNI <i>Modified</i> | ลำดับความ ต้องการ จำเป็น |
|-----|---|------|------|-------|------------------------|--------------------------------|
| 1 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดเตรียมอาคารเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรวม | 3.32 | 4.76 | 6.842 | 0.433 | 14 |
| 2 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดเตรียมห้องเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรวม | 3.25 | 4.68 | 6.718 | 0.442 | 12 |
| 3 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดเตรียมภูมิทัศน์และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรวม | 3.24 | 4.71 | 6.952 | 0.455 | 11 |
| 4 | สถานศึกษาของท่านมีการประชุมชี้แจง และให้นโยบาย ให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรวม เข้าใจการปฏิบัติงานที่จำเป็น | 3.31 | 4.68 | 6.436 | 0.415 | 16 |
| 5 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดอบรมหรือส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนรวม และการปฏิบัติงานที่จำเป็น | 3.18 | 4.72 | 7.280 | 0.484 | 8 |
| 6 | สถานศึกษาของท่านมีการขยายผลทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับการเรียนรวมในภาพรวม | 3.38 | 4.67 | 6.006 | 0.38 | 17 |
| 7 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติในการปฏิบัติตนเพื่อให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ | 3.33 | 4.79 | 6.943 | 0.435 | 13 |
| 8 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติ ในการสร้างเจตคติที่ดี ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ | 3.21 | 4.72 | 7.135 | 0.471 | 10 |
| 9 | สถานศึกษาของท่านมีการปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน | 3.30 | 4.70 | 6.595 | 0.426 | 15 |

ตาราง 11 (ต่อ)

| ที่ | การเตรียมการ | D | I | PNI | PNI <i>Modified</i> | ลำดับความ ต้องการ จำเป็น |
|-----|--|------|------|-------|------------------------|--------------------------------|
| 10 | สถานศึกษาของท่านมีการนัดหมายพบกัน เป็น ระยะ | 3.16 | 4.67 | 7.042 | 0.478 | 9 |
| 11 | สถานศึกษาของท่านสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม กิจกรรมในรูปแบบอาสาสมัคร | 3.11 | 4.70 | 7.464 | 0.51 | 4 |
| 12 | สถานศึกษาของท่านสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม กิจกรรมโดยรวมกลุ่มตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู | 3.18 | 4.75 | 7.456 | 0.494 | 6 |
| 13 | สถานศึกษาของท่านมีการวางแผนสำหรับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล | 3.11 | 4.73 | 7.661 | 0.522 | 3 |
| 14 | สถานศึกษาของท่านมีการปรับหลักสูตรให้ เหมาะสมกับเด็กเรียนรวม โดยมีการตัดสิ่งที่ไม่ สามารถเรียนได้ออก หรือปรับลดหรือเพิ่มเติมสิ่ง ที่จำเป็นอื่นเข้าไป | 3.05 | 4.71 | 7.810 | 0.543 | 1 |
| 15 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมการวัดผล ประเมินผลโดยแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ออกจากเด็กปกติ | 3.09 | 4.72 | 7.681 | 0.527 | 2 |
| 16 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมการวัดผล ประเมินผลที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนของ เด็กพิเศษแต่ละคน | 3.09 | 4.62 | 7.076 | 0.495 | 5 |
| 17 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมการวัดผล ประเมินผล โดยไม่นำคะแนนและจำนวนเด็กที่มี ความต้องการพิเศษไปรวมกับเด็กที่ปกติ | 3.16 | 4.70 | 7.273 | 0.490 | 7 |

จากตาราง 11 พบว่า ลำดับความต้องกาจำเป็นในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการกำหนดจุดประสงค์
การเรียนรู้ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 14 สถานศึกษาของท่านมีการปรับ
หลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กเรียนรวม โดยมีการตัดสิ่งที่ไม่สามารถเรียนได้ออก หรือปรับลดหรือ
เพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นเข้าไป ข้อ 15 สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมการวัดผลประเมินผลโดยแยก
เด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติ และข้อ 13 สถานศึกษาของท่านมีการวางแผนสำหรับ
เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI *Modified*) และลำดับความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านการสำรวจและการคัดแยกเด็ก

| ที่ | การสำรวจและการคัดแยกเด็ก | D | I | PNI | PNI <i>Modified</i> | ลำดับความ ต้องการ จำเป็น |
|-----|--|------|------|-------|------------------------|--------------------------------|
| 1 | ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง ระหว่างการเรียนการสอนว่าเด็กผิดปกติบ้างหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลคัดเลือกเด็กเบื้องต้น | 3.21 | 4.68 | 6.847 | 0.456 | 8 |
| 2 | หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กคนนั้น มีความผิดปกติแน่ชัดหรือไม่ มีการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องซ้ำอีกครั้ง | 3.49 | 4.71 | 5.789 | 0.352 | 9 |
| 3 | ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูล ความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการสังเกตพฤติกรรม | 3.22 | 4.69 | 6.895 | 0.456 | 7 |
| 4 | ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูล ความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการทดสอบมาตรฐาน | 3.18 | 4.73 | 7.326 | 0.487 | 1 |
| 5 | ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูล ความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการเยี่ยมบ้าน | 3.18 | 4.68 | 7.012 | 0.471 | 4 |
| 6 | ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูล ความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง | 3.20 | 4.70 | 7.015 | 0.466 | 6 |
| 7 | สถานศึกษาของท่านมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อประเมินความผิดปกติของเด็กและคัดกรองเด็กเรียนรวม | 3.20 | 4.70 | 7.086 | 0.471 | 3 |

ตาราง 12 (ต่อ)

| ที่ | การสำรวจและการคัดแยกเด็ก | D | I | PNI | PNI <i>Modified</i> | ลำดับความ ต้องการ จำเป็น |
|-----|---|------|------|-------|------------------------|--------------------------------|
| 8 | สถานศึกษาของท่านมีการประชุมคณะกรรมการ เพื่อประเมินความผิดปกติของเด็กและคัดกรอง เด็กเรียนรวม | 3.19 | 4.72 | 7.197 | 0.478 | 2 |
| 9 | สถานศึกษาของท่านมีการวินิจฉัยและประเมิน ลักษณะความต้องการจำเป็นพิเศษ | 3.27 | 4.69 | 6.651 | 0.434 | 12 |
| 10 | สถานศึกษาของท่านมีการพิจารณาว่าเด็กที่ คัดเลือกว่านั้น ควรได้รับความช่วยเหลือโดยวิธี ใดบ้าง | 3.22 | 4.72 | 7.088 | 0.466 | 5 |
| 11 | สถานศึกษาของท่านมีการส่งต่อ และเตรียม เอกสารและรายงาน ตามความจำเป็นต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง | 3.22 | 4.67 | 6.781 | 0.450 | 10 |
| 12 | สถานศึกษาของท่านมีการขอรับบริการพิเศษจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง | 3.29 | 4.72 | 6.738 | 0.433 | 13 |
| 13 | สถานศึกษาของท่านมีการศึกษาหลักสูตร เพื่อ ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอน ให้ เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล | 3.22 | 4.67 | 6.757 | 0.450 | 11 |

จากตาราง 12 พบว่า ลำดับความต้องกรจำเป็นในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการสำรวจและการคัดแยกเด็ก
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 4 ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวม
ข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการทดสอบมาตรฐาน ข้อ 8 สถานศึกษาของท่าน
มีการประชุมคณะกรรมการเพื่อประเมินความผิดปกติของเด็กและคัดกรองเด็กเรียนรวม และข้อ 7
สถานศึกษาของท่านมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อประเมินความผิดปกติของเด็กและคัดกรองเด็ก
เรียนรวม ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI *Modified*) และลำดับความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

| ที่ | การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) | D | I | PNI | PNI <i>Modified</i> | ลำดับความต้องการจำเป็น |
|-----|--|------|------|-------|---------------------|------------------------|
| 1 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถ ของเด็ก โดยเป็นแผนระยะ 1 ปี | 3.19 | 4.72 | 7.247 | 0.482 | 4 |
| 2 | สถานศึกษาของท่านมีทบทวนแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ทุกภาคเรียน | 3.06 | 4.74 | 7.971 | 0.55 | 2 |
| 3 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ รายชั่วโมงที่จัดทำในรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ | 3.03 | 4.77 | 8.308 | 0.573 | 1 |
| 4 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) โดยมีการปรับบางจุดประสงค์และอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก | 3.18 | 4.76 | 7.51 | 0.496 | 3 |
| 5 | สถานศึกษาของท่านมีการทบทวนและปรับปรุงแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) อย่างต่อเนื่องและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ | 3.25 | 4.68 | 6.697 | 0.439 | 5 |

จากตาราง 13 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 3 สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงที่จัดทำในรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ ข้อ 2 สถานศึกษาของท่านมีทบทวนแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ทุกภาคเรียน และข้อ 4 สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) โดยมีการปรับบางจุดประสงค์และอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI *Modified*) และลำดับความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

| ที่ | การดำเนินการจัดการเรียนการสอน | D | I | PNI | PNI <i>Modified</i> | ลำดับความ ต้องการ จำเป็น |
|-----|--|------|------|-------|------------------------|--------------------------------|
| 1 | ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน (Implementation of the Teaching Plan) | 3.21 | 4.72 | 7.139 | 0.471 | 1 |
| 2 | ครูผู้สอนมีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนเรียนรวมอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับแผนการสอน | 3.20 | 4.71 | 7.077 | 0.47 | 2 |
| 3 | ครูผู้สอนมีการปรับยืดหยุ่นกิจกรรมและเวลาให้กับนักเรียนเรียนรวม | 3.28 | 4.71 | 6.723 | 0.435 | 5 |
| 4 | ครูผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring the Students Progress) | 3.29 | 4.68 | 6.532 | 0.425 | 6 |
| 5 | ครูผู้สอนใช้วิธีการที่หลากหลายในการติดตามและประเมินพัฒนาการของนักเรียน | 3.25 | 4.70 | 6.832 | 0.448 | 3 |
| 6 | ครูผู้สอนมีความยืดหยุ่นในการติดตามและประเมินพัฒนาการของนักเรียน | 3.27 | 4.72 | 6.83 | 0.443 | 4 |

จากตาราง 14 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน (Implementation of the Teaching Plan) ข้อ 2 ครูผู้สอนมีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนเรียนรวมอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับแผนการสอน และข้อ 5 ครูผู้สอนใช้วิธีการที่หลากหลายในการติดตามและประเมินพัฒนาการของนักเรียนตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านการประเมินผลการดำเนินการ

| ที่ | การประเมินผลการดำเนินการ | D | I | PNI | PNI <i>Modified</i> | ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น |
|-----|--|------|------|-------|------------------------|------------------------------------|
| 1 | ในการประเมินผลมีการกำหนดลำดับขั้นตอน ของ ทักษะไว้อย่างชัดเจน | 3.31 | 4.68 | 6.433 | 0.415 | 12 |
| 2 | สถานศึกษาของท่านมีการดำเนินการประเมินผล ตามลำดับขั้นตอนของทักษะที่กำหนดไว้ | 3.25 | 4.70 | 6.816 | 0.447 | 6 |
| 3 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิธีการประเมินผล ไว้อย่างชัดเจน | 3.24 | 4.66 | 6.614 | 0.438 | 9 |
| 4 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิธีการประเมินผล ไว้อย่างหลากหลาย | 3.25 | 4.65 | 6.488 | 0.429 | 10 |
| 5 | ในการประเมินผลไม่มีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับ เด็กอื่น | 3.27 | 4.64 | 6.394 | 0.421 | 11 |
| 6 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิธีการ ให้เกรด ที่ เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน | 3.18 | 4.72 | 7.301 | 0.487 | 5 |
| 7 | สถานศึกษาของท่านใช้วิธีการโดยครุร่วมกันให้เกรด | 3.15 | 4.66 | 7.063 | 0.481 | 4 |
| 8 | สถานศึกษาของท่านมีการให้เกรดจากคะแนนรวม | 2.98 | 4.67 | 7.905 | 0.568 | 1 |
| 9 | สถานศึกษาของท่านมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ บริหารเพื่อทำการการนิเทศ/ติดตาม การจัดการ เรียนรวม | 3.02 | 4.64 | 7.494 | 0.534 | 2 |
| 10 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ คณะกรรมการในการนิเทศ/ติดตาม | 3.05 | 4.67 | 7.587 | 0.532 | 3 |
| 11 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดแผนการเยี่ยม นิเทศ/ติดตาม | 3.23 | 4.65 | 6.586 | 0.438 | 8 |
| 12 | สถานศึกษาของท่านรับทราบปัญหาและมี กระบวนการแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วเห็นเป็นรูปธรรม | 3.25 | 4.69 | 6.751 | 0.444 | 7 |

จากตาราง 15 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการประเมินผลการดำเนินการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 8 สถานศึกษาของท่านมีการให้เกรดจากคะแนนรวม ข้อ 9 สถานศึกษาของท่านมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารเพื่อทำการการนิเทศ/ติดตามการจัดการเรียนรวม และข้อ 10 สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดบทบาทหน้าที่คณะกรรมการในการนิเทศ/ติดตาม ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นที่สุดคือ ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) รองลงมาคือ ด้านการเตรียมการ ด้านการประเมินผลการดำเนินการ ด้านการสำรวจและการคัดแยกเด็ก และด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

ระยะที่ 3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การยกร่างแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากระยะที่ 1 ระยะที่ 2 และข้อมูลการตอบแบบสอบถามปลายเปิดจากระยะที่ 2 มายกร่างแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการ มีแนวทาง ดังนี้

- 1.1 การจัดเตรียมอาคารเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรวม
- 1.2 การจัดเตรียมห้องเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรวม
- 1.3 การจัดเตรียมภูมิทัศน์และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรวม

รวม

1.4 การประชุมชี้แจง และให้นโยบาย ให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรวม เข้าใจการปฏิบัติงานที่จำเป็น

1.5 การจัดอบรมหรือส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนรวม และการปฏิบัติงานที่จำเป็น

1.6 การขยายผลทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับการเรียนรวมในภาพรวม

1.7 การเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติในการปฏิบัติตนเพื่อให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้

1.8 การเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติ ในการสร้างเจตคติที่ดี ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ

1.9 การปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน

1.10 การนัดหมายพบกันเป็นระยะ

1.11 สนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมในรูปแบบอาสาสมัคร

1.12 สนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมโดยรวมกลุ่ม ตั้งสมาคม

ผู้ปกครองและครู

1.14 การปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กเรียนรวม โดยมีการตัดสิ่งที่ไม่สามารถเรียนได้ออก หรือปรับลดหรือเพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นเข้าไป

1.15 การเตรียมการวัดผลประเมินผล โดยแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติ

1.16 การเตรียมการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนของเด็กพิเศษแต่ละคน

1.17 การเตรียมการวัดผลประเมินผล โดยไม่นำคะแนนและจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปรวมกับเด็กที่ปกติ

2. การสำรวจและการคัดแยกเด็ก มีแนวทาง ดังนี้

2.1 ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง ระหว่างการเรียนการสอนว่าเด็กผิดปกติบ้างหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลคัดเลือกเด็กเบื้องต้น

2.2 หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กที่ค้นพบนั้น มีความผิดปกติแน่ชัดหรือไม่ มีการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องซ้ำอีกครั้ง

2.3 ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการสังเกตพฤติกรรม

2.4 ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการทดสอบมาตรฐาน

2.5 ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการเยี่ยมบ้าน

2.6 ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

- 2.7 การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินความผิดปกติของเด็กและคัดกรองเด็กเรียนรวม
- 2.8 การประชุมคณะกรรมการเพื่อประเมินความผิดปกติ ของเด็กและคัดกรองเด็กเรียนรวม
- 2.9 การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ
- 2.10 การพิจารณาว่าเด็กที่คัดเลือคนั้น ควรได้รับความช่วยเหลือโดยวิธีใดบ้าง
- 2.11 การส่งต่อ และเตรียมเอกสารและรายงานตามความจำเป็น
- 2.12 การขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2.13 การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล
3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) มีแนวทาง ดังนี้
- 3.1 การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยเป็นแผนระยะ 1 ปี
- 3.2 การทบทวนแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ทุกภาคเรียน
- 3.3 การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงที่จัดทำ ในรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ
- 3.4 การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) โดยมีการปรับบางจุดประสงค์และอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก
- 3.5 การทบทวนและปรับปรุงแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) อย่างต่อเนื่องและยืดหยุ่นตามสถานการณ์
4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน มีแนวทาง ดังนี้
- 4.1 ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน (Implementation of the Teaching Plan)
- 4.2 ครูผู้สอนมีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเรียนรวมอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับแผนการสอน
- 4.3 ครูผู้สอนมีการปรับยืดหยุ่นกิจกรรมและเวลาให้กับนักเรียนเรียนรวม

4.4 ครูผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring the Students Progress)

4.5 ครูผู้สอนใช้วิธีการที่หลากหลายในการติดตามและประเมินพัฒนาการของนักเรียน

4.6 ครูผู้สอนมีความยืดหยุ่นในการติดตามและประเมินพัฒนาการของนักเรียน

5. การประเมินผลการดำเนินการ มีแนวทาง ดังนี้

5.1 ในการประเมินผลมีการกำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะไว้อย่างชัดเจน

5.2 การดำเนินการประเมินผลตามลำดับขั้นตอนของทักษะที่กำหนดไว้

5.3 การกำหนดวิธีการประเมินผลไว้อย่างชัดเจน

5.4 การกำหนดวิธีการประเมินผลไว้อย่างหลากหลาย

5.5 ในการประเมินผลไม่มีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น

5.6 การกำหนดวิธีการ ให้เกรดที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละคน

พิเศษ แต่ละคน

5.7 ใช้วิธีการโดยครูร่วมกันให้เกรด

5.8 การให้เกรดจากคะแนนรวม

5.9 การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารเพื่อทำการการนิเทศ/ติดตาม

การจัดการเรียนรวม

5.10 การกำหนดบทบาทหน้าที่คณะกรรมการในการนิเทศ/ติดตาม

5.11 การกำหนดแผนการเยี่ยมนิเทศ/ติดตาม

5.12 มีกระบวนการแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วเห็นเป็นรูปธรรม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการพัฒนาแนวทางของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยนำร่างแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ที่ได้จากตอนที่ 1 มาตรวจสอบด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมและเป็นไปได้ ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยการเชิญ

ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน มาร่วมกันสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อเสนอแนะวิธีการและแนวทางในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์กระบวนการจัด

การศึกษาแบบเรียนรวม ที่ได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างแบบบันทึก เพื่อใช้เป็นกรอบในสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับวิธีการ ขั้นตอนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามองค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ประกอบด้วย อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาหรือนักวิชาการอิสระ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอนและเป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านการศึกษาพิเศษ รวม 7 คน เพื่อนำแนวคิดและความคิดเห็นมาสร้างเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่เหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยมีความคิดเห็นแยกตามองค์ประกอบหลัก สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 16 แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการเตรียมการ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

| ที่ | สาระสำคัญของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมด้านการเตรียมการ | ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ | สาระสำคัญของแนวทางการแก้ไขปรับปรุง |
|-----|---|--|--|
| 1 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดเตรียมอาคารเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรวม | รวมข้อ 1 และ 2 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดเตรียมอาคารเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรวม |
| 2 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดเตรียมห้องเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรวม | รวมข้อ 1 และ 2 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดเตรียมห้องเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรวม |
| 3 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดเตรียมภูมิทัศน์และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรวม | ปรับปรุง โดยรวมข้อ 1,2,3 รวมกันเป็นข้อเดียวกันและเสนอแนะเพิ่ม โดยนำหลักอารยสถาปัตย์มาประยุกต์ใช้ | สถานศึกษามีการเตรียมอาคาร ห้องเรียน ภูมิทัศน์และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรวม โดยนำหลักอารยสถาปัตย์มาประยุกต์ใช้ |

ตาราง 16 (ต่อ)

| ที่ | สาระสำคัญของการพัฒนา แนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม ด้านการเตรียมการ | ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ | สาระสำคัญของแนว ทางการแก้ไขปรับปรุง |
|-----|---|---|--|
| 4 | สถานศึกษาของท่านมีการ ประชุมชี้แจง และให้ นโยบาย ให้บุคลากรมี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การเรียนรวม เข้าใจการ ปฏิบัติงานที่จำเป็น | รวมข้อ 4,5 เป็นข้อเดียวกัน | สถานศึกษาของท่านมีการ ประชุมชี้แจง และให้ นโยบาย ให้บุคลากรมี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การเรียนรวม เข้าใจการ ปฏิบัติงานที่จำเป็น- |
| 5 | สถานศึกษาของท่านมีการ จัดอบรมหรือส่งบุคลากรเข้า รับการอบรมเกี่ยวกับการ เรียนรวม และการ ปฏิบัติงานที่จำเป็น | ปรับ ข้อ 4,5 รวมเป็นข้อ เดียวกัน | สถานศึกษามีการประชุม ชี้แจงนโยบาย อบรม ให้ บุคลากรมีความรู้ความ เข้าใจการปฏิบัติงานที่ จำเป็นของการเรียนรวม |
| 6 | สถานศึกษาของท่านมีการ ขยายผลทำความเข้าใจกับ บุคลากรเกี่ยวกับการเรียน รวมในภาพรวม | ปรับปรุง | สถานศึกษาควรมีครูหรือ เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญมา ประจำการ และขยายผลทำ ความเข้าใจกับบุคลากรใน ภาพรวม |
| 7 | สถานศึกษาของท่านมีการ เตรียมความพร้อมนักเรียน ปกติในการปฏิบัติตนเพื่อให้ การช่วยเหลือเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษได้ | รวมข้อ 7 และ 8 รวมเป็น ข้อเดียวกัน | สถานศึกษาของท่านมีการ เตรียมความพร้อมนักเรียน ปกติในการปฏิบัติตนเพื่อให้ การช่วยเหลือเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษได้ |

ตาราง 16 (ต่อ)

| ที่ | สาระสำคัญของการพัฒนา แนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม ด้านการเตรียมการ | ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของผู้ทรงคุณวุฒิ | สาระสำคัญของแนวทางการ แก้ไขปรับปรุง |
|-----|--|--|---|
| 8 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติ ในการสร้างเจตคติที่ดีให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ | ปรับปรุง รวมข้อ 7 และ 8 รวมเป็นข้อเดียวกัน | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมความพร้อม สร้างเจตคติ นักเรียนปกติในการปฏิบัติตนที่ดี เพื่อให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ |
| 9 | สถานศึกษาของท่านมีการปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน | ให้รวมข้อ 9,10,11,12 เป็นข้อเดียวกัน | สถานศึกษาของท่านมีการปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน |
| 10 | สถานศึกษาของท่านมีการนัดหมายพบกันเป็นระยะ | ให้รวมข้อ 9,10,11,12 เป็นข้อเดียวกัน | สถานศึกษาของท่านมีการนัดหมายพบกันเป็นระยะ |
| 11 | สถานศึกษาของท่านสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมในรูปแบบอาสาสมัคร | ให้รวมข้อ 9,10,11,12 เป็นข้อเดียวกัน | สถานศึกษาของท่านสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมในรูปแบบอาสาสมัคร |
| 12 | สถานศึกษาของท่านสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมโดยรวมกลุ่มตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู | ปรับปรุง รวม ข้อ 9,10,11,12 รวมเป็นข้อเดียวกัน | สถานศึกษามีการปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน, การนัดหมายพบกันเป็นระยะ เข้าร่วมกิจกรรม หรือสมาคมอาสาสมัคร และจัดตั้งกลุ่มสมาคมผู้ปกครองและครู |
| 13 | สถานศึกษาของท่านมีการวางแผนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล | ปรับปรุง | จัดทำแผนการจัดการศึกษา รายบุคคล IEP และแผนการสอนรายบุคคล IIP ให้สอดคล้องกับสภาพความพิการ |

ตาราง 16 (ต่อ)

| ที่ | สาระสำคัญของการพัฒนา แนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม ด้านการเตรียมการ | ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ | สาระสำคัญของแนว ทางการแก้ไขปรับปรุง |
|-----|--|--|--|
| 14 | สถานศึกษาของท่านมีการ ปรับหลักสูตรให้เหมาะสม กับเด็กเรียนรวม โดยมีการ ตัดสิ่งที่ไม่สามารถเรียนได้ ออก หรือปรับลดหรือ เพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นเข้าไป | ปรับรวม ข้อ 14,15,16,และ 17 รวบเป็น ข้อเดียวกัน | สถานศึกษาของท่านมีการ ปรับหลักสูตรให้เหมาะสม กับเด็กเรียนรวม โดยมีการ ตัดสิ่งที่ไม่สามารถเรียนได้ ออก หรือปรับลดหรือ เพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นเข้า ไป |
| 15 | สถานศึกษาของท่านมีการ เตรียมการวัดผลประเมินผล โดยแยกเด็กที่มีความต้องการ พิเศษออกจากเด็กปกติ | ปรับรวม ข้อ 14,15,16,และ 17 รวบเป็น ข้อเดียว | สถานศึกษาของท่านมีการ เตรียมการวัดผลประเมินผล โดยแยกเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษออกจากเด็ก ปกติ |
| 16 | สถานศึกษาของท่านมีการ เตรียมการวัดผลประเมินผล ที่สอดคล้องกับการเรียนการ สอนของเด็กพิเศษแต่ละคน | ปรับรวม ข้อ 14,15,16,และ 17 รวบเป็น ข้อเดียว | สถานศึกษาของท่านมีการ เตรียมการวัดผลประเมินผล ที่สอดคล้องกับการเรียน การสอนของเด็กพิเศษแต่ ละคน |
| 17 | สถานศึกษาของท่านมีการ เตรียมการวัดผลประเมินผล โดยไม่นำคะแนนและจำนวน เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ไปรวมกับเด็กที่ปกติ | ปรับรวม ข้อ 14,15,16,และ 17 รวบเป็น ข้อเดียวกัน | สถานศึกษามีการปรับ หลักสูตร โดยมีการตัด ลด เพิ่มที่จำเป็นและออกแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การ ประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับ ความพิการแต่ละประเภท |

สรุปสาระสำคัญของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการเตรียมการ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด จากข้อเสนอแนะและแก้ไขปรับปรุง จากผู้ทรงคุณวุฒิ ปรับปรุงแก้ไข จาก 17 แนวทาง เหลือเพียง 7 แนวทาง ดังนี้

1. สถานศึกษามีการเตรียมอาคาร ห้องเรียน ภูมิทัศน์และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรวมโดยนำหลักอารยสถาปัตย์มาประยุกต์ใช้
2. สถานศึกษาของท่านมีการประชุมชี้แจง และให้นโยบาย ให้บุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรวม ในการปฏิบัติงานที่จำเป็นของการศึกษาเรียนรวม
3. สถานศึกษาควรมีครูหรือเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญมาประจำการ และขยายผลทำความเข้าใจกับบุคลากรในภาพรวม
4. สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมความพร้อม สร้างเจตคติ นักเรียนปกติในการปฏิบัติตนที่ดี เพื่อให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
5. สถานศึกษามีการปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน, การนัดหมายพบกันเป็นระยะเข้าร่วมกิจกรรม หรือสมาคมแบบอาสาสมัคร และจัดตั้งกลุ่มสมาคมผู้ปกครองและครู
6. สถานศึกษาของท่านมีการวางแผนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล ปรับปรุง คือ จัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล IEP และแผนการสอนรายบุคคล IIP ให้สอดคล้องกับสภาพความพิการ
7. สถานศึกษามีการปรับหลักสูตร โดยมีการตัด ลด เพิ่มที่จำเป็นและออกแบบตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับความพิการแต่ละประเภท



ตาราง 17 แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการสำรวจและคัดแยก สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด

| ที่ | สาระสำคัญของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการสำรวจและการคัดแยก | ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ | สาระสำคัญของแนวทางการแก้ไขปรับปรุง |
|-----|--|---------------------------------------|---|
| 1 | ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง | ข้อ 1,2,3, รวมเป็นข้อเดียวกัน | ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง |
| 2 | ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ | ข้อ 1,2,3, รวมเป็นข้อเดียวกัน | ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ |
| 3 | คณะกรรมการประเมินว่าข้อมูลที่ได้มาเพียงพอหรือไม่ | ข้อ 1,2,3, รวมเป็นข้อเดียวกัน | ครูและผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติโดยสังเกตอย่างละเอียดด้วยเทคนิคต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินว่าข้อมูลที่ได้มาเพียงพอหรือไม่ |
| 4 | การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการจำเป็นพิเศษ | ปรับปรุง | การวินิจฉัยและประเมินลักษณะ ควรมีการเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง |
| 5 | การส่งต่อและการขอรับบริการพิเศษ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง | คงไว้ | การส่งต่อและการขอรับบริการพิเศษ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง |

ตาราง 17 (ต่อ)

| ที่ | สาระสำคัญของการพัฒนา แนวทางการจัดการศึกษาแบบ เรียนรวม ด้านการสำรวจและการ คัดแยก | ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ | สาระสำคัญของแนวทางการ แก้ไขปรับปรุง |
|-----|--|---|--|
| 6 | การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุง แผนการจัดการเรียนการสอน | ปรับปรุง | การศึกษาหลักสูตร เพื่อ ปรับปรุง มีการทบทวน แผนการจัดการเรียนการ สอนอยู่เสมอ |

สาระสำคัญของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการสำรวจและ
คัดแยก ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ปรับปรุงแก้ไขเหลือ จาก 6 แนวทาง คงเหลือ
4 แนวทาง ดังนี้

1. ครูและผู้เชี่ยวชาญ และคณะทำงานช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติโดยสังเกต
อย่างละเอียดด้วยเทคนิคต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินว่าข้อมูลที่ได้มาเพียงพอหรือไม่
2. การวินิจฉัยและประเมินลักษณะ ควรมีการเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
3. การส่งต่อและการขอรับบริการพิเศษ จากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
4. การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุง มีการทบทวนแผนการจัดการเรียนการสอน

อยู่เสมอ



ตาราง 18 แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

| ที่ | สาระสำคัญของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) | ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ | สาระสำคัญของแนวทางการแก้ไขปรับปรุง |
|-----|---|---------------------------------------|---|
| 1 | การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยเป็นแผนระยะ 1 ปี | รวมข้อ 1, 2 เป็นข้อเดียวกัน | การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยเป็นแผนระยะ 1 ปี |
| 2 | การทบทวนแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ทุกภาคเรียน | ปรับปรุง ข้อ 1, 2 เป็นข้อเดียวกัน | การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เป็นแผนระยะ 1 ปีและทบทวนแผนทุกภาคเรียน |
| 3 | การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ รายชั่วโมงที่จัดทำในรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ | ข้อ 3 และ 4 เป็นข้อเดียวกัน | การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ รายชั่วโมงที่จัดทำในรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ |

ตาราง 18 (ต่อ)

| ที่ | สาระสำคัญของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) | ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ | สาระสำคัญของแนวทางการแก้ไขปรับปรุง |
|-----|--|---------------------------------------|---|
| 4 | การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) โดยมีการปรับบางจุดประสงค์และอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก | ปรับรวมข้อ 3 และ 4 เป็นข้อเดียวกัน | การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ รายชั่วโมงมีการปรับบางจุดประสงค์และอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก |
| 5 | การทบทวนและปรับปรุงแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) อย่างต่อเนื่องและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ | คงไว้ | การทบทวนและปรับปรุงแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) อย่างต่อเนื่องและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ |

สรุปสาระสำคัญของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จาก 5 แนวทาง ปรับปรุงแก้ไขเหลือ 3 แนวทาง ดังนี้

1. ปรับปรุง ข้อ 1 และ 2 เป็นข้อเดียวกัน สาระสำคัญของแนวทางการแก้ไขปรับปรุงการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เป็นแผนระยะ 1 ปีและทบทวนแผนทุกๆภาคเรียน
2. ปรับรวมข้อ 3 และ 4 เป็นข้อเดียวกัน สาระสำคัญของแนวทางการแก้ไขปรับปรุงการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ รายชั่วโมงมีการปรับบางจุดประสงค์และอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการ
3. การทบทวนและปรับปรุงแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) อย่างต่อเนื่องและยืดหยุ่นตามสถานการณ์

ตาราง 19 แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการเรียนการสอน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

| ที่ | สาระสำคัญของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมด้านการเรียนการสอน | ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ | สาระสำคัญของแนวทางการแก้ไขปรับปรุง |
|-----|---|---------------------------------------|---|
| 1 | ครูผู้สอนดำเนินจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน (Implementation of the Teaching Plan) | รวมข้อ 1,2,3 เป็นข้อเดียวกัน | ครูผู้สอนดำเนินจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน (Implementation of the Teaching Plan) |
| 2 | ครูผู้สอนมีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนเรียนรวมอย่างต่อเนื่องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับแผนการสอน | รวมข้อ 1,2,3 เป็นข้อเดียวกัน | ครูผู้สอนมีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนเรียนรวมอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับแผนการสอน |
| 3 | ครูผู้สอนมีการปรับยืดหยุ่นกิจกรรมและเวลาให้กับนักเรียนเรียนรวม | รวมข้อ 1,2,3 เป็นข้อเดียวกัน | ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน(Implementation of the Teaching Plan) มีการสังเกตพฤติกรรม ยืดหยุ่นกิจกรรมและเวลา ให้กับนักเรียนเรียนรวม |
| 4 | ครูผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring the Students Progress) | รวมข้อ 4 ,5, 6 เป็นข้อเดียวกัน | ครูผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring the Students Progress) |
| 5 | ครูผู้สอนใช้วิธีการที่หลากหลายในการติดตามและประเมินพัฒนาการของนักเรียน | รวมข้อ 4 ,5, 6 เป็นข้อเดียวกัน | ครูผู้สอนใช้วิธีการที่หลากหลายในการติดตามและประเมินพัฒนาการของนักเรียน |

ตาราง 19 (ต่อ)

| ที่ | สาระสำคัญของการพัฒนา แนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม ด้านการเรียนการสอน | ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ | สาระสำคัญของแนวทางการ แก้ไขปรับปรุง |
|-----|---|---|--|
| 6 | ครูผู้สอนมีความยืดหยุ่นใน การติดตามและประเมิน พัฒนาการของนักเรียน | ปรับปรุง รวมข้อ 4 ,5, 6 เป็น ข้อเดียวกัน | ครูผู้สอนมีการติดตาม ความก้าวหน้าโดยวิธีการที่ หลากหลายและมีความ ยืดหยุ่นในการติดตามและ ประเมินพัฒนาการของ นักเรียน |

สาระสำคัญของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการจัดการเรียนการสอน ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จาก 6 แนวทาง เหลือ 2 แนวทาง สาระสำคัญของแนวทางการแก้ไขปรับปรุง ดังนี้

1. ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน(Implementation of the Teaching Plan) มีการสังเกตพฤติกรรม ยืดหยุ่นกิจกรรมและเวลา ให้กับนักเรียนเรียนรวม
2. ครูผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าโดยวิธีการที่หลากหลายและมีความยืดหยุ่นในการติดตามและประเมินพัฒนาการของนักเรียน

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

ตาราง 20 แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการประเมินผลการดำเนินการ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

| ที่ | สาระสำคัญของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมด้านการประเมินผลการดำเนินการ | ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ | สาระสำคัญของแนวทางการแก้ไขปรับปรุง |
|-----|---|---|---|
| 1 | การประเมินผลมีการกำหนดลำดับขั้นตอน ของทักษะไว้ อย่างชัดเจน | รวมข้อ 1,2,3และ 4 เป็นข้อเดียวกัน | การประเมินผลมีการกำหนดลำดับขั้นตอน ของทักษะไว้ อย่างชัดเจน |
| 2 | สถานศึกษาของท่านมีการดำเนินการประเมินผลตามลำดับขั้นตอนของทักษะที่กำหนดไว้ | รวมข้อ 1,2,3และ 4 เป็นข้อเดียวกัน | สถานศึกษาของท่านมีการดำเนินการประเมินผลตามลำดับขั้นตอนของทักษะที่กำหนดไว้ |
| 3 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิธีการประเมินผลไว้ อย่างชัดเจน | รวมข้อ 1,2,3และ 4 เป็นข้อเดียวกัน | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิธีการประเมินผลไว้ อย่างชัดเจน |
| 4 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิธีการประเมินผลไว้ อย่างหลากหลาย | ปรับปรุง รวมข้อ 1,2,3 และ 4 เป็นข้อเดียวกัน | สถานศึกษามีการกำหนดลำดับขั้นตอน ทักษะ วิธีการประเมินผลที่หลากหลายและชัดเจน |
| 5 | การประเมินผลไม่มีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น | คงไว้ | การประเมินผลไม่มีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น |
| 6 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิธีการ ให้เกรด ที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน | คงไว้ | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิธีการ ให้เกรด ที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน |

ตาราง 20 (ต่อ)

| ที่ | สาระสำคัญของการพัฒนา แนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม ด้านการวัดและประเมินผล | ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ | สาระสำคัญของแนวทางการ แก้ไขปรับปรุง |
|-----|---|---|---|
| 7 | สถานศึกษาของท่านใช้วิธีการ โดยครูร่วมกันให้เกรด | รวมข้อ 7 และ 8 รวม เป็นข้อเดียวกัน | สถานศึกษาของท่านใช้วิธีการ โดยครูร่วมกันให้เกรด |
| 8 | สถานศึกษาของท่านมีการให้ เกรดจากคะแนนรวม | รวมข้อ 7 และ 8 รวม เป็นข้อเดียวกัน | สถานศึกษาใช้วิธีการโดยครู ร่วมกันให้เกรดจากคะแนน รวม |
| 9 | สถานศึกษาของท่านมีการ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร เพื่อทำการการนิเทศ/ติดตาม การจัดการเรียนรวม | รวมข้อ 9,10,11 เป็น ข้อเดียวกัน | สถานศึกษาของท่านมีการ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร เพื่อทำการการนิเทศ/ติดตาม การจัดการเรียนรวม |
| 10 | สถานศึกษาของท่านมีการ กำหนดบทบาทหน้าที่ คณะกรรมการในการนิเทศ/ ติดตาม | รวมข้อ 9,10,11 เป็นข้อเดียวกัน | สถานศึกษาของท่านมีการ กำหนดบทบาทหน้าที่ คณะกรรมการในการนิเทศ/ ติดตาม |
| 11 | สถานศึกษาของท่านมีการ กำหนดแผนการเยี่ยมนิเทศ/ ติดตาม | รวมข้อ 9,10,11 เป็นข้อเดียวกัน | สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะ กรรมการกำหนดบทบาทหน้าที่ และวางแผนการเยี่ยมนิเทศ/ ติดตาม |
| 12 | สถานศึกษาของท่านรับทราบ ปัญหาและมีกระบวนการ แก้ไขปัญหาที่รวดเร็วเห็นเป็น รูปธรรม | คงไว้ | สถานศึกษาของท่านรับทราบ ปัญหาและมีกระบวนการ แก้ไขปัญหาที่รวดเร็วเห็นเป็น รูปธรรม |

สรุปสาระสำคัญของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมด้านการประเมินผลการดำเนินการ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แกไขปรับปรุงจาก 12 แนวทาง ปรับปรุงแก้ไขเหลือ 6 แนวทาง ดังนี้

1. สถานศึกษามีการกำหนดลำดับขั้นตอน ทักษะ วิธีการประเมินผลที่หลากหลายและชัดเจน
2. การประเมินผลไม่มีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น
3. สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิธีการ ให้เกรด ที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน
4. สถานศึกษาใช้วิธีการโดยครูร่วมกันให้เกรดจากคะแนนรวม
5. สาระสำคัญของแนวทางการแก้ไขปรับปรุง สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดบทบาทหน้าที่ และวางแผนการเยี่ยมนิเทศ/ติดตาม
6. สถานศึกษาของท่านรับทราบปัญหา อย่างเป็นทางการกระบวนการแก้ไขปัญหที่รวดเร็วและเห็นเป็นรูปธรรม

สรุปแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด จาก 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การเตรียมการ 2. การสำรวจและคัดแยก 3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนรายบุคคล (IIP) 4. ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 5. ด้านการประเมินผลการดำเนินการ รวมทั้งสิ้น 49 แนวทาง เมื่อสนทนากลุ่มย่อย โดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้วได้เสนอแนวปรับปรุงแก้ไขและเหลือ 22 แนวทาง

ตอนที่ 3 ผลการประเมินแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ซึ่งสามารถวิเคราะห์จากแบบประเมินได้จากการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย อาจารย์สอนในสถาบันอุดมศึกษาด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน ศิษยานิเทศก์ จำนวน 1 คน และนักวิชาการด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน รายละเอียดปรากฏดังตาราง 21 - 26

ตาราง 21 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม

| องค์ประกอบการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม | ความเหมาะสม | | | ความเป็นไปได้ | | |
|---|-------------|------|--------------------------|---------------|------|------------------------|
| | \bar{X} | S.D. | ระดับ ความ เหมาะสม | \bar{X} | S.D. | ระดับความ เป็นไปได้ |
| 1. การเตรียมการ | 4.76 | 0.43 | มากที่สุด | 4.74 | 0.44 | มากที่สุด |
| 2. การสำรวจและการคัดแยกเด็ก | 4.70 | 0.46 | มากที่สุด | 4.67 | 0.47 | มากที่สุด |
| 3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษา รายบุคคล (IEP) และแผนการสอน เฉพาะบุคคล (IIP) | 4.71 | 0.46 | มากที่สุด | 4.75 | 0.44 | มากที่สุด |
| 4. การดำเนินการจัดการเรียน การสอน | 4.74 | 0.44 | มากที่สุด | 4.77 | 0.43 | มากที่สุด |
| 5. การประเมินผลการดำเนินการ | 4.76 | 0.43 | มากที่สุด | 4.73 | 0.45 | มากที่สุด |
| โดยรวม | 4.73 | 0.44 | มากที่สุด | 4.72 | 0.45 | มากที่สุด |

จากตาราง 21 พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.44) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

พูนุ ปณุกิตโต ชิว

ตาราง 22 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเตรียมการ

| ที่ | แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | ความเหมาะสม | | | ความเป็นไปได้ | | |
|-----|--|-------------|------|------------------|---------------|------|--------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับความเหมาะสม | \bar{X} | S.D. | ระดับความเป็นไปได้ |
| 1 | ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครองของนักเรียนพิการ มีส่วนร่วมในการออกแบบการใช้พื้นที่และสิ่งแวดลอม ตามอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ให้สัมพันธ์และบริบทความต้องการเดียวกัน และมีการเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผน IEP และ IIP | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |
| 2 | จัดสรรงบประมาณเพื่อปรับสิ่งแวดล้อมให้มีความร่มรื่นและมีความปลอดภัยของเด็กคำนึงถึงความต้องการจำเป็นของเด็กทุกคน | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด |
| 3 | มีการประเมินการใช้พื้นที่ นำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน เน้นความปลอดภัยเป็นหลัก | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |
| 4 | ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ส่งเสริมสนับสนุนการเตรียมบุคลากรทุกคนในการให้บริการ ไม่ใช่เพียงบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่รับผิดชอบ เพื่อให้โอกาสแก่เด็กพิการได้เข้ารับศึกษาในสถานศึกษา | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด |
| 5 | ครูหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล มีความความรู้เกี่ยวกับการศึกษาของคนพิการหรือจบการศึกษาพิเศษ | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |

ตาราง 22 (ต่อ)

| ที่ | แนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม | ความเหมาะสม | | | ความเป็นไปได้ | | |
|-----|---|-------------|------|----------------------|---------------|------|------------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับความ เหมาะสม | \bar{X} | S.D. | ระดับความ เป็นไปได้ |
| 6 | ครูควรมีความเข้าใจธรรมชาติของคนพิการ และยอมรับความพิการของเด็กได้ | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |
| 7 | มีการเตรียมเด็กปกติโดยการฝึกจิตอาสา เพื่อนช่วยเพื่อนและช่วยครู | 5.00 | 0.00 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 8 | มีการเตรียมเด็กเรียนรวมโดยการฝึก ทักษะเพิ่มเติมที่จำเป็นเฉพาะ | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |
| 9 | ฝึกกิจกรรมให้ทั้งเด็กปกติและเด็กที่มี ความพิการได้อยู่ร่วมกัน และได้ปรับตัว ให้เขาได้มีปฏิสัมพันธ์บ่อย ๆ | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |
| 10 | การสร้างเจตคติที่ดีต่อความพิการ ว่าเป็น เรื่องจริงที่จะต้องยอมรับ ซึ่งสามารถ เปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส และเชื่อมั่นว่า เราพัฒนาได้ | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 11 | การประชุมหรืออบรมสัมมนา แลกเปลี่ยนแนวคิด สรรวจประเด็น ปัญหา สาเหตุ แนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนา โดยใช้เครือข่ายการทำงาน ร่วมกัน | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด |
| 12 | แต่งตั้งคณะกรรมการการคัดกรองโดย ทีมสหวิชาชีพ | 5.00 | 0.00 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 13 | วางแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ระยะเวลา 1 ปี และวางแผน การการ สอนเฉพาะบุคคล (IIP) | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด |
| 14 | การทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล เพื่อพัฒนาในอนาคตอย่าง ต่อเนื่อง | 5.00 | 0.00 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |

ตาราง 22 (ต่อ)

| ที่ | แนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม | ความเหมาะสม | | | ความเป็นไปได้ | | |
|--------|--|-------------|------|--------------------------|---------------|------|------------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับ ความ เหมาะสม | \bar{X} | S.D. | ระดับความ เป็นไปได้ |
| 15 | การศึกษาดูงาน พัฒนาบุคลากรที่ ทำงานได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งในและ ต่างประเทศ | 4.57 | 0.53 | มาก ที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 16 | แต่งตั้งคณะกรรมการและมีการวาง แผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ที่มีความยืดหยุ่น | 4.71 | 0.49 | มาก ที่สุด | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |
| 17 | สร้างเครื่องมือการนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพ จริง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน และตัวบ่งชี้ความสำเร็จ | 4.71 | 0.49 | มาก ที่สุด | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |
| โดยรวม | | 4.76 | 0.43 | มาก ที่สุด | 4.74 | 0.44 | มากที่สุด |

จากตาราง 22 พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเตรียมการ โดยรวมมีความเหมาะสม
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.43) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.44) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกแนวทางมีความเหมาะสมอยู่
ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 23 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษา
แบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด
ด้านการสำรวจและการคัดแยกเด็ก

| ที่ | แนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม | ความเหมาะสม | | | ความเป็นไปได้ | | |
|-----|--|-------------|------|----------------------|---------------|------|------------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับความ เหมาะสม | \bar{X} | S.D. | ระดับความ เป็นไปได้ |
| 1 | การสังเกต แบบไม่บันทึก และมีการ บันทึก ในช่วงระยะเวลาที่ชัดเจนและมี ความต่อเนื่อง | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด | 4.29 | 0.49 | มาก |
| 2 | การสังเกตหลายครั้ง หลายๆ สถานการณ์แล้วนำมาประมวลผลการ ช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องแม่นยำ | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 3 | โครงการเยี่ยมบ้าน เพื่อศึกษาสภาพ ความเป็นจริงของครอบครัว เด็ก ชุมชน หน่วยงานที่เข้าไปช่วยเหลือ | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 4 | การสร้างเครือข่ายในการทำงานและวาง แผนการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่น เช่น ผู้นำชุมชน โรงเรียน ศูนย์การศึกษา พิเศษ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่ ดูแลโดยตรง เพื่อวางแผนการส่งต่อ ที่ เป็นระบบและมีคุณภาพ | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 5 | วิเคราะห์เด็กร่วมกัน มีระบบติดตาม ประเมินความก้าวหน้าและรายงานผล อย่างเป็นระบบ และจัดทำข้อมูลสาระ สนเทศเกี่ยวกับนักเรียนเรียนรวมอย่าง ละเอียดครบถ้วน | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 6 | คณะทำงานมีการประชุมและพิจารณา อย่างรอบคอบ | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |

ตาราง 23 (ต่อ)

| ที่ | แนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม | ความเหมาะสม | | | ความเป็นไปได้ | | |
|-----|--|-------------|------|----------------------|---------------|------|------------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับความ เหมาะสม | \bar{X} | S.D. | ระดับความ เป็นไปได้ |
| 7 | การจัดทำเอกสารหลักฐานยืนยันข้อมูลตามหลักวิชาการ | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 8 | เมื่อพิจารณาว่าข้อมูลเพียงพอในการคัดแยกเด็กเรียนรวม ให้ดำเนินการตามขั้นต่อไป แต่หากพบว่าข้อมูลไม่เพียงพอให้มีการสังเกต รวบรวมข้อข้ออ้างรอบและคัดกรองอย่างละเอียด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด | 4.43 | 0.53 | มาก |
| 9 | การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ ต้องดำเนินการ จากข้อมูลที่มากพอจากหลายฝ่าย มีสหวิชาชีพเข้าร่วมดำเนินการ | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด |
| 10 | ครอบครัว ผู้ปกครอง ควรให้ความร่วมมือและวางแผนการช่วยเหลืออย่างจริงจัง | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |
| 11 | ควรมีครูที่มีความเข้าใจ มีสัมพันธภาพของครูต่อครอบครัวที่ดี มีจิตวิทยาในการโน้มน้าวผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือที่ดี ทำให้เกิดความร่วมมือโดยอัตโนมัติ | 4.43 | 0.53 | มาก | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 12 | การส่งต่อภายในโรงเรียน เป็นการ ส่งต่อนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องระหว่างครูกับครู หรือระหว่างครูกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นการส่งต่อระหว่างชั้นเรียน | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |

ตาราง 23 (ต่อ)

| ที่ | แนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม | ความเหมาะสม | | | ความเป็นไปได้ | | |
|-----|--|-------------|------|----------------------|---------------|------|------------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับความ เหมาะสม | \bar{X} | S.D. | ระดับความ เป็นไปได้ |
| 13 | การส่งต่อภายนอกโรงเรียน เป็นการส่ง ต่อนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งนี้ ควรคำนึงถึง ข้อมูลการส่งต่อของคน พิการ ประเภทความพิการ ระดับ ความสามารถ คุณสมบัติของผู้พิการ พิการ | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด |
| 14 | หลักสูตร ปรับตามความเหมาะสม กับ ประเภทความพิการและเน้นทักษะ จำเป็นเพิ่มเติมให้ | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด |
| 15 | ใช้หลักสูตรตามปกติ แต่ปรับเปลี่ยนการ สอน วิธีการประเมิน และจัดการศึกษา โดยใช้แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะรายบุคคล (IIP) เป็นเกณฑ์ | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 16 | มีการปรับระบบการสอน โดยใช้ กระบวนการ PLC | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |
| | โดยรวม | 4.70 | 0.46 | มากที่สุด | 4.67 | 0.47 | มากที่สุด |

จากตาราง 23 พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการสำรวจและการคัดแยกเด็ก โดยรวมมีความ
เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.46) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแนวทางที่ 11 มีความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับมาก ส่วนแนวทางอื่นๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และแนวทางที่ 1 และ 8 มีความ
เป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ส่วนแนวทางอื่นๆ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 24 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

| ที่ | แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | ความเหมาะสม | | | ความเป็นไปได้ | | |
|-----|---|-------------|------|------------------|---------------|------|--------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับความเหมาะสม | \bar{X} | S.D. | ระดับความเป็นไปได้ |
| 1 | แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้แทน บิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลคนพิการ และครูประจำชั้น หรือครูแนะแนว หรือครูการศึกษาพิเศษ หรือครู ที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษาพิเศษที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และหรือคณะสหวิชาชีพ ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด |
| 2 | ตรวจสอบหรือการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบ 1) จุดเด่น คือ ความสามารถหรือศักยภาพปัจจุบันที่ผู้เรียนสามารถทำได้ในสาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้ | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |

ตาราง 24 (ต่อ)

| ที่ | แนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม | ความเหมาะสม | | | ความเป็นไปได้ | | |
|-----|--|-------------|------|--------------------------|---------------|------|------------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับ ความ เหมาะสม | \bar{X} | S.D. | ระดับความ เป็นไปได้ |
| 3 | 2) จุดด้อย คือ สิ่งที่ผู้เรียนไม่สามารถทำได้ในสาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552 | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 4 | นำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เป็นฐานในการพิจารณาการเขียนแผน IIP ซึ่งประกอบด้วย 1) สาระสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่อการเรียนการสอน และ 6) การวัดและประเมินผลการเรียน | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |
| | โดยรวม | 4.71 | 0.46 | มากที่สุด | 4.75 | 0.44 | มากที่สุด |

จากตาราง 24 พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.46) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.44) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกแนวทางมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 25 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

| ร.ท. | แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | ความเหมาะสม | | | ความเป็นไปได้ | | |
|------|--|-------------|------|------------------|---------------|------|--------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับความเหมาะสม | \bar{X} | S.D. | ระดับความเป็นไปได้ |
| 1 | มีการลำดับขั้นตอนและเตรียมอุปกรณ์ สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ไว้เป็นอย่างดี | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 2 | สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อครูมีความเอาใจใส่ ทุมนเทและเสียสละ | 4.43 | 0.53 | มาก | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 3 | การบันทึกผลการจัดการเรียนการสอนและการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 4 | มีการประชุมเพื่อสะท้อนผล | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |
| | โดยรวม | 4.74 | 0.44 | มากที่สุด | 4.77 | 0.43 | มากที่สุด |

จากตาราง 25 พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.44) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.43) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกแนวทางมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 26 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษา
แบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด
ด้านการประเมินผลการดำเนินการ

| ที่ | แนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม | ความเหมาะสม | | | ความเป็นไปได้ | | |
|-----|---|-------------|------|----------------------|---------------|------|------------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับความ เหมาะสม | \bar{X} | S.D. | ระดับความ เป็นไปได้ |
| 1 | คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามสภาพความพิการ โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งส่วน ใหญ่การเรียนรวมของสถานศึกษาใน จังหวัดร้อยเอ็ดมีนักเรียนที่มีพิการ ทางการเรียนรู้ ออทิสติก และนักเรียน ตาบอดแต่ละความพิการจะทักษะที่เน้น แตกต่างกัน | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 2 | ดำเนินการประเมินโดยคณะกรรมการ | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 3 | ประเมินจากสภาพจริง โดยยึดแผนการ จัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคลเป็นหลัก และมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 4 | นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการ เรียนรู้และนักเรียนตาบอดมีการ ออก เกรดเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ เนื่องจาก ได้มีการเตรียมความสุ การศึกษาในระดับสูงขึ้น สามารถไปศึกษา ต่อได้ตามปกติ | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 5 | นักเรียนที่มีความพิการอื่น ประเมินโดย ใช้ ไออีพีเป็นเกณฑ์ ทั้งนี้ ต้อง วิเคราะห์นักเรียนว่ามีความมีความ รุนแรง หรือพิการในลักษณะใด จำเป็นต้องส่งต่อหรือฟื้นฟูต่อไป | 4.57 | 0.53 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |

ตาราง 26 (ต่อ)

| ที่ | แนวทางการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม | ความเหมาะสม | | | ความเป็นไปได้ | | |
|--------|--|-------------|------|--------------------------|---------------|------|----------------------------|
| | | \bar{X} | S.D. | ระดับ ความ เหมาะสม | \bar{X} | S.D. | ระดับ ความ เป็นไปได้ |
| 6 | ควรมีการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านการ นิเทศติดตาม โดยมีกระบวนการนิเทศ ที่ติดตามที่ชัดเจน เน้นการนิเทศ ภายในโรงเรียนเป็นหลัก | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด |
| 7 | มีการนิเทศติดตามจากหน่วยงานต้น สังกัด และหน่วยงานทางด้าน การศึกษาพิเศษ | 4.71 | 0.49 | มากที่สุด | 4.86 | 0.38 | มากที่สุด |
| โดยรวม | | 4.76 | 0.43 | มากที่สุด | 4.73 | 0.45 | มากที่สุด |

จากตาราง 26 พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการประเมินผลการดำเนินการ โดยรวมมีความ
เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.43) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.45) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกแนวทางมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ
มากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปได้ว่า แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ และสรุปเป็นแนวทางรวม
49 แนวทาง ซึ่งผลการประเมินแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.44) และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปผล อภิปรายผลและเสนอแนะ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

สรุปผล

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

จากการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 20 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การเตรียมการ มี 6 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 การสำรวจและการคัดแยกเด็ก มี 6 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) มี 2 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน มี 2 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 5 การประเมินผลการดำเนินการ มี 4 ตัวชี้วัด ซึ่งผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไปทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัด

2. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่าสภาพปัจจุบัน ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

3. การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

แนวทางของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การเตรียมการ

การเตรียมการ หมายถึง การเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อดำเนินการจัดการเรียนรวม ได้แก่ การเตรียมสิ่งแวดล้อม การเตรียมบุคลากร การเตรียมเด็ก การเตรียมผู้ปกครอง การเตรียมแผนการจัดการศึกษารายบุคคลและการเตรียมการวัดผลประเมินผล

1.1 วิธีการ/ขั้นตอน

- 1) การประชุมวางแผน
- 2) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ
- 3) แสวงหาการมีส่วนร่วมและเครือข่าย
- 4) สร้างเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
- 5) กำหนดกระบวนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล
- 6) สร้างเครื่องมือในการดำเนินการ

1.2 กิจกรรม

1) ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครองของนักเรียนพิการ ร่วมกันออกแบบการใช้พื้นที่และสิ่งแวดล้อมตามอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ให้สัมพันธ์และปรับบทความต้องการเดียวกัน มีการเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผน IEP และ IIP

2) จัดสรรงบประมาณเพื่อปรับสิ่งแวดล้อมให้มีความร่มรื่นและมีความปลอดภัยของเด็ก โดยคำนึงถึงความต้องการจำเป็นของเด็กทุกคน

3) ดำเนินการประเมินการใช้พื้นที่ นำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน เน้นความปลอดภัยเป็นหลัก

4) ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์และส่งเสริมสนับสนุนการเตรียมบุคลากร ทุกคนในการให้บริการ

- 5) ดำเนินการประชุมหรืออบรมหรือศึกษาต่อ เพื่อให้ครูหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล มีความรู้เกี่ยวกับการศึกษาของคนพิการหรือจบการศึกษาพิเศษ
- 6) ประชุมชี้แจงเพื่อให้ครูมีความเข้าใจธรรมชาติของคนพิการและยอมรับความพิการของเด็กได้
- 7) มีการเตรียมเด็กปกติโดยการฝึกจิตอาสาเพื่อนช่วยเพื่อนและช่วยครู
- 8) มีการเตรียมเด็กเรียนรวมโดยการฝึกทักษะเพิ่มเติมที่จำเป็นเฉพาะ
- 9) ฝึกกิจกรรมให้ทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความพิการได้อยู่ร่วมกัน และได้ปรับตัวให้เขาได้มีปฏิสัมพันธ์บ่อยๆ
- 10) จัดกิจกรรมเพื่อเป็นการการสร้างเจตคติที่ดีต่อความพิการ ว่าเป็นเรื่องจริงที่จะต้องยอมรับซึ่งสามารถเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส และเชื่อมั่นว่าเราพัฒนาได้
- 11) การประชุมหรืออบรมสัมมนาร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิด สார்วจประเด็นปัญหา สาเหตุ แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนา โดยใช้เครือข่ายการทำงานร่วมกัน
- 12) แต่งตั้งคณะกรรมการการคัดกรองโดยทีมสหวิชาชีพ
- 13) ร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ระยะเวลา 1 ปี และวางแผนการการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)
- 14) ร่วมกันทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อพัฒนาในอนาคตอย่างต่อเนื่อง
- 15) จัดให้มีการศึกษาดูงาน พัฒนาบุคลากรที่ทำงานได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งในและต่างประเทศ
- 16) แต่งตั้งคณะกรรมการและมีการวางแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ที่มีความยืดหยุ่น
- 17) ดำเนินการสร้างเครื่องมือการนิเทศ ติดตามและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินและตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

2. การสำรวจและคัดแยกเด็ก

การสำรวจและคัดแยกเด็ก หมายถึง การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อระบุว่าเด็กคนใดมีความต้องการจำเป็นที่จะได้รับการจัดการศึกษาเป็นพิเศษ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และหลายวิธีประกอบกัน ได้แก่ ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียดโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ขณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้มาเพียงพอหรือไม่ การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการการส่งต่อและการขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอน

2.1 วิธีการ/ขั้นตอน

- 1) การสังเกต
- 2) การสัมภาษณ์
- 3) การทดสอบ
- 4) การจัดกิจกรรม
- 5) การจัดทำและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ

2.2 กิจกรรม

- 1) ดำเนินการสังเกต แบบไม่บันทึกและมีการบันทึก ในช่วงระยะเวลาที่ชัดเจนและมีความต่อเนื่อง
- 2) ดำเนินการสังเกตหลายครั้ง หลายๆ สถานการณ์แล้วนำมาประมวลผลการช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องแม่นยำ
- 3) ดำเนินการเยี่ยมบ้าน เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงของครอบครัว เด็ก ชุมชนและหน่วยงานที่เข้าไปช่วยเหลือ
- 4) จัดประชุมเพื่อสร้างเครือข่ายในการทำงานและวางแผนการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น ผู้นำชุมชน โรงเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่ดูแลโดยตรง เพื่อวางแผนการส่งต่อที่เป็นระบบและมีคุณภาพ
- 5) ร่วมกันวิเคราะห์เด็ก และติดตามประเมินความก้าวหน้าและรายงานผลอย่างเป็นระบบ และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนเรียนรวมอย่างละเอียดครบถ้วน
- 6) คณะทำงานมีการประชุมและพิจารณาอย่างรอบคอบ
- 7) จัดทำเอกสารหลักฐานยืนยันข้อมูลตามหลักวิชาการ
- 8) เมื่อพิจารณาว่าข้อมูลเพียงพอในการคัดแยกเด็กเรียนรวม ให้ดำเนินการตามขั้นต่อไป แต่หากพบว่าข้อมูลไม่เพียงพอให้มีการสังเกต รวบรวมข้อข้ออ้างและคัดกรองอย่างละเอียด
- 9) ร่วมกันวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ ต้องดำเนินการจากข้อมูลที่มาจกหลายฝ่าย มีสหวิชาชีพเข้าร่วมดำเนินการ
- 10) ครอบครัว ผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือและร่วมวางแผนการช่วยเหลืออย่างจริงจัง
- 11) จัดให้มีครูที่มีความเข้าใจ มีสัมพันธภาพของครูต่อครอบครัวที่ดี มีจิตวิทยาในการโน้มน้าวผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือที่ดี ทำให้เกิดความร่วมมือโดยอัตโนมัติ
- 12) ดำเนินการส่งต่อภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นการส่งต่อนักเรียนเรียนรวมระหว่างครูกับครู หรือระหว่างครูกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นการส่งต่อระหว่างชั้นเรียน

13) ดำเนินการส่งต่อภายนอกโรงเรียน ซึ่งเป็นการส่งต่อนักเรียนเรียนรวม ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งนี้ควรคำนึงถึง ข้อมูลการส่งต่อของคณาจารย์ ประเภท ความพิการ ระดับความสามารถ คุณสมบัติของผู้พิการ

14) ดำเนินการปรับหลักสูตรตามความเหมาะสมกับประเภทความพิการและ เน้นทักษะจำเป็นเพิ่มเติมให้

15) ใช้หลักสูตรตามปกติ แต่ปรับเปลี่ยนการสอน วิธีการประเมิน และจัดการ ศึกษาโดยใช้แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นเกณฑ์

16) ปรับระบบการสอน โดยใช้กระบวนการ PLC ในการพัฒนา

3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ซึ่งแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) หมายถึง แนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ ความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติเป็นแผนระยะ 1 ปี มีการทบทวน ทุกภาคเรียนและแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงที่จัดทำใน รูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ อาจมีบางจุดประสงค์และอื่นๆ ที่อาจต้องปรับให้เหมาะสมกับความ ต้องการจำเป็นของเด็ก

3.1 วิธีการ/ขั้นตอน

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน IEP และ IIP
- 2) ศึกษาข้อมูลนักเรียนเรียนรวม
- 3) ศึกษาหลักสูตร
- 4) ศึกษาแบบแผนการจัดทำแผน IEP และ IIP
- 5) ดำเนินการจัดทำแผน IEP และ IIP

3.2 กิจกรรม

1) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้แทน บิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลคนพิการ และครูประจำชั้น หรือครูแนะแนว หรือครูการศึกษาพิเศษ หรือครู ที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษา พิเศษที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และหรือคณะสหวิชาชีพ ตาม ความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน

2) ตรวจสอบหรือการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนตามหลักสูตร สถานศึกษา ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบ

3) จุดเด่น คือ ความสามารถหรือศักยภาพปัจจุบันที่ผู้เรียนสามารถทำได้ใน สาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้

4) จุดด้อย คือ สิ่งที่ผู้เรียนไม่สามารถทำได้ในสาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้

5) ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552

6) นำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เป็นฐานในการพิจารณาการเขียนแผน IIP ซึ่งประกอบด้วย

- 6.1) สาระสำคัญ
- 6.2) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 6.3) เนื้อหา
- 6.4) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 6.5) สื่อการเรียนการสอน
- 6.6) การวัดและประเมินผลการเรียน

4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

การดำเนินการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติการตามแผนการศึกษาเฉพาะ บุคคลที่ได้กำหนดไว้ โดยครูต้องมีการกำกับ ติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างมีระบบและอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

4.1 วิธีการ/ขั้นตอน

ดำเนินกิจกรรมตามแผนแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) โดยมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์หรือความเหมาะสม

4.2 กิจกรรม

- 1) มีการลำดับขั้นตอนและเตรียมอุปกรณ์ สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ไว้เป็นอย่างดี
- 2) สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบให้ครูมีความเอาใจใส่ ทুমเทและเสียสละ
- 3) การบันทึกผลการจัดการเรียนการสอนและการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน
- 4) มีการประชุมเพื่อสะท้อนผล
- 5) การเยี่ยมบ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง

5. การประเมินผลการดำเนินการ

การประเมินผลการดำเนินการ หมายถึง การประเมินผลการเรียนการสอน โดยกำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะ กำหนดวิธีการประเมิน ได้แก่ การประเมินตามวัตถุประสงค์ การประเมินระหว่างสอน (Formative Evaluation) การประเมินรวบยอด (Summative Evaluation) และการประเมินแฟ้มผลงาน (Portfolio Assessment) การให้เกรด ควรกำหนดวิธีให้เกรดที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน ได้แก่ ครูร่วมกันให้เกรด ให้เกรดจากคะแนนรวม เป็นต้น รวมทั้งการนิเทศ/ติดตาม

5.1 วิธีการ/ขั้นตอน

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผล เพื่อดำเนินการประเมินผลการดำเนินการ
- 2) การประสานหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันประเมินผลการดำเนินการ
- 3) วางแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล
- 4) กำหนดปฏิทินการนิเทศ ติดตามและประเมินผล
- 5) จัดทำเครื่องมือการนิเทศ ติดตามและประเมินผล
- 6) วิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผล
- 7) รายงานผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผล

5.2 กิจกรรม

- 1) ดำเนินการนิเทศโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลตามสภาพความพิการ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งส่วนใหญ่การเรียนรวมของสถานศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ดมีนักเรียนที่มีพิการทางการเรียนรู้ ออทิสติก และนักเรียนตาบอดแต่ละความพิการจะมีทักษะที่เน้นแตกต่างกัน
- 2) ดำเนินการประเมินโดยคณะกรรมการ
- 3) ดำเนินประเมินจากสภาพจริง โดยยึดแผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล เป็นหลัก และมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม
- 4) ดำเนินการตัดสินผลการเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และนักเรียนตาบอดมีการ ออกเกรดเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ เนื่องจาก ได้มีการเตรียมความพร้อม การศึกษาระดับสูงขึ้น สามารถไปศึกษาต่อได้ตามปกติ
- 5) นักเรียนที่มีความพิการอื่น ประเมินโดยใช้ IEP เป็นเกณฑ์ ทั้งนี้ ต้องวิเคราะห์นักเรียนว่า มีความมีความรุนแรง หรือพิการในลักษณะใด จำเป็นต้องส่งต่อหรือฟื้นฟูต่อไป

6) สร้างความเข้มแข็งด้านการนิเทศติดตาม โดยมีกระบวนการนิเทศที่ติดตามที่ชัดเจน เน้นการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นหลัก

7) ดำเนินการให้มีการนิเทศติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานทางการศึกษาพิเศษ

ผลการประเมินแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.44) และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อค้นพบที่น่าสนใจและสามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

จากการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 20 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การเตรียมการ มี 6 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 การสำรวจและการคัดแยกเด็ก มี 6 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) มี 2 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน มี 2 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 5 การประเมินผล การดำเนินการ มี 4 ตัวชี้วัด

จากองค์ประกอบและตัวชี้วัดดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วประเมินยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่างค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยรวมมีระดับความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ถือว่ากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่างค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้ ทั้งนี้เป็นเพราะ การจัดการเรียนรวมมีความสำคัญและประโยชน์ทั้งต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะการศึกษาจะเป็นการช่วยเหลือในการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่แตกต่างไปจากเด็กปกติให้มีสมรรถภาพที่เข้มแข็งเพื่อชดเชยสิ่งที่บกพร่องในตัวเอง (สุรินทร์ ยอดคำแปง, 2542) ซึ่งการจัดการเรียนรวมที่ดีจะส่งผลให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสเรียนตามระดับชั้นในโรงเรียนปกติโดยไม่มียกเว้น ถ้าเรียนในชั้นเรียนพิเศษครูก็มักจะทำให้ความพิเศษแก่เด็กมากเกินไปหรือตั้งความหวังไว้ค่อนข้างต่ำ เมื่อเด็กทำอะไรไม่ได้ครูก็มักจะปล่อย เพราะถือว่า

มีความบกพร่อง ถ้าเด็กเรียนในโรงเรียนปกติเด็กก็ต้องปฏิบัติตามนักเรียนทั่วไป เช่น พยายามทำงานให้เสร็จเหมือนคนอื่น เด็กจะได้ฝึกทักษะต่างๆ มากขึ้น สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมปกติได้ดีขึ้น มีเพื่อนมากขึ้น ไม่มีเฉพะเพื่อนพิการเท่านั้น เพื่อนบ้านจะเข้าใจเด็กพิการดีขึ้น ยินยอมให้ลูกของตนเองเล่นด้วยเพราะ เด็กอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน ทำให้นักเรียนทั่วไปมีความเคยชินกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น เพราะได้อยู่ร่วมกันเรียนรวมกัน จึงไม่เห็นว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นมนุษย์ประหลาด น่ากลัว ชวนขัน อีกต่อไป นอกจากนี้นักเรียนทั่วไปยังเรียนรู้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ยอมรับและแสดงความเอื้อเฟื้อมากขึ้น และเมื่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนรวมในโรงเรียนปกติได้ ซึ่งองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สอดคล้องกับแนวคิดของ Chris Forlin et al (2013) ที่ปรึกษาด้านการศึกษา พันธมิตรด้านการวิจัยสำหรับเด็กและเยาวชนออสเตรเลีย (ARACY) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม มี 10 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ระบบสารสนเทศข้อมูลข่าวสาร 2) ปัจจัยทางกายภาพ 3) นโยบายการจัดการศึกษาแบบ เรียนรวม 4) โปรแกรมการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล 5) การปฏิสัมพันธ์ของเด็ก 6) บุคลากร และผู้เชี่ยวชาญภายนอก 7) องค์กรเครือข่าย 8) การประเมินความสำเร็จ 9) หลักสูตร และ 10) ยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้กำหนดกระบวนการขั้นตอนในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมซึ่งมี 4 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) การเตรียมการ 2) การคัดแยกเด็ก 3) การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) และ 4) การประเมินผลการเรียนเด็กเรียนรวม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ได้กำหนดขั้นตอนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การเตรียมการ 2. การคัดแยกเด็ก 3) การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 4) การประเมินการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม และ 5) การสอบ เบญจา ชลธารันนท์ (2546) ได้กำหนดองค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ได้แก่ 1) นักเรียน (Students: S) 2) สภาพแวดล้อม (Environment: E) 3) กิจกรรมการเรียนการสอน (Activities: A) และ 4) เครื่องมือ (Tools: T) และ สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต (2557) ได้เสนอ กระบวนการและขั้นตอนการจัดการเรียนรวม สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) การรับสมัคร 2) ดำเนินการคัดเลือก 3) เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนรวม 4) การเตรียมครูการศึกษาพิเศษ/พี่เลี้ยง 5) ปฐมนิเทศผู้ปกครอง 6) ดำเนินการคัดกรอง 7) วางแผนการสอนตาม IEP 8) ดำเนินการสอนตาม IEP 9) นิเทศ/ติดตามโดยผู้บริหารหรือคณะกรรมการโรงเรียน และ 10) ประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชพร ศุภสมุทร์ และคณะ (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน โดยใช้โครงสร้างซีท สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าครูการศึกษาพิเศษที่สอน

ในโรงเรียนเรียนรวม มีระดับการปฏิบัติมาก ได้แก่ 1) การรับสมัคร 2) ดำเนินการคัดเลือก
3) การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน และ 4) การดำเนินการคัดกรอง

2. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับ
สถานศึกษาสังกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบ
เรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า สภาพ
ปัจจุบันของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การมีส่วนร่วมของการจัดการศึกษา
แบบเรียนรวมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับ
มากที่สุด ซึ่งอธิบายได้ว่า ผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัด
ร้อยเอ็ด ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และมีความต้องการอย่างยิ่งใน
การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งสถานศึกษาไม่อาจปฏิเสธการรับนักเรียนได้ จึงจำเป็นต้องจัด
การศึกษาในรูปแบบของการจัดการเรียนรวม และพัฒนาสู่การเรียนรวม เพื่อเด็กและเยาวชนพิการ
เข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง นโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลได้มีนโยบายในการสร้างโอกาส
ทางการศึกษากระจายโอกาสทางการศึกษาไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคให้เกิดขึ้นแก่
ประชาชนทุกกลุ่ม ซึ่งรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อย
โดยส่งเสริมการให้ความรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงแรกเกิด ให้ได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ
(พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551, 2551) อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน การจัดการ
ศึกษาแบบเรียนรวม ยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ
ทั้งที่สถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติยังมีความต้องการให้เกิดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตาม
เจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติญา บุญสินชัย (2557) ได้ศึกษา
สภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมภายใต้โครงสร้างซีที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาระยะปี พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหาร
โรงเรียน แกนนำจัดการเรียนรวมภายใต้โครงสร้างซีที อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับ
ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียน และ
ด้านเครื่องมือ วัสดุ งบประมาณ (2557) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนรวมตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี
พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารจัดการเรียนรวมในโรงเรียนแกนนำ
ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้าน
กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียน ด้านเครื่องมือในการบริหารจัดการ และด้านสภาพแวดล้อม
จาตุรงค์ เจริญนำ (2558) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรวม โดยใช้โครงสร้างซีที

(SEAT) และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า สภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tjokrowardogo (1989) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะความต้องการจำเป็นและปัญหาของโรงเรียนเรียนรวม ระดับประถมศึกษาในจาการ์การ์ตาร์ และจอร์การ์การ์ตาร์ในเกาะชวาและความเป็นไปได้ในการใช้การนิเทศการสอนตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการรวบรวม พบว่า ปัญหาและความต้องการจำเป็น มีดังนี้

1) หลักสูตร 2) แหล่งทรัพยากรเกี่ยวกับการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนและครู 3) สื่อและอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม 4) งบประมาณ 5) ความรู้และทักษะของครูผู้สอนในโครงการเรียนรวม และ 6) การติดต่อสื่อสารกับผู้บริหารระดับสูง ที่รับผิดชอบการดำเนินงานการเรียนรวม ควรจัดโดยผ่านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นิเทศทางการศึกษาในโครงการเรียนรวม/ ผ่านการเยี่ยมโรงเรียนและชั้นเรียน/ ผ่านการประชุมประจำเดือนของบุคลากรในโรงเรียน/ ผ่านบรรยากาศการทำงานร่วมกันในโรงเรียน

3. การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สามารถอภิปรายผลดังนี้

3.1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นที่สุดคือ ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) รองลงมาคือ ด้านการเตรียมการ ด้านการประเมินผลการดำเนินการ ด้านการสำรวจและการคัดแยกเด็ก และด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นขั้นตอนสำคัญในการสร้างเครื่องมือและวางแผนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยมีการกำหนด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน ซึ่งจะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียนเรียนรวมแต่ละคน และสอดคล้องตามหลักสูตร ดังนั้น การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งถ้าแผนที่วางไว้มีความสมบูรณ์ สอดคล้อง ยืดหยุ่นและครอบคลุมในทุกมิติแล้ว ก็ย่อมทำให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ แต่ถ้าหากแผนที่วางไว้ไม่สมบูรณ์ ไม่ยืดหยุ่นและไม่ครอบคลุมในมิติใดมิติหนึ่ง ก็จะทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการได้ นอกจากนี้ ไม่เพียงแต่การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เท่านั้น ยังมีองค์ประกอบอื่นๆ คือ การเตรียมการ การประเมินผลการดำเนินการ การสำรวจและการคัดแยกเด็ก และการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ล้วนมีความต้องการจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการ ซึ่งจำเป็นต้องหาแนวทางการจัดการศึกษา

แบบเรียนรวม ที่เหมาะสมและเป็นไปได้ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Kauffman, Gottlieb, Agard และ Kukic (1975) การเรียนรวมเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษและเด็กปกติ เรียนรวมกันตามแผนการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยพิจารณาตามแผนการศึกษารายบุคคล และกระบวนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดหน้าที่ที่รับผิดชอบของบุคลากรบริหาร สอนและสนับสนุนทั้งการศึกษาปกติและการศึกษาพิเศษ ซึ่งสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา การเรียนรวมยังเป็นรูปแบบในการจัดการศึกษาที่ให้โอกาสแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมเรียนรวมใช้ชีวิตกับเด็กปกติในระบบโรงเรียน เพื่อให้เขาได้พัฒนาเต็มศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และใช้ความสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข

3.2 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าแนวทางแบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ ซึ่งสรุปเป็นแนวทางรวม 49 แนวทาง ประกอบด้วย

ด้านการเตรียมการ มี 17 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ของนักเรียนพิการ มีส่วนร่วมในการออกแบบการใช้พื้นที่และสิ่งแวดล้อม ตามอารยสถาปัตยกรรม (Universal Design) ให้สัมพันธ์และบริบทความต้องการเดียวกันและมีการเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนการศึกษารายบุคคล IEP และแผนการสอนเฉพาะบุคคล IIP 2) จัดสรรงบประมาณเพื่อปรับสิ่งแวดล้อมให้มีความร่มรื่นและมีความปลอดภัยของเด็กคำนึงถึงความต้องการจำเป็นของเด็กทุกคน 3) มีการประเมินการใช้พื้นที่ นำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน โดยเน้นความปลอดภัยเป็นหลัก 4) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ส่งเสริมสนับสนุนการเตรียมบุคลากรทุกคนในการให้บริการ ไม่ใช่เพียงบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่รับผิดชอบ เพื่อให้โอกาสแก่เด็กพิการได้เข้ารับศึกษาในสถานศึกษา 5) ครูหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล ควรมีความความรู้เกี่ยวกับการศึกษาของคนพิการหรือจบการศึกษาพิเศษ 6) ครูควรมีความเข้าใจธรรมชาติของคนพิการและยอมรับความพิการของเด็กได้

7) มีการเตรียมเด็กปกติโดยการฝึกจิตอาสาเพื่อนช่วยเพื่อนและช่วยครู 8) มีการเตรียมเด็กเรียนรวมโดยการฝึกทักษะเพิ่มเติมที่จำเป็นเฉพาะ 9) ฝึกกิจกรรมให้ทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความพิการได้อยู่ร่วมกัน เพื่อการปรับตัวให้มีปฏิสัมพันธ์กันบ่อยๆ 10) การสร้างเจตคติที่ดีต่อความพิการ ว่าเป็นเรื่องจริงที่จะต้องยอมรับ ซึ่งสามารถเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส และเชื่อมั่นว่าเราพัฒนาได้ 11) การประชุมหรืออบรมสัมมนาร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิด สสำรวจประเด็นปัญหา สาเหตุ แนวทางการแก้ไข ปัญหาและพัฒนาาร่วมกัน โดยใช้เครือข่ายการทำงานร่วมกัน 12) แต่งตั้งคณะกรรมการคัดกรองโดยทีมสหวิชาชีพ 13) วางแผน การจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ระยะเวลา 1 ปี และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 14) การทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อพัฒนาในอนาคตอย่างต่อเนื่อง 15) การศึกษาดูงาน พัฒนาบุคลากรที่ทำงานได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งในและต่างประเทศ 16) แต่งตั้งคณะกรรมการและมีการวางแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ที่มีความยืดหยุ่น และ 17) สร้างเครื่องมือการนิเทศ ติดตามและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินและตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

ด้านการสำรวจและการคัดแยกเด็ก มี 16 แนวทาง ได้แก่ 1) การสังเกต แบบไม่บันทึก และมีการบันทึก ในช่วงระยะเวลาที่ชัดเจนและมีความต่อเนื่อง 2) การสังเกตหลายครั้ง หลากๆ สถานการณ์แล้วนำมาประมวลผลการช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องแม่นยำ 3) โครงการเยี่ยมบ้าน เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงของครอบครัว เด็ก ชุมชน หน่วยงานที่เข้าไปช่วยเหลือ 4) การสร้างเครือข่ายในการทำงานและวางแผนการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่น เช่น ผู้นำชุมชน โรงเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่ดูแลโดยตรง เพื่อวางแผนการส่งต่อที่เป็นระบบและมีคุณภาพ 5) วิเคราะห์เด็กร่วมกัน มีระบบติดตาม ประเมินความก้าวหน้าและรายงานผลอย่างเป็นระบบ และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนเรียนรวมอย่างละเอียดครบถ้วน 6) คณะทำงานมีการประชุมและพิจารณาอย่างรอบคอบ 7) การจัดทำเอกสารหลักฐานยืนยันข้อมูลตามหลักวิชาการ 8) เมื่อพิจารณาว่าข้อมูลเพียงพอในการคัดแยกเด็กเรียนรวม ให้ดำเนินการตามขั้นต่อไป แต่หากพบว่าข้อมูลไม่เพียงพอให้มีการสังเกต รวบรวมข้อมูลอีกรอบและคัดกรองอย่างละเอียด 9) การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ ต้องดำเนินการจากข้อมูลที่ มากพอจากหลายฝ่าย มีสหวิชาชีพเข้าร่วมดำเนินการ 10) ครอบครัว ผู้ปกครอง ควรให้ความร่วมมือและวางแผนการช่วยเหลืออย่างจริงจัง 11) ควรมีครูที่มีความเข้าใจ สัมพันธภาพของครูต่อครอบครัวที่ดี มีจิตวิทยาในการโน้มน้าวผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือที่ดี ซึ่งทำให้เกิดความร่วมมือโดยอัตโนมัติ 12) การส่งต่อภายในโรงเรียน เป็นการส่งต่อนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องระหว่างครูกับครู หรือระหว่างครูกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นการส่งต่อระหว่างชั้นเรียน 13) การส่งต่อนอกโรงเรียน เป็นการส่งต่อนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งนี้ควรคำนึงถึง ข้อมูลการส่งต่อของคณพิการ ประเภทความพิการ ระดับความสามารถ

คุณสมบัติของผู้พิการพิการ 14) หลักสูตรปรับตามความเหมาะสมกับประเภทความพิการและเน้นทักษะจำเป็นเพิ่มเติมให้ 15) ใช้หลักสูตรตามปกติ แต่ปรับเปลี่ยนการสอน วิธีการประเมิน และจัดการศึกษาโดยใช้แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นเกณฑ์ และ 16) มีการปรับระบบการสอนโดยใช้กระบวนการ PLC

ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล(IIP) มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้แทน บิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลคนพิการ และครูประจำชั้น หรือครูแนะแนว หรือครูการศึกษาพิเศษ หรือครู ที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษาพิเศษที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และหรือคณะสหวิชาชีพ ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน 2) ตรวจสอบหรือการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบ 2.1) จุดเด่น คือ ความสามารถหรือศักยภาพปัจจุบันที่ผู้เรียนสามารถทำได้ในสาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้ 2.2) จุดด้อย คือ สิ่งที่ผู้เรียนไม่สามารถทำได้ในสาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้ 3) จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552 และ 4) นำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เป็นฐานในการพิจารณาการเขียนแผน IIP ประกอบด้วย 4.1) สาระสำคัญ 4.2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 4.3) เนื้อหา 4.4) กิจกรรมการเรียนการสอน 4.5) สื่อการเรียนการสอน และ 4.6) การวัดและประเมินผลการเรียน

ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน มี 5 แนวทาง ได้แก่ 1) มีการลำดับขั้นตอนและเตรียมอุปกรณ์ สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ไว้เป็นอย่างดี 2) สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อให้ครูมีความเอาใจใส่ ทุ่เมทและเสียสละ 3) การบันทึกผลการจัดการเรียนการสอนและการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน 4) มีการประชุมเพื่อสะท้อนผล และ 5) การเยี่ยมบ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง

ด้านการประเมินผลการดำเนินการ มี 7 แนวทาง ได้แก่ 1) คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลตามสภาพความพิการ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งส่วนใหญ่การเรียนรวมของสถานศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ดมีนักเรียนที่มีพิการทางการเรียนรู้ ออทิสติก และนักเรียนตาบอดแต่ละความพิการจะทักษะที่เน้นแตกต่างกัน 2) ดำเนินการประเมินโดยคณะกรรมการ 3) ประเมินจากสภาพจริง โดยยึดแผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคลเป็นหลัก และมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม 4) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และนักเรียนตาบอดมีการ ออกเกรด เช่นเดียวกับนักเรียนปกติ เนื่องจาก ได้มีการเตรียมความพร้อมสู่การศึกษาระดับสูงขึ้น สามารถไปศึกษาต่อได้ตามปกติ 5) นักเรียนที่มีความพิการอื่น ประเมินโดยใช้ ไออีพีเป็นเกณฑ์ ทั้งนี้ ต้องวิเคราะห์

นักเรียนว่า มีความมีความรุนแรง หรือพิการในลักษณะใด จำเป็นต้องส่งต่อหรือฟื้นฟูต่อไป 6) ควรมีการสร้าง ความเข้มแข็งด้านการนิเทศติดตาม โดยมีกระบวนการนิเทศที่ชัดเจน เน้นการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นหลัก และ 7) มีการนิเทศติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานทางการศึกษาพิเศษ

ทั้งนี้ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จะเกิดขึ้นได้และสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยเหตุปัจจัยต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากร ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความจริงจังในการดำเนินงานมีเจตคติที่ดี และสามารถแสวงหาความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมคือผู้ปกครองไม่ยอมรับว่าบุตรหลานพิการ มีความคิดหรือเจตคติที่ผิดต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จึงเป็นเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากนักเรียนที่ผ่านการคัดกรองและสรุปว่าเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งจะต้องจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองเสียก่อนจึงจะดำเนินการได้ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ที่มีความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องทำความเข้าใจและสร้างเจตคติที่ดีให้กับผู้ปกครองให้การยอมรับเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเต็มตามศักยภาพ โดยผลการประเมินแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สถานศึกษาจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ปกครองต้องยอมรับและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา

1.2 เนื่องจากการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เป็นการจัดการศึกษาเฉพาะซึ่งมีข้อจำกัดมากมาย จำเป็นจะต้องศึกษาและวางแผนอย่างรอบด้าน แผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคลที่ดี ต้องมีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ได้ตามความเหมาะสม

1.3 สถานศึกษาต้องแสวงหาความร่วมมือโดยการสร้างเครือข่ายในการทำงานและวางแผนการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่น เช่น ผู้นำชุมชน โรงเรียนสถาบันการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่ดูแลโดยตรงเฉพาะความพิการ เพื่อวางแผนการส่งต่อที่เป็นระบบและมีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนารูปแบบเฉพาะในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ

2.3 ควรมีการศึกษาเจตคติของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

2.4 ควรศึกษาและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม



บรรณานุกรม



บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *แนวทางปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนัก
นิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ:
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร
และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 124. ตอนที่ 24 ก.
หน้า 29 – 36. 16 พฤษภาคม.*

กฤติญา บุญสินชัย. (2557). *สภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ปทุมธานี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2554). *การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการ
จัดการเรียนรู้*. มหาสารคาม: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา. (ม.ป.ป.) *คู่มือการจัดการเรียนร่วมในระดับ
มัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษา. (2543). *คู่มือการคัดแยกและ
ส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คะนอง สวัสดิวัฑฒ์. (2547). *การศึกษามีส่วนร่วมการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานภายในสถานศึกษาที่บริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- จรัส ทองปิยมณี. (2531). *การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารโรงเรียนในโครงการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จาดุรงค์ เจริญนำ. (2558). *การศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จารึก โกษาพงศ์. (2545). *สภาพปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กระบี่: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกระบี่.
- จิระพร ชะโน. (2557). *การศึกษาแบบเรียนรวม Inclusive Education*. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม: สารคามการพิมพ์.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจนจิรา คงสุข. (2540). *การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจษฎา นาสมรูป. (28 เมษายน 2560). *สัมภาษณ์*. ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.
- ณัฐกฤตา ไพศาลสมบัติ. (2543). *ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ด้านการบริหารงานการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล และการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัชพร นกสกุล. (2545). *การใช้หลักสูตรของครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ณัชพร ศุภสมุทร์ และคณะ. (2557). *การพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน โดยใช้โครงสร้างซีทสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. รายงานวิจัย กรุงเทพฯ: สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

- दनัย เทียนพุด. (2539). *การบริหารทรัพยากรบุคคลในทศวรรษหน้า*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ถาวร นามลาพุดธา. (2549). *การพัฒนาครูด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียน บ้านขามคุรุราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม. เลเย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ไท คาล้าน. (2551). *การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำทางสิ่งแวดล้อมศึกษา สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- ธีระพงษ์ พรหมกุล. (2558). *สภาพการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและการพัฒนา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- นวลศรี บุญรักษ์. (2542). *การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการ ครู โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพังงา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นารินทร์ ตั้งสกุล. (2542). *ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรโดยกระบวนการบริหารตามทัศนะ ของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด นครพนม*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2547). *หลักการบริหารการศึกษา*. พิษณุโลก: ภาควิชาบริหารและพัฒนา การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บังอร ต้นปาน. (2535). *การเรียนรู้ของเด็กพิเศษ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2558). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 7 (ฉบับปรับปรุง). กทม.: ตักสิลาการพิมพ์.
- เบญจา ชลธารนนท์. (2536). *การเรียนรู้ร่วมชั้นระหว่างเด็กปกติและเด็กพิเศษ. ในหนังสือ ตัว เขียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- เบญจา ชลธารนนท์. (2546). *คู่มือการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงสร้างซีท*. กรุงเทพฯ: เพทาย การพิมพ์.

- ปริญญา มีสุข. (2552). *การวิจัยและพัฒนาวิธีการออกแบบโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพของครู โดยใช้การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเป็นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2533). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2541). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. (2554). *การพัฒนาสมรรถนะทางการบริหาร*. มหาสารคาม: ภาควิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. (2555). *นโยบายและการวางแผนพัฒนาการศึกษา*. มหาสารคาม: ภาควิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พนัส หัสนาคินทร์. (2542). *ประสบการณ์ในการบริหารบุคลากร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2544). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พรรณี ชูทัยเจนจิต. (2538). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: คอมแพคท์พริ้นท์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 119 ตอนที่ 34 ก. หน้า 4.
- พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. (2551, 5 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 125 ตอนที่ 28 ก. หน้า 3 – 9.
- พิมพ์อำไพ พุกพิบูลย์. (2535). *การเรียนรู้ร่วมของเด็กพิเศษ*. สงขลา: คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครู สงขลา.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2546). *รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผนการปฏิรูปการผลิต และการพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- มนูญ ไชยทองศรี. (2544). *ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). *ความเป็นครู*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ยอดอนงค์ จอมหงษ์พิพัฒน์. (2553). *การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. สกลนคร: มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร.

- รังสรรค์ มณีเล็ก. (2547). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) หลักเทคนิคการบริหารและการวางแผน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2539). “โลกในกระแสโลกาภิวัตน์และวิสัยทัศน์ของนักบริหาร.”
สถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ, 9(195), 1 – 7.
- วินัย กรานกุล. (2534). *สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษาและนักเรียนตาบอด ในโรงเรียนสอนคนตาบอดและโรงเรียน ในโครงการเรียนร่วมสอนนักเรียนตาบอด*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิน เชื้อโพธิ์หัก. (2537). *การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- วินัย ดอนโคตรจันทร์. (2542). *การศึกษาการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2550). “การวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม: กรอบแนวคิดเพื่อการเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้.” *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 3(1): 3-22.
- วิลาวลัย วงศ์คุณโรจน์. (2545). *ศึกษาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติของครูประจำชั้นและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วีระชัย จิระชาติ. (2551). *แนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาแนวใหม่*. [ออนไลน์].
ได้จาก: http://www.nidtep.go.th/data_plan/new_teacher_d.pdf.
[สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2560].
- ศุภณัฐ ทองฉายา. (2557). *การบริหารจัดการเรียนร่วมตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี*.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น. (2548). *เอกสารประกอบการอบรมบุคลากรโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ปีการศึกษา 2548*. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- ศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งชาติ. (2529). *คู่มือปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศรียา นิยมธรรม. (2548). *การเรียนร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: แว่นแก้ว.

- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2550). *การติดตามสภาวะการณ์ครูรายจังหวัด (Teacher Watch) และการสร้างตัวแบบการพัฒนาครูที่สนองตอบสภาวะการณ์และปัญหาในการทำงานของครู*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สถาบันครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต. (2557). *คู่มือแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยใช้โครงสร้างซีท สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต.
- สมคิด บางโม. (2544). *หลักการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.
- สหชาติ ไชยรา. (2544). *การพัฒนาบุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดอำเภอมืองหนองบัวลำภู*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). *หลักการทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา*. มหาสารคาม: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรินทร์ ยอดคาแปง. (2542). *สังคมศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา*. นครราชสีมา: โปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- สมิตรา พงศธร. (2550). *สรุปเรื่องของหลักสูตร สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย*. (กุมภาพันธ์ – เมษายน) 79: 3 – 23.
- สุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2554). *การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสายสนับสนุน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2544). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. (2550). *การประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. (2559). *แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2559*. ร้อยเอ็ด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. (2560). *รายงานการนิเทศติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ปีการศึกษา 2559*. ร้อยเอ็ด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2560). รายงานการนิเทศติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ปีการศึกษา 2559. ร้อยเอ็ด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (2560). รายงานการนิเทศติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ปีการศึกษา 2559. ร้อยเอ็ด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. (2560). รายงานการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ปีการศึกษา 2559. ร้อยเอ็ด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). การประกันคุณภาพการศึกษาพิเศษ โรงเรียนเรียนร่วม เล่ม 2. กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติเพื่อนโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). คู่มือการสรรหาและการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). รายงานผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักการบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). มาตรฐานวิทยฐานะครู. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- หรรษา สุขกาล. (2543). การพัฒนารูปแบบโปรแกรมการทำงานระหว่างเรียนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมในการทำงานของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์. ค.ด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุ้นตา นพคุณ. (2546). กรอบแนวความคิดการพัฒนาโปรแกรมอย่างมีส่วนร่วมทางการศึกษา นอกกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- Barr, M. J. and Keating L. A. (1990). *Introduction Elements of Program Development, Developing Effective Student Services Program*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Boone, E.J. (1992). *Developing Programs in Adult Education*. Prospect Heights, Brooklyn: Waveland Press.

- Booth, T. (1999). *Creating Inclusive School*. Ainscow: Malta Printing.
- Boyle, P. G. (1981). *Applied Discrete Choice Modeling*. New York: John Wiley Hesler.
- Butler, R. W. (2001). *Seasonality in Tourism: Issues and Implications*. In: *Seasonality in Tourism*. Oxford, UK: Pergamon.
- Caffarella, R. (2002). *Planning Programs for Adult Learners: A Practical Guide for Educators, Trainers, and Staff Developers*. New York: Jossey-Bass.
- Calderhead, K., and Shorrock, L. (1997). *Career Planning*. New York: Fawcett World Library.
- Cartwright, P., Cartwright, C., & Ward, M. (1995). *Educating Special Learners*. (4th ed.). Boston: Wadsworth.
- Chris, F. et al. (2013). *Inclusive Education for Students with Disability A review of the Best Evidence in Relation to Theory and Practice*. Australia: The Australian Research Alliance for Children and Youth (ARACY) Australian.
- Evans, G. (1998). *The Politics of Ritual and Remembrance: Laos Since 1975*. Chiangmai: Silkworm Book.
- Everard, B. and Geoffrey M. (1990). *Effective School Management*. (2nd ed). London: Poul Chapman Publishing.
- Fullan, M. and Hargreaves, A. (1992). *The New Meaning of Educational Change*. (2nd ed). London: Cassell.
- Gearheart, B. R., and Weishahn, W. M. (1980). *The Handicapped Students In the Ttegular Classroom*. London: The C. V. Mosby.
- Glickman, C. D. (2004). *Supervision and Instructional Leadership: A Developmental Approach*. Boston: Allyn and Bacon Guskey.
- Guskey, T. R. (2000). *Evaluation Professional Development*. California: A Sage Publication Company.
- House, R. J. (1996). Path-goal Theory of Leadership: Lessons, Legacy, and a Reformulated theory. *Leadership Quarterly*, 7(3), 323–352.
- Kaufman, M. J., Gottlieb, J., Agard, J. A., and Kukic, M. B. (1975). *Mainstreaming: Toward and Application of the Construct' Focus on Exceptional Children*. Bostob: The Council for Exceptional Children.

- Knowles, M. (1980). *The Modern Practice of Adult Education: What is Andragogy*. Chicago: Follet.
- Lewis, R. B. and Doorlag, D. H. (1995). *Teaching Special Student in the Mainstream*. (4thed). Engle Wood Cleffs, New Jersey: Merrill.
- Mack, O. K. (2006). *Administrative Behavior*. New York: Free Press.
- McBeath, C. (1997). Curriculum dissemination: A Problematic Issue in Educational Change. *Australian and New Zealand Journal of Vocational Education Research*, 5(2), 37-55.
- Nadler, L. (1989). *Corporate Human Resource Development*. New York: Van Nostrand Reinhold Company.
- Paxton, W. H. (1976). *Experiments in Speech Understanding System Control*. New York: Free Press.
- Prall, C. E. and Leslie, C. C. (1954). *Teacher Education In-Service*. Washington, D. C.: American Council in Education.
- Poole, M. S., and Van De Ven, A. H. (2000). *Organizational Change and Innovation Processes*. Oxford: Oxford University.
- Raymond, N. A. et al. (2007). *Fundamentals of Human Resource Management* (2nded.). New York: McGraw-Hill.
- Riedel, P. B. (1991). *Management and organizational behavior*. London: Financial Times.
- Rogers, E. E. et al. (2000) Altered Selectivity in an Arabidopsis Metal Transporter. *Proc Natl Acad Sci USA*, 97(22), 12356 – 60.
- Sakes, N. S. (1987). Correlates of Teachers Attitudes Toward Mainstreaming. *Dissertation Abstracts International*, 47(8), 2346-A.
- Spark, R. K. (1989). Elementary School Principal: Practices and Perceptions Related to Pupil Academic Achievement Among Select California School Districts. *Dissertation Abstracts International*, 45(4), 1010-A.
- Satahan, O. S. (2001). *Motivation and emotion*. Englewood Cliffs: prentice-Hill.
- Styles, M. H. (1990). *Effective Models of Systematic Program Planning*. San Francisco: Jossey-Bass.

Tjokrowardogo, E. E. (1989). A model for Community Participation in Local School District Decision Making. *Dissertation Abstract International*, 42(4), 1481.

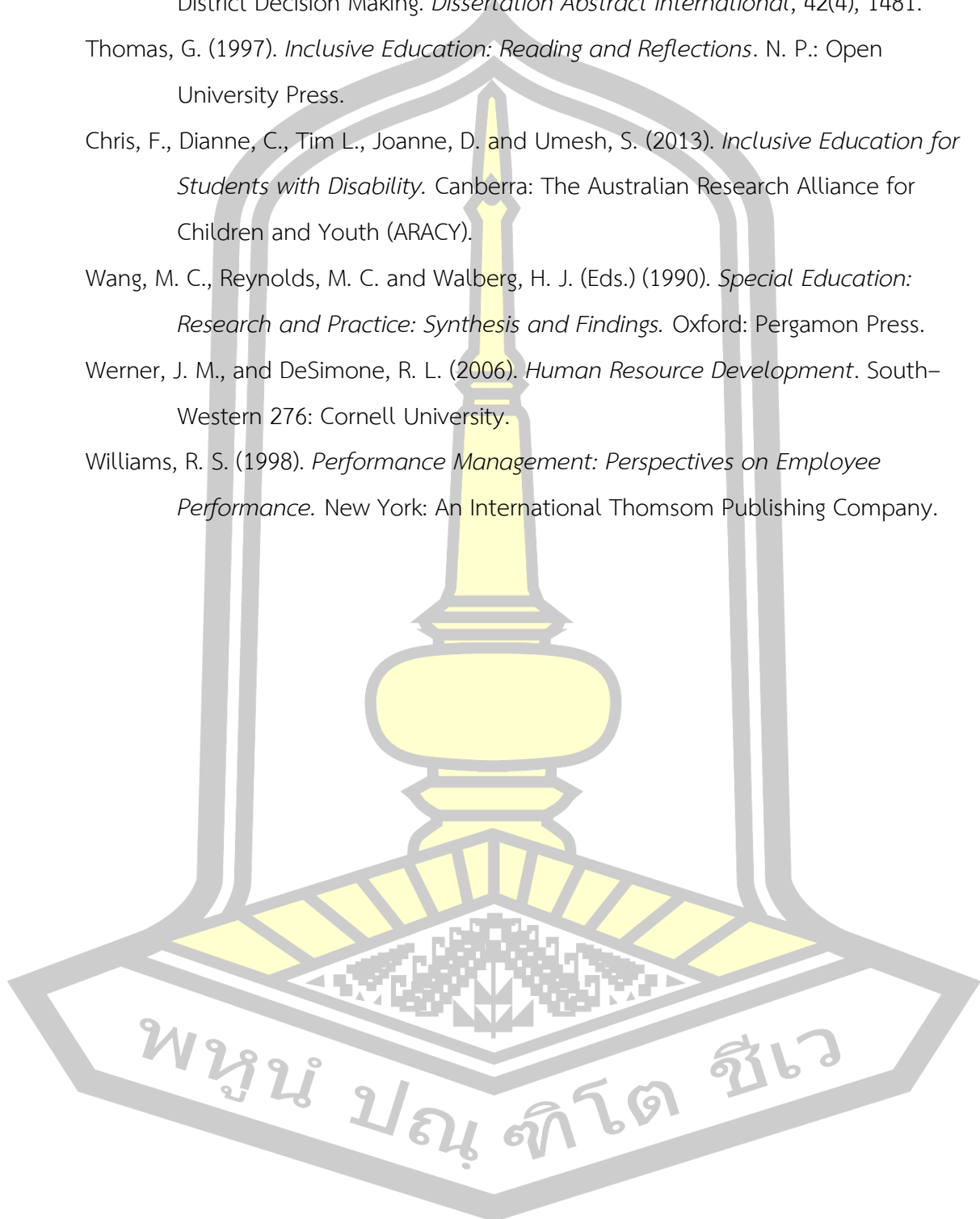
Thomas, G. (1997). *Inclusive Education: Reading and Reflections*. N. P.: Open University Press.

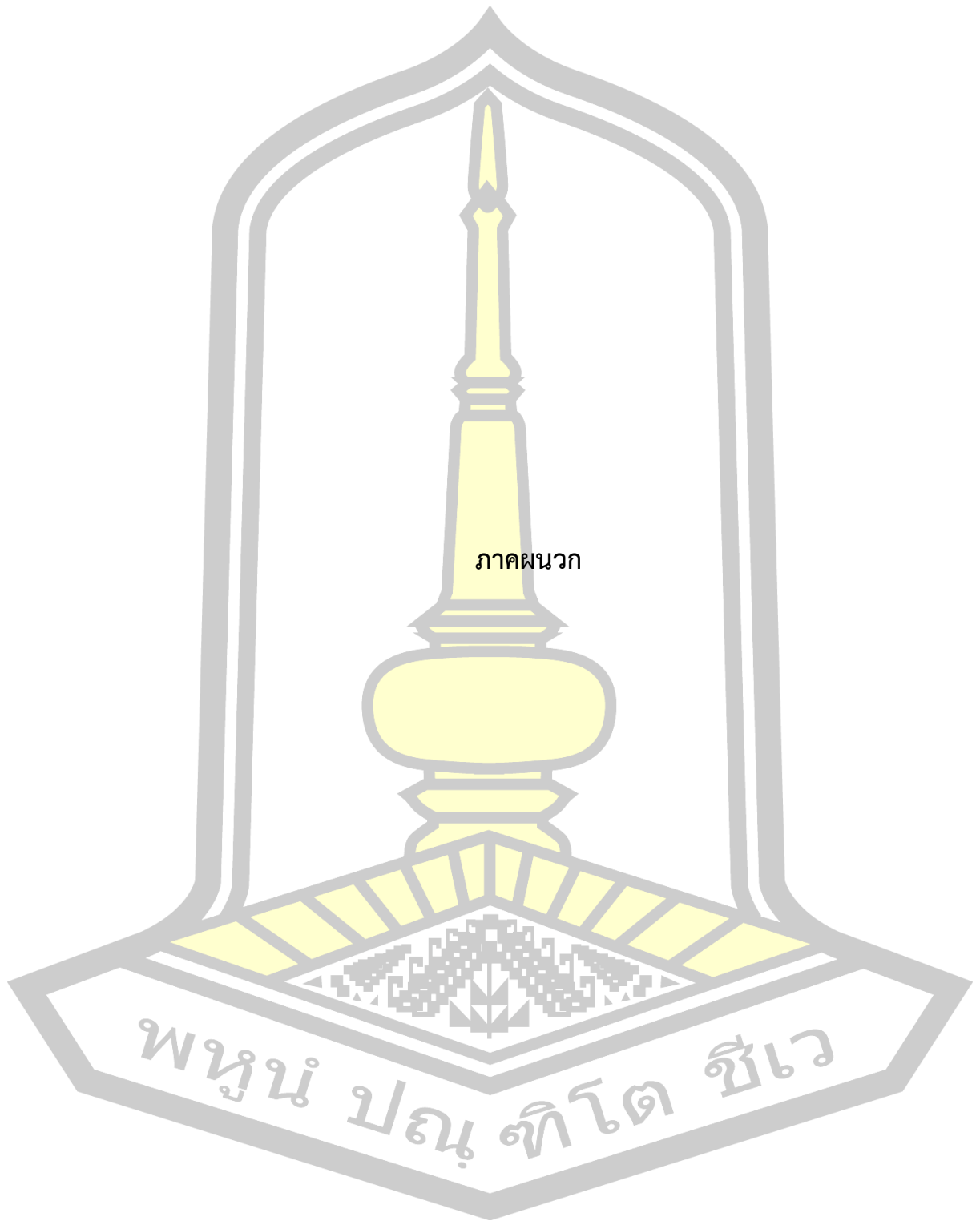
Chris, F., Dianne, C., Tim L., Joanne, D. and Umesh, S. (2013). *Inclusive Education for Students with Disability*. Canberra: The Australian Research Alliance for Children and Youth (ARACY).

Wang, M. C., Reynolds, M. C. and Walberg, H. J. (Eds.) (1990). *Special Education: Research and Practice: Synthesis and Findings*. Oxford: Pergamon Press.

Werner, J. M., and DeSimone, R. L. (2006). *Human Resource Development*. South-Western 276: Cornell University.

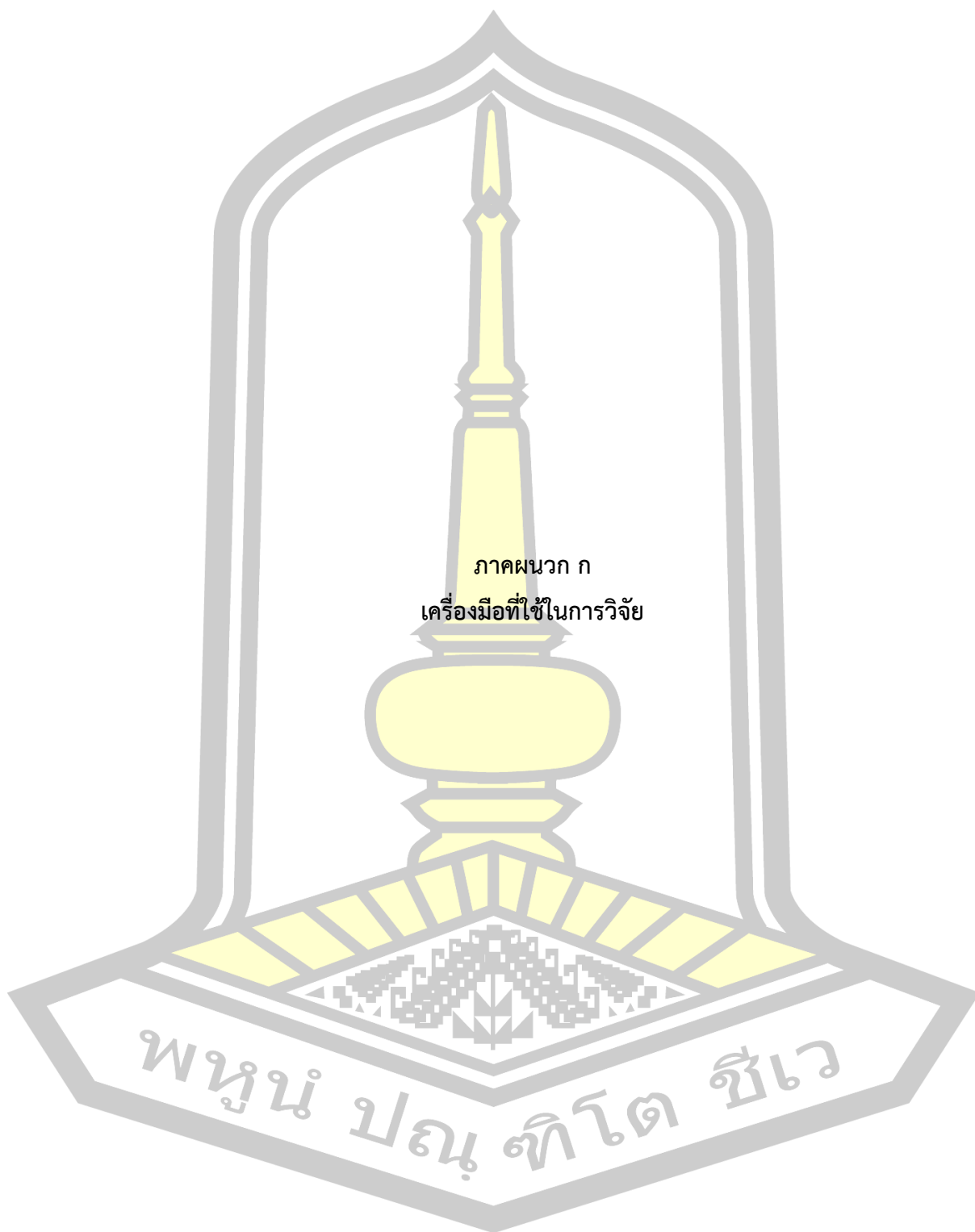
Williams, R. S. (1998). *Performance Management: Perspectives on Employee Performance*. New York: An International Thomsom Publishing Company.





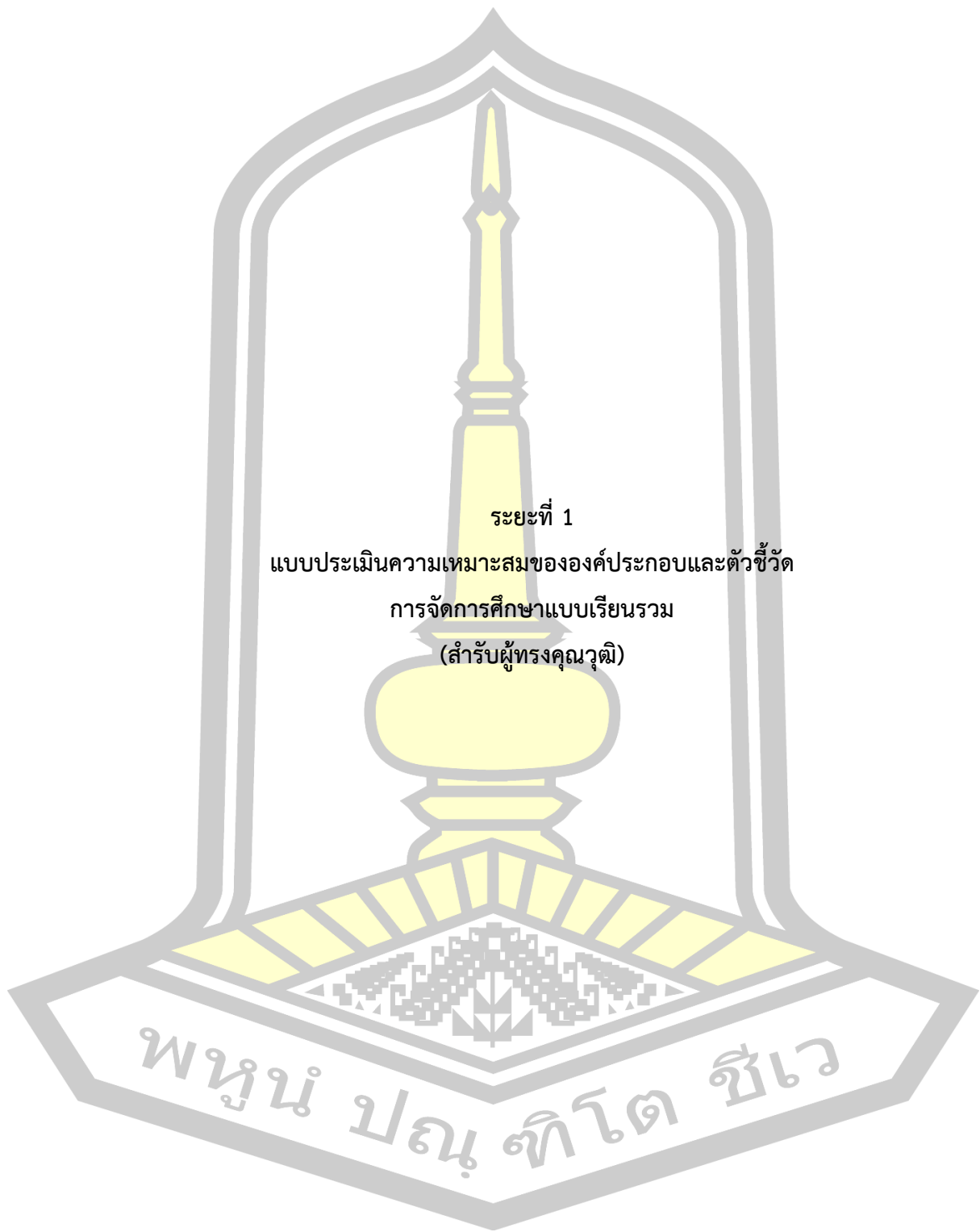
ภาคผนวก

พหุ ประจักษ์ ชัยเว



ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว



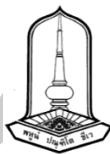
ระยะที่ 1

แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว



แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด

สำหรับการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง :

1. แบบประเมินนี้ เป็นแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert Type) 5 ระดับ
2. แบบประเมินนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 องค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
 - ตอนที่ 2 ตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
3. องค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ที่ปรากฏในเครื่องมือฉบับนี้ ได้จากการสังเคราะห์ หลักการ แนวคิดและทฤษฎี ที่ว่าด้วยการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
4. ขอความกรุณาท่านพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบเหล่านั้น ว่ามีความสอดคล้องกับนิยามของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในระดับใด ซึ่งประกอบด้วย 5 ระดับต่อไปนี้คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นและการตัดสินใจของท่าน
5. ขอความกรุณาท่านพิจารณาความเหมาะสมของตัวชี้วัดเหล่านั้น ว่ามีความสอดคล้องกับนิยามขององค์ประกอบด้านนั้นๆ ในระดับใด ซึ่งประกอบด้วย 5 ระดับต่อไปนี้คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นและการตัดสินใจของท่าน
6. การที่ท่านเห็นว่าควรมีองค์ประกอบ หรือตัวชี้วัดในองค์ประกอบด้านใดเพิ่มเติมหรือตัดทอนออกไป กรุณาระบุข้อเสนอแนะในช่องขวามือสุดท้ายรายการนั้นๆ หรือหากท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรุณาระบุท้ายแบบประเมินนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

เดือนจิต มูลอินทร์

นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โทร. 09 - 7334 - 8715

ตอนที่ 1 องค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

| องค์ประกอบ ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | ระดับความเหมาะสม | | | | | ข้อเสนอแนะ |
|---|------------------|-----|---------|------|------------|------------|
| | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด | |
| 1. การเตรียมการ | | | | | | |
| 2. การสำรวจและการคัดแยกเด็ก | | | | | | |
| 3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) | | | | | | |
| 4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน | | | | | | |
| 5. การประเมินผลการดำเนินการ | | | | | | |

ตอนที่ 2 ตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

| ตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | ระดับความเหมาะสม | | | | | ข้อเสนอแนะ |
|--|------------------|-----|---------|------|------------|------------|
| | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด | |
| 1. การเตรียมการ | | | | | | |
| 1.1 การเตรียมสิ่งแวดล้อม | | | | | | |
| 1.2 การเตรียมบุคลากร | | | | | | |
| 1.3 การเตรียมเด็ก | | | | | | |
| 1.4 การเตรียมผู้ปกครอง | | | | | | |
| 1.5 การเตรียมแผนการจัดการศึกษารายบุคคล | | | | | | |
| 1.6 การเตรียมการวัดผลประเมินผล | | | | | | |
| 2. การสำรวจและการคัดแยกเด็ก | | | | | | |
| 2.1 ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง | | | | | | |
| 2.2 ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียดโดยใช้เทคนิคต่างๆ | | | | | | |
| 2.3 คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้มาเพียงพอหรือไม่ | | | | | | |

| ตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | ระดับความเหมาะสม | | | | | ข้อเสนอแนะ |
|--|------------------|-----|---------|------|------------|------------|
| | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด | |
| 2.4 การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ | | | | | | |
| 2.5 การส่งต่อและการขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง | | | | | | |
| 2.6 การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอน | | | | | | |
| 3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) | | | | | | |
| 3.1 แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) | | | | | | |
| 3.2 แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) | | | | | | |
| 4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน | | | | | | |
| 4.1 การปฏิบัติตามแผนการสอน (Implementation of the Teaching Plan) | | | | | | |
| 4.2 การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring the Students Progress) | | | | | | |
| 5. การประเมินผลการดำเนินการ | | | | | | |
| 5.1 กำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะ | | | | | | |
| 5.2 กำหนดวิธีการประเมิน | | | | | | |
| 5.3 การให้เกรด | | | | | | |
| 5.4 การนิเทศ/ติดตาม | | | | | | |

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

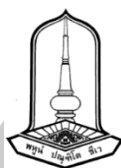
(.....)



ระยะที่ 2

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
(สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู)

พหุ ประจักษ์ วิทยา



**แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
สำหรับการวิจัย**

**เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด**

คำชี้แจง :

1. แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1: ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ครู หมายถึง บุคลากรทุกตำแหน่งซึ่งปฏิบัติหน้าที่หลักทางด้านการสอนในสถานศึกษาที่มีนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้าเรียนรวม

ตอนที่ 2: ข้อคำถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

ตอนที่ 3: ข้อคำถามแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี ในการตอบแบบสอบถามและเมื่อท่านตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ขอความกรุณาส่งกลับคืนผู้วิจัยด้วย ขอขอบคุณในความร่วมมือนับแต่บัดนี้

เตือนจิต มูลอินทร์

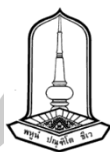
นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้วิจัย





แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

สำหรับการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

ดำเนินการอภิปรายเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2561

พิธีกร.....

ผู้จัดบันทึก.....

คำชี้แจง แบบบันทึกการสนทนากลุ่มนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิร่วมสนทนากลุ่ม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์
อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ดร.ผจญ โกจารย์ศรี
ประธานอนุกรรมการฝ่ายวิชาการ มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์
3. นางปรีดา กุลสุวรรณ
ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนเทศบาลวัดเวฬุวัน สำนักงานการศึกษา
เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
4. นายประจักษ์ คงสวัสดิ์
ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. นางพรสวรรค์ ผลินยศ
ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านโนนแท่น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1.4 การเตรียมผู้ปกครอง

1.5 การเตรียมแผนการจัดการศึกษารายบุคคล

1.6 การเตรียมการวัดผลประเมินผล

2. มีวิธีการ ขั้นตอนและกิจกรรมในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการสำรวจและการคัดแยกเด็กอย่างไร ตามกรอบตัวชี้วัดต่อไปนี้

2.1 ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

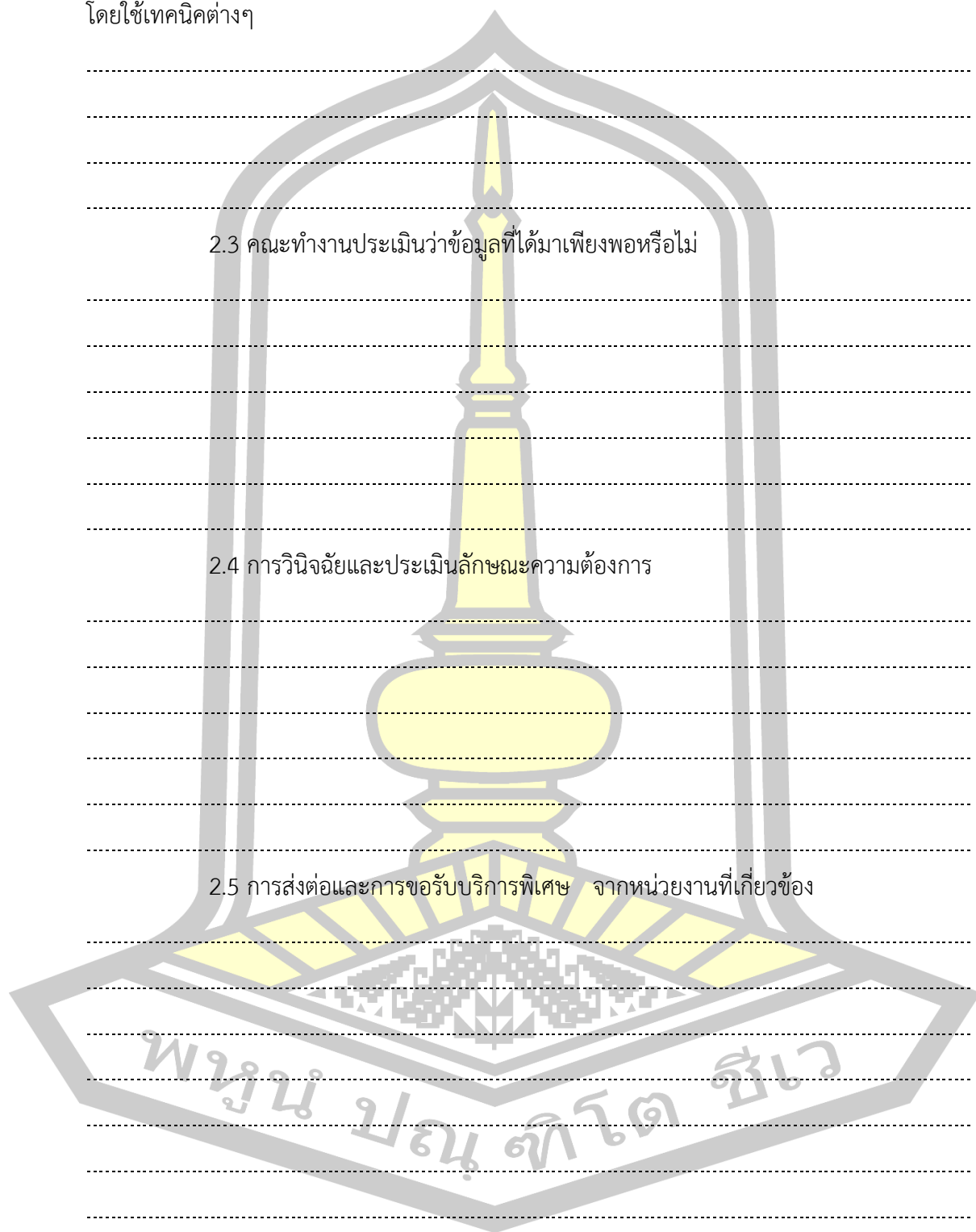
พจน ษณ กิจโต ชิว

2.2 ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยใช้เทคนิคต่างๆ

2.3 คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้มาเพียงพอหรือไม่

2.4 การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ

2.5 การส่งต่อและการขอรับบริการพิเศษ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง



2.6 การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุง แผนการจัดการเรียนการสอน

3. มีวิธีการ ขั้นตอนและกิจกรรมในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) อย่างไร

3.1 แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP)

3.2 แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

4. มีวิธีการ ขั้นตอนและกิจกรรมในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างไร ในสิ่งต่อไปนี้

4.1 การปฏิบัติตามแผนการสอน (Implementation of the Teaching Plan)

พจนานุกรม ศัพท์ สำนวน

4.2 การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring the Students Progress)

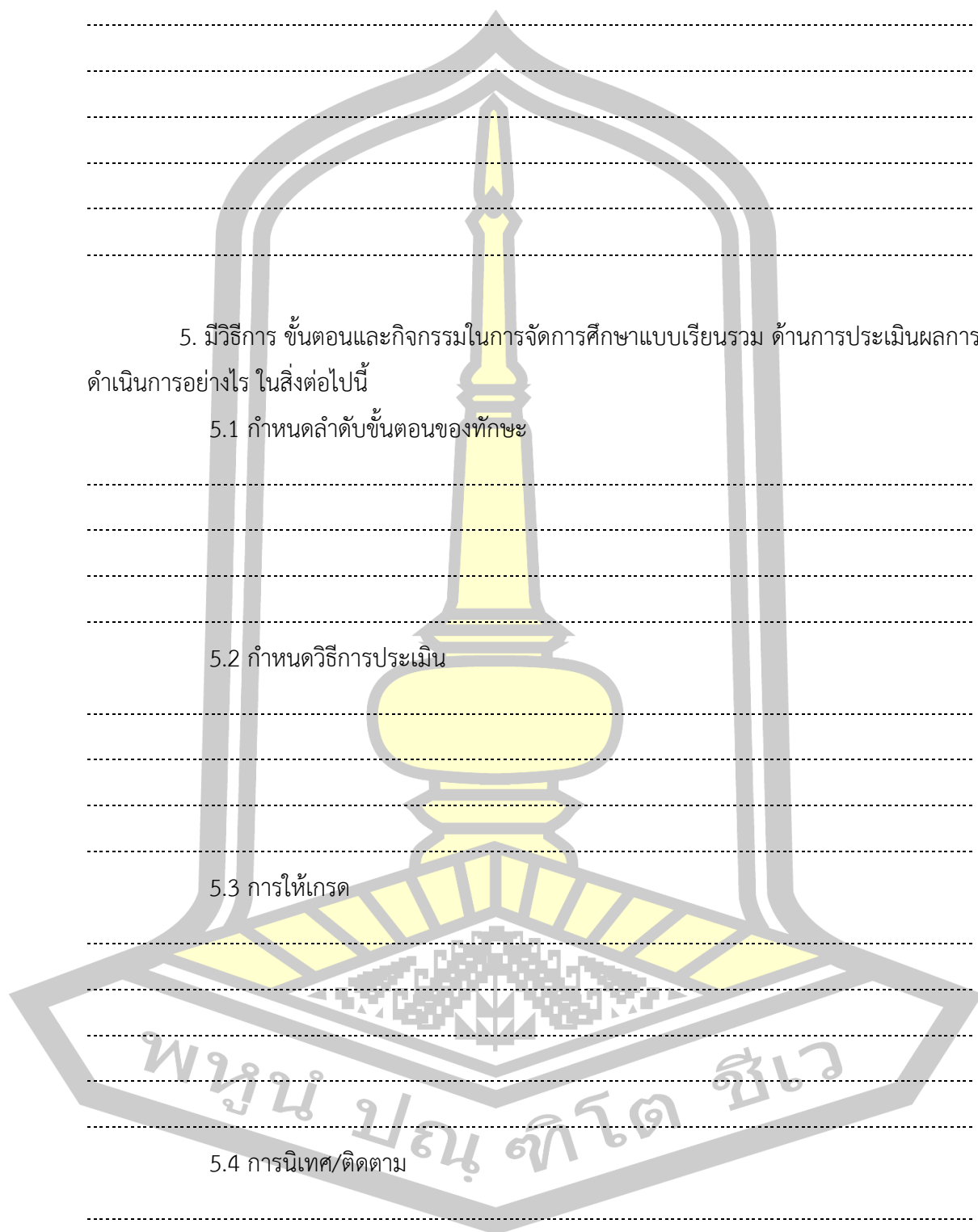
5. มีวิธีการ ขั้นตอนและกิจกรรมในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการประเมินผลการดำเนินการอย่างไร ในสิ่งต่อไปนี้

5.1 กำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะ

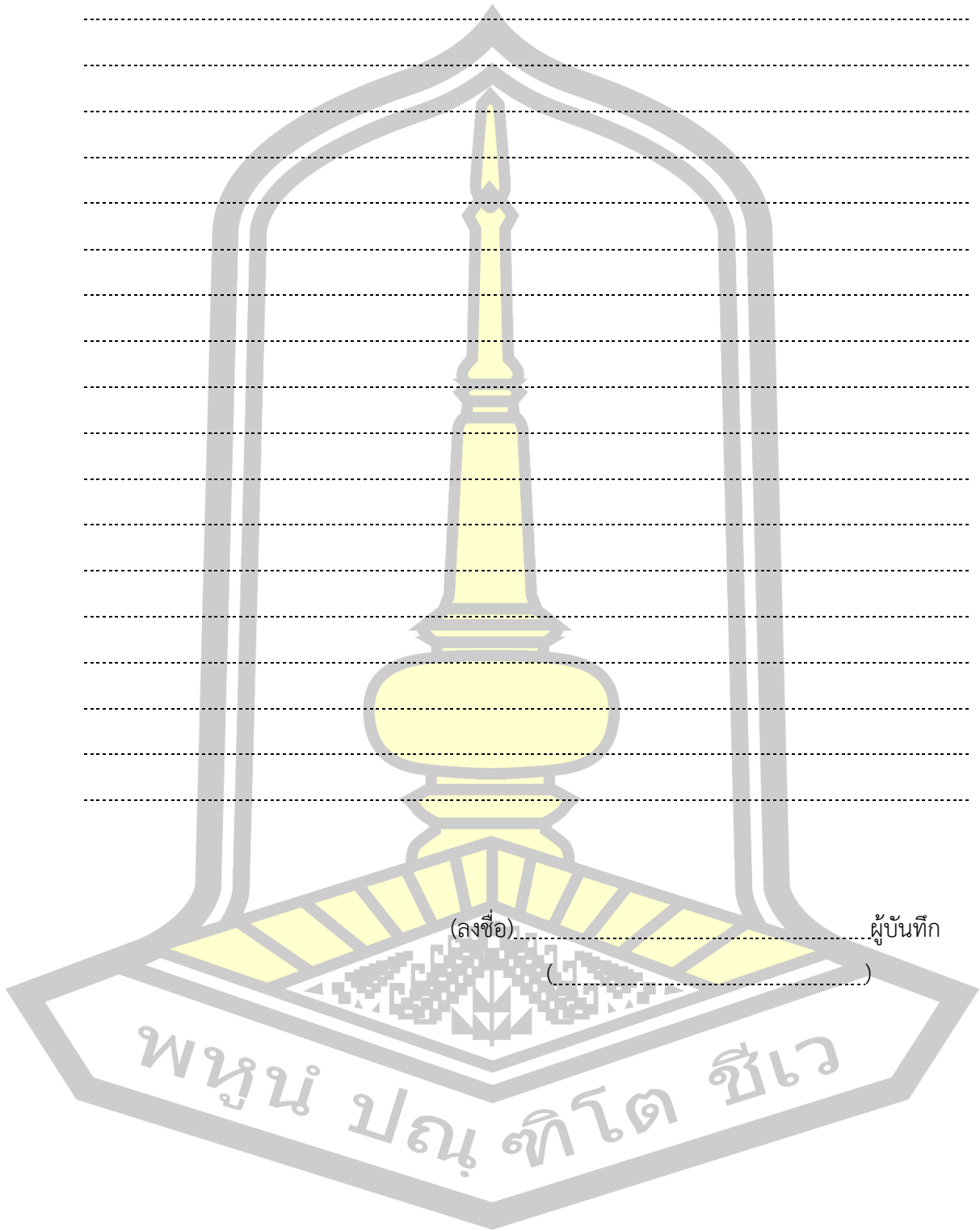
5.2 กำหนดวิธีการประเมิน

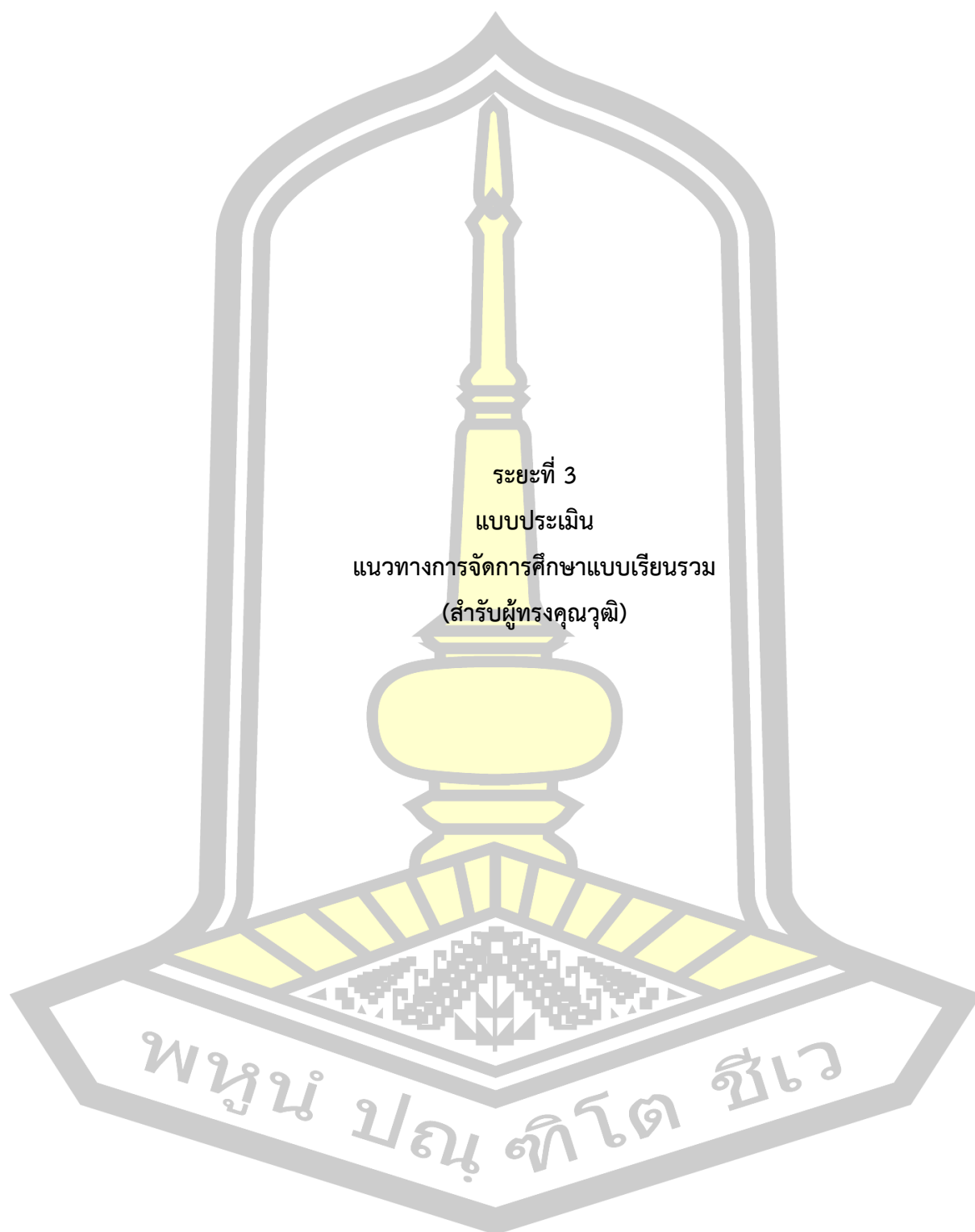
5.3 การให้เกรด

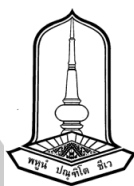
5.4 การนิเทศ/ติดตาม



ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ







แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด
โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินการความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

2. ข้อคำถามในการประเมินจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับรายละเอียดของแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

3. โปรดพิจารณาว่าสิ่งที่ระบุในแต่ละข้อนั้น มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากน้อยเพียงใด ของแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยกำหนดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวเตือนจิต มูลอินทร์

นิสิตระดับปริญญาโท

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โทร. 09 – 7334 – 8715

| แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | | ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ | | | | |
|---------------------------------|---|--------------------------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 1. การเตรียมการ | | | | | | |
| 1.1 การเตรียม สิ่งแวดล้อม | <p>1. ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครองของนักเรียนพิการ มีส่วนร่วมในการออกแบบการใช้พื้นที่และสิ่งแวดล้อม ตามอารยสถาปัตยกรรม (Universal Design) ให้สัมพันธ์และบริบทความต้องการเดียวกัน และมีการเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผน IEP และ IIP</p> <p>2. จัดสรรงบประมาณเพื่อปรับสิ่งแวดล้อมให้มีความร่มรื่นและมีความปลอดภัยของเด็กคำนึงถึงความต้องการจำเป็นของเด็กทุกคน</p> <p>3. มีการประเมินการใช้พื้นที่ นำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน เน้นความปลอดภัยเป็นหลัก</p> | | | | | |
| 1.2 การเตรียม บุคลากร | <p>1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ส่งเสริมสนับสนุนการเตรียมบุคลากรทุกคนในการให้บริการ ไม่ใช่เพียงบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่รับผิดชอบ เพื่อให้โอกาสแก่เด็กพิการได้เข้ารับศึกษาในสถานศึกษา</p> <p>2. ครูหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล มีความรู้เกี่ยวกับการศึกษาของคนพิการหรือจบการศึกษาพิเศษ</p> <p>3. ครูควรมีความเข้าใจธรรมชาติของคนพิการและยอมรับความพิการของเด็กได้</p> | | | | | |
| 1.3 การเตรียมเด็ก | <p>1. มีการเตรียมเด็กปกติโดยการฝึกจิตอาสาเพื่อนช่วยเพื่อนและช่วยครู</p> <p>2. มีการเตรียมเด็กเรียนรวมโดยการฝึกทักษะเพิ่มเติมที่จำเป็นเฉพาะ</p> <p>3. ฝึกกิจกรรมให้ทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความพิการได้อยู่ร่วมกัน และได้ปรับตัวให้เขาได้มีปฏิสัมพันธ์บ่อยๆ</p> | | | | | |
| 1.4 การเตรียม ผู้ปกครอง | <p>1. การสร้างเจตคติที่ดีต่อความพิการ ว่าเป็นเรื่องจริง ที่จะต้องยอมรับ ซึ่งสามารถเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส และเชื่อมั่นว่าเราพัฒนาได้</p> <p>2. การประชุมหรืออบรมสัมมนา รวมแลกเปลี่ยนแนวคิด สืบหาประเด็นปัญหา สาเหตุ แนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนา โดยใช้เครือข่ายการทำงานร่วมกัน</p> | | | | | |

| แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | | ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ | | | | |
|---|--|--------------------------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 1.5 การเตรียม แผนการจัด การศึกษา รายบุคคล | 1. แต่งตั้งคณะกรรมการการคัดกรองโดยทีมวิชาชีพ 2. วางแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ระยะเวลา 1 ปี และ วางแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 3. การทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อพัฒนาใน อนาคตอย่างต่อเนื่อง 4. การศึกษาดูงาน พัฒนาบุคลากรที่ทำงานได้แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งในและต่างประเทศ | | | | | |
| 1.6 การ เตรียมการวัดผล ประเมินผล | 1. แต่งตั้งคณะกรรมการและมีการวางแผนการนิเทศ ติดตามและ ประเมินผล ที่มีความยืดหยุ่น 2. สร้างเครื่องมือการนิเทศ ติดตามและประเมินผลที่หลากหลาย ตามสภาพจริง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน และตัวบ่งชี้ความสำเร็จ | | | | | |
| 2. การสำรวจและการคัดแยกเด็ก | | | | | | |
| 2.1 ครูประเมิน โดยการสังเกต พฤติกรรม อย่าง ต่อเนื่อง | 1. การสังเกต แบบไม่บันทึก และมีการบันทึก ในช่วงระยะเวลาที่ ชัดเจนและมีความต่อเนื่อง 2. การสังเกตหลายครั้ง หลายๆ สถานการณ์แล้วนำมาประมวลผล การช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องแม่นยำ | | | | | |
| 2.2 ครูและ ผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวม ข้อมูลความ ผิดปกติของเด็ก อย่างละเอียด โดยใช้เทคนิค ต่างๆ | 1. โครงการเยี่ยมบ้าน เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงของ ครอบครัว เด็ก ชุมชน หน่วยงานที่เข้าไปช่วยเหลือ 2. การสร้างเครือข่ายในการทำงานและวางแผนการทำงานร่วมกัน กับหน่วยงานอื่น เช่น ผู้นำชุมชน โรงเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่ดูแลโดยตรง เพื่อวางแผนการส่งต่อที่เป็นระบบและมี คุณภาพ 3. วิเคราะห์เด็กร่วมกัน มีระบบติดตามประเมินความก้าวหน้าและ รายงานผลอย่างเป็นระบบ และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ นักเรียนเรียนรวมอย่างละเอียดครบถ้วน | | | | | |
| 2.3 คณะทำงาน ประเมินว่าข้อมูลที่ ได้มาเพียงพอ หรือไม่ | 1. คณะทำงานมีการประชุมและพิจารณาอย่างรอบคอบ 2. การจัดทำเอกสารหลักฐานยืนยันข้อมูลตามหลักวิชาการ 3. เมื่อพิจารณาว่าข้อมูลเพียงพอในการคัดแยกเด็กเรียนรวม ให้ ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป แต่หากพบว่าข้อมูลไม่เพียงพอให้มีการ สังเกต รวบรวมข้อข้อข้อข้อและคัดกรองอย่างละเอียด | | | | | |

| แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | | ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ | | | | |
|--|--|--------------------------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 2.4 การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ | 1. การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ ต้องดำเนินการจากข้อมูลที่มาจกหลายฝ่าย มีสหวิชาชีพ เข้าร่วมดำเนินการ | | | | | |
| | 2. ครอบครั้ว ผู้ปกครอง ควรให้ความร่วมมือและวางแผนการช่วยเหลืออย่างจริงจัง | | | | | |
| | 3. ควรมีครูที่มีความเข้าใจ มีสัมพันธ์ภาพของครูต่อครอบครัวที่ดี มีจิตวิทยาในการโน้มน้าวผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือที่ดี ทำให้เกิดความร่วมมือโดยอัตโนมัติ | | | | | |
| 2.5 การส่งต่อและการขอรับบริการพิเศษ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง | 1. การส่งต่อภายในโรงเรียน เป็นการส่งต่อนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องระหว่างครูกับครู หรือระหว่างครูกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นการส่งต่อระหว่างชั้นเรียน | | | | | |
| | 2. การส่งต่อภายนอกโรงเรียน เป็นการส่งต่อนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งนี้ควรคำนึงถึง ข้อมูลการส่งต่อของคนพิการ ประเภทความพิการ ระดับความสามารถ คุณสมบัติของผู้พิการพิการ | | | | | |
| 2.6 การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุง แผนการจัดการเรียนการสอน | 1. หลักสูตร ปรับตามความเหมาะสมกับประเภทความพิการและเน้นทักษะจำเป็นเพิ่มเติมให้ | | | | | |
| | 2. ใช้หลักสูตรตามปกติ แต่ปรับเปลี่ยนการสอน วิธีการ ประเมิน และจัดการศึกษาโดยใช้แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นเกณฑ์ | | | | | |
| | 3. มีการปรับระบบการสอน โดยใช้กระบวนการ PLC | | | | | |
| 3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) | | | | | | |
| 3.1 แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) | 1. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้แทน บิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลคนพิการ และครูประจำชั้น หรือครูแนะแนว หรือครูการศึกษาพิเศษ หรือครู ที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษาพิเศษที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายเป็นกรรมการ และเลขานุการ และหรือคณะสหวิชาชีพ ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน | | | | | |

| แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | | ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ | | | | |
|---|---|--------------------------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| | <p>2. ตรวจสอบหรือการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบ</p> <p>1) จุดเด่น คือ ความสามารถหรือศักยภาพปัจจุบันที่ผู้เรียนสามารถทำได้ในสาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้</p> <p>2) จุดด้อย คือ สิ่งที่ผู้เรียนไม่สามารถทำได้ในสาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้</p> | | | | | |
| | 3. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552 | | | | | |
| 3.2 แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) | 1. นำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เป็นฐานในการพิจารณาการเขียนแผน IIP ซึ่งประกอบด้วย 1) สาระสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่อการเรียนการสอน และ 6) การวัดและประเมินผลการเรียน | | | | | |
| 4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน | | | | | | |
| 4.1 การปฏิบัติตามแผนการสอน (Implementation of the Teaching Plan) | <p>1. มีการลำดับขั้นตอนและเตรียมอุปกรณ์ สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ไว้เป็นอย่างดี</p> <p>2. สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบให้ครูมีความเอาใจใส่ ทุ่มเทและเสียสละ</p> | | | | | |
| 4.2 การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring the Students Progress) | <p>1. การบันทึกผลการจัดการเรียนการสอนและการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน</p> <p>2. มีการประชุมเพื่อสะท้อนผล</p> <p>3. การเยี่ยมบ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง</p> | | | | | |

| แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | | ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ | | | | |
|------------------------------------|--|--------------------------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 5. การประเมินผลการดำเนินการ | | | | | | |
| 5.1 กำหนดลำดับ ขั้นตอนของทักษะ | 1. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลตามสภาพความพิการ โดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งส่วนใหญ่การเรียนรวม ของสถานศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ดมีนักเรียนที่มีพิการทางการ เรียนรู้ ออทิสติก และนักเรียนตาบอดแต่ละความพิการจะทักษะที่ เน้นแตกต่างกัน | | | | | |
| 5.2 กำหนดวิธีการ ประเมิน | 1. ดำเนินการประเมินโดยคณะกรรมการ 2. ประเมินจากสภาพจริง โดยยึดแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ รายบุคคลเป็นหลัก และมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม | | | | | |
| 5.3 การให้เกรด | 1. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และนักเรียนตาบอดมี การ ออกเกรดเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ เนื่องจาก ได้มีการเตรียม ความรู้การศึกษาระดับสูงขึ้น สามารถไปศึกษาต่อได้ตามปกติ 2. นักเรียนที่มีความพิการอื่น ประเมินโดยใช้ ไออีพีเป็นเกณฑ์ ทั้งนั้น ต้องวิเคราะห์นักเรียนว่า มีความมีความรุนแรง หรือพิการ ในลักษณะใด จำเป็นต้องส่งต่อหรือฟื้นฟูต่อไป | | | | | |
| 5.4 การนิเทศ/ ติดตาม | 1. ควรมีการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านการนิเทศติดตาม โดยมี กระบวนการนิเทศที่ติดตามที่ชัดเจน เน้นการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นหลัก 2. มีการนิเทศติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงาน ทางการศึกษาพิเศษ | | | | | |

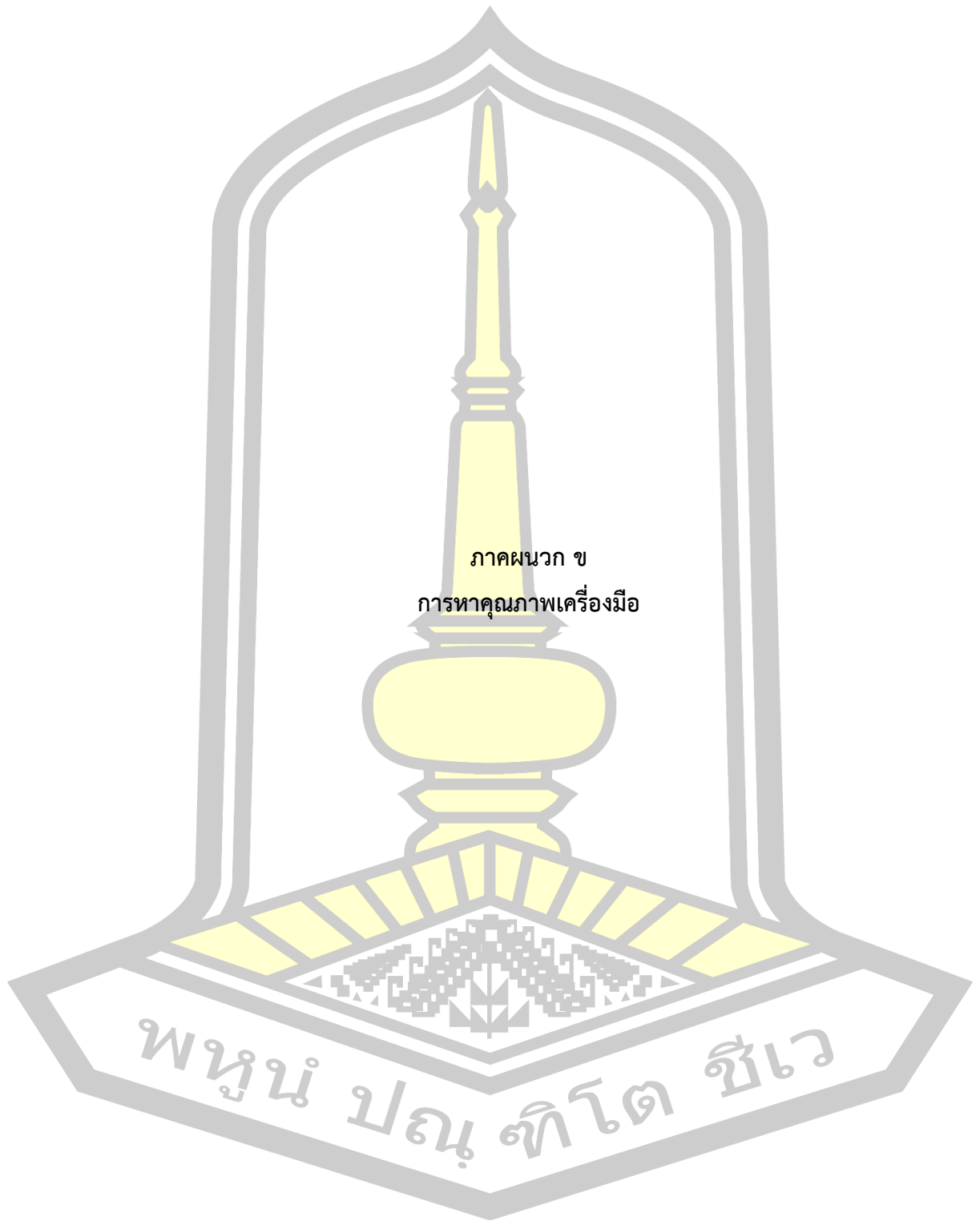
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม



(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....



ภาคผนวก ข
การหาคุณภาพเครื่องมือ

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

ตาราง 27 แสดงผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อความสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ที่บ่งบอกประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม

| ข้อ | การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | ผู้เชี่ยวชาญ | | | | | รวม | IOC | หมายเหตุ |
|---------------------|---|--------------|---------|---------|---------|---------|-----|------|----------|
| | | คนที่ 1 | คนที่ 2 | คนที่ 3 | คนที่ 4 | คนที่ 5 | | | |
| การเตรียมการ | | | | | | | | | |
| 1 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดเตรียมอาคารเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรวม | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |
| 2 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดเตรียมห้องเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรวม | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 3 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดเตรียมภูมิทัศน์และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรวม | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |
| 4 | สถานศึกษาของท่านมีการประชุมชี้แจงและให้นโยบาย ให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรวม | 1 | 1 | 1 | 1 | 0 | 4 | 0.80 | |
| 5 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดอบรมหรือส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนรวม และการปฏิบัติงานที่จำเป็น | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |
| 6 | สถานศึกษาของท่านมีการขยายผลทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับการเรียนรวมในภาพรวม | 0 | 1 | 0 | 1 | 1 | 3 | 0.60 | |
| 7 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติในการปฏิบัติตน เพื่อให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |

ตาราง 27 (ต่อ)

| ข้อ | การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | ผู้เชี่ยวชาญ | | | | | รวม | IOC | หมายเหตุ |
|-----|---|--------------|---------|---------|---------|---------|-----|------|----------|
| | | คนที่ 1 | คนที่ 2 | คนที่ 3 | คนที่ 4 | คนที่ 5 | | | |
| 8 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติ ในการสร้างเจตคติที่ดี ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |
| 9 | สถานศึกษาของท่านมีการปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน | 1 | 1 | 0 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 10 | สถานศึกษาของท่านมีการนัดหมายพบกันเป็นระยะ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |
| 11 | สถานศึกษาของท่านสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมในรูปแบบอาสาสมัคร | 0 | 1 | 1 | 0 | 1 | 3 | 0.60 | |
| 12 | สถานศึกษาของท่านสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมโดยรวมกลุ่มตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |
| 13 | สถานศึกษาของท่านมีการวางแผนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล | 1 | 1 | 0 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 14 | สถานศึกษาของท่านมีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กเรียนรวม โดยมีการตัดสิ่งที่ไม่สามารถเรียนได้ ออก หรือปรับลดหรือเพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นเข้าไป | 1 | 0 | 1 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 15 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมการวัดผลประเมินผล โดยแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติ | 1 | 1 | 1 | 1 | 0 | 4 | 0.80 | |
| 16 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนของเด็กพิเศษแต่ละคน | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |
| 17 | สถานศึกษาของท่านมีการเตรียมการวัดผลประเมินผล โดยไม่นำคะแนนและจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปรวมกับเด็กที่ปกติ | 0 | 1 | 1 | 0 | 1 | 3 | 0.60 | |

ตาราง 27 (ต่อ)

| ข้อ | การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | ผู้เชี่ยวชาญ | | | | | รวม | IOC | หมายเหตุ |
|---------------------------------|--|--------------|---------|---------|---------|---------|-----|------|----------|
| | | คนที่ 1 | คนที่ 2 | คนที่ 3 | คนที่ 4 | คนที่ 5 | | | |
| การสำรวจและการคัดแยกเด็ก | | | | | | | | | |
| 18 | ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง ระหว่างการเรียนการสอนว่าเด็กผิดปกติบ้างหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลคัดเลือกเด็กเบื้องต้น | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 19 | หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กที่ค้นพบนั้น มีความผิดปกติแน่ชัดหรือไม่ มีการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องซ้ำอีกครั้ง | 1 | 1 | 1 | 0 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 20 | ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียดโดยการสังเกตพฤติกรรม | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |
| 21 | ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการทดสอบมาตรฐาน | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 22 | ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการเยี่ยมบ้าน | 1 | 1 | 0 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 23 | ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง | 1 | 1 | 1 | 0 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 24 | สถานศึกษาของท่านมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อประเมินความผิดปกติของเด็กและคัดกรองเด็กเรียนรวม | 1 | 1 | 0 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 25 | สถานศึกษาของท่านมีการประชุมคณะทำงานเพื่อประเมินความผิดปกติของเด็กและคัดกรองเด็กเรียนรวม | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |

ตาราง 27 (ต่อ)

| ข้อ | การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | ผู้เชี่ยวชาญ | | | | | รวม | IOC | หมายเหตุ |
|---|---|--------------|---------|---------|---------|---------|-----|------|----------|
| | | คนที่ 1 | คนที่ 2 | คนที่ 3 | คนที่ 4 | คนที่ 5 | | | |
| 26 | สถานศึกษาของท่านมีการวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ | 1 | 0 | 1 | 1 | 0 | 3 | 0.60 | |
| 27 | สถานศึกษาของท่านมีการพิจารณาว่าเด็กที่คัดเลือกลักษณะนั้น ควรได้รับความช่วยเหลือโดยวิธีใดบ้าง | 1 | 1 | 1 | 1 | 0 | 4 | 0.80 | |
| 28 | สถานศึกษาของท่านมีการส่งต่อ และเตรียมเอกสารและรายงานตามความจำเป็น | 1 | 1 | 0 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 29 | สถานศึกษาของท่านมีการขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |
| 30 | สถานศึกษาของท่านมีการศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล | 1 | 1 | 0 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) | | | | | | | | | |
| 31 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยเป็นแผนระยะ 1 ปี | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |
| 32 | สถานศึกษาของท่านมีทบทวนแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ทุกภาคเรียน | 1 | 0 | 1 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 33 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงที่จัดทำ ในรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |

ตาราง 27 (ต่อ)

| ข้อ | การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | ผู้เชี่ยวชาญ | | | | | รวม | IOC | หมายเหตุ |
|--------------------------------------|---|--------------|---------|---------|---------|---------|-----|------|----------|
| | | คนที่ 1 | คนที่ 2 | คนที่ 3 | คนที่ 4 | คนที่ 5 | | | |
| 34 | สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) โดยมีการปรับบางจุดประสงค์และอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก | 0 | 1 | 1 | 1 | 0 | 3 | 0.60 | |
| 35 | สถานศึกษาของท่านมีการทบทวนและปรับปรุงแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) อย่างต่อเนื่องและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| การดำเนินการจัดการเรียนการสอน | | | | | | | | | |
| 36 | ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน (Implementation of the Teaching Plan) | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |
| 37 | ครูผู้สอนมีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเรียนรวมอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับแผนการสอน | 1 | 1 | 0 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 38 | ครูผู้สอนมีการปรับยืดหยุ่นกิจกรรมและเวลาให้กับนักเรียนเรียนรวม | 1 | 1 | 1 | 0 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 39 | ครูผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring the Students Progress) | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |
| 40 | ครูผู้สอนใช้วิธีการที่หลากหลายในการติดตามและประเมินพัฒนาการของนักเรียน | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 41 | ครูผู้สอนมีความยืดหยุ่นในการติดตามและประเมินพัฒนาการของนักเรียน | 1 | 1 | 1 | 0 | 1 | 4 | 0.80 | |

ตาราง 27 (ต่อ)

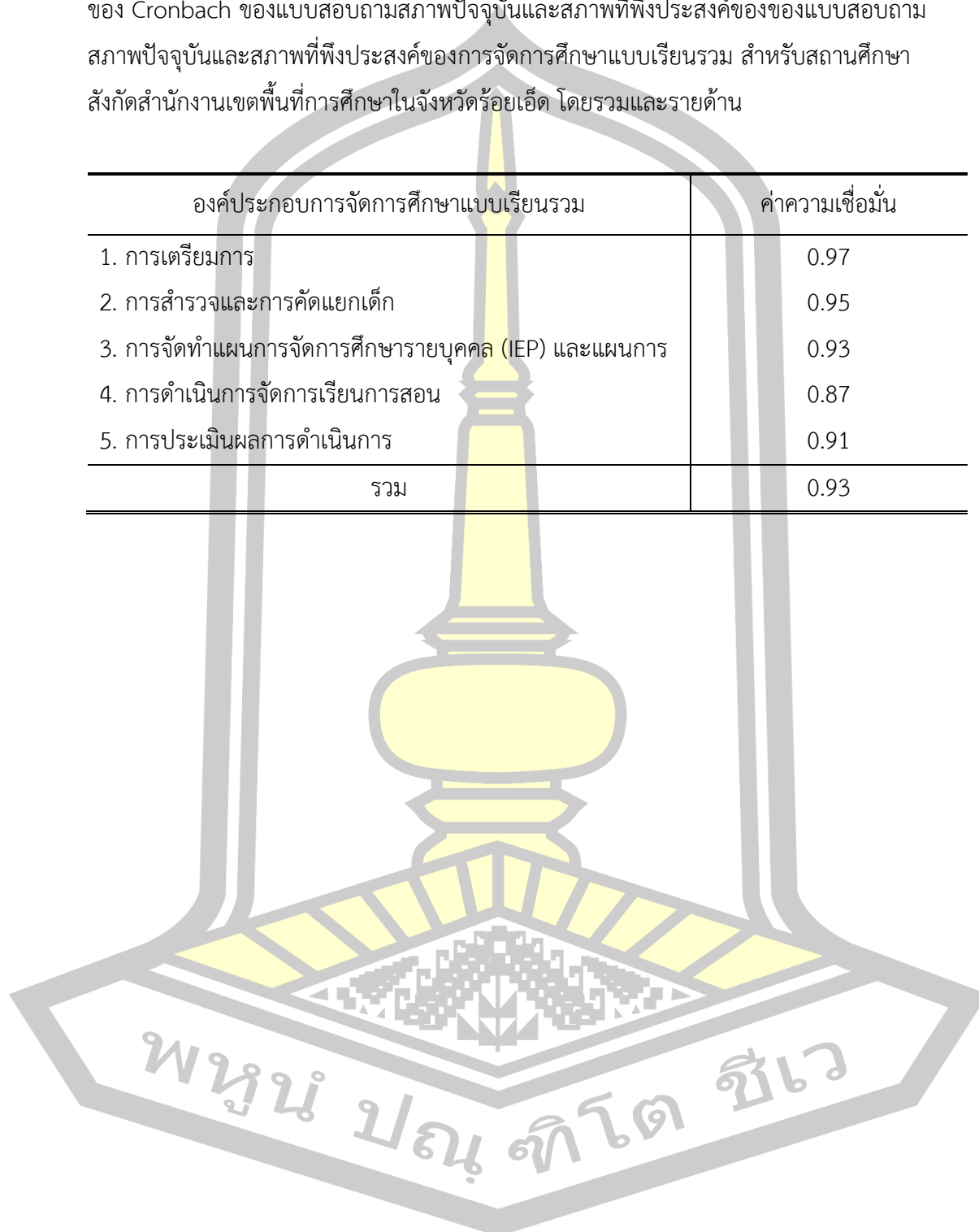
| ข้อ | การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | ผู้เชี่ยวชาญ | | | | | รวม | IOC | หมายเหตุ |
|---------------------------------|---|--------------|---------|---------|---------|---------|-----|------|----------|
| | | คนที่ 1 | คนที่ 2 | คนที่ 3 | คนที่ 4 | คนที่ 5 | | | |
| การประเมินผลการดำเนินการ | | | | | | | | | |
| 42 | ในการประเมินผลมีการกำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะไว้อย่างชัดเจน | 1 | 1 | 1 | 1 | 0 | 4 | 0.80 | |
| 43 | สถานศึกษาของท่านมีการดำเนินการประเมินผลตามลำดับขั้นตอนของทักษะที่กำหนดไว้ | 1 | 0 | 1 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 44 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิธีการประเมินผลไว้อย่างชัดเจน | 1 | 1 | 1 | 1 | 0 | 4 | 0.80 | |
| 45 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิธีการประเมินผลไว้อย่างหลากหลาย | 1 | 1 | 1 | 0 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 46 | ในการประเมินผลไม่มีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 47 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดวิธีการให้เกรดที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน | 0 | 1 | 1 | 0 | 1 | 3 | 0.60 | |
| 48 | สถานศึกษาของท่านใช้วิธีการโดยครูร่วมกันให้เกรด | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |
| 49 | สถานศึกษาของท่านมีการให้เกรดจากคะแนนรวม | 1 | 0 | 1 | 1 | 1 | 4 | 0.80 | |
| 50 | สถานศึกษาของท่านมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารเพื่อทำการนิเทศ/ติดตาม การจัดการเรียนรวม | 1 | 0 | 1 | 1 | 0 | 3 | 0.60 | |
| 51 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดบทบาทหน้าที่คณะกรรมการในการนิเทศ/ติดตาม | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 5 | 1.00 | |
| 52 | สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดแผนการเยี่ยมนิเทศ/ติดตาม | 0 | 1 | 1 | 1 | 0 | 3 | 0.60 | |
| 53 | สถานศึกษาของท่านรับทราบปัญหาและมีกระบวนการแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วเห็นเป็นรูปธรรม | 1 | 1 | 1 | 0 | 1 | 4 | 0.80 | |

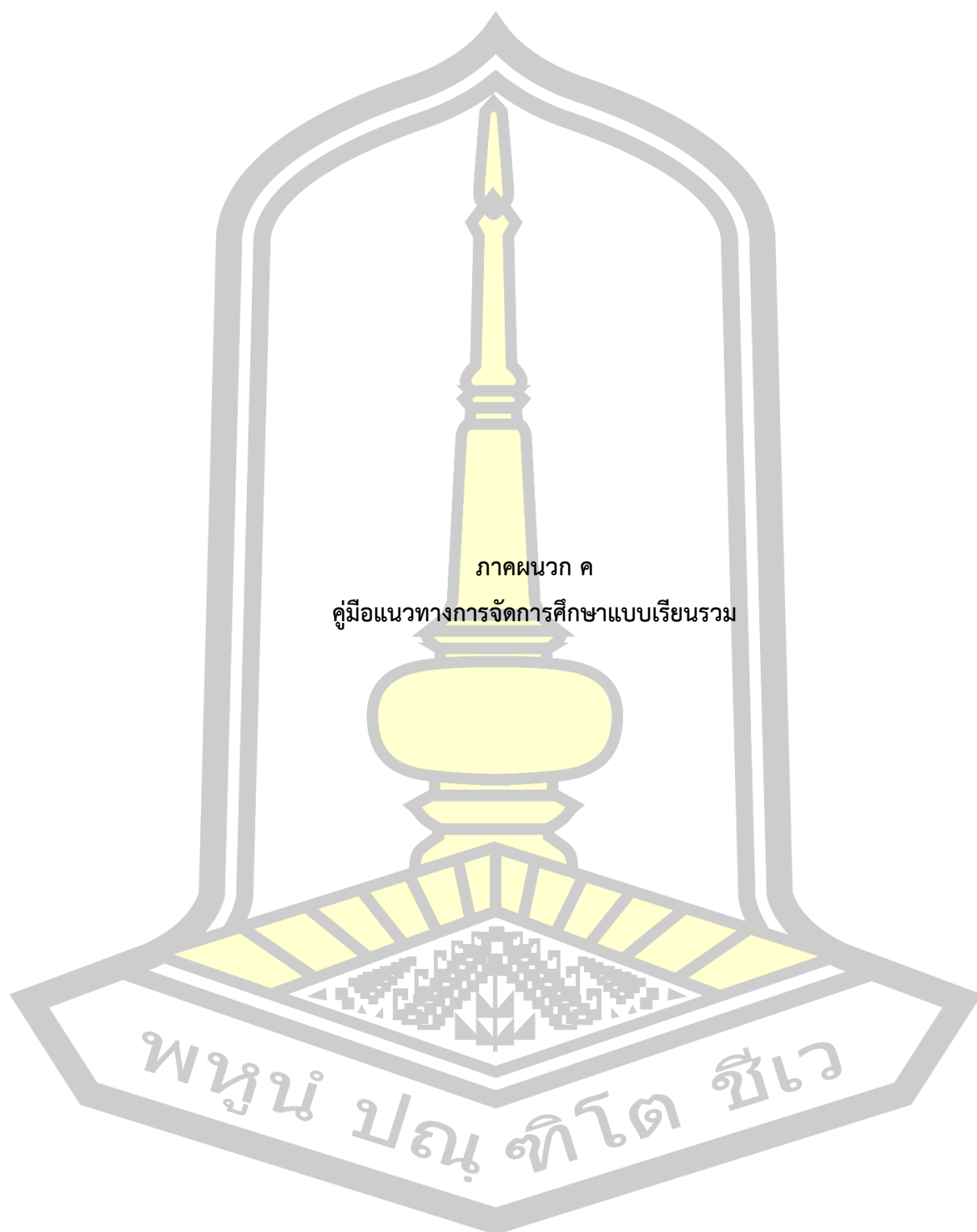
ตาราง 28 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน
ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด

| ข้อ | ค่าอำนาจจำแนก | ข้อ | ค่าอำนาจจำแนก |
|-----|---------------|-----|---------------|
| 1 | .32 | 28 | .57 |
| 2 | .87 | 29 | .58 |
| 3 | .69 | 30 | .33 |
| 4 | .67 | 31 | .69 |
| 5 | .58 | 32 | .67 |
| 6 | .78 | 33 | .58 |
| 7 | .51 | 34 | .78 |
| 8 | .63 | 35 | .51 |
| 9 | .59 | 36 | .63 |
| 10 | .37 | 37 | .59 |
| 11 | .76 | 38 | .37 |
| 12 | .48 | 39 | .76 |
| 13 | .79 | 40 | .48 |
| 14 | .34 | 41 | .79 |
| 15 | .52 | 42 | .34 |
| 16 | .34 | 43 | .54 |
| 17 | .57 | 44 | .54 |
| 18 | .58 | 45 | .59 |
| 19 | .33 | 46 | .43 |
| 20 | .36 | 47 | .56 |
| 21 | .49 | 48 | .51 |
| 22 | .84 | 49 | .52 |
| 23 | .57 | 50 | .56 |
| 24 | .53 | 51 | .53 |
| 25 | .56 | 52 | .82 |
| 26 | .34 | 53 | .65 |
| 27 | .65 | | .52 |

ตาราง 29 แสดงค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

| องค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | ค่าความเชื่อมั่น |
|--|------------------|
| 1. การเตรียมการ | 0.97 |
| 2. การสำรวจและการคัดแยกเด็ก | 0.95 |
| 3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการ | 0.93 |
| 4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน | 0.87 |
| 5. การประเมินผลการดำเนินการ | 0.91 |
| รวม | 0.93 |







คู่มือแนวทาง

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ในจังหวัดร้อยเอ็ด



เตือนจิต มูลนิธิ

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

คู่มือการพัฒนาแนวทาง

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ในจังหวัดร้อยเอ็ด

จัดทำโดย

เตือนจิต มูลอินทร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน

พูน บุญจิต ชิว

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำนำ

คู่มือแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด นำแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม โดยคู่มือแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม แบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และ ส่วนที่ 3 แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ในการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ด้วยดีไว้ ณ โอกาสนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมนี้ จะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

เตือนจิต มูลินทร์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา

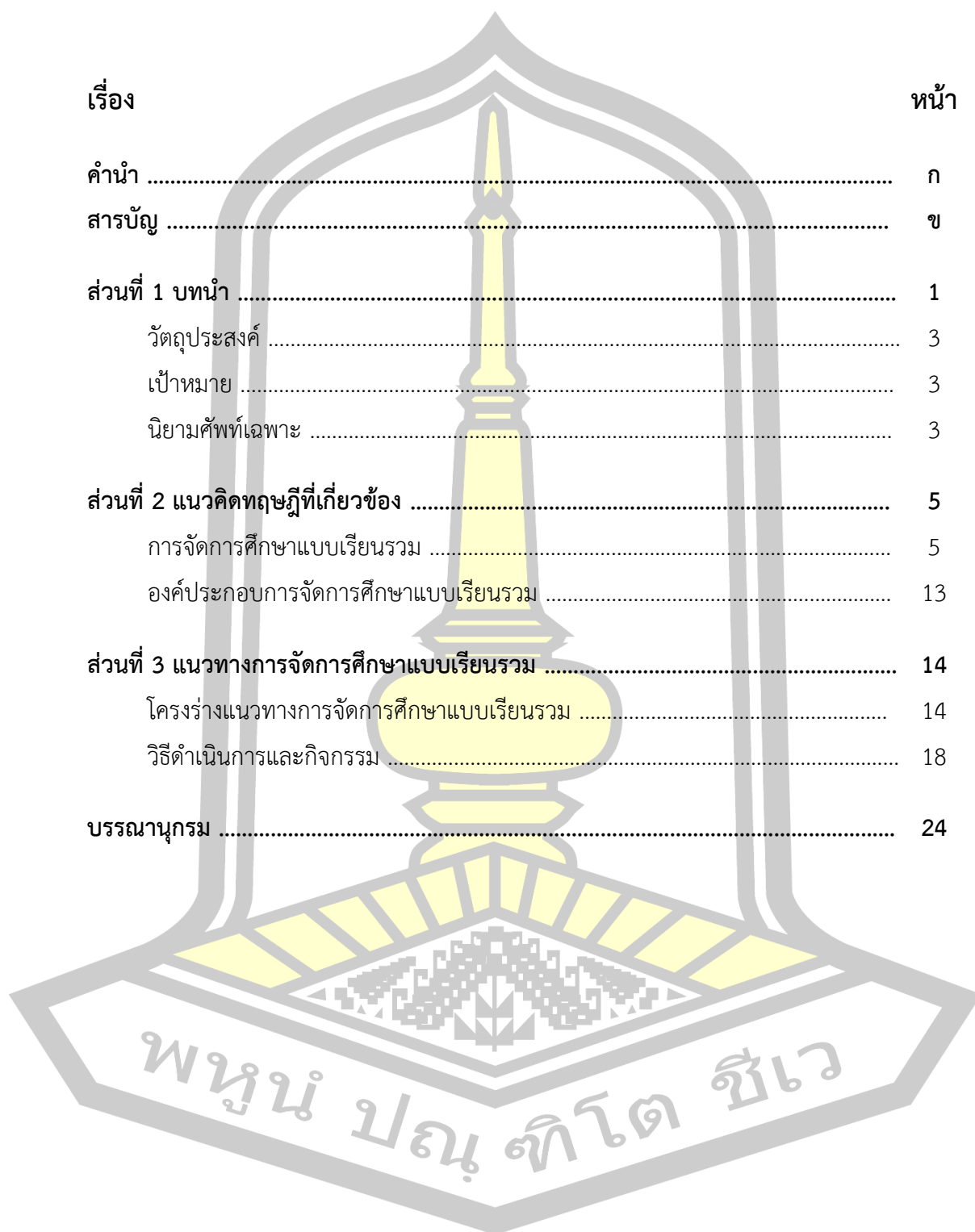
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

21 กรกฎาคม 2561

พูน ปณ ทิโต ชีเว

สารบัญ

| เรื่อง | หน้า |
|---|------|
| คำนำ | ก |
| สารบัญ | ข |
| ส่วนที่ 1 บทนำ | 1 |
| วัตถุประสงค์ | 3 |
| เป้าหมาย | 3 |
| นิยามศัพท์เฉพาะ | 3 |
| ส่วนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง | 5 |
| การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | 5 |
| องค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | 13 |
| ส่วนที่ 3 แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | 14 |
| โครงสร้างแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | 14 |
| วิธีดำเนินการและกิจกรรม | 18 |
| บรรณานุกรม | 24 |



ส่วนที่ 1 บทนำ

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่แสดงเจตนารมณ์ในการยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น โดยกำหนดสิทธิโอกาสของประชาชนในการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เด็กและเยาวชนพิการทุกประเภทมีสิทธิและโอกาสได้รับเงินการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 5 ที่กล่าวถึงสิทธิทางการศึกษาของคนพิการในการได้รับโอกาสและบริการทางการศึกษาในทุกระบบและทุกรูปแบบที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามศักยภาพและมาตรา 19 ที่กล่าวว่า ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการเรียนรวม การนิเทศ กำกับติดตาม เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายกำหนด ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาในรูปแบบของการจัดการเรียนรวม และพัฒนาสู่การเรียนรวม เพื่อเด็กและเยาวชนพิการเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง นโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลได้มีนโยบายในการสร้างโอกาสทางการศึกษากระจายโอกาสทางการศึกษาไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็น การให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนทุกกลุ่ม ซึ่งรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อย โดยส่งเสริมการ ให้ความรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงแรกเกิด ให้ได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551, 2551)

การจัดการเรียนรวมมีความสำคัญและประโยชน์ทั้งต่อตัวเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะการศึกษาจะเป็นการช่วยเหลือในการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่แตกต่างไปจากเด็กปกติให้มีสมรรถภาพที่เข้มแข็งเพื่อชดเชยสิ่งที่บกพร่องในตัวเอง (สุรินทร์ ยอดคำแปง, 2542) ซึ่งการจัดการเรียนรวมที่ดีจะส่งผลให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสเรียนตามระดับชั้นในโรงเรียนปกติโดยไม่มียกเว้น ถ้าเรียนในชั้นเรียนพิเศษครูก็มักจะทำให้ความพิเศษแก่เด็กมากเกินไปหรือตั้งความหวังไว้ค่อนข้างต่ำ เมื่อเด็กทำอะไรไม่ได้ครูก็มักจะปล่อย เพราะถือว่ามีความบกพร่อง ถ้าเด็กเรียนในโรงเรียนปกติเด็กก็ต้องปฏิบัติตามนักเรียนทั่วไป เช่น พยายามทำงานให้เสร็จเหมือนคนอื่น เด็กจะได้ฝึกทักษะต่างๆ มากขึ้น สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมปกติได้ดีขึ้น มีเพื่อนมากขึ้น ไม่มีเฉพาะเพื่อนพิการเท่านั้น เพื่อนบ้านจะเข้าใจเด็กดีขึ้น ยินยอมให้ลูก

ของตนเองเล่นด้วยเพราะ เด็กอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน ทำให้นักเรียนทั่วไปมีความเคยชินกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น เพราะได้อยู่ร่วมกันเรียนรวมกัน จึงไม่เห็นว่่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นมนุษย์ประหลาด น่ากลัว ชวนช่น อีกต่อไป นอกจากนี้นักเรียนทั่วไปยังเรียนรูว่่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ยอมรับและแสดงความเอื้อเฟื้อมากขึ้น และเมื่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สามารถเรียนรวมในโรงเรียนปกติได้ รัฐก็ไม่จำเป็นต้องสร้างโรงเรียนพิเศษเฉพาะสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จึงเป็นการลดค่าใช้จ่ายและงบประมาณไปได้มาก เพียงแต่เพิ่มบุคลากรที่จำเป็นในบางด้านเพิ่มขึ้นในโรงเรียนปกติเท่านั้น เช่น เพิ่มครูสอนซ่อมเสริม ครูเวียนสอนหรือครูการศึกษาพิเศษ ในด้านการบริหารก็ใช้ผู้บริหารของโรงเรียนปกติคนเดียว ถือเป็นภาระประหยัดในด้านงบประมาณของรัฐบาล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541)

นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนพิการทุกประเภทยังมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

จากการสังเคราะห์รายงานการนิเทศติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมปีการศึกษา 2559 ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เขต 2 เขต 3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่าการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 4 เขต ยังประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการในหลายประเด็น ได้แก่ ด้านการบริหาร ผู้บริหาร ไม่เข้าใจปัญหาการจัดการเรียนรวม และไม่เข้าใจว่าความพิการแต่ละประเภทเป็นอย่างไร ทั้งที่มีความสนใจแต่ไม่รู้จักจัดการอย่างไร อีกทั้งงบประมาณไม่เพียงพอ จึงทำได้เพียงการเชิญครูผู้ดูแลงานการจัดการเรียนรวมมาประชุมและรับนโยบายเท่านั้น และงบอุดหนุนรายหัว ก็นำเงินไปใช้บริหารอย่างอื่นส่วนอื่นที่ไม่ตรงเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความพิการ 9 ประเภท สถานศึกษาไม่มีครูที่จบการศึกษาทางการศึกษาพิเศษโดยตรงทำให้ไม่มีความชำนาญ และครูยังใช้การจัดการเรียนการสอนแบบเดิมไม่ปรับเปลี่ยนวิธีสอนแบบที่เหมาะสม เช่น กระบวนการสอนสำหรับเด็กพิเศษอย่างไร ครูมักแยกเด็กออกเป็นกลุ่มเฉพาะ ไม่รู้ว่าจะใช้สื่ออย่างไร วัดและประเมินผลอย่างไร ไม่มีบุคคลที่รับผิดชอบโดยตรง ด้านครอบครัว ผู้ปกครอง ไม่รู้ว่่าบุตรหลานของตนเองมีปัญหาหรือไม่ยอมรับว่่าบุตรหลานตนเองมีความบกพร่อง จึงทำให้ไม่มีการปรึกษาร่วมกัน

ไม่รู้จะช่วยเหลืออย่างไร โทษบุญกรรมแต่ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังเมื่อลูกพิการแล้ว และด้านผู้เรียน นักเรียนรวม ชั้นนักเรียนเรียนรวม มีเจตคติที่ไม่ดีต่อนักเรียนเรียนรวม อาจมีการรังเกียจ มักจะถูกไม่ให้เข้าร่วมกิจกรรม แยกเป็นการเฉพาะ ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการชั้นเรียน การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมจึงยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร มีความจำเป็นต้องหาแนวทางเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในภาพรวมอย่างจริงจัง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2560; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2560; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3, 2560; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27, 2560)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด และจัดทำคู่มือแนวทางให้นำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด มีคู่มือแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่เหมาะสม และส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเรียนรวมให้เกิดประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 853 โรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **แนวทาง** หมายถึง แนวปฏิบัติที่ประกอบด้วย วิธีการ ขั้นตอนและกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นลำดับขั้นตอนตามระบบและบรรลุวัตถุประสงค์
2. **การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม** หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรวมกับเด็กปกติ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลความบกพร่องทางด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญาตามรูปแบบของการเรียนรวมทั้งการ

เรียนรวมเต็มเวลาและเรียนรวมบางเวลา โดยการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การเตรียมการ หมายถึง การเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อดำเนินการจัดการเรียนรวม ได้แก่ การเตรียมสิ่งแวดล้อม การเตรียมบุคลากร การเตรียมเด็ก การเตรียมผู้ปกครอง การเตรียมแผนการจัดการศึกษารายบุคคลและการเตรียมการวัดผลประเมินผล

2.2 การสำรวจและคัดแยกเด็ก หมายถึง การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อระบุว่าเด็กคนใดมีความต้องการจำเป็นที่จะได้รับการจัดการศึกษาเป็นพิเศษ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และหลายวิธีประกอบกัน ได้แก่ ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียดโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้อาจเพียงพอหรือไม่ การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการการส่งต่อและการขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอน

2.3 การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ซึ่งแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) หมายถึง แนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติเป็นแผนระยะ 1 ปี มีการทบทวนทุกภาคเรียนและแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงที่จัดทำในรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ อาจมีบางจุดประสงค์และอื่นๆ ที่อาจต้องปรับให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก

2.4 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติตามแผนการศึกษาเฉพาะ บุคคลที่ได้กำหนดไว้ โดยครูต้องมีการกำกับ ติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างมีระบบและอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

2.5 การประเมินผลการดำเนินการ หมายถึง การประเมินผลการเรียนการสอน โดยกำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะ กำหนดวิธีการประเมิน ได้แก่ การประเมินตามวัตถุประสงค์ การประเมินระหว่างสอน (Formative Evaluation) การประเมินรวบยอด (Summative Evaluation) และการประเมินแฟ้มผลงาน (Portfolio Assessment) การให้เกรด ควรกำหนดวิธีให้เกรดที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน ได้แก่ ครูร่วมกันให้เกรด ให้เกรดจากคะแนนรวม เป็นต้น รวมทั้งการนิเทศ/ติดตาม

4. แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง แนวปฏิบัติ ที่ประกอบด้วย วิธีการ ขั้นตอนและกิจกรรม เพื่อจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมในสถานศึกษาปกติ

5. **ผู้บริหาร** หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการสถานศึกษา กรณีสถานศึกษา ซึ่งไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
6. **ครู** หมายถึง บุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
7. **ผู้ปกครอง** หมายถึง เป็นผู้ปกครองนักเรียนซึ่งมีบุตรหลานเป็นนักเรียนเรียนรวม ที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด



ส่วนที่ 2

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัด และสรุปกรอบแนวคิดทฤษฎีในการสร้างแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ดังนี้

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

องค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ครอบคลุมด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเตรียมการ 2) การสำรวจและการคัดแยกเด็ก 3) การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 4) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน และ 5) การประเมินผลการดำเนินการ (Lewis and Doorlag, 1995; Wang, Reynolds and Walberg, 1990; Chris Forlin et al, 2013; สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545; เบญจา ชลธารันนท์, 2546; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548; สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต, 2557) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การเตรียมการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) กล่าวถึงการเตรียมการในการจัดการเรียนรวมไว้ดังนี้

1. การเตรียมสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเตรียมอาคารสถานที่ ห้องเรียนและที่นั่ง รวมทั้ง รูปแบบการจัดห้องเรียน จัดเหมือนจัดห้องเรียนปกติ เพื่อความสะดวกและเหมาะสมกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2. การเตรียมบุคลากร หมายถึง การเตรียมความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเรียนรวมเข้าใจ การปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อการสอน เพื่อเสริมงานเรียนรวมให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นเรียนรวมหรือครูประจำวิชา

3. การเตรียมเด็ก หมายถึง เตรียมความพร้อมในการให้ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตนเพื่อให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ รวมทั้งการสร้างเจตคติที่ดี ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ โดยเริ่มตั้งแต่การรับสมัครแล้วเข้าสู่กระบวนการเรียนรวม

4. การเตรียมผู้ปกครอง หมายถึง การปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน การนัดหมายพบกันเป็นระยะ การสนับสนุนผู้ปกครองให้ร่วมกิจกรรมในรูปแบบอาสาสมัคร การสนับสนุนให้รวมกลุ่มตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู

5. การเตรียมแผนการจัดการศึกษารายบุคคล หมายถึง การวางแผนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล ซึ่งเด็กที่เรียนรวมจะเรียนหลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่อาจจำเป็นต้องตัดสิ่งที่ไม่สามารถเรียนได้ออก หรือปรับลดหรือเพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นเข้าไป เนื่องจากความบกพร่องทำให้ไม่สามารถเรียนบรรลุได้ทุกจุดประสงค์เหมือนเด็กปกติ

6. การเตรียมการวัดผลประเมินผล หมายถึง การแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติ ซึ่งการวัดต้องสอดคล้องกับการเรียนการสอนของเด็กพิเศษแต่ละคน โดยไม่นำคะแนนและจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปรวมกับเด็กที่ปกติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) กล่าวถึงการเตรียมการในการจัดการเรียนรวมไว้ดังนี้

1. การเตรียมสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อาคารสถานที่ การจัดห้องเรียนและที่นั่ง และรูปแบบการจัดห้องเรียน
2. การเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นเรียนรวมหรือครูประจำวิชา ครูประจำชั้นพิเศษและครูเสริมวิชาการ
3. การเตรียมเด็ก ได้แก่ เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ
4. การเตรียมผู้ปกครอง
5. การเตรียมแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล
6. การเตรียมการวัดผลประเมินผล

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต (2557) กล่าวถึงการเตรียมการในการจัดการเรียนรวมไว้ดังนี้

1. เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนรวม
 - 1.1 การเตรียมความพร้อมทั่วไป
 - 1.2 การเตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - 1.3 การเตรียมเด็กปกติ
2. การเตรียมครูการศึกษาพิเศษ/พี่เลี้ยง
 - 2.1 ให้ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษแก่ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนรวม และพี่เลี้ยงนักเรียนพิเศษ
 - 2.2 ให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - 2.3 ประชุมวางแผนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) รายบุคคล
 - 2.4 วางแผนกำหนดเนื้อหาในการประชุมผู้ปกครอง

3. ปฐมนิเทศผู้ปกครอง

3.1 ผู้ปกครองรับทราบระเบียบ ของทางโรงเรียน

3.2 ให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนรวม

3.3 ให้ผู้ปกครองรับทราบเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน

สรุปได้ว่า การเตรียมการ เป็นการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อดำเนินการจัด การเรียนรวม ซึ่งประกอบด้วย

1. การเตรียมสิ่งแวดล้อม
2. การเตรียมบุคลากร
3. การเตรียมเด็ก
4. การเตรียมผู้ปกครอง
5. การเตรียมแผนการจัดการศึกษารายบุคคล
6. การเตรียมการวัดผลประเมินผล

2. การสำรวจและคัดแยกเด็ก

Lewis and Doorlag (1995) และ Wang, Reynolds and Walberg (1990)

กล่าวถึง การสำรวจและคัดแยกเด็กในการจัดการเรียนรวมไว้ดังนี้

1. การสำรวจและคัดแยกเด็ก ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเด็ก เป็น รายบุคคล เพื่อระบุว่าเด็กคนใดมีความต้องการจำเป็นที่จะได้รับการจัดการศึกษาเป็นพิเศษ ตาม แนวคิดในปัจจุบันจะไม่มีภาระระบุว่าเด็กพิการประเภทใด แต่จะระบุลักษณะความ ต้องการ การศึกษาพิเศษ
2. การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ ขั้นตอนนี้เป็นการตรวจ สอบที่ครู อาจต้องดำเนินงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น แพทย์นักจิตวิทยา เพื่อตรวจสอบ ลักษณะ ความพิการของเด็ก หาสาเหตุวิธีการแก้ไข ตลอดจนแนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพและการ ให้ความ ช่วยเหลืออื่นๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) กล่าวถึง การสำรวจและ คัดแยกเด็กในการจัดการเรียนรวมไว้ดังนี้

1. ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง สัมพันธ์กับการเรียนการสอน ว่าเด็กผิดปกติบ้างหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลคัดเลือกเด็กเบื้องต้น
2. หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กที่ค้นพบนั้น มีความผิดปกติแน่ชัดหรือไม่อาจทำตาม ขั้นตอนที่ 1 ซ้ำอีกครั้ง

3. ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม ทดสอบมาตรฐาน การเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ ผู้ปกครอง เป็นต้น

4. คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้อาจเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่พอให้เก็บข้อมูล ตามขั้นตอนที่ 3 ใหม่อีกครั้ง

5. พิจารณาว่าเด็กที่คัดค้านั้น ควรได้รับความช่วยเหลือโดยวิธีใดบ้าง

6. ในกรณีที่ตัดสินใจส่งต่อ ครูต้องเตรียมเอกสารและรายงานตามความจำเป็น เพื่อขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7. การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็ก เป็นรายบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) กล่าวถึง ขั้นตอนการสำรวจและ คัดแยกเด็กในการจัดการเรียนรวมซึ่งมี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ครูประเมินโดยสังเกตการอย่างต่อเนื่อง
2. หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กที่ค้นพบนั้น มีความผิดปกติแน่ชัดหรือไม่ อาจดำเนินการ ตามขั้นตอนที่ 1 อีกครั้งหลังจากได้คำตอบว่าผิดปกติจริง

3. ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด
4. คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้อาจเพียงพอหรือไม่ ถ้ายังไม่พอให้เก็บข้อมูลใน ขั้นตอนที่ 3 ใหม่

5. พิจารณาว่าเด็กที่คัดค้านั้น ควรได้รับความช่วยเหลือโดยวิธีใด

6. ในกรณีตัดสินใจส่งต่อครูต้องเตรียมเอกสารและรายงานตรงความจำเป็นเพื่อ ขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7. ในการปฏิบัติงานของครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนรวม ต้องศึกษาหลักสูตร ปรับแผนการเรียนการสอน ให้เหมาะสมเป็นรายบุคคลและประสานงานการเรียนที่จัดอยู่ในโรงเรียน ต่อไป

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต (2557) กล่าวถึง การสำรวจและคัดแยกเด็กในการ จัดการเรียนรวม สรุปได้ดังนี้

1. การรับสมัคร

1.1 แต่งตั้งคณะทำงาน

1.2 ประชุมเพื่อหาแนวทางในการดำเนินงาน

1.3 จัดเตรียมเอกสาร เช่น ใบสมัคร แบบทดสอบ แบบบันทึกการทดสอบ เป็น

ต้น

1.4 การประเมินผล

2. ดำเนินการคัดเลือก

2.1 ประเมินนักเรียน

2.2 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง

3. ดำเนินการคัดกรอง

3.1 จัดตั้งคณะกรรมการคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียน

3.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนมีนโยบาย ให้ครูประจำชั้นคัดกรองเด็กในชั้นเรียนที่พบ

ความบกพร่อง

สรุปได้ว่า การสำรวจและคัดแยกเด็ก เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อระบุว่าเด็กคนใดมีความต้องการจำเป็นที่จะได้รับการจัดการศึกษาเป็นพิเศษ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และหลายวิธีประกอบกันซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง
2. ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด

โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ

3. คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้อาจเพียงพอหรือไม่
4. การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ
5. การส่งต่อและการขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอน

3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

Lewis and Doorlag (1995) และ Wang, Reynolds and Walberg (1990)

กล่าวถึง การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan = IEP) หรือ โปรแกรมการศึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Education Program = IEP) เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างครูบิดามารดา หรือผู้ปกครองเด็กพิการ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพื่อร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษา วิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล เป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กพิการแต่ละคน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้เสนอว่าครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องวางแผนในการจัดการเรียนรู้ 2 ส่วน คือ

1. แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติเป็นแผนระยะ 1 ปี มีการทบทวนทุกภาคเรียน

2. แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงที่จัดทำในรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ อาจมีบางจุดประสงค์และอื่นๆ ที่อาจต้องปรับให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ได้เสนอว่าครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องดำเนินการจัดทำแผนในการจัดการเรียนรวมไว้ 2 ส่วน ได้แก่

1. แผนการศึกษารายบุคคล เรียกว่า IEP เป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษรายบุคคล เพื่อเป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติเป็นแผนระยะ 1 ปี มีการทบทวนทุกภาคเรียน

2. แผนการสอนเฉพาะบุคคล IIP เป็นแผนการสอนที่จัดทำในการจัดการเรียนการสอนที่จัดทำในรูปแบบเดียวกับเด็กปกติ อาจมีบางรายจุดประสงค์ที่ต้องปรับให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็กในการจัดการเรียนการสอน อาจต้องปรับการสอน ปรับเพิ่มเวลา สื่อการสอน และวิธีการจัดและประเมินผลให้สอดคล้อง เหมาะสมตามลักษณะความต้องการพิเศษ

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต (2557) ได้เสนอว่าครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก เพื่อวางแผนการสอน โดยวางแผนการสอนตามแผน IEP และวางแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญารายบุคคล

สรุปได้ว่า การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นกระบวนการที่สำคัญที่ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก เพื่อวางแผนในการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติเป็นแผนระยะ 1 ปี มีการทบทวนทุกภาคเรียน

2. แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงที่จัดทำในรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ อาจมีบางจุดประสงค์และอื่นๆ ที่อาจต้องปรับให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก

4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

Lewis and Doorlag (1995) และ Wang, Reynolds and Walberg (1990) กล่าวถึงการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวมไว้สอดคล้องกันว่า เป็นการปฏิบัติการตามแผนการศึกษาเฉพาะ บุคคลที่ใดกำหนดไว้ โดยครูต้องมีการกำกับ ติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างมีระบบและ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต (2557) กล่าวถึง การดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวมว่า ครูผู้สอนต้องดำเนินการสอนตาม IEP ที่กำหนดไว้ ซึ่งดำเนินใน 3 ส่วน ดังนี้

1. ผู้อำนวยการมีนโยบาย ให้ครูทุกคนที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามแผน IEP

2. คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนมีหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบให้ครู ดำเนินการสอนตามแผน IEP

3. กำหนดเวลาในการเขียนแผนการสอนเป็นช่วงระยะสั้น เช่น ทุก 3 เดือน 6 เดือน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การดำเนินการจัดการเรียนการสอน เป็นการปฏิบัติตามแผนการศึกษา เฉพาะบุคคลที่ได้กำหนดไว้ โดยครูต้องมีการกำกับ ติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างมีระบบและ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

1. การปฏิบัติตามแผนการสอน (Implementation of the Teaching Plan)
2. การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring the Students Progress)

5. การประเมินผลการดำเนินการ

Lewis and Doorlag (1995) และ Wang, Reynolds and Walberg (1990) กล่าวถึง การประเมินผลการจัดการเรียนรวมไว้สอดคล้องกันว่า เป็นการประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งครู ผู้สอนอาจเลือกใช้ การประเมินรูปแบบต่างๆ เช่น การประเมินแฟ้มผลงาน (Portfolio Assessment) หรือการประเมินการประเมินตามวัตถุประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย

1. การประเมินระหว่างสอน (Formative Evaluation)
2. การประเมินรวบยอด (Summative Evaluation)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) กล่าวถึงการประเมินผลการ ดำเนินการจัดการเรียนรวมไว้ว่า ควรดำเนินการดังนี้

1. กำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะ
2. ไม่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น
3. การให้เกรด ควรกำหนดวิธีการประเมินผลและให้เกรดที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความ

ความต้องการพิเศษแต่ละคน ได้แก่

- 3.1 ครูร่วมกันให้เกรด
- 3.2 ให้เกรดจากคะแนนรวม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ได้เสนอแนวทางการประเมินผล การดำเนินการจัดการเรียนรวมไว้ว่า ควรดำเนินการดังนี้

1. การประเมินการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม จะมีการ ประเมินผลแตกต่างไปจากเด็กปกติ เพราะเด็กที่มีความต้องการและความสามารถแตกต่างกัน การวัด ประเมินผลจะถูกกำหนดไว้ในแผน IEP ของแต่ละคน ซึ่งอาจดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 กำหนดระดับชั้นของทักษะ
- 1.2 ไม่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น
- 1.3 การให้เกรด ได้แก่ ครูร่วมกันให้เกรดและให้เกรดคะแนนรวม
2. การสอบ ครูควรใช้วิธีการที่ยืดหยุ่นในการสอบ โดยอาจใช้วิธีการ ดังนี้
 - 2.1 ให้เด็กสอบปากเปล่า สอบในห้องพิเศษ
 - 2.2 ให้ทำข้อสอบโดยไม่จำกัดเวลา
 - 2.3 ให้สอบโดยการบันทึกเสียง
 - 2.4 กำหนดเกณฑ์การทำข้อสอบใหม่
 - 2.5 ให้สอบในห้องพิเศษหรือห้องเสริมวิชาการ

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต (2557) กล่าวถึงการประเมินผลการดำเนินการจัดการเรียนรวมไว้ว่า ควรดำเนินการดังนี้

1. นิเทศ/ติดตามโดยผู้บริหารหรือคณะกรรมการโรงเรียน
 - 1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร
 - 1.2 กำหนดบทบาทหน้าที่คณะกรรมการในการนิเทศ/ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน
 - 1.3 กำหนดแผนการเยี่ยม ทุก 3 เดือน หรือทุก 6 เดือน และมีการแจ้งล่วงหน้าให้บุคลากรทราบ
 - 1.4 มีการรับทราบปัญหา และมีกระบวนการแก้ไขปัญหานั้นที่รวดเร็ว เห็นเป็นรูปธรรม
 2. ประเมินผล
 - 2.1 การออกข้อสอบ
 - 2.2 สถานที่สอบ
 - 2.3 การวัดผลและประเมินผลการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- สรุปได้ว่า การประเมินผลการดำเนินการ ขั้นตอนนี้เป็น การประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะดำเนินการ ดังนี้
1. กำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะ
 2. กำหนดวิธีการประเมิน ดังนี้
 - 2.1 การประเมินตามวัตถุประสงค์
 - 2.2 การประเมินระหว่างสอน (Formative Evaluation)
 - 2.3 การประเมินรวบยอด (Summative Evaluation)
 - 2.4 การประเมินแฟ้มผลงาน (Portfolio Assessment)

3. การให้เกรด ควรกำหนดวิธีให้เกรดที่เหมาะสมกับความต้องการพิเศษแต่ละคน

คือ

3.1 ครูร่วมกันให้เกรด

3.2 ให้เกรดจากคะแนนรวม

4. การนิเทศ/ติดตาม

4.1 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร

4.2 กำหนดบทบาทหน้าที่คณะกรรมการในการนิเทศ/ติดตาม

4.3 กำหนดแผนการเยี่ยม



องค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 20 ตัวชี้วัด ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

| องค์ประกอบ ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม | ตัวชี้วัด ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม |
|---|---|
| 1. การเตรียมการ | 1.1 การเตรียมสิ่งแวดล้อม 1.2 การเตรียมบุคลากร 1.3 การเตรียมเด็ก 1.4 การเตรียมผู้ปกครอง 1.5 การเตรียมแผนการจัดการศึกษารายบุคคล 1.6 การเตรียมการวัดผลประเมินผล |
| 2. การสำรวจและการคัดแยกเด็ก | 2.1 ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง 2.2 ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ 2.3 คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้มาเพียงพอหรือไม่ 2.4 การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการจำเป็นพิเศษ 2.5 การส่งต่อและการขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2.6 การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุง แผนการจัดการเรียน การสอน |
| 3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) | 3.1 แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) 3.2 แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) |
| 4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน | 4.1 การปฏิบัติตามแผนการสอน (Implementation of the Teaching Plan) 4.2 การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring the Students Progress) |
| 5. การประเมินผลการดำเนินการ | 5.1 กำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะ 5.2 กำหนดวิธีการประเมิน 5.3 การให้เกรด 5.4 การนิเทศ/ติดตาม |

ส่วนที่ 3

แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปสาระสำคัญได้ 5 องค์ประกอบ และสรุปข้อคิดเห็นที่เป็นแนวทางรวม 49 ประเด็น ดังนี้

1. การเตรียมการ

1.1 ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครองของนักเรียนพิการ มีส่วนร่วมในการออกแบบ การใช้พื้นที่และสิ่งแวดล้อมตามอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ให้สัมพันธ์และบริบทความต้องการเดียวกันและมีการเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผน IEP และ IIP

1.2 จัดสรรงบประมาณเพื่อปรับสิ่งแวดล้อมให้มีความร่มรื่นและมีความปลอดภัยของเด็กคำนึงถึงความต้องการจำเป็นของเด็กทุกคน

1.3 มีการประเมินการใช้พื้นที่ นำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน เน้นความปลอดภัยเป็นหลัก

1.4 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ส่งเสริมสนับสนุนการเตรียมบุคลากรทุกคนในการให้บริการ ไม่ใช่เพียงบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่รับผิดชอบ เพื่อให้โอกาสแก่เด็กพิการได้เข้ารับศึกษาในสถานศึกษา

1.5 ครูหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล มีความความรู้เกี่ยวกับการศึกษาของคนพิการหรือจบการศึกษาพิเศษ

1.6 ครูควรมีความเข้าใจธรรมชาติของคนพิการและยอมรับความพิการของเด็กได้

1.7 มีการเตรียมเด็กปกติโดยการฝึกจิตอาสาเพื่อนช่วยเพื่อนและช่วยครู

1.8 มีการเตรียมเด็กเรียนรวมโดยการฝึกทักษะเพิ่มเติมที่จำเป็นเฉพาะ

1.9 ฝึกกิจกรรมให้ทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความพิการได้อยู่ร่วมกัน และได้ปรับตัวให้เขาได้มีปฏิสัมพันธ์บ่อยๆ

1.10 การสร้างเจตคติที่ดีต่อความพิการ ว่าเป็นเรื่องจริงที่จะต้องยอมรับ ซึ่งสามารถเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส และเชื่อมั่นว่าเราพัฒนาได้

1.11 การประชุมหรืออบรมสัมมนาพร้อมแลกเปลี่ยนแนวคิด สสำรวจประเด็นปัญหาสาเหตุ แนวทางการแก้ไขพัฒนา โดยใช้เครือข่ายการทำงานร่วมกัน

1.12 แต่งตั้งคณะกรรมการการคัดกรองโดยทีมสหวิชาชีพ

1.13 วางแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ระยะเวลา 1 ปี และวางแผนการการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

1.14 การทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อพัฒนาในอนาคตอย่างต่อเนื่อง

1.15 การศึกษาดูงาน พัฒนาบุคลากรที่ทำงานได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งในและต่างประเทศ

1.16 แต่งตั้งคณะกรรมการและมีการวางแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ที่มีความยืดหยุ่น

1.17 สร้างเครื่องมือการนิเทศ ติดตามและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินและตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

1.18 การร่วมกำกับ ติดตาม ผลการการเรียนรู้ของบุตรหลานตนเอง

2. การสำรวจและการคัดแยกเด็ก

2.1 การสังเกต แบบไม่บันทึก และมีการบันทึก ในช่วงระยะเวลาที่ชัดเจนและมีความต่อเนื่อง

2.2 การสังเกตหลายครั้ง หลากๆ สถานการณ์แล้วนำมาประมวลผลการช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

2.3 โครงการเยี่ยมบ้าน เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงของครอบครัว เด็ก ชุมชน หน่วยงานที่เข้าไปช่วยเหลือ

2.4 การสร้างเครือข่ายในการทำงานและวางแผนการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่น เช่น ผู้นำชุมชน โรงเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่ดูแลโดยตรง เพื่อวางแผนการส่งต่อที่เป็นระบบและมีคุณภาพ

2.5 วิเคราะห์เด็กร่วมกัน มีระบบติดตามประเมินความก้าวหน้าและรายงานผลอย่างเป็นระบบ และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนเรียนรวมอย่างละเอียดครบถ้วน

2.6 คณะทำงานมีการประชุมและพิจารณาอย่างรอบคอบ

2.7 การจัดทำเอกสารหลักฐานยืนยันข้อมูลตามหลักวิชาการ

2.8 เมื่อพิจารณาว่าข้อมูลเพียงพอในการคัดแยกเด็กเรียนรวม ให้ดำเนินการตามขั้นต่อไป แต่หากพบว่าข้อมูลไม่เพียงพอให้มีการสังเกต รวบรวมข้อซ้ำอีกรอบและคัดกรองอย่างละเอียด

2.9 การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ ต้องดำเนินการจากข้อมูลที่มากพอจากหลายฝ่าย มีสหวิชาชีพเข้าร่วมดำเนินการ

2.10 ครอบครัว ผู้ปกครอง ควรให้ความร่วมมือและวางแผนการช่วยเหลืออย่างจริงจัง

2.11 ควรมีครูที่มีความเข้าใจ มีสัมพันธ์ภาพของครูต่อครอบครัวที่ดี มีจิตวิทยาในการโน้มน้าวผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือที่ดี ทำให้เกิดความร่วมมือโดยอัตโนมัติ

2.12 การส่งต่อภายในโรงเรียน เป็นการส่งต่อนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องระหว่างครูกับครู หรือระหว่างครูกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นการส่งต่อระหว่างชั้นเรียน

2.13 การส่งต่อภายนอกโรงเรียน เป็นการส่งต่อนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งนี้ควรคำนึงถึง ข้อมูลการส่งต่อของคณาจารย์ ประเภทความพิการ ระดับความสามารถ คุณสมบัติของผู้พิการพิการ

2.14 หลักสูตร ปรับตามความเหมาะสมกับประเภทความพิการและเน้นทักษะจำเป็นเพิ่มเติมให้

2.15 ใช้หลักสูตรตามปกติ แต่ปรับเปลี่ยนการสอน วิธีการประเมิน และจัดการศึกษา โดยใช้แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นเกณฑ์

2.16 มีการปรับระบบการสอน โดยใช้กระบวนการ PLC

3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้แทน บิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลคนพิการ และครูประจำชั้น หรือครูแนะแนว หรือครูการศึกษาพิเศษ หรือครู ที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษาพิเศษที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และหรือคณะสหวิชาชีพ ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน

3.2 ตรวจสอบหรือการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบ

1) จุดเด่น คือ ความสามารถหรือศักยภาพปัจจุบันที่ผู้เรียนสามารถทำได้ในสาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้

2) จุดด้อย คือ สิ่งที่ผู้เรียนไม่สามารถทำได้ในสาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้

3.3 จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552

3.4 นำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เป็นฐานในการพิจารณาการเขียนแผน IIP ซึ่งประกอบด้วย

- 1) สาระสำคัญ
- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 3) เนื้อหา

- 4) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) สื่อการเรียนการสอน
- 6) การวัดและประเมินผลการเรียน

4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

- 4.1 มีการลำดับขั้นตอนและเตรียมอุปกรณ์ สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ไว้เป็นอย่างดี
- 4.2 สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบให้ครูมีความเอาใจใส่ ทুমเทและเสียสละ
- 4.3 การบันทึกผลการจัดการเรียนการสอนและการรายงานความก้าวหน้า ของนักเรียน
- 4.4 มีการประชุมเพื่อสะท้อนผล
- 4.5 การเยี่ยมบ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง

5. การประเมินผลการดำเนินการ

- 5.1 คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลตามสภาพความพิการ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งส่วนใหญ่การเรียนรวมของสถานศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ดมีนักเรียนที่มีพิการทางการเรียนรู้ ออทิสติก และนักเรียนตาบอดแต่ละความพิการจะทักษะที่เน้นแตกต่างกัน
- 5.2 ดำเนินการประเมินโดยคณะกรรมการ
- 5.3 ประเมินจากสภาพจริง โดยยึดแผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคลเป็นหลัก และมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม
- 5.4 นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และนักเรียนตาบอดมีการ ออกเกรด เช่นเดียวกับนักเรียนปกติ เนื่องจาก ได้มีการเตรียมความรู้การศึกษาระดับสูงขึ้น สามารถไปศึกษาต่อได้ตามปกติ
- 5.5 นักเรียนที่มีความพิการอื่น ประเมินโดยใช้ ไออีพีเป็นเกณฑ์ ทั้งนี้ ต้องวิเคราะห์นักเรียนว่า มีความมีความรุนแรง หรือพิการในลักษณะใด จำเป็นต้องส่งต่อหรือฟื้นฟูต่อไป
- 5.6 ควรมีการสร้างความเข้มแข็งด้านการนิเทศติดตาม โดยมีกระบวนการนิเทศที่ติดตามที่ชัดเจน เน้นการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นหลัก
- 5.7 มีการนิเทศติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานทางด้านการศึกษาพิเศษ

วิธีดำเนินการและกิจกรรม

แนวทางของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเตรียมการ 2) การสำรวจ และการคัดแยกเด็ก 3) การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 4) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน และ 5) การประเมินผลการดำเนินการ ซึ่งมีวิธีการ และกิจกรรม ดังนี้

1. การเตรียมการ

การเตรียมการ หมายถึง การเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อดำเนินการจัดการเรียนรวม ได้แก่ การเตรียมสิ่งแวดล้อม การเตรียมบุคลากร การเตรียมเด็ก การเตรียมผู้ปกครอง การเตรียมแผนการจัดการศึกษารายบุคคลและการเตรียมการวัดผลประเมินผล

1.1 วิธีการ/ขั้นตอน

- 1) การประชุมวางแผน
- 2) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ
- 3) แสวงหาการมีส่วนร่วมและเครือข่าย
- 4) สร้างเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
- 5) กำหนดกระบวนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล
- 6) สร้างเครื่องมือในการดำเนินการ

1.2 กิจกรรม

1) ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครองของนักเรียนพิการ ร่วมกันออกแบบการใช้พื้นที่และสิ่งแวดล้อมตามอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ให้สัมพันธ์และบริบทความต้องการเดียวกัน มีการเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผน IEP และ IIP

2) จัดสรรงบประมาณเพื่อปรับสิ่งแวดล้อมให้มีความร่มรื่นและมีความปลอดภัยของเด็ก คำนึงถึงความต้องการจำเป็นของเด็กทุกคน

3) ดำเนินการประเมินการใช้พื้นที่ นำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน เน้นความปลอดภัยเป็นหลัก

4) ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์และส่งเสริมสนับสนุนการเตรียมบุคลากรทุกคนในการให้บริการ

5) ดำเนินการประชุมหรืออบรมหรือศึกษาต่อ เพื่อให้ครูหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลมีความรู้เกี่ยวกับการศึกษาของคนพิการหรือจบการศึกษาพิเศษ

6) ประชุมชี้แจงเพื่อให้ครูมีความเข้าใจธรรมชาติของคนพิการและยอมรับความพิการของเด็กได้

7) มีการเตรียมเด็กปกติโดยการฝึกจิตอาสาเพื่อนช่วยเพื่อนและช่วยครู

8) มีการเตรียมเด็กเรียนรวมโดยการฝึกทักษะเพิ่มเติมที่จำเป็นเฉพาะ

9) ฝึกกิจกรรมให้ทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความพิการได้อยู่ร่วมกัน และได้ปรับตัวให้เขาได้มีปฏิสัมพันธ์บ่อยๆ

10) จัดกิจกรรมเพื่อเป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่อความพิการ ว่าเป็นเรื่องจริงที่จะต้องยอมรับซึ่งสามารถเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส และเชื่อมั่นว่าเราพัฒนาได้

11) การประชุมหรืออบรมสัมมนาร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิด สสำรวจประเด็นปัญหา สาเหตุ แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนา โดยใช้เครือข่ายการทำงานร่วมกัน

12) แต่งตั้งคณะกรรมการการคัดกรองโดยทีมสหวิชาชีพ

13) ร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ระยะเวลา 1 ปี และวางแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

14) ร่วมกันทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อพัฒนาในอนาคตอย่างต่อเนื่อง

15) จัดให้มีการศึกษาดูงาน พัฒนาศักยภาพที่ทำงานได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งในและต่างประเทศ

16) แต่งตั้งคณะกรรมการและมีการวางแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ที่มีความยืดหยุ่น

17) ดำเนินการสร้างเครื่องมือการนิเทศ ติดตามและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินและตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

2. การสำรวจและคัดแยกเด็ก

การสำรวจและคัดแยกเด็ก หมายถึง การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อระบุว่าเด็กคนใดมีความต้องการจำเป็นที่จะได้รับการจัดการศึกษาเป็นพิเศษ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และหลายวิธีประกอบกัน ได้แก่ ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียดโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้อาจเพียงพอหรือไม่ การวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการการส่งต่อและการขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การศึกษาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอน

2.1 วิธีการ/ขั้นตอน

1) การสังเกต

- 2) การสัมภาษณ์
- 3) การทดสอบ
- 4) การจัดกิจกรรม
- 5) การจัดทำและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ

2.2 กิจกรรม

- 1) ดำเนินการสังเกต แบบไม่บันทึกและมีการบันทึก ในช่วงระยะเวลาที่ชัดเจนและมีความต่อเนื่อง
- 2) ดำเนินการสังเกตหลายครั้ง หลายๆ สถานการณ์แล้วนำมาประมวลผลการช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องแม่นยำ
- 3) ดำเนินการเยี่ยมบ้าน เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงของครอบครัว เด็ก ชุมชนและหน่วยงานที่เข้าไปช่วยเหลือ
- 4) จัดประชุมเพื่อสร้างเครือข่ายในการทำงานและวางแผนการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น ผู้นำชุมชน โรงเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่ดูแลโดยตรง เพื่อวางแผนการส่งต่อที่เป็นระบบและมีคุณภาพ
- 5) ร่วมกันวิเคราะห์เด็ก และติดตามประเมินความก้าวหน้าและรายงานผลอย่างเป็นระบบ และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนเรียนรวมอย่างละเอียดครบถ้วน
- 6) คณะทำงานมีการประชุมและพิจารณาอย่างรอบคอบ
- 7) จัดทำเอกสารหลักฐานยืนยันข้อมูลตามหลักวิชาการ
- 8) เมื่อพิจารณาว่าข้อมูลเพียงพอในการคัดแยกเด็กเรียนรวม ให้ดำเนินการตาม ขั้นตอนต่อไป แต่หากพบว่าข้อมูลไม่เพียงพอให้มีการสังเกต รวบรวมข้อข้ออ้างและคัดกรองอย่างละเอียด
- 9) ร่วมกันวินิจฉัยและประเมินลักษณะความต้องการ ต้องดำเนินการจากข้อมูลที่มาจกหลายฝ่าย มีสหวิชาชีพเข้าร่วมดำเนินการ
- 10) ครอบครัว ผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือและร่วมวางแผนการช่วยเหลืออย่างจริงจัง
- 11) จัดให้มีครูที่มีความเข้าใจ มีสัมพันธภาพของครูต่อครอบครัวที่ดี มีจิตวิทยาในการโน้มน้าวผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือที่ดี ทำให้เกิดความร่วมมือโดยอัตโนมัติ
- 12) ดำเนินการส่งต่อภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นการส่งต่อนักเรียนเรียนรวมระหว่างครูกับครู หรือระหว่างครูกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นการส่งต่อระหว่างชั้นเรียน

13) ดำเนินการส่งต่อภายนอกโรงเรียน ซึ่งเป็นการส่งต่อนักเรียนเรียนรวม ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งนี้ควรคำนึงถึง ข้อมูลการส่งต่อของคนพิการ ประเภทความพิการ ระดับความสามารถ คุณสมบัติของผู้พิการพิการ

14) ดำเนินการปรับหลักสูตรตามความเหมาะสมกับประเภทความพิการและเน้นทักษะจำเป็นเพิ่มเติมให้

15) ใช้หลักสูตรตามปกติ แต่ปรับเปลี่ยนการสอน วิธีการประเมิน และจัดการศึกษาโดยใช้แผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นเกณฑ์

16) ปรับระบบการสอน โดยใช้กระบวนการ PLC ในการพัฒนา

3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

การจัดทำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ซึ่งแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) หมายถึง แนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติเป็นแผนระยะ 1 ปี มีการทบทวนทุกภาคเรียนและแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงที่จัดทำในรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กปกติ อาจมีบางจุดประสงค์และอื่นๆ ที่อาจต้องปรับให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็ก

3.1 วิธีการ/ขั้นตอน

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน IEP และ IIP
- 2) ศึกษาข้อมูลนักเรียนเรียนรวม
- 3) ศึกษาหลักสูตร
- 4) ศึกษารูปแบบการจัดทำแผน IEP และ IIP
- 5) ดำเนินการจัดทำแผน IEP และ IIP

3.2 กิจกรรม

1) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้แทน บิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลคนพิการ และครูประจำชั้น หรือครูแนะแนว หรือครูการศึกษาพิเศษ หรือครู ที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษาพิเศษที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และหรือคณะสหวิชาชีพ ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน

2) ตรวจสอบหรือการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบ

3) จุดเด่น คือ ความสามารถหรือศักยภาพปัจจุบันที่ผู้เรียนสามารถทำได้ใน
สาระการเรียนรู้/ทักษะการเรียนรู้

4) จุดด้อย คือ สิ่งที่ผู้เรียนไม่สามารถทำได้ในสาระการเรียนรู้/ทักษะการ
เรียนรู้

5) ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตามองค์ประกอบที่
กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษา
เฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552

6) นำแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) เป็นฐานในการพิจารณา การ
เขียนแผน IIP ซึ่งประกอบด้วย

- 6.1) สาระสำคัญ
- 6.2) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 6.3) เนื้อหา
- 6.4) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 6.5) สื่อการเรียนการสอน
- 6.6) การวัดและประเมินผลการเรียน

4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

การดำเนินการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติการตามแผนการศึกษา
เฉพาะ บุคคลที่ได้กำหนดไว้ โดยครูต้องมีการกำกับ ติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างมีระบบและ
อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

4.1 วิธีการ/ขั้นตอน

ดำเนินกิจกรรมตามแผนแผนการจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการ
สอนเฉพาะบุคคล (IIP) โดยมีความยืดหยุ่นและปรับแผนตามสถานการณ์หรือความเหมาะสม

4.2 กิจกรรม

1) มีการลำดับขั้นตอนและเตรียมอุปกรณ์ สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกใน
การจัดการเรียนรู้ไว้เป็นอย่างดี

2) สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบให้ครูมีความเอาใจใส่ ทุมนเทและเสียสละ

3) การบันทึกผลการจัดการเรียนการสอนและการรายงานความก้าวหน้า

ของนักเรียน

4) มีการประชุมเพื่อสะท้อนผล

5) การเยี่ยมบ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง

5. การประเมินผลการดำเนินการ

การประเมินผลการดำเนินการ หมายถึง การประเมินผลการเรียนการสอน โดยกำหนดลำดับขั้นตอนของทักษะ กำหนดวิธีการประเมิน ได้แก่ การประเมินตามวัตถุประสงค์ การประเมินระหว่างสอน (Formative Evaluation) การประเมินรวบยอด (Summative Evaluation) และการประเมินแฟ้มผลงาน (Portfolio Assessment) การให้เกรด ควรกำหนดวิธีให้เกรดที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน ได้แก่ ครูร่วมกันให้เกรด ให้เกรดจากคะแนนรวม เป็นต้น รวมทั้งการนิเทศ/ติดตาม

5.1 วิธีการ/ขั้นตอน

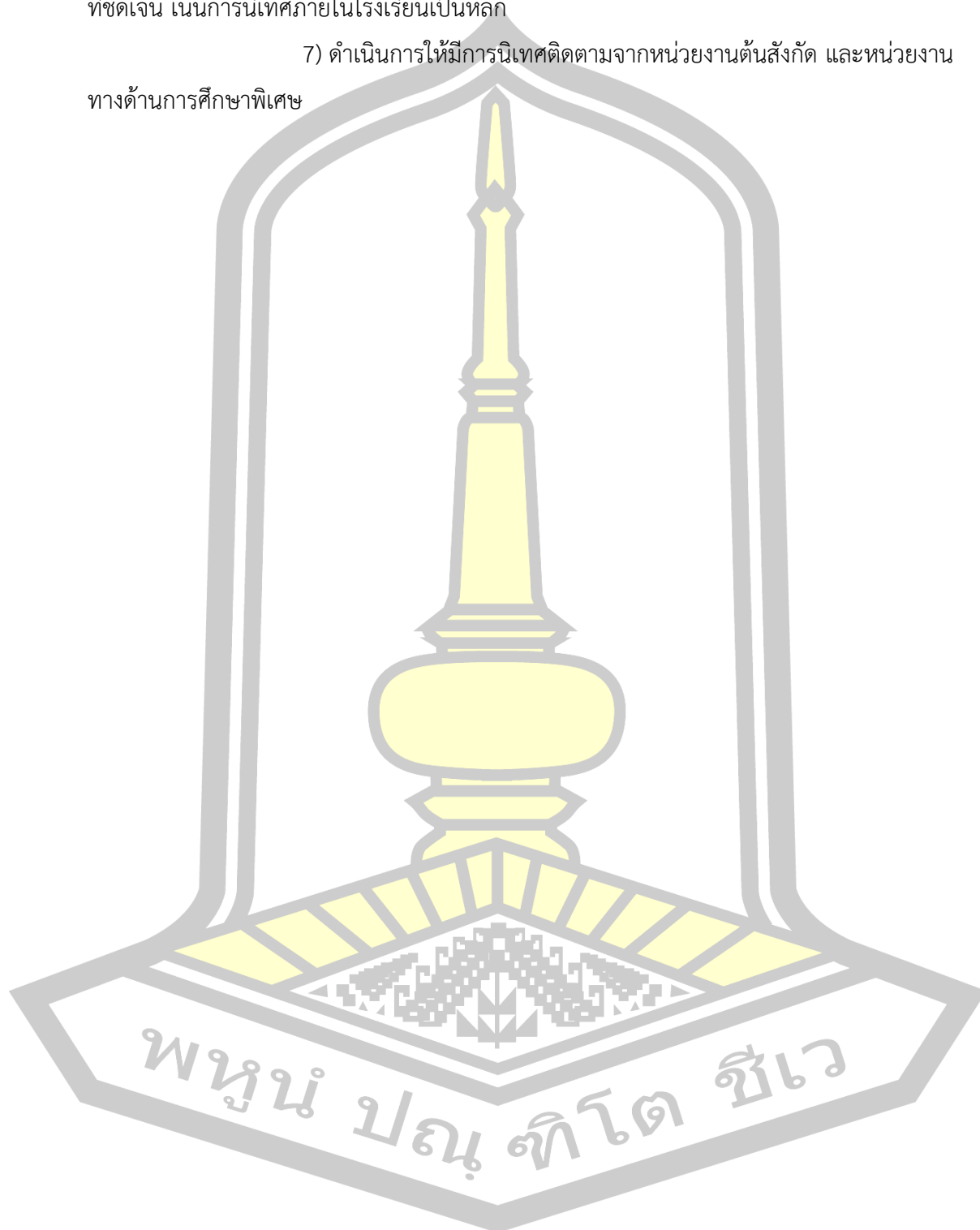
- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผล เพื่อดำเนินการประเมินผลการดำเนินการ
- 2) การประสานหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันประเมินผลการดำเนินการ
- 3) วางแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล
- 4) กำหนดปฏิทินการนิเทศ ติดตามและประเมินผล
- 5) จัดทำเครื่องมือการนิเทศ ติดตามและประเมินผล
- 6) วิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผล
- 7) รายงานผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผล

5.2 กิจกรรม

- 1) ดำเนินการนิเทศโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลตามสภาพความพิการ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งส่วนใหญ่การเรียนรวมของสถานศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ดมีนักเรียนที่มีพิการทางการเรียนรู้ ออทิสติก และนักเรียนตาบอดแต่ละความพิการจะทักษะที่เน้นแตกต่างกัน
- 2) ดำเนินการประเมินโดยคณะกรรมการ
- 3) ดำเนินประเมินจากสภาพจริง โดยยึดแผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล เป็นหลัก และมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม
- 4) ดำเนินการตัดสินผลการเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และนักเรียนตาบอดมีการ ออกเกรดเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ เนื่องจาก ได้มีการเตรียมความพร้อม การศึกษาระดับสูงขึ้น สามารถไปศึกษาต่อได้ตามปกติ
- 5) นักเรียนที่มีความพิการอื่น ประเมินโดยใช้ IEP เป็นเกณฑ์ ทั้งนี้ ต้องวิเคราะห์นักเรียนว่า มีความมีความรุนแรง หรือพิการในลักษณะใด จำเป็นต้องส่งต่อหรือฟื้นฟูต่อไป

6) สร้างความเข้มแข็งด้านการนิเทศติดตาม โดยมีกระบวนการนิเทศที่ติดตามที่ชัดเจน เน้นการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นหลัก

7) ดำเนินการให้มีการนิเทศติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานทางด้านการศึกษาพิเศษ



บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เบญจา ชลธาร์นนท์. (2546). *คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท*. กรุงเทพฯ: เพทายการพิมพ์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. (2551, 5 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 125 ตอนที่ 28 ก. หน้า 3 – 9.
- สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต. (2557). *คู่มือแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ โครงสร้างซีท สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. (2560). *รายงานการนิเทศติดตามและ ประเมินผล การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ปีการศึกษา 2559*. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2560). *รายงานการนิเทศติดตามและ ประเมินผล การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ปีการศึกษา 2559*. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (2560). *รายงานการนิเทศติดตามและ ประเมินผล การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ปีการศึกษา 2559*. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3.
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. (2560). *รายงานการนิเทศติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ปีการศึกษา 2559*. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *การประกันคุณภาพการศึกษาพิเศษ โรงเรียนเรียนร่วม เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). *การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วม สู่ภาคปฏิบัติเพื่อนโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

Chris F. et al, (2013). *Inclusive Education for Students with Disability A review of the best evidence in relation to theory and practice*. The Australian Research Alliance for Children and Youth (ARACY) Australian.

Lewis, R.B. and Doorlag, D.H. (1995). *Teaching Special Student in the Mainstream*. 4th ed. Engle Wood Cleffs, New Jersey: Merrill.

Wang, M.C., Reynolds, M.C. and Walberg, H.J. (Eds.) (1990). *Special Education: Research and Practice: Synthesis and Findings*. Oxford: Pergamon Press.



ประวัติผู้เขียน

| | |
|----------------------|---|
| ชื่อ | นางสาวเดือนจิต มุลอินทร์ |
| วันเกิด | วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2513 |
| สถานที่เกิด | อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ |
| สถานที่อยู่ปัจจุบัน | บ้านเลขที่ 27 หมู่ที่ 1 ตำบลม่วงนา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46000 |
| ตำแหน่งหน้าที่การงาน | ผู้จัดการโรงเรียน |
| สถานที่ทำงานปัจจุบัน | โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45000 |
| ประวัติการศึกษา | พ.ศ. 2524 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนจานวิทยาคม ตำบลเชียงเครือ อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2527 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอนุกุลนารี ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2533 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาการประถมศึกษา สถาบันราชภัฏเลย พ.ศ. 2548 ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต) สาขาวิชาล่ามภาษามือไทย วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2562 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม |

พูน ปณ ทัโต ชีเว